

**Deze inventaris is opgesteld volgens het type zonnwijzer.
De inventaris omvat nu 919 zonnwijzers.**

**Op elke pagina is een zonnwijzer beschreven met de
meeste bijzonderheden. Indien beschikbaar, zijn er foto's
toegevoegd. De inventaris omvat nu 1838 foto's.**

Volgende codes zijn terug te vinden:

ALL: dit type valt buiten de andere soorten die worden weergegeven.

ANA: Analematische zonnwijzers (grote ellipsvormige zonnwijzers waar de schaduw van de waarnemer zelf zorgt voor de aflezing).

EQU: Equatoriale zonnwijzers (tafereel of uurhoepel is haaks op de aardas geplaatst).

HOR: Horizontale zonnwijzers (tafereel is horizontaal geplaatst).

MER: Meridianen (middaglijnen).

ONB: Onbekend type. (nog niet genoeg gegevens bekend).

POL: Polaire zonnwijzers (tafereel is evenwijdig met de aardas geplaatst)

VER: Verticale zonnwijzers (tafereel is verticaal geplaatst).

ZAK: Draagbare zonnwijzers die op reis of buiten de woonst werden gebruikt.

KATALOGUS Nr.: OOS053 **LOCATIE:** Museum Oud Hospitaal

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9300

Type: ALL **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR 1827

AANTAL STERREN: **

Wereldbol met kubusvormige meervoudige zonnewijzer. Zuid-, west- en oostwijzer. Afkomstig van gemeenteschool van Wieze. Gift uit 1950 van Clemens Uytersprot.

KATALOGUS Nr.: ANT186 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ALL **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Museum Vleeshuis.

Zonnwijzer met Romeinse en Arabische cijfers en wapenschild

Verwerving: De Becker, 9 november 1910

Een gedeelte van de tekst is overgenomen van de beschrijving door het MAS.

KATALOGUS Nr.: ANT234 **LOCATIE:** Binnenkoer woonzorgcentrum

STRAAT EN NUMMER: St-Bavostraat 29

POSTNUMMER: 2610

Type: ALL **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 2015

AANTAL STERREN:

Dit is geen zonnewijzer, doch een kunstwerk. Er zijn 11 roestvrijstalen gepolijste platen in cirkelvorm aangebracht tegen een muur. Verwarrend is de ijzeren staaf die een zogezegde gnomon uitbeeldt. Deze staaf laat een schaduw op de ondergelegen platen vallen. Het kunstwerk is zichtbaar van op het voetpad in de straat.

Het kunstwerk is van de hand van Guy Rombouts.

Guy Rombouts (Geel, 1949) is een Belgisch beeldend kunstenaar. Hij leeft en werkt in Antwerpen.

Rombouts werkte als graficus in de drukkerij van zijn familie en voor het Nieuwsblad van Geel, tot hij in 1975 voor het kunstenaarschap koos. Sinds de jaren 70 werkte hij aan alternatieve communicatiesystemen. Zijn fascinatie met taal en letters leidde in 1983 tot het Drieletterwoordenboek.

Sinds 1986 werkte hij samen met Monica Droste (1958-1998), met wie hij ook trouwde. Droste overleed in 1998 na een ziektebed aan kanker.

Rombouts werkt met een veelheid aan media, waaronder zeefdruk, sculpturen, ingrepen in de openbare ruimte (Metrostation Tomberg), gevonden voorwerpen die naar letters uit het Azart verwijzen en tekeningen.

Ref.: Wikipedia

KATALOGUS Nr.: LIM122   **LOCATIE:** Kerkhof

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3581

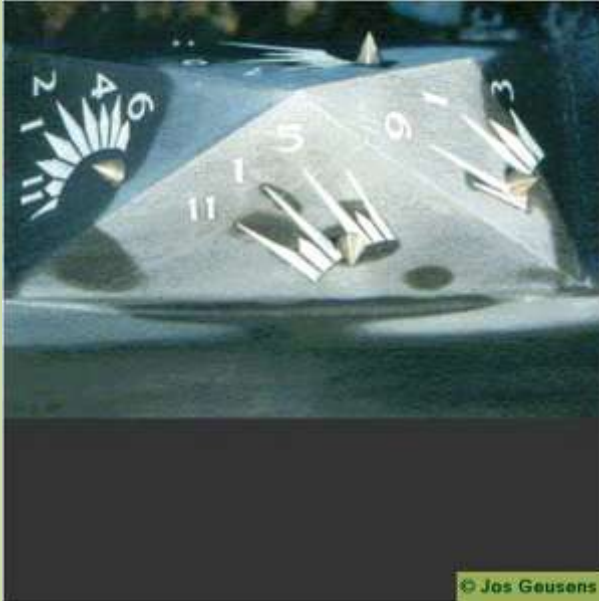
Type: ALL   **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beverlo

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: ***

De meervoudige zonnwijzer heeft de vorm van een 4-zijdige piramide en is op de bovenzijde van de grafsteen te zien. Op elk schuin vlak is een zonnwijzer uitgekapt. Tekst op de grafsteen: In het zonlicht heb ik mijn leven mogen schrijven. Idee en bouw: Jos Geusens. Ontwerp: Willy Ory. Opdrachtgever: Leo Reijnders. Meer details zijn beschreven in Zonnetijdingen 2003 - 1 / 25 pagina's 6 - 9.

© Jos Geusens

© Jos Geusens

KATALOGUS Nr.: OOS185 **LOCATIE:** Kampeerverblijfpark

STRAAT EN NUMMER: Schriekenstraat 35

POSTNUMMER: 9290

Type: ALL **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR 2021

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is terug te vinden op plaats 23 van kampeerverblijfpark Primavera in de Schriekenstraat 35 in Berlare. De locatie is gelegen in Overmere-Donk een gehucht van Berlare en op amper 500 m van het Donkmeer. Eén van de grootste meren van Vlaanderen.

De zonnwijzer is gemaakt door Patric Oyen een bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen. Combinatie van equatoriale zonnwijzer en een horizontale zonnwijzer die een gemeenschappelijke stijl hebben. De equatoriale zonnwijzer geeft de (ware) zonnetijd weer. De horizontale zonnwijzer geeft ook de zonnetijd weer, maar voor een plaats op 51° NB en 30° OL, wat ongeveer onze kloktijd is zonder rekening te houden met de tijdsvereffening. Aangezien de tijdsvereffening slechts +/- 6 min is in de zomer en zonnwijzers meestal in de zomer bekeken worden kan dit voor de leek doorgaan als kloktijd of uurwerkijd. Een uitleg over tijdsvereffening, ellipsvormige baan van aarde rond de zon en de hoek van de het eclipticavlak op het evenaarsvlak moet dan niet gegeven worden.

Aangezien de equatoriale zonnwijzer geen precieze uurlijnen heeft en tevens geen lichtkleurige uitleesband heeft, is de schaduw wat moeilijk te vinden tussen die eigenaardige cijfers. Dit maakt het voor de leek wat moeilijker. Maar geen nood.

Wanneer je oog zich in het vlak bevindt dat bepaald wordt door de stijl en de schaduw van de stijl op de horizontale zonnwijzer, kan je op de equatoriale zonnwijzer de tijd aflezen achter de stijl.

De sokkel is gemaakt van een berkenstam.

KATALOGUS Nr.: OOS034 **LOCATIE:** Brievenbus aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Blauwe gaanweg 57

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR 1990

AANTAL STERREN: ***

IX - XVI met zonnevereffeningscurve. N.B. 51 08 18 O.L. 04 18 12. Ontwerp Jules Mellemans. Berekening Kamiel Marien. Gemaakt door Johan Geerts. Zonnewijzer is brievenbus. De eigenaar was voorzitter van een vroegere zonnewijzerkring in het Waasland.

KATALOGUS Nr.: OOS114   **LOCATIE:** Voortuin rusthuis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 124

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL   **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN: ***

Monofilaire polaire zonnwijzer in roestvrij staal met cirkelkwadrant als stijl. De datumlijnen staan evenwijdig. Uurlijnen 6 - 18. De zonnwijzer is opgesteld naast de kruisdraadzonnwijzer OOS115. Ontwerp en uitvoering P. Oyen. De zonnwijzer staat nu op de dijk van de Schelde bij de stijger van het veer sinds 2011. IN 2018 is de zonnwijzer nog steeds intact.

KATALOGUS Nr.: OOS102 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: *

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnwijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. De zonnwijzer is niet zichtbaar van op de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: OOS115 **LOCATIE:** Voortuin rusthuis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 124

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN: ***

Bifilaire of kruisdraadzonnwijzer in roestvrij staal met evenwijdige datumlijnen en polair tafereel. Het instrument bestaat uit 2 delen. Het bovenste deel voor 's namiddags en het onderste deel voor 's morgens. Op elk deel staat een combinatie van 2 dikke platen. De bovenzijde van de platen hebben de vorm van kruisdraden (een rechte en een parabolische). De zonnwijzer is opgesteld naast de monofilaire zonnwijzer OOS114. Ontwerp en uitvoering P. Oyen. Uurlijnen 7 - 17. De zonnwijzer staat nu op de dijk van de Schelde bij de stijger van het veer sinds 2011. IN 2018 is de zonnwijzer nog steeds intact.

KATALOGUS Nr.: OOS178 **LOCATIE:** Parkje

STRAAT EN NUMMER: Kattenbermpark

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Dit is geen zonnwijzer, maar een armillairsfeer. De sfeer is verdwenen in 2018.

KATALOGUS Nr.: OOS072 **LOCATIE:** Mercatorplein

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: ***

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnewijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: OOS121 **LOCATIE:** Pleintje

STRAAT EN NUMMER: Lodderdamstraat

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Bol met draaibare meridiaan ring. De zonnewijzer heeft Romeinse cijfers en is gemaakt uit roestvrij staal. Het roestvrij staal is geschilderd in een blauwe kleur. In 2018 zijn er verschillende uurscijfers weg. Een ontmossing mag gebeuren.

KATALOGUS Nr.: OOS056 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: ***

Blokjeszonnwijzer met 11 blokjes. Zonnwijzer behoort tot de uurvlakzonnwijzer's. Elk blokje staat parallel aan een erbij behorende afleeslijn. De aflezing gebeurt door het zoeken naar de uurlijn die het dichtst staat bij een schaduw van een bovenrib van een blokje. De sokkel van de zonnwijzer is reeds 2x door een wagen omver gereden. De zonnwijzer werd gelukkig nog niet beschadigd maar is tijdelijk niet meer aanwezig. Design en constructie: P. Oyen. In 2018 is de zonnwijzer tijdens wegwerkzaamheden verdwenen. Het is twijfelachtig dat deze waardevolle zonnwijzer terug een plaats gaat krijgen.

KATALOGUS Nr.: OOS057 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat
STRAAT EN NUMMER: **POSTNUMMER:** 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht **DEELGEMEENTE:** Rupelmonde

BOUWJAAR 1994 **AANTAL STERREN:** ***

Kruisdraadzonnwijzer met homogeen aangebrachte uurlijnen. Materiaal: roestvrij staal. Design en constructie: P. Oyen. In 2018 verdween deze zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS133 **LOCATIE:** Voor Sint-Jan Berchmansschool

STRAAT EN NUMMER: Zoete Moederstraat 30A

POSTNUMMER: 9150

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN: ***

Deze cilindervormige zonnwijzer stond vroeger opgesteld in de voormalige Vlaamse Toontuinen in Hoegaarden. Het tafereel is een wereldkaart. Aanduiding van de jaargetijden en de plaats op aarde waar de zon in het zenit staat. De inhuldiging had plaats op 20 maart 2008 door burgemeester Denert. Aan de voet worden elk jaar andere platen bevestigd die de kinderen van het laatste kleuterklasje schilderen. Tegen de muur hangt een tekstplaat opgesteld door Willy Leenders met volgende tekst: "DE WERELD OP ZIJN KOP. Equatoriale zonnwijzer. De stijl is evenwijdig met de aardas en wijst naar de poolster, dus naar het noorden. De verticale lijnen op de kaart duiden de lengtegraad aan, het zijn de meridianen en voor de zonnwijzer de uurlijnen. De horizontale lijnen op de kaart duiden de breedtegraad aan en zijn voor de zonnwijzer de datumlijnen. De wereldkaart is weergegeven in Mercatorprojectie: de meridiaanlijnen lopen daardoor parallel. De schaduw van de staaf geeft aan hoe laat het is in Rupelmonde en op elke plaats die op dezelfde meridiaan ligt (verticale lijnen). Dit is de ware plaatselijke tijd of zonnetijd. Ons uurwerk loopt daar altijd op voor, de ene dag al meer dan de andere en in de zomer nog één uur extra. De schaduw van het bolletje op de stijl duidt de beweging van de zon aan tussen de keerkringen en geeft bovendien aan waar op de wereld de zon pal boven het hoofd van de bewoners staat. Bovendien geeft hij een aanduiding van de datum (horizontale lijnen). Let op! De wereldkaart staat onderste boven, met het noorden naar onder."

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 46.

In 2018 is de zonnwijzer erbarmelijk. De stijl is afgebroken door vandalen. Het folie is gedeeltelijk weg door het ultraviolet van de zonnetralen en de door de leerlingen beschilderde platen zijn weggerot.

KATALOGUS Nr.: OOS101 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Fruithoflaan 39

POSTNUMMER: 9120

Type: ALL **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Vrasene

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Kubusvormige zonnwijzer met NW, ZW, OW, WW en horizontale zonnwijzer. Gemaakt uit arduin door A. Strobbe.

KATALOGUS Nr.: VBR026 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Oude baan 30

POSTNUMMER: 3360

Type: ALL **GEMEENTE:** Bierbeek

DEELGEMEENTE: Korbeek-Lo

BOUWJAAR 1980

AANTAL STERREN: *

Ronde zuil in witte zandsteen, 70 cm hoog met omtrek 123 cm. Het tafereel staat schuin. VII - IV, Kunstwerk van Joris Laroy
4°44' O.L. 50°48' N.B.

KATALOGUS Nr.: LIM136   **LOCATIE:** Fietsknooppunt 123 in Limburg

STRAAT EN NUMMER: Panisbergstraat - Hardelingen

POSTNUMMER: 3730

Type: ALL   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Hoeselt

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: ***

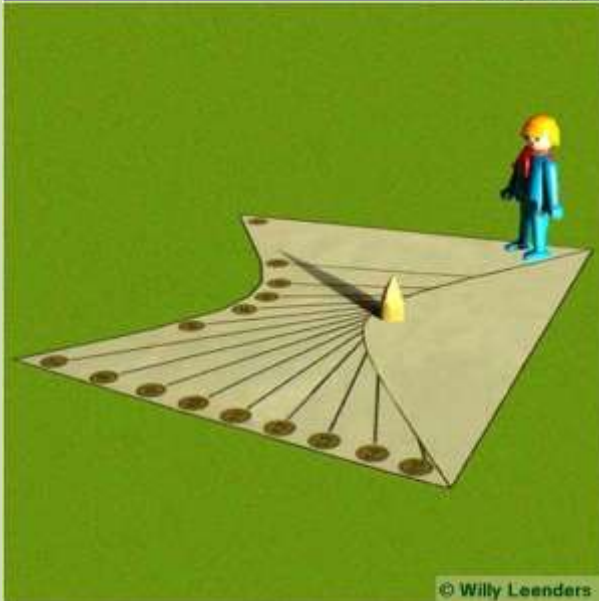
Zonnewijzer voor 'Italiaanse uren'. Dit wil zeggen dat de tijd wordt weergegeven tot zonsopgang.
Ontworpen door Willy Leenders en uitgevoerd door de gemeente Hoeselt. Deze zonnewijzer geeft niet het uur aan. De schaduw van de punt van een 40 cm hoog paaltje geeft aan hoeveel tijd er nog rest tot zonsopgang.
Afmetingen: 5 m x 5 m. De 2 hyperbolen zijn de datumlijnen voor 21 juni en 21 december.

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: ANT071   **LOCATIE:** Park kasteel van Boechout

STRAAT EN NUMMER: Hof Van Boechout 5

POSTNUMMER: 2530

Type: ALL   **GEMEENTE:** Boechout

DEELGEMEENTE: Boechout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Kruisvormige zonnwijzer ondersteunt door 4 figuren die de 4 jaargetijden voorstellen. Zonnwijzer is van 17de of 18de eeuw. De uurlijnen zijn nog nauwelijks zichtbaar. Zeer mooi exemplaar, maar spijtig genoeg op privaat eigendom en niet zichtbaar van op de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: WES082 **LOCATIE:** Gruuthusemuseum

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 1576

AANTAL STERREN: **

Balkvormige stenen zonnwijzer. 140 mm hoog x 87 mm x 88 mm. Arabische becijfering. Stijl niet meer aanwezig. De overeenkomstige uurlijnen passen op het eerste gezicht goed bij het uurlijnenpatroon van een verticale zonnwijzer voor de 51ste breedtegraad (de gemiddelde breedtegraad voor Vlaanderen). In de kleine cirkelvorm bovenaan was een stijl bevestigd die een hoek van 39° maakte met het voorvlak. In de kleine cirkelvorm meer naar het midden stond een staaf ter ondersteuning van de stijl. De groeven tussen de Romeinse cijfers zijn geen uurlijnen. Zij bakenen vakken af waarin de Romeinse cijfers zijn aangebracht. Een eigenaardige onnauwkeurigheid: tussen uurlijn 9 en 10 en tussen uurlijn 2 en 3 (rode cijfers) bevindt zich een extra uurlijn die daar niet hoort. Daardoor zijn de Romeinse cijfers IX, VIII, VII en VI aan de linkerkant en de Romeinse cijfers III, IIII, V en VI aan de rechterkant, een vak naar onder verschoven. Boven beschreven studie werd door Willy Leenders uitgevoerd. De foto werd ter beschikking gesteld door het museum en aangepast door Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: WES151 **LOCATIE:** Gruuthusemuseum

STRAAT EN NUMMER: Dijver 17C

POSTNUMMER: 8000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Het Gruuthusemuseum neemt je mee naar drie cruciale periodes in de rijke Brugse geschiedenis. De Bourgondische bloeiperiode van de stad, de iets minder bekende 17e en 18e eeuw en de historistische 'heruitvinding' van Brugge in de 19e eeuw. Deze drie periodes komen tot leven in meer dan 600 collectiestukken die elk een eigen verhaal vertellen. Van majestueuze wandtapijten tot unieke gotische glasramen, van elegante houtsculpturen tot historisch kant, schilderijen, porselein en zilver. Blikvanger is de authentieke laat-15e-eeuwse bidkapel die de verbinding maakt tussen het paleis en de Onze-Lieve-Vrouwekerk, met uitzicht op het gotische koor van de kerk.

Tafelzonnewijzer van papier, hout en metaal.

Objectnummer: XXVI.O.0007

Materiaal: papier, hout, lood en koper.

KATALOGUS Nr.: WES061 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Carmerstraat 174

POSTNUMMER: 8000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gebouw is van 1300. Dit instrument is geen zonnwijzer doch een eenvoudig astronomisch uurwerk.

KATALOGUS Nr.: WES035 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Hubertuslaan 83

POSTNUMMER: 8200

Type: ALL **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR 1973

AANTAL STERREN:

Stalen kunstwerk 6 - 6

KATALOGUS Nr.: WES007   **LOCATIE:** Kasteel Beisbroek.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8200

Type: ALL   **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR 1986

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer bevindt zich voor de volkssterrenwacht van Brugge die gevestigd is in het kasteel Beisbroek. Meervoudig type, gemaakt door Pieter Boudens. Het kasteel staat in prachtige bossen die toegankelijk zijn voor iedereen.

KATALOGUS Nr.: BRU029 **LOCATIE:** tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Meiseselaan 5

POSTNUMMER: 1020

Type: ALL **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is kubusvormig. Er is een zuidwijzer, een oostwijzer en een westwijzer aangebracht op 3 vlakken. De zonnwijzer is gekapt in een lichte zandsteen. De becijfering is in Arabische cijfers. Het instrument was eigendom van de internationale antiquair Paul De Grande die meer dan 40 jaar heeft gewoond in het kasteel van Snellegem in West-Vlaanderen. De zonnwijzer werd aangekocht door Jan De Graeve voorzitter van Zonnwijzerkring Vlaanderen en prijkt nu op zijn brievenbus na een grondige restauratie.

© Velling

© Velling

© Jan De Graeve

KATALOGUS Nr.: BRU027 **LOCATIE:** Kerkhof Laken

STRAAT EN NUMMER: Kerkhof

POSTNUMMER: 1000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In een kleine grafkapel op het kerkhof van Laken is een merkwaardig verschijnsel op te merken. Het doet zich voor op de ware middag. Dan werpt de zon een hartvormige lichtvlek in de hoek van het kleine gebouw.

De grafkapel met de middagzonnenuijzer staat blijkbaar vlakbij het bekende beeld 'de denker' van Rodin op het graf van Jef Dillen en zijn echtgenote en dit staat op het perk 9A.

KATALOGUS Nr.: BRU011 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde kantoorgebouw

STRAAT EN NUMMER: Boudewijnlaan 12

POSTNUMMER: 1000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN: ***

De verticale zonnwijzer op een hol cilindrische gevel. Waarschijnlijk de grootste verticale zonnwijzer van België. Afmetingen: 7m breed en 4m hoog. De schaduwgever is een bol. De zonnwijzer heeft uurlijnen en datumlijnen. De uuraanduidingen onderaan geven de zomertijd aan. Aan de bovenkant staat ook 12 uur wintertijd aangegeven. Dat er nog een correctie nodig is te wijten aan de tijdsvereffening, zal de gewone voorbijganger in de zomermaanden, als dit maar min 6 tot plus 6 minuten bedraagt, nauwelijks merken.

Er staan drie datumlijnen op het zonnwijzertafereel, de lijn voor het begin van de winter bovenaan, die voor het begin van de zomer onderaan en ertussen de datumlijn voor het begin van de lente en van de herfst.

Ontwerp: architecten Clerboux en Pinon

Berekening: Willy Leenders (uur- en datumlijnenpatroon)
en Jan De Graeve (geografische gegevens)

KATALOGUS Nr.: BRU012 **LOCATIE:** Torenspts

STRAAT EN NUMMER: Tours et taxis

POSTNUMMER: 1000

Type: ALL **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Bovenaan torengedouw gemonteerd. Heeft waarschijnlijk geen gnomonische waarde. De sfeer is in bandstaal gemaakt.

KATALOGUS Nr.: WES111 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

Type: ALL **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De beeldende kunstenaar Frank Ranson is gespecialiseerd in het maken van sculpturen in steen en maakte verschillende zonnewijzers. Deze ringzonnewijzer is gekapt uit witte steen. De zonnestralen vallen door een opening van 3mm in de ring op de tegenovergestelde binnenzijde van de ring. De opening is omgeven door een zonnetje in bladgoud. Door de zonhoogte af te lezen kan het uur afgelezen worden. De zonnewijzer moet wel draaibaar opgesteld worden om de lichtvlek van de zon op de juiste curve te laten vallen. Het principe van de ringzonnewijzer is vergelijkbaar met de herderszonnewijzer die ook de hoogte van de zon meet. Men moet wel de datum kennen om de juiste uitlezing te hebben. De zonnewijzer prijkte op verschillende tentoonstellingen en is mogelijk verkocht.

Buitendiameter: 55 cm

Binnendiameter: 39 cm

Dikte ring: 8 cm

Breedte ring: 15 cm

Totale hoogte met sokkel: 73 cm

Op de zijkant van de ring tekst: "The eye of time."

KATALOGUS Nr.: WES131 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

Type: ALL **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR 2017

AANTAL STERREN: **

De beeldende kunstenaar Frank Ranson is gespecialiseerd in het maken van sculpturen in steen en maakte verschillende zonnewijzers. Deze ringzonnewijzer is gekapt uit witte steen. De zonnestralen vallen door een opening van 3mm in de ring op de tegenovergestelde binnenzijde van de ring. Door de zonhoogte af te lezen kan het uur afgelezen worden. De zonnewijzer moet wel draaibaar opgesteld worden om de lichtvlek van de zon op de juiste curve te laten vallen. Het principe van de ringzonnewijzer is vergelijkbaar met de herderszonnewijzer die ook de hoogte van de zon meet. Men moet wel de datum kennen om de juiste uitlezing te hebben. De zonnewijzer prijkte op verschillende tentoonstellingen en is mogelijk verkocht.

KATALOGUS Nr.: WES134 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

Type: ALL **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De beeldende kunstenaar Frank Ranson is gespecialiseerd in het maken van sculpturen in steen en maakte verschillende zonnewijzers. Deze ringzonnewijzer is gekapt uit witte steen. De zonnestralen vallen door een opening van 3mm in de ring op de tegenovergestelde binnenzijde van de ring. Door de zonhoogte af te lezen kan het uur afgelezen worden. De zonnewijzer moet wel draaibaar opgesteld worden om de lichtvlek van de zon op de juiste curve te laten vallen. Het principe van de ringzonnewijzer is vergelijkbaar met de herderszonnewijzer die ook de hoogte van de zon meet. Men moet wel de datum kennen om de juiste uitlezing te hebben. De zonnewijzer prijkte op verschillende tentoonstellingen en is mogelijk verkocht.

KATALOGUS Nr.: WES132 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

Type: ALL **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De beeldende kunstenaar Frank Ranson is gespecialiseerd in het maken van sculpturen in steen en maakte verschillende zonnewijzers. Deze ringzonnewijzer is gekapt uit witte steen. De zonnestralen vallen door een opening van 3mm in de ring op de tegenovergestelde binnenzijde van de ring. Er zijn 2 zulke oculi. Door de zonhoogte af te lezen kan het uur afgelezen worden. De zonnewijzer moet wel draaibaar opgesteld worden om de lichtvlek van de zon op de juiste curve te laten vallen. Het principe van de ringzonnewijzer is vergelijkbaar met de herderszonnewijzer die ook de hoogte van de zon meet. Men moet wel de datum kennen om de juiste uitlezing te hebben. De zonnewijzer prijkte op verschillende tentoonstellingen en is mogelijk verkocht.

KATALOGUS Nr.: LIM177 **LOCATIE:** Bij picknick tafel aan fietsroute

STRAAT EN NUMMER: Peperstraat

POSTNUMMER: 3590

Type: ALL **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR 2011

AANTAL STERREN: ***

Locatie is tussen de universiteit en het centrum van Diepenbeek bij een 'belevingsplaats' met schuldak en picknicktafel. Zonnewijzer voor 'Italiaanse uren' (tijd tot zonsopgang)

Ontwerp: Willy Leenders

Uitvoering: Technische Dienst gemeente Diepenbeek onder de leiding van Raf Knevels

Berekening: Willy Leenders

Deze zonnewijzer geeft niet het uur aan. De schaduw van de punt van een 40 cm hoog paaltje geeft aan hoeveel tijd er nog rest tot zonsopgang.

Het uurlijnenpatroon is aangebracht op de grond op een oppervlakte van ongeveer 5 m x 5 m.

Het bereik van de zonnewijzer is beperkt tot de periode van één uur na zonsopgang tot één uur vóór zonsopgang. De gebogen lijn dichtbij het paaltje (zie detail) is de plaats waar de schaduw van de punt van het paaltje van 's morgens tot 's avonds valt bij het begin van de zomer, omstreeks 21 juni. Op de andere gebogen lijn valt die schaduw bij het begin van de winter, omstreeks 21 december.

De aanleg van deze zonnewijzer werd mogelijk gemaakt door de serviceclub Marnixring in Limburg die in 2006 haar driejaarlijkse prijs toekende aan het fietsroutenetwerk Limburg.

De zonnewijzer op een 'belevingsplaats' (picknicktafel en schuldak) langs de fietsroute brengt deze prijs in herinnering. De fietser kan op de zonnewijzer aflezen hoeveel tijd hem nog rest tot het donker wordt.

Deze zonnewijzer is de tweede zonnewijzer van dit soort in Vlaanderen. De eerste staat sinds 2009 langs het Limburgs fietsroutenetwerk in Hoeselt bij knooppunt 123.

Tekst is van de website www.wijzerweb.be van Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: VBR079 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Engelandstraat 5

POSTNUMMER: 3290

Type: ALL **GEMEENTE:** Diest

DEELGEMEENTE: Diest

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: *

Geïnclineerde puntzonnewijzer

Bouwjaar: 2014

Constructie: letterkapper Jos Geusens

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Spreuk: LEEF JE LEVEN

Deze puntzonnewijzer in een kleine stadstuin op een arduinen steen van 60 x 60 cm is naar het zuiden gericht en heeft een helling van 65°. Hij is duidelijk af te lezen vanuit de woonruimte. De steen is gevat in een eenvoudig raam van cortenstaal, verankerd in de grond.

Niet de schaduw van de stijl in zijn geheel duidt het uur van een puntzonnewijzer aan, wel de schaduw van de punt van de stijl. Dat gebeurt in dit geval op de uurlijnen van 8 tot 16 uur.

Op de datumlijnen (de gebogen lijnen) duidt de schaduw van de punt van de stijl de datum aan. De betreffende datums zijn de geboortedatum van de echtgenoten, eigenaars van de stadstuin, (13 oktober en 4 september) en de datum van de Vlaamse feestdag (11 juli).

Zoals het hoort duidt de zonnewijzer de zonnetijd aan maar op elke datumlijn is een punt ingebeiteld - ergens tussen 10 en 11 uur - waar de schaduw van de punt van de stijl op die datum 12 uur officiële tijd aanduidt.

Op de foto is de aanduiding: 11 juli 16 uur.

Tekst en foto's: Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM072   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Meervlakszonnewijzer met 7 basistypen van zonnewijzers. Ontwerp: Willy Ory volgens concept van Ignace Naudts. Uitvoering: Anja Romer. Verticale zuidwijzer 7h - 18h MET, verticale oostwijzer 4h - 11h MET, verticale noordwijzer 6h - 9h en 19h - 21h OET, verticale westwijzer 14h 22h MET, polaire wijzer 19h - 18h OET, equatoriale wijzer 4h - 20h WZT en horizontale wijzer 6h - 20h MET. De tijdvereffeningsgrafiek is aangebracht aan de zuidwijzer. Ze kan toegepast worden om de zonnewijzers met MET en OET af te lezen.

KATALOGUS Nr.: LIM078   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Kruisdraadzonnwijzer ontworpen door Rafael Soler Gaya. Afmetingen 1000 mm x 860 mm. Datumlijnen. "A.D. MCMIVC" Tekst: "Aspice, prospice, respice et vale" (Kijk, kijk vooruit, kijk achteruit en vaar wel.) Het punt voor de aflezing van het uur wordt bepaald door de kruising van een ketting en een stijl. Aan de stijl bevindt zich nog een horizontale maanwijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM080   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Digitale zonnwijzer ontworpen door Hans Scharstein. De tijd wordt weergegeven met een resolutie van 5 minuten. De term digitaal duidt hier op de uitlezing en niet op de werking. De zonnwijzer is volledig "statisch" uitgevoerd; hij heeft dus geen elektronica nodig om het uur weer te geven. Hij bestaat uit een polair opgestelde doosconstructie met microgleuven. Zie voor dit principe naar de boom van Sonius (LIM082).

KATALOGUS Nr.: LIM081   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Uurvlakzonnewijzer ontworpen door P.Oyen. De zonnewijzer bestaat uit 7 zitbankjes in prismavorm in arduin uitgevoerd. De prisma's zijn opgesteld op een kwart cirkel. Elke 2 korte bovenribben duiden een verschillend uur aan. (Elke korte bovenrib en een bijhorende messing strip liggen in een uurvlak).

KATALOGUS Nr.: LIM137 **LOCATIE:** Tuin in privé locatie

STRAAT EN NUMMER: Paesteblookstraat 15

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

Geïnclineerde noordwijzer

Ontwerp en constructie: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Spreek: DE SCHADUW VAN DE TIJD (Nederlands)

Deze zonnwijzer op een arduinen steen van 220 cm x 65 cm is noordgericht en heeft een helling van 15,6°. Dit is de hoek die de stralen van de zon maken omstreeks 21 december 's middags. De zon staat dan op die dag het hoogst maar van alle middagen van het jaar het laagst. Ze bereikt net het bovenvlak van de steen. De rest van de dag bereikt ze dat niet en schijnt onder de steen door.

In de lente en de zomer bereikt de zon het bovenvlak van de steen gedurende de hele periode tussen zonsopgang en zonsopgang. De rest van het jaar slechts een deel van die periode. Dat deel wordt almaar kleiner naarmate de datum van 21 december dichterbij is. Op die dag heeft de zon slechts heel even contact met de zonnwijzer om op het middaguur de tijd aan te geven.

De stijl die de schaduw geeft is, zoals steeds bij een poolstijlzonnwijzer op het noordelijk halfrond, naar het noorden gericht met een helling t.o.v. Het grondvlak gelijk aan de breedtegraad, hier 51°. Met het vlak van de steen maakt de stijl dus een hoek van

$51 + 15,6 = 66,6^\circ$.

Eigenaar Jos Venken liet de Nederlandse zonnwijzerspreuk ook in het Grieks en in het Latijn aanbrengen en reageert hiermee tegen de teloorgang van de opleiding in deze klassieke talen in het secundair onderwijs.

Tekst overgenomen van website van Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM079   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Kegelvormige zonnepijler ontworpen door Javier Moreno Bares. Het grote instrument heeft Babylonische uren (telling vanaf zonsopkomst) en Italiaanse uren (telling vanaf zonsondergang). De schaduwwerper is kegelvormig. Dit is een nieuw type zonnepijler en bestaat enkel in dit park.

KATALOGUS Nr.: LIM082   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ALL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Boom van Sonius ontworpen door Jan Kragten van de zonnwijzerkring van Nederland. 8 - 7 h, Totale hoogte 5 m. In voor- en achterplaat van de zonnwijzer zijn een gelijk aantal spleten aanwezig. Elk spletenpaar (1 spleet in voorzijde en 1 spleet in achterzijde) ligt in een uurvlak of halfuurvlak. Aan de achterzijde van de voorste spleten is een opaal gekleurd glas aangebracht. Als de zon via de achterzijde door een uurvlak schijnt belicht ze dit glas. De nu opgelichte spleet duidt het uur aan.

KATALOGUS Nr.: OOS104 **LOCATIE:** Schouw van stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Botermarkt - Poeljemarkt

POSTNUMMER: 9000

Type: ALL **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Aan elke zijde van de schoorsteen is een zonnewijzer aangebracht met datumlijnen. Zie artikel hierover in zonnetijdingen Nr. 11. Uitvoering in goud. De zonnewijzers bevinden zich 35 m boven de grond en zijn nog duidelijk af te lezen. De sterrenkundige prof. Dr. Herwig Dejonghe deed de nodige berekeningen. De zonnewijzers moeten het eeuwig verstrijken van de tijd symboliseren. Een bezoek waard. De Renaissancevleugel van het Gentse stadhuis (kant Poeljemarkt) werd opgetrokken tussen 1595 en 1618. Uit Sanderus "Flandria Illustrata" blijkt dat in 1641 reeds zonnewijzers stonden op de middelste sierschouw van dit gebouw. De zonnewijzers combineren de eigenschappen van staaf- en puntzonnewijzers.

KATALOGUS Nr.: OOS198 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ALL **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Kubusvormige zonnwijzer. Alle vlakken hebben een zonnwijzer behalve de onderzijde van de kubus.

Objectnummer: S.0528

Op de voet is een kompas gemonteerd.

Materialen: hout, glas, metaal en papier.

Land van origine: China

Afmetingen: 190 mm hoogte, 100 mm breedte en 110 mm diepte.

KATALOGUS Nr.: OOS200 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ALL **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Kubusvormige zonnwijzer. Alle vlakken hebben een zonnwijzer behalve de onderzijde van de kubus.

Objectnummer: 03149

Op de voet is een kompas gemonteerd.

Materialen: hout, glas, metaal, messing en papier.

Afmetingen: 198 mm hoogte, 95 mm breedte en 91 mm diepte.

KATALOGUS Nr.: VBR078 **LOCATIE:** Plantsoen
STRAAT EN NUMMER: Hoek Kerkstraat - Rumoldusstraat

POSTNUMMER: 1851

Type: ALL **GEMEENTE:** Grimbergen

DEELGEMEENTE: Humbeek

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer werd op 5 oktober 2013 ingehuldigd en kwam er als aandenken voor de viering van 1000 jaar Humbeek. De zonnwijzer is een cilindrische zuil van opaal glas van 3,60 m hoog die op een stalen onderstel van 1,00 m hoog staat. De diameter van de cilinder is 1,80 m.

Aan de bovenzijde van de cilinder is een bol opgehangen. Deze is onzichtbaar voor het oog en heeft een diameter van 100 mm. De schaduw van die bol valt op de binnenzijde van de cilinder en is doorheen het opaal glas aan de buitenkant te zien. De schaduw van de bol geeft een aanduiding van het zonneuur en de datum.

Elke uurlijn heeft een arabisch uursijfer. Er zijn drie datumlijnen voor het begin van de zomer, de winter en het begin van de lente en de herfst.

Ook aan de onderzijde van de cilinder is een zonnwijzer aangebracht. Deze werkt 's nachts. Een laserstraal geeft dan een lichtvlek die het uur en de datum aangeeft. De laserstraal wordt aangedreven door servomotoren die gestuurd worden door een computer.

De zonnwijzer werd opgericht om het duizendjarig bestaan van Humbeek te vieren.

Willem Le Page, een universiteitsprofessor afkomstig van Humbeek, schreef een boek in 1760 waarin werd uitgelegd hoe een zonnwijzer moet gemaakt worden.

Willy Leenders lid van "Zonnwijzerkring Vlaanderen" deed de berekeningen en schreef een flow chart voor het programma van de sturing. Architect Luc Binst en projectmanager ir. Edwin Remmerie zorgden voor het ontwerp.

KATALOGUS Nr.: VBR056 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Mastellestraat 47

POSTNUMMER: 3020

Type: ALL **GEMEENTE:** Herent

DEELGEMEENTE: Veltem-Beisem

BOUWJAAR 1999

AANTAL STERREN:

Meervoudige zonnwijzer uit Franse steen. 250 x 250 x 1000. Hor. En Vert zuidwijzer, windrichtingen, tijdvereffeningscurve, coördinaten, tekst: "Wat edel is heeft duur". Ontwerp: J. Lyssens. Gekapt door P. Boudens.

KATALOGUS Nr.: VBR052   **LOCATIE:** Vlaamse toontuinen

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3320

Type: ALL   **GEMEENTE:** Hoegaarden

DEELGEMEENTE: Hoegaarden

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN: ***

Cilindervormige zonnewijzer. Tafereel is een wereldkaart. Aanduiding van de jaargetijden en de plaats op aarde waar de zon in het zenit staat. Ontwerp: P. Oyen Sinds 2001 overgebracht naar werkhuis in Rupelmonde. In Hoegaarden staat nu een nieuwe equatoriale hoepelsfeer. Zie VBR061. De cilindervormige zonnewijzer staat sinds 20 maart 2008 opgesteld voor een schooltje in de Zoete Moederstraat in Rupelmonde. Zie OOS133.

KATALOGUS Nr.: WES041 **LOCATIE:** Brievenbus aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Belleboslaan 45

POSTNUMMER: 8480

Type: ALL **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR 1992

AANTAL STERREN: ***

Deze meervoudige zonnewijzer doet dienst als brievenbus. Zeer mooie gecombineerde kubusvormige zonnewijzer. Vooraan verticale zuidwijzer. Aan alle andere zijden bevinden zich ook zonnewijzers. Arduin met aluminium stijl.

KATALOGUS Nr.: VBR004 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Ballingsstraat 20

POSTNUMMER: 3078

Type: ALL **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Meerbeek

BOUWJAAR 1980

AANTAL STERREN: *

Gemaakt door Pieter Boudens. Horizontale en verticale zonnwijzer. Tekst: TEMPUS/DUM/TERITVRGENS/
MANET/MARQUES Meerbeek Anno 1980 Cijfers 7 - 18 50°52'10" NB 34°53' OL

KATALOGUS Nr.: WES011   **LOCATIE:** Tuin vooraan Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8510

Type: ALL   **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kooigem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Voetstuk van vroegere zonnwijzer staat nog tussen struiken. Pastorie is van 1689.

KATALOGUS Nr.: VBR053 **LOCATIE:** Kruidentuin van het provinciaal recreatiecentrum.

STRAAT EN NUMMER: Gemeenteplein 5

POSTNUMMER: 3010

Type: ALL **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Kessel-Lo

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN:

Balkvorm met zuid-, noord-, west-, oostwijzer en horizontale zonnwijzer. Zeer mooi kunstwerk van P. Boudens. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: ANT152   **LOCATIE:** Tuin Provinciaal Instituut

STRAAT EN NUMMER: Mechelsesteenweg 365

POSTNUMMER: 2500

Type: ALL   **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Dit instrument is een heliograaf en is wegens zijn equatoriale opstelling ook een zonnwijzer. Het toestel staat opgesteld in de weertuin van het Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie naast twee thermometerhutten en een regenmeter. De heliograaf is een toestel om de hoeveelheid zonneschijn te registreren. Het toestel bestaat uit een massief glazen bol met daarachter een diagram. Wanneer de zon schijnt brandt deze een spoor in het diagram. De lengte van het brandspoor is een maat voor de totale zonneschijnduur. Het diagram wordt elke dag vervangen. Het cilindervormige diagram is opgesteld in het equatoriale vlak. De heliograaf is afregelbaar in het horizontale vlak, naar het noorden en volgens de breedtegraad.

KATALOGUS Nr.: ANT247 **LOCATIE:** Zimmermuseum

STRAAT EN NUMMER: Zimmerplein 19

POSTNUMMER: 2500

Type: ALL **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN: ***

"In een hoekje op de zolderverdieping onder een dikke laag stof zag ik enkele maanden geleden deze zonnwijzer toevallig staan", zegt Peter Mutert, wetenschappelijk adviseur van het Zimmertorencomité. "Ik nam hem mee naar huis, maakte hem proper en bestudeerde hem. Na veel opzoekwerk kwam ik tot de conclusie dat het een vrij uniek exemplaar betreft. Uniek door de uitzonderlijke combinatie van zonnwijzer met aan de bovenkant het 'analemma', de tijdsvereffeningslus met andere woorden." "Ik heb dan geprobeerd te achterhalen waar deze zonnwijzer vandaan kwam. Uiteindelijk kwam ik terecht bij Zonnwijzerkring Vlaanderen, die een specialist (Joris Willems) naar hier stuurde. Hij ontdekte al vlug dat de zonnwijzer hier in 1988 tentoongesteld stond, tijdens de expo naar aanleiding van de honderdste geboortedag van Louis Zimmer. De zonnwijzer was in bruikleen gegeven door Frans Bonjean van Urania Hove. Hij zou die in de jaren zeventig of tachtig gemaakt hebben. Na de expo is de zonnwijzer hier wellicht ergens blijven staan en uiteindelijk op de zolder beland.

"Deze zonnwijzer laat toe de (zonne)tijd af te lezen op de gele horizontale boog. Centraal staat 12u, het streepje rechts staat voor 13u, enzovoort. Bovenaan, op het witte plaatje, staat de tijdsvereffeningslus waarop je de tijdsvereffening, de afwijking van de ware zonnetijd dus, kan aflezen. Via de rode draaiknop en de schaalverdeling op de witte boog kan je dan de gele boog juist op de witte boog schuiven, zodat rekening wordt gehouden met de geldende tijdsvereffening."

De zonnwijzer van Frans Bonjean is voortaan te zien in het Zimmermuseum.
Chris Van Rompaey Nieuwsblad 13 mei 2022

KATALOGUS Nr.: OOS006 **LOCATIE:** Museum

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9160

Type: ALL **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Kubusvormige zonnwijzer in arduin met sterrenbeelden en wapenschilden. Op de 4 verticale zijden bevindt zich een zonnwijzer. Meervoudige zonnwijzer in arduin afkomstig van het kasteel in Overmere. Deze zonnwijzer werd geschonken aan het museum in het begin van de 20ste eeuw.

KATALOGUS Nr.: LIM024   **LOCATIE:** Tuin van paters kruisheren

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3680

Type: ALL   **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR 1953

AANTAL STERREN: **

Wereldbol met zonnevereffeningscurve, equator en ecliptica. Gemaakt door pater Antonius van Dooren. Restauratie door J. Lyssens in 2003. De zonnewijzer is geplaatst op privé domein. De zonnewijzer kan bewonderd worden op de woensdag voor O.L.H. Hemelvaart, tijdens open monumentendag of na afspraak met Erik Froyen Tel. 089 757300.

KATALOGUS Nr.: ANT210   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

Type: ALL   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: *

Herdersonnewijzer

Materialen: Beuk, eik en PVC buis.

Tekst: "Herdersonnewijzer", "Breedte 51° 19' Oost 4° 40' "

Zonnewijzer is verplaatsbaar en werd gemaakt door Fred Oostra.

KATALOGUS Nr.: ANT008   **LOCATIE:** Tuin aan kasteel

STRAAT EN NUMMER: Kasteellaan 83

POSTNUMMER: 2390

Type: ALL   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Bolvormige poolstijlzonnewijzer met ontbrekende draaibare meridiaanring als tijdaanduider. Weinig voorkomend type. Zal worden gerestaureerd in 2014.

KATALOGUS Nr.: WES067 **LOCATIE:** Kerk Sint-Pieter en Paulus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8400

Type: ALL **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Meridiaan was een koperen lijn op het huidige wapenplein. De oude toren van de kerk staat op de meridiaan. De meridiaan heeft nooit in de kerk gestaan. Op het oud stadhuis stond een beeldje dat diende als gnomon. Is dit een meridiaan van Quetelet ? Meridiaan is niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM021   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Visésteenweg 189

POSTNUMMER: 3770

Type: ALL   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Zichen-Zussen-Bolder

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN: **

Kubusvormige gekombineerde zonnewijzer. Vooraan verticale zuidwijzer. Bovenaan horizontale zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS092 **LOCATIE:** Klingspoor perron

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9170

Type: ALL **GEMEENTE:** Sint-Giles-Waas

DEELGEMEENTE: De Klinge

BOUWJAAR 2022

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer op Klingspoor.

Aan het Klingspoor in De Klinge is in mei 2022 een zonnewijzer ingehuldigd. Het meetinstrument is nog een laat cadeau voor de viering van 150 jaar spoorweg Mechelen-Terneuzen van vorig jaar.

De zonnewijzer werd geïnstalleerd op het perron van de buitensite van Klingspoor. Op de wijzer valt niet alleen de tijd, maar ook de breedte- en lengtegraad af te lezen. Het instrument kwam er door een samenwerking tussen vzw De Klomp en het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas. De zonnewijzer werd ontworpen door Julien Lyssens en gemaakt door kunstenaar Bert Bosmans.

“De zonnewijzer kwam er om de 150ste verjaardag van de spoorweg tussen Mechelen en Terneuzen te herdenken”, schetst Julien Lyssens. “Maar daar bleef het niet bij. Alle onderwerpen die in het museum aan bod kwamen, moesten in het monument verwerkt worden: de spoorlijn Mechelen-Terneuzen, het Stropersbos, de klompenmakerij, de binding met Clinge in Nederland en de dodendraad uit de Eerste Wereldoorlog. Geen gemakkelijke opgave dus. Op de zuidkant van de zonnewijzer staat een zuidwijzer die de ware plaatselijke zonnetijd aangeeft. Die verwijst samen met een stationsklok aan het perron naar het verschil tussen de zonnetijd en onze huidige uurwerktijd. “Op het horizontale vlak staat een boomstronk ingekapt”, weet Julien. “De jaarringen verwijzen naar de ouderdom van een boom en leggen daarmee de link naar het Stropersbos en de populieren waaruit klompen werden gemaakt. De stijl op het horizontale vlak geeft de meridiaan aan. Die loopt verder op het stationsplein tot over de grens met Nederland. Door de meridiaan te laten doorlopen via de dodendraad symboliseren we de hulp die Nederland geboden heeft aan gevluchte Vlamingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. De zandloper verwijst naar het gebruik ervan in tijden dat de zon niet scheen en men het uur met een zonnewijzer niet kon aflezen.” HLN

KATALOGUS Nr.: OOS142 **LOCATIE:** Parkbegraafplaats Sint-Niklaas

STRAAT EN NUMMER: Waasmunsterse steenweg 13

POSTNUMMER: 9100

Type: ALL **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

DIT IS GEEN ZONNEWIJZER !

Om misvattingen te vermijden is dit kunstwerk toch in de inventaris verwerkt.

Het "astronomisch kunstwerk" is opgesplitst in 2 delen en kan verward worden met een meridiaanlijn. De 2 delen in arduin zijn een lange strip met de vorm van een meridiaan en een grote cirkel. De horizontale strip is gelegen aan een groot ontvangstgebouw bij de ingangspoort. De cirkel is in het beton verwerkt bij het crematorium. Beide delen liggen 300m uit elkaar. De strip is gericht naar de grote cirkel bij het crematorium. De richting staat vermeld op de strip en is 209,7° t.o.v. Het noorden. Zowel op de strip als op de cirkel zijn getallen, astronomische symbolen e.d. Aangebracht. Ze maken deel uit van het kunstwerk en hebben spijtig genoeg geen wetenschappelijke waarde. Het kunstwerk werd gemaakt door Christoph Fink. Het crematorium heeft de eerste prijs gewonnen in de categorie 'beton en samenleving' van de Nederlandse betonprijzen in 2009. Die prijs wordt elke twee jaar uitgereikt in Rotterdam.

De architecten Claus en Kaan ontwierpen het crematorium en het ontvangstgebouw.

KATALOGUS Nr.: LIM170   **LOCATIE:** Kasteeldomein Nieuwenhoven

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

Type: ALL   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR 2004

AANTAL STERREN: ***

Deze zeer originele puntzonnwijzer werd ontworpen door Jos Geusens. Dit wetenschappelijk verantwoorde kunstwerk duidt op 11 september de juiste zonnetijd aan. Namelijk elk uiteinde van de paaltjes werpt dan op die datum zijn schaduw op cijfers die op een meridiaan geplaatst zijn. De zonnwijzer herdenkt de aanslagen op de twin towers in New - York. De zonnwijzer bestaat nu niet meer. Berekening Willy Ory.

KATALOGUS Nr.: OOS103 **LOCATIE:** Scheldekade

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9140

Type: ALL **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: ***

Kubusvormige zonnwijzer gekapt uit arduin door A. Strobbe. De zonnwijzer heeft 5 afzonderlijke zonnewijzers: Een zuidwijzer, een noordwijzer, een westwijzer, een oostwijzer en een horizontale zonnwijzer. Afmetingen: 500 x 500 x 500. Gewicht: circa 350 kg. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: WES123 **LOCATIE:** Weide aan hotel "Ter Gracht"

STRAAT EN NUMMER: Wittemolenstraat 152

POSTNUMMER: 8560

Type: ALL **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Moorsele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Horizontaal afwijkende zonnewijzer in weide achter het hotel. Ruitvormig. Romeinse cijfers van VII tot V.

KATALOGUS Nr.: WES136 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Wijnbergstraat 190

POSTNUMMER: 8560

Type: ALL **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR 2018

AANTAL STERREN: **

Afmetingen:

Totale hoogte: 116cm

Cilindrische binnenringdiameter:65cm

Ellipsvormige buitenring: 81cm

Zonnewijzer breedte: 20cm

Sokkel: 20 x40x60cm

Materiaal: Rosal natuursteen

Inscriptie op binnenring: noon-analemma, 7 datumlijnen, 12 maanden, 12 dierenriem tekens

Spreuk: "Ultima Latet" (Het einde is verborgen)

Locatie: Wijnbergstraat 190, 8560 Wevelgem

Installatie: 14/07/2018

Ontwerp: André Reekmans

Uitvoering: Frank Ranson

KATALOGUS Nr.: WES117 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Brabantstraat 34

POSTNUMMER: 8850

Type: ANA **GEMEENTE:** Ardoonie

DEELGEMEENTE: Ardoonie

BOUWJAAR 2011

AANTAL STERREN: *

Annalematische zonnewijzer in tuin van bloemenzaak.
Geografische coördinaten: 50° 58' N & 3° 11' O.

KATALOGUS Nr.: OOS141 **LOCATIE:** Achter speelplaats van school

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 91A

POSTNUMMER: 9150

Type: ANA **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

Analematische zonnwijzer achter de speelplaats van de Sint-Jan Berchmansschool. De grote as is 6 m en kleine as is 4,7 m. De kleine as is verlengd en is een meridiaanlijn. Wanneer men deze verlengt komt men uit aan de zonnwijzer die zich aan de andere basisschool bevindt. De strip in het midden van de zonnwijzer is gemaakt uit 2 arduinen stroken. De bezoeker kan het uur aflezen door op de overeenkomstige datum te staan op de strip. De urcijfers zijn op houten palen van azobé geschilderd. De leerlingen van de school versierden de palen met mooie motieven die verwijzen naar plaatselijk erfgoed.

12 h paal: zonnetijd versus conventionele tijd.

6 en 18 h palen: Wase landschap en Scheldelandschap.

5 en 17 h: varend erfgoed

4 en 16 h: bouwkundig erfgoed

3 en 15 h: industrieel erfgoed

2 en 14 h: blokkenmakerij en mandenvlechterij

1 en 13 h: touwslagerijen

De technische ontwerp-tekening is gemaakt door P. Oyen. Ontwerp: Julien Lyssens.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 50.

Aangezien de zonnwijzer op het terrein van de school staat is de zonnwijzer alleen maar te bezichtigen na afspraak.

IN 2018 is deze waardevolle zonnwijzer in slechte staat door de vererving van de schilderwerken.

KATALOGUS Nr.: ANT235 **LOCATIE:** Binnengedeelte Fort 5 Edegem

STRAAT EN NUMMER: Fort 5

POSTNUMMER: 2650

Type: ANA **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR 2019

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is terug te vinden in het Brialmontfort 5 in Edegem. Net zoals de andere Brialmontforten, werd Fort 5 gebouwd tussen 1860-1864. De dikke muren zijn uit baksteen en zandsteen. Op het terrein bevinden zich ook hangars van historisch belang: waarschijnlijk dateren ze uit 1906 - 1914.

De zonnwijzer maakt deel uit van het speellint gemaakt en geplaatst door "Groenman" Manu Van Hove leerkracht bioklas, Van Leentstraat 21, 2140 Borgerhout, 0486 609 865, manu@groenman.be

"Groenman" helpt om meer natuurlijk groen op mensenmaat in onze versteende samenleving te brengen. Ruimte waar je avontuurlijk in kan spelen of net volledig tot rust kan komen.

URL: www.groenman.be

Deze analemmatische zonnwijzer heeft spijtig genoeg geen strip met de maanden. Deze strip staat gebruikelijk in het midden van de zonnwijzer. Daardoor is de zonnwijzer slechts juist af te lezen rond 21 maart en rond 23 september. De zonnwijzer heeft een halve ellipsvorm zoals het hoort bij een analemmatische. De ellips heeft een grote as van circa 8 m en een kleine as van circa 6 m.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Groenman

KATALOGUS Nr.: LIM077   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ANA   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Analematische zonnewijzer ontworpen door R. Vinck. Uurschaal: 5h - 19h. Er zijn 2 taferelen: een horizontaal ellipsvormig en een schuingeplaatst rond. De lange as van de ellips is 2m.

KATALOGUS Nr.: OOS213 **LOCATIE:** Tuin Universiteit Gent

STRAAT EN NUMMER: Krijgslaan

POSTNUMMER: 9000

Type: ANA **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 2023

AANTAL STERREN: **

De analemmatische zonnewijzer op de Campus Sterre bevindt zich op de meest zuidelijke en zonnrijke plek van de campus: in het grasveld naast gebouw S9. De zonnewijzer is makkelijk bereikbaar door het looppad langs S8 en achter S9 te volgen, evenwijdig met de Krijgslaan.

De analemmatische zonnewijzer op Campus Sterre werd mogelijk gemaakt door de steun van de Faculteit Wetenschappen van UGent en haar decaan, Prof. Dr. Isabel Van Driessche.

Kristoffel Boudens zette het idee om in steen (arduin gerecupereerd bij de renovatie van de Boekentoren).

Prof. Dr. Annemieke Verbeken zocht mee naar een geschikte locatie op de campus.

Prof. Dr. Alain De Wulf, Lander Bral en Guy Wauters maten de correcte positie van de zonnewijzer op.

Dankzij Jan De Doncker, Michael Torrekens, Paul De Haen, Wouter Beernaert, en Madi Bojang van de UGent Dienst Gebouwen en Facilitair Beheer kwam de zonnewijzer er ook echt te liggen.

Tekst: Prof. Dr. Sven De Rijke Vakgroep Fysica en Sterrenkunde

Zie ook URL <https://www.ugent.be/we/nl/diensten/zonnewijzer-sterre.htm>

KATALOGUS Nr.: OOS180 **LOCATIE:** Aan St-Amanduskerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9450

Type: ANA **GEMEENTE:** Haaltert

DEELGEMEENTE: Heldergem

BOUWJAAR 2019

AANTAL STERREN: ***

Op zondag 3 februari 2019 vond aan de Sint-Amanduskerk in Heldergem de onthulling van de analemmatische zonnwijzer plaats. Het evenement had plaats ter afsluiting van 50 jaar Cultuurraad. De zonnwijzer werd ontworpen door Hubert Verheijen en gerealiseerd door Cathy Vijverman met medewerking van de Technische dienst van het gemeentebestuur. Cathy zelf werkte maandenlang aan de zonnwijzer, waarvoor er gekozen werd om met 1ste keus Belgische blauwe hardsteen te werken.

Naast de zonnwijzer kan je een handleiding vinden die je eenvoudig uitlegt hoe je de tijd kan aflezen. Dit is nodig, aangezien de zon door de seizoenen heen verandert van positie en dus niet dezelfde tijd geeft in januari als bvb. in mei, alsook dat je met winter- en zomertijd rekening moet houden.

Cathy Vijverman (Aalst, °1968) is een creatieve duizendpoot die als kind al veel interesse had in tekenen en knutselen.

In 1999 ontdekte Cathy Vijverman de wondere wereld van de kalligrafie. Met zesentwintig letters die zoveel schoonheid en gevoel kunnen weergeven, is heel wat mogelijk. Eettelijke cursussen en kalligrafiestages later besloot ze de stap te zetten naar het letterkappen. Ze ging hiervoor in de leer bij professioneel letterkapper Jos Geusens. Sindsdien is ze volledig in de ban van hamer en beitel. Ze volgde heel wat workshops bij ervaren steenkappers in binnen- en buitenland. Al snel vielen haar ontwerpen erg in de smaak bij familie en vrienden. In 2012 vestigde Cathy zich als zelfstandig letterontwerper en letterkapper. Sinds 2014 volgt ze Toegepaste Grafiek aan de Academie voor Beeldende Kunsten. Dat jaar begon ze ook met het zandstralen van glas.

KATALOGUS Nr.: LIM101   **LOCATIE:** Tuin museum "Stellingwerff-Waerdenhof"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3500

Type: ANA   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Analematische zonnewijzer. Arabische uurscijfers in keramische tegels. Tevens kalender (middelste strook) Tussen elke keramische tegel is nog een kleinere aangebracht om de halve uren aan te duiden. Berekening Willy Leenders. Creatie: Keramist: Gaston Beerden. Tuin van museum.

KATALOGUS Nr.: LIM135   **LOCATIE:** Kruidentuin Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

Type: ANA   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR 2008

AANTAL STERREN: ***

In de kruidentuin van de abdijsite Herkenrode is een annalematische zonnwijzer op een meridiaan uitgevoerd. Een kenplaat bij de zonnwijzer heeft de volgende tekst:

"Zonnwijzer waarin de mens betrokken wordt.

De roestige strip en het tuinpad zijn precies noord-zuid gericht. Zij volgen de meridiaan van deze plaats.

Rond de strip is een bijzonder soort zonnwijzer aangelegd, waarin je schaduw de tijd aanduidt.

Ga op de strip staan ter hoogte van de datum, af te lezen op een soort kalender aan weerszijden van de strip. Je schaduw wijst dan het uur aan.

Dit is de ware plaatselijke tijd of zonnetijd. Ons uurwerk loopt daarop voor, de ene dag al meer dan de andere en als de zomertijd geldt nog een uur extra.

In de lente en de zomer loopt ons uurwerk in Herkenrode gemiddeld 1 uur en 39 minuten voor op de zonnetijd, variërend van 1 uur en 33 minuten tot 1 uur en 45 minuten, afhankelijk van de datum.

Deze zonnwijzer werd gerealiseerd met de financiële steun van Lions Club Hasselt ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan als serviceclub in 2007. " Zie ook voor meridiaanlijn LIM118.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 48.

KATALOGUS Nr.: ANT026   **LOCATIE:** Speelplaats Urania

STRAAT EN NUMMER: J.Mattheesensstraat 62

POSTNUMMER: 2540

Type: ANA   **GEMEENTE:** Hove

DEELGEMEENTE: Hove

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Geschilderde analemmatische zonnewijzer op speelplaats school. Is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: WES108 **LOCATIE:** Binnenplein

STRAAT EN NUMMER: Vaartstraat 7

POSTNUMMER: 8902

Type: ANA **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Zillebeke

BOUWJAAR 2006

AANTAL STERREN: ***

Op het binnenplein van het bezoekerscentrum is een analemmatische zonnwijzer opgericht. Er zijn 13 grote stenen blokken voorzien voor de uren van 6 tot 18h. Het bezoekerscentrum maakt deel uit van het domein "De Palingbeek" waar ook een sterrenwacht astrolab kan bezocht worden. Er staat een kijker in het AstroLab 1 voor astronomische waarnemingen en een speciale telescoop voor zonnewaarnemingen in Astrolab 2. Aimé Pauwels bezorgde deze locatie. De linkse foto was een voorontwerp. De rechtse foto is de huidige toestand.

De opdrachtgever was de provincie West-Vlaanderen.

De zonnwijzer werd ontworpen voor jongeren en andere bezoekers van het natuur- en milieueducatief bezoekerscentrum de palingbeek in Ieper.

Astrolab Iris berekende het grondplan voor de zonnwijzer waar de schaduw van een persoon het juiste uur aanduidt.

Kinderen uit naburige scholen verleenden hun medewerking en tekenden hun visie op het zonnestelsel uit. Enkele van deze creaties werden op de zonnwijzer in detail aangebracht.

KATALOGUS Nr.: VBR082 **LOCATIE:** Plein

STRAAT EN NUMMER: Hogeschoolplein

POSTNUMMER: 3000

Type: ANA **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Leuven

BOUWJAAR 2020

AANTAL STERREN: ***

Analematische zonnewijzer.

Een plek in de stad om te spelen

Het centrale plein in Leuven moet vooral een ruimte worden voor ontspanning en spel. Op de zitbanken vinden jonge kinderen educatieve spelletjes of uitdagingen terug. Aan elke vrije kunst is een spel gekoppeld. Zo is er een woordpuzzel (grammatica), een hinkelparcours (aritmetica), een poppenkast (retorica), een zonnewijzer (astronomie), een reuzenmeetlat met oude maateenheden (geometria), orgelpijpen met drumstokken (musica) en tot slot nog een reeks waar/niet waar-uitspraken (logica).

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: ANT140   **LOCATIE:** Speelplaats Europese school

STRAAT EN NUMMER: Europawijk 100

POSTNUMMER: 2400

Type: ANA   **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 2001

AANTAL STERREN: **

Ontworpen door Willy Leenders. De grote as van de ellips is 6 meter. Hij werd geschilderd op de stenen van de speelplaats.

KATALOGUS Nr.: LIM103   **LOCATIE:** Plein voor kerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3990

Type: ANA   **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Peer

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De stenen voor deze zonnwijzer werden gelegd in verband met "Open Monumentendag 2000" die tijd als thema had. Zeer mooie analematische zonnwijzer. Cijfers zijn uitgehouwen in vierkante arduinen tegels tussen de kasseien van het plein. Arabische cijfers. De bezoeker zelf fungeert als schaduwwerper.

KATALOGUS Nr.: OOS004 **LOCATIE:** Grond voor bibliotheek

STRAAT EN NUMMER: Soudan Square

POSTNUMMER: 9600

Type: ANA **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR 1984

AANTAL STERREN: ***

Vóór de Stedelijke Openbare Bibliotheek, dat een zeer functioneel gebouw is van de architecten D. Craet en A. Lequesne, is op de grond een analemmatische zonnewijzer te bekijken. Materiaal: tafereel bestaat uit veelkleurig glasmosaïek. De stijl is de toeschouwer zelf, mits hij op de juiste plaats op de lusvormige kalender staat. Aflezing: uren van IV tot VIII h in plaatselijke ware zonnetijd.

Bijzonderheden: deze zonnewijzer ontstond in 1983 als educatief project van de plaatselijke Dr. Ovide Decrolyschool. Het ontwerp van het tafereel is van de veelzijdige Vlaamse kunstenaar Pjeroo Roobjee en werd uitgevoerd door de mozaïst Gino Tondat. Van dit kunstwerk werd destijds eveneens een litho gemaakt. Op de straat aangebracht. In zeer goede toestand. Zeker een omweg waard: dit is immers één van de weinige analemmatische zonnewijzers in ons land.

In het stedelijk museum van Ronse is een lithografie tentoongesteld van Pjeroo Roobjee. Hij stelt de analemmatische zonnewijzer voor. Objectnummer: R00577

Collectie: Must Wonen

Onderaan links genummerd "90/250". Onderaan rechts, gesigneerd "roobjee ' 84"

Datering: 1984

Afmetingen

hoogte 61 cm

breedte 88 cm

hoogte met kader 66 cm

breedte met kader 93 cm

KATALOGUS Nr.: OOS123 **LOCATIE:** Speelplaats Koninklijk Atheneum

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9100

Type: ANA **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN:

Deze Brou- of analematische zonnwijzer geschilderd met gele verf op tegels van speelplaats.

KATALOGUS Nr.: OOS214 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Alfons De Cockstraat 14

POSTNUMMER: 9310

Type: EQU **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Herdersem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De straatnaam van de locatie werd genoemd naar de Herderseenaar, Alfons De Cock, die de grondlegger was van de wetenschappelijke volkskunde in Vlaanderen.
Stalen equatoriale hoepelsfeer op mooie stenen sokkel.

KATALOGUS Nr.: OOS045 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Nieuwe dreef

POSTNUMMER: 9880

Type: EQU **GEMEENTE:** Aalter

DEELGEMEENTE: Aalter

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale hoepelsfeer.

KATALOGUS Nr.: ANT141 **LOCATIE:** Domein kasteel Cleydael

STRAAT EN NUMMER: Cleydaallaan 36

POSTNUMMER: 2630

Type: EQU **GEMEENTE:** Aartselaar

DEELGEMEENTE: Aartselaar

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Kleine bronzen armilaire sfeer. Centraal trapeziumvormig grasveld met bloemperken waarin bronzen armilaire sfeer op sokkel van arduin in rococostijl, uit XVIII. Zie ook andere armilaire sfeer ANT104.

Het kasteel Cleydael is een schoolvoorbeeld van een versterkt waterslot; langs alle zijden door diepe grachten omringd (gevoed door de wateren van de Grote Struisbeek), was het kasteel Cleydael gedurende vele eeuwen een voorpost van de verdedigingswerken rondom de stad Antwerpen.

De foto onderaan-rechts werd genomen door het Commissariaat Generaal van de Passieve Luchtbescherming in het jaar 1944.

*** 1940 De Passieve Luchtbescherming is een organisatie met een zowel militair als civiel aspect en heeft als commissaris-generaal de uit pensionering teruggeroepen Luitenant-generaal Termonia. De taak van de organisatie bestaat er in om het land en de bevolking te beschermen tegen de gevolgen van luchtaanvallen via preventieadvies en een breed gamma aan niet-gewapende interventiemiddelen.***

KATALOGUS Nr.: ANT204   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Langlaarsesteenweg 86

POSTNUMMER: 2630

Type: EQU   **GEMEENTE:** Aartselaar

DEELGEMEENTE: Aartselaar

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Aangekocht exemplaar uit tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: ANT104   **LOCATIE:** Domein kasteel Cleydael

STRAAT EN NUMMER: Cleydaellaan 36

POSTNUMMER: 2630

Type: EQU   **GEMEENTE:** Aartselaar

DEELGEMEENTE: Aartselaar

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Grote mooie witte armilaire sfeer. Spijtig genoeg totaal verkeerde opstelling. Zie ook andere armilaire sfeer ANT141.
Het kasteel Cleydael is een schoolvoorbeeld van een versterkt waterslot; langs alle zijden door diepe grachten omringd (gevoed door de wateren van de Grote Struisbeek), was het kasteel Cleydael gedurende vele eeuwen een voorpost van de verdedigingswerken rondom de stad Antwerpen.

KATALOGUS Nr.: ANT142   **LOCATIE:** Museum Pieter Smidt van Gelder

STRAAT EN NUMMER: Belgielei 91

POSTNUMMER: 2018

Type: EQU   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer in tuin van museum Pieter Smidt van Gelder.
De belle époque woning van de hand van de gekende architect Jozef Hertogs (1861-1930) ligt aan de vroegere Boulevard Leopold (Quartier Leopold) , de huidige Belgielei 91 te Antwerpen . Pieter Smidt van Gelder kocht deze in 1937 van de erfgenamen van de Antwerpse bankier en zakenman Thijs Eduard.

© Evi Van De Weyer Monumentenwacht

KATALOGUS Nr.: ANT025 **LOCATIE:** Tuin Museum Rubenshuis

STRAAT EN NUMMER: Wapper

POSTNUMMER: 2000

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Stalen zwart geschilderde hoepelsfeer. Zonder becijfering, moderne uitvoering.

In 1993 werd de tuin van het Rubenshuis volledig heraangelegd en kregen de tuinbeelden en ook de zonnewijzer een nieuwe plaats. De zonnewijzer is nu (2022) terug te vinden meerbepaald voor het zogenaamde 'hoveniershuisje' (zie foto links onderaan). De bezoeker komt hier langs wanneer hij of zij het museum verlaat en de tuin betreedt.

Het Rubenshuis heeft echter grootse plannen voor de toekomst. De bouw van een nieuwe onthaalgebouw met kantoren, bibliotheek en belevingscentrum was de aanleiding voor een heraanleg van de tuin, vertrekkend van nieuw onderzoek. De positie van de zonnewijzer in de vernieuwde tuin is nog niet bepaald. Meer informatie over de toekomstplannen van het museum vindt u op de website: <https://rubenshuis.be/nl/vernieuwt>

KATALOGUS Nr.: ANT168 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Oosterveldlaan 15

POSTNUMMER: 2020

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Dit tuingarnituur is opgenomen in de inventaris omdat er gelijkenis is met een zonnewijzer. Het hoepelvormig tuingarnituur kan gemakkelijk aanzien worden als een equatoriale hoepelsfeer. De equatoriale band is te smal om uurcijfers te omvatten. Tevens is de oriëntatie van de stijl verkeerd, zowel in breedtegraad als in de noord-zuid richting. De sfeer is zichtbaar vanop een wandelpad dat zich tussen de Oosterveldlaan en de Pieter Coeckelaan bevindt.

KATALOGUS Nr.: ANT043 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Boterlaarbaan 266

POSTNUMMER: 2100

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Deurne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Veel voorkomend aangekocht type. Verkeerde opstelling.

KATALOGUS Nr.: ANT083 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Broydenborglaan

POSTNUMMER: 2660

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer als tuingarnituur. Slechte opstelling.

KATALOGUS Nr.: ANT155   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Coöperatielaan 103

POSTNUMMER: 2660

Type: EQU   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Smeedstalen hoepelsfeer aangekocht bij een smid in het noorden van Nederland. De sokkel is vervaardigd uit staal. Juiste opstelling. De zonnewijzer werd weggenomen door de eigenaar wegens verhuis naar een andere woonst.

KATALOGUS Nr.: ANT219 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Cederlaan 54

POSTNUMMER: 2610

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer uit tuincentrum. Oriëntatie is in orde, doch zonnewijzer staat steeds in de schaduw.

KATALOGUS Nr.: ANT233 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Groenenborgerlaan 121

POSTNUMMER: 2610

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Armilaire sfeer in ijzer. De volledige zonnewijzer is geoxideerd. De uursijfers zijn niet meer aanwezig. De sokkel is van beton.

KATALOGUS Nr.: ANT219 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Cederlaan 54

POSTNUMMER: 2610

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer uit tuincentrum. Oriëntatie is in orde, doch zonnewijzer staat steeds in de schaduw.

KATALOGUS Nr.: ANT169 **LOCATIE:** Voortuin huis

STRAAT EN NUMMER: Putsebaan 249

POSTNUMMER: 2040

Type: EQU **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Zandvliet

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Equatoriale hoepelsfeer. Goede opstelling. Halve cijferband. Arabische cijfers. Gemaakt uit smeedijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS172 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Oude Gentweg 1A

POSTNUMMER: 9960

Type: EQU **GEMEENTE:** Assenede

DEELGEMEENTE: Assenede

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Hoepelsfeer zonder becijfering. De sfeer bevindt zich tussen allerlei structuren in de voortuin.

KATALOGUS Nr.: OOS153 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Vent 1

POSTNUMMER: 9968

Type: EQU **GEMEENTE:** Assenede

DEELGEMEENTE: Bassevelde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Bronzen hoepelsfeer. Waarschijnlijk van tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: OOS167 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Vrijestraat 13

POSTNUMMER: 9960

Type: EQU **GEMEENTE:** Asseneede

DEELGEMEENTE: Asseneede

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer zonder cijfers en met slechte oriëntatie

KATALOGUS Nr.: ANT145   **LOCATIE:** Kasteel Gestelhof

STRAAT EN NUMMER: Gestelhof 9

POSTNUMMER: 2590

Type: EQU   **GEMEENTE:** Berlaar

DEELGEMEENTE: Gestel

BOUWJAAR 1785

AANTAL STERREN:

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:

"Aan Westzijde half rond deels ommuurd neerhof met van zuid naar noord poortgebouw, paardestallen met boswachterswoning en hoevegebouwen. Begraasd neerhof voorzien van gekasseide en aarden wegen; zonnwijzer van Lacoville met jaartal 1785 op hardstenen balustervormige sokkel."

KATALOGUS Nr.: OOS155 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Bareldonkdreef 6

POSTNUMMER: 9290

Type: EQU **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Bij mijn eerste bezoek in 2012 stond de cijferring niet juist. Dit werd verbeterd en in 2021 was het resultaat beter.

KATALOGUS Nr.: OOS181 **LOCATIE:** Tuin van Hoeve

STRAAT EN NUMMER: Oude dreef

POSTNUMMER: 9290

Type: EQU **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Vrij grote hoepelzonnewijzer. Moeilijk zichtbaar vanuit de dreef. De hoeve dateert van rond 1970 en heeft een uitzonderlijk grote schuur. Het huis heeft geen huisnummer, maar het is wel het enige in de oude dreef.

KATALOGUS Nr.: OOS159 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Koffiestraat 27 B

POSTNUMMER: 9290

Type: EQU **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Armilaire sfeer van tuincentrum

KATALOGUS Nr.: OOS100 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Parklaan

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Metaal, Romeinse cijfers

KATALOGUS Nr.: OOS025 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Hoek grote baan, kloosterstr.

POSTNUMMER: 9120

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Wit geschilderd, waardeloos tuingarnituur.

KATALOGUS Nr.: OOS217 **LOCATIE:** Tuin vooraan huis.

STRAAT EN NUMMER: Antwerpse steenweg 209

POSTNUMMER: 2070

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Burcht

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer op gietijzeren voet. VI tot VI

KATALOGUS Nr.: OOS157 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kruisdijklaan 24

POSTNUMMER: 9120

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Kallo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Half open hoepelsfeer in bandstaal. Mooie uitvoering.

KATALOGUS Nr.: OOS040 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Pauwstraat 147

POSTNUMMER: 9120

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Melsele

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN: **

In roestvrij staal. IV - VIII. Spreuk: "Ik tel alleen de heldere uren." 16-11-75 Albert Simonne. Gemaakt door Noël Wommelgem.

KATALOGUS Nr.: OOS051 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 31

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1982

AANTAL STERREN: **

Werd gemaakt door de Heer Ketels

KATALOGUS Nr.: OOS066 **LOCATIE:** Pleintje aan de Geraard De Cremerstraat en de Kalverstraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: ***

Stijl is een orgelpijp en het tafereel is een notenbalk. VII - V. Tekst: "Ga mee met ons, trek lichtend ons vooruit". Gemaakt door Cornelis Huisman. Kunstwerk heet "Tijdloze muziek". Bazel 1994. In 2018 is de zonnewijzer in zeer slechte staat. De stijl en verschillende uurscijfers zijn verdwenen!

KATALOGUS Nr.: OOS058 **LOCATIE:** Tuin vooraan Salons De Schepper

STRAAT EN NUMMER: Temsestraat 33

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnewijzer met Romeinse becijfering. Uitvoering door J.Lyssens en P. Van Wouwe. Gemaakt door Antoon Ketels. Zonnewijzer was op 26 november 2009 niet meer aanwezig. In 2018 nog steeds afwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS098 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 65

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

De zonnewijzer zou in de achtertuin staan. Gemaakt uit staal en koper, Arabische cijfers, gemaakt en ontworpen door A. Ketels

KATALOGUS Nr.: OOS078 **LOCATIE:** Pleintje voor aanlegstijger aan Schelgedijk

STRAAT EN NUMMER: Pleintje voor aanlegsteiger

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer is gemaakt van grote slijpsteen uit zandsteen. Tafereel wordt alleen beschenen van 21 maart tot 23 september. (lente en zomer).

Uitvoering: A. Strobbe

In 2018 zijn de uren cijfers moeilijk leesbaar geworden.

KATALOGUS Nr.: OOS097 **LOCATIE:** Pleintje ter hoogte van Kloosterstraat 92 en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER: zie hieronder

POSTNUMMER: 9150

Type: EQU **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer stond aan de ingang van de Carrefour supermarkt

Ontwerp: J. Lyssens, Materiaal: staal en arduin, VI-VI.

In 2018 vertoonde de zonnwijzer vrij veel roest. Hij kon ook reeds jaren verdraaid worden, zodat de oriëntatie meestal slecht was.

Deze zonnwijzer werd rond 2022 - 2023 verplaatst naar het driehoekig pleintje gevormd door de straten Gelaagstraat, Temsestraat en Kloosterstraat. De sokkel is vernieuwd. Spijtig genoeg wacht de zonnwijzer nog steeds op een herschildering. Zie de 2 onderste foto's.

Teksten op de sokkel:

" 51°07' NB 04° 17' OL "

" EQUATORIALE ZONNEWIJZER "

" RUPELMONDE "

" MET = WPZT + COR + 43 M "

Volgens Google Earth is de noorderbreedte ter plaatse 51° 07' 44" . Na afronding zou de noorderbreedte op de zonnwijzer beter 51° 08° geweest zijn.

KATALOGUS Nr.: LIM047   **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Hoogbrugstraat 4A

POSTNUMMER: 3740

Type: EQU   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Bilzen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: LIM154   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Grote Mereweg 50

POSTNUMMER: 3740

Type: EQU   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Eigenbilzen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer aangekocht in tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: LIM149   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Oude Tramweg 81

POSTNUMMER: 3740

Type: EQU   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Munsterbilzen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer uit tuincentrum

KATALOGUS Nr.: LIM131   **LOCATIE:** Bedrijf N.L.D.C.

STRAAT EN NUMMER: Kettingbrugweg 34

POSTNUMMER: 3950

Type: EQU   **GEMEENTE:** Bocholt

DEELGEMEENTE: Bocholt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Armilaire sfeer. Ontwerp en constructie door kunstmederij Wim J. Jonkers Deventer Nederland

KATALOGUS Nr.: ANT226 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Boshoeke 228

POSTNUMMER: 2530

Type: EQU **GEMEENTE:** Boechout

DEELGEMEENTE: Boechout

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: **

De eigenaar van het pand maakte deze zonnwijzer in 2013. De gelaste constructie is gemaakt van vierkantstaal 12 x 12 mm. De uurscijfers zijn gelast op een draaibare ring. Op deze wijze kan de zonnwijzer kloktijd aanduiden. De draaibare cijfers moeten regelmatig verdraaid worden om de verschillen tussen kloktijd en zonnetijd op te vangen. Dearabische uurscijfers zijn van 6 h 's morgens tot 6 h 's avonds. De zonnwijzer is niet zichtbaar vanaf de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: ANT192   **LOCATIE:** Tuin en gemeentepark

STRAAT EN NUMMER: 's Herenbaan 129

POSTNUMMER: 2850

Type: EQU   **GEMEENTE:** Boom

DEELGEMEENTE: Boom

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

In het gemeentelijk park bevond zich een verlaten en vervallen site: namelijk de oude meesterwoning van de groendienst en tuinen. Omdat deze omgeving zo ideaal gelegen was, werd na rijp beraad beslist om hier een Milieueducatief centrum (MEC) aan te leggen. De Bomenaars verdienen immers een plaats in de gemeente waar het thema 'duurzaam leven, in harmonie met de natuur', kan besproken, beleefd en aangeleerd worden.

Achteraan is een grote tuin met een sterrenbeeldenkruidentuin. In het midden van deze kruidentuin staat een equatoriale hoepelsfeer. Spijtig genoeg is de orientatie en uitlijning van de zonnewijzer niet perfect.

KATALOGUS Nr.: ANT080 **LOCATIE:** Tuin kasteel

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2880

Type: EQU **GEMEENTE:** Bornem

DEELGEMEENTE: Bornem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Equatoriale zonnwijzer in bandstaal, op voetstuk. VI - VI. Stijl heeft aan uiteinde lelievorm.

KATALOGUS Nr.: OOS145 **LOCATIE:** Tuin achteraan restaurant

STRAAT EN NUMMER: Dijkstraat 34

POSTNUMMER: 2880

Type: EQU **GEMEENTE:** Bornem

DEELGEMEENTE: Weert

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Vrij grote equatoriale zonnewijzer op witstenen sokkel. De zonnewijzer staat aan een terras van een restaurant "De Blauwe Reiger" en is zichtbaar van op de straat.

KATALOGUS Nr.: ANT082   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: D'Outremontlei 45

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU   **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zonnwijzer. Half open type. VIII - IV

KATALOGUS Nr.: ANT081 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Frilinglei 76

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht model

KATALOGUS Nr.: ANT113   **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Donksesteenweg 221

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU   **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN:

Arabishe uursjfers, materiaal: metaal, uurlijnen gegraveerd.

KATALOGUS Nr.: ANT076 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Voshollei 51

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer niet meer aanwezig

KATALOGUS Nr.: ANT075   **LOCATIE:** Park van Brasschaat aan de hemelhoeve

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU   **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Aangekocht model

KATALOGUS Nr.: ANT088 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Frilinglei 67

POSTNUMMER: 2930

Type: EQU **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Typische zonnewijzer aangekocht in een tuincentrum op stenen sokkel.

KATALOGUS Nr.: WES129 **LOCATIE:** Mini golf

STRAAT EN NUMMER: Kapelstraat

POSTNUMMER: 8450

Type: EQU **GEMEENTE:** Bredene

DEELGEMEENTE: Bredene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Coördinaten: 51°14'56,9" NB 2°57'51,8 OL
Aangekocht in een tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: WES085 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Oostmeers 66

POSTNUMMER: 8000

Type: EQU **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt uit messing en heeft vorm van een walkure. Gemaakt door de Heer Van Steelant Marc.

KATALOGUS Nr.: WES121 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Koolkerkse weg 6

POSTNUMMER: 8380

Type: EQU **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Dudzele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Fraaie hoepelsfeer zonder becijfering.

KATALOGUS Nr.: WES040 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Legeweg 246

POSTNUMMER: 8200

Type: EQU **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR 1981

AANTAL STERREN:

Gemaakt door eigenaar

KATALOGUS Nr.: BRU028 **LOCATIE:** Jubelparkmuseum

STRAAT EN NUMMER: Jubelpark 10 1000 Brussel

POSTNUMMER: 1000

Type: EQU **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR 1557

AANTAL STERREN: **

Het Jubelparkmuseum is het hoofdmuseum van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis en bevindt zich in het gelijknamige park in Brussel.

De equatoriale ring van deze mooie zonnewijzer is draaibaar opgesteld. Zo kan hij universeel gebruikt worden op locaties met verschillende breedte. Hij is gemaakt van verguld messing. Het is waarschijnlijk de oudste volwaardige zonnewijzer in Vlaanderen en het Brussels gewest.

De zonnewijzer is terug te vinden in de zaal voor precisie-instrumenten.

KATALOGUS Nr.: WES020 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Damse vaart West 2

POSTNUMMER: 8340

Type: EQU **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR 1955

AANTAL STERREN: **

"Le temps passe, la peine s'oublie et l'oeuvre reste" Zeer mooie zonnwijzer. Bij de woning is een museum van uurwerken en aanverwante instrumenten. Het museum is niet zo ver verwijderd van het centrum van Damme. Zie ook zonnwijzer aan stadhuis van Damme.

In deze woning verbleef vroeger Frans-Wiro van Hinsbergen

KATALOGUS Nr.: WES155 **LOCATIE:** Niet geweten

STRAAT EN NUMMER: G. Carlierlaan

POSTNUMMER: 8420

Type: EQU **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer werd beschreven door J. B. Dreesen, een overleden lid van heemkring De Plate in Oostende. Volgens J. B. Dreesen bevonden zich in de G. Carlierlaan in totaal 3 zonnwijzers.

KATALOGUS Nr.: WES057 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning huis "Sauvegarde"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 19

POSTNUMMER: 8420

Type: EQU **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR 1934

AANTAL STERREN:

Foutieve oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: WES128 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Wenduinesteenweg 56

POSTNUMMER: 8421

Type: EQU **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: Vlissegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht exemplaar. Aangekocht in tuincentrum. Verkeerde oriëntatie. Mooie stenen sokkel.

Normandisch geïnspireerde villa "ESCAPADE". In 1932 opgetrokken door Ferdinand Waumans, een klerk uit Deurne.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: WES110 **LOCATIE:** Tuin aan villa

STRAAT EN NUMMER: Vlierstraat 1

POSTNUMMER: 8660

Type: EQU **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Metalen hoepelsfeer. Vermoedelijk is deze zonnwijzer de meest westelijke gelegen in Vlaanderen en ook België.

KATALOGUS Nr.: OOS165 **LOCATIE:** School

STRAAT EN NUMMER: Zuidlaan 3

POSTNUMMER: 9200

Type: EQU **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR 2015

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is ontworpen door Stef De Ridder als eindwerk.

De zonnwijzer staat vooraan het gebouw van het Koninklijk Atheneum Dendermonde.

Adres van de school: Zuidlaan 3 9200 Dendermonde.

Straat waar de zonnwijzer staat: Geldroplan 9200 Dendermonde.

De zonnwijzer is als volgt opgebouwd: op een stalen buis die ongeveer 1 meter boven de grond uitsteekt, werd een ronde plaat bevestigd onder een hoek van 51°. Op deze ronde plaat werd een doorzichtige koepel geplaatst (halve bol). Aan de binnenzijde van de bol werden volgens de juiste schaal de cijfers aangebracht die de uren moeten weergeven. In het midden van de plaat staat een verticale lijn die dient als richtpunt. Als de zon op de koepel valt wordt het zonne-uur aangegeven door de schaduw van het cijfer, die op de lijn valt. Tussen de cijfers staan ook nog bolletjes die de halve uren aangeven.

De zonnwijzer werd voor de school geplaatst, aan de Geldroplan. Hier staat de zonnwijzer de hele dag in de zon. De noord-zuidlijn ligt namelijk nagenoeg loodrecht op de straat. Hier zijn ook weinig obstakels die een schaduw kunnen werpen.

De locatie ligt op 51°01' Noorderbreedte en op 4°05' Oosterlengte.

Tekst en foto's: Stef De Ridder

KATALOGUS Nr.: OOS212 **LOCATIE:** Achtertuin woning

STRAAT EN NUMMER: Bevrijdingslaan 27

POSTNUMMER: 9200

Type: EQU **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Burgerhuis met achtergelegen voormalige brouwerij Sint-Jozef, in 1895 opgericht door brouwer Léon Cesar Hermans, van 1904 tot 1921 tevens burgemeester te Appels. Dubbelhuis van vijf traveeën en tweeëneenhalve bouwlaag onder zadeldak. Beboomde tuin met zonnwijzer en oude beuk, deels afgescheiden van de straat door ijzeren hek met tussengelegen zuilen, op gecementeerd muurtje. Achtergelegen restant van brouwerij uit rode baksteen met fabrieksschoorsteen.
Tekst: Erfgoed Vlaanderen

KATALOGUS Nr.: WES072 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Markegemse steenweg 71

POSTNUMMER: 8720

Type: EQU **GEMEENTE:** Dentergem

DEELGEMEENTE: Wakken

BOUWJAAR 1989

AANTAL STERREN:

Gemaakt bij GTI, vrije technische school. Mr. Wanckel, leraar, heeft advies voor constructie gegeven.

KATALOGUS Nr.: LIM048   **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Alfons Jeurissenstraat 151

POSTNUMMER: 3590

Type: EQU   **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonder becijfering. Tuinversiering. Is in feite geen zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM152   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Molenveld 37

POSTNUMMER: 3650

Type: EQU   **GEMEENTE:** Dilsen-Stokkem

DEELGEMEENTE: Stokkem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Goudkleurige zonnwijzer in voortuin. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: LIM153   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3650

Type: EQU   **GEMEENTE:** Dilsen-Stokkem

DEELGEMEENTE: Stokkem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Grote aangekochte hoepelsfeer in smeedstaal op lage stenen sokkel omzoomd door buxus haag.

KATALOGUS Nr.: ANT194   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Mechelsebaan 162

POSTNUMMER: 2570

Type: EQU   **GEMEENTE:** Duffel

DEELGEMEENTE: Duffel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer aangekocht in tuincentrum

KATALOGUS Nr.: ANT191   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Rechtstraat 148

POSTNUMMER: 2570

Type: EQU   **GEMEENTE:** Duffel

DEELGEMEENTE: Duffel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer uit tuincentrum

KATALOGUS Nr.: ANT160 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Hoogstraat 52

POSTNUMMER: 2570

Type: EQU **GEMEENTE:** Duffel

DEELGEMEENTE: Duffel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie sierlijke zonnwijzer op arduinen sokkel. Waarschijnlijk aangekocht in tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: ANT153 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Oude-Godstraat 67

POSTNUMMER: 2650

Type: EQU **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooie hoepelzonnewijzer op stenen sokkel. Aangekocht exemplaar van tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: ANT154   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa.

STRAAT EN NUMMER: Leuwerikenlei 34

POSTNUMMER: 2650

Type: EQU   **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte hoepelsfeer uit tuincentrum op mooie wit-sten sokkel..

KATALOGUS Nr.: OOS216 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Steenmolenstraat 21

POSTNUMMER: 9940

Type: EQU **GEMEENTE:** Evergem

DEELGEMEENTE: Ertvelde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer is opgesteld in de tuin van een huis waar overnachting mogelijk is als Bed & Breakfast. De naam van de B & B is "De Rosmolen" omdat er in de tuin een grote mooie gerestaureerde molen staat, die zowel met een paard als met de wind kan aangedreven worden..

Gewone equatoriale ringzonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT100 **LOCATIE:** Voortuin aan ingang politiekantoor

STRAAT EN NUMMER: Werft 67

POSTNUMMER: 2440

Type: EQU **GEMEENTE:** Geel

DEELGEMEENTE: Geel

BOUWJAAR 1990

AANTAL STERREN: ***

AANGEBODEN AAN DE STAD GEEL
VANWEGE 97 BN LOG
PETERSCHAP 1979 - (onleesbaar)

Jos Schijvens
11-5-1990

Het 97ste bataljon logistiek was een legereenheid gevestigd in Grobbendonk, met een afdeling in Geel. Jos Schijvens, die de zonnewijzer maakte was beroepsmilitair in die eenheid. Het krantenknipsel uit Gazet van Antwerpen van 20 decemeber 1990 geeft meer details.

De zonnewijzer heeft een tijd aan het stadhuis gestaan, bij het toenmalig politiecommissariaat. Nu staat hij in een parkje tussen stadhuis en cultuurcentrum 'De Werft'. Ook de straat waarlangs het parkje ligt heet Werft. Zie situatieplan hier bijgevoegd.

KATALOGUS Nr.: LIM050   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: G. Lambertlaan 52

POSTNUMMER: 3600

Type: EQU   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN:

Roestvrij stalen equatoriale zw zonder becijfering of spreuk. Door eigenaar gemaakt.

KATALOGUS Nr.: LIM008   **LOCATIE:** Park "Heempark" Natuurcentrum

STRAAT EN NUMMER: Hoogzij 7

POSTNUMMER: 3600

Type: EQU   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Sferische zonnwijzer bevindt zich in ecologische moestuin.

KATALOGUS Nr.: LIM071   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: EQU   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Grote equatoriale hoepelsfeer van 120 cm doormeter. De keerkringen en poolcirkels verstevigen de constructie. Tijdschaal 6h - 18h. Aan de bovenzijde is nog een vlakke equatoriale zonnewijzer aangebracht. Ontw. J. De Graeve

KATALOGUS Nr.: OOS154 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Krijtstraat 99

POSTNUMMER: 9041

Type: EQU **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Oostakker

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Ijzeren hoepelsfeer. Verkeerde helling van de stijl. Geen uursijfers. Slechts een tuinsieraad.

KATALOGUS Nr.: LIM026   **LOCATIE:** Tuin vooraan dekenij

STRAAT EN NUMMER: Steenstraat

POSTNUMMER: 3890

Type: EQU   **GEMEENTE:** Gingelom

DEELGEMEENTE: Gingelom

BOUWJAAR 1960

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer staat op een stenen sokkel van 70 cm hoog. Een tweede voetstuk is 15 cm hoog en in ijzer. De zonnewijzer heeft een diameter van 1 m.
Deze armilaire sfeer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur.

KATALOGUS Nr.: VBR068 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: St-Hubertusstraat 19

POSTNUMMER: 1850

Type: EQU **GEMEENTE:** Grimbergen

DEELGEMEENTE: Grimbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Armilaire sfeer zonder becijfering in smeedstaal. Het huis is interessant vanwege een groot werkende torenuurwerk dat tegen de gevel gemonteerd is.

KATALOGUS Nr.: VBR066 **LOCATIE:** Volkssterrenwacht Mira

STRAAT EN NUMMER: Abdijstraat 22

POSTNUMMER: 1850

Type: EQU **GEMEENTE:** Grimbergen

DEELGEMEENTE: Grimbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Deze grote halve-hoepelzonnewijzer staat aan de ingang van de volkssterrenwacht Mira. Becijfering: van 6 h tot 6 h. Een infobord naast de zonnewijzer zorgt voor de omzetting van de zonnetijd naar de werkelijke uurwerktijd.

KATALOGUS Nr.: OOS164 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Burgemeester Lemmensstraat 49

Type: EQU **GEMEENTE:** Hamme

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 9220

DEELGEMEENTE: Moerzeke

AANTAL STERREN:

Aangekocht tuingarnituur. Slechte opstelling.

KATALOGUS Nr.: LIM016   **LOCATIE:** Park bij de Achelse fontein

STRAAT EN NUMMER: Michielsplein

POSTNUMMER: 3930

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hamont-Achel

DEELGEMEENTE: Achel

BOUWJAAR 1988

AANTAL STERREN: ***

Tussen de kerk en het gemeentehuis is een parkje waar de zonnwijzer is geplaatst. Grote ijzeren armilaire sfeer in rode kleur voor kloktijd. Twee informatiebordjes geven uitleg over het verschil tussen kloktijd en zonnetijd en een grafiek van de tijdsvereffening.

De tijdsvereffening is een correctiefactor variërend van ongeveer - 15 minuten tot ongeveer + 15 minuten afhankelijk van de datum. Afwijking ongeveer 8 minuten ten opzichte van de gemiddelde kloktijd. De zonnwijzer is gemaakt door de "Noorderkroon" een plaatselijke sterrenkundige vereniging.

KATALOGUS Nr.: LIM119   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Teutenstraat 7

POSTNUMMER: 3930

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hamont-Achel

DEELGEMEENTE: Hamont

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: LIM096   **LOCATIE:** Voetpad bij museum "Stellingwerff-Waerdenhof"
STRAAT EN NUMMER: Guido Gezellestraat   **POSTNUMMER:** 3500
Type: EQU   **GEMEENTE:** Hasselt   **DEELGEMEENTE:** Hasselt
BOUWJAAR 2000   **AANTAL STERREN:** ***

Tekst: "'Schaduw van de tijd' Deze spreuk was de titel van de zonnwijzertentoonstelling die in 2000 plaats had in Hasselt. De stijl bestaat uit 2 stalen latten evenwijdig van elkaar. Daartussen is een spleet die een lichtvlek werpt op de urcijfers. Spijtig genoeg wordt wegens de dikte van de latten de zonnwijzer slechts minder dan 10 uren per etmaal beschenen.

KATALOGUS Nr.: LIM160   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Carnegielaan 33

POSTNUMMER: 3500

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Grote wit- en goudkleurige hoepelsfeer. Spijtig genoeg zijn er geen uurscijfers op de equatoriale band aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM158   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Sittardlaan 24

POSTNUMMER: 3500

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht seriemodel.

KATALOGUS Nr.: LIM089   **LOCATIE:** Voortuin huis

STRAAT EN NUMMER: Plankewidelaan 13

POSTNUMMER: 3500

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer is gemaakt uit roestvast staal 304. De stijlhoek is regelbaar. Hij kan dus gebruikt worden op alle locaties van het noordelijk halfrond.

KATALOGUS Nr.: LIM163   **LOCATIE:** Verzameling heemkundige kring

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3940

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hechtel-Eksel

DEELGEMEENTE: Hechtel

BOUWJAAR 1936

AANTAL STERREN: **

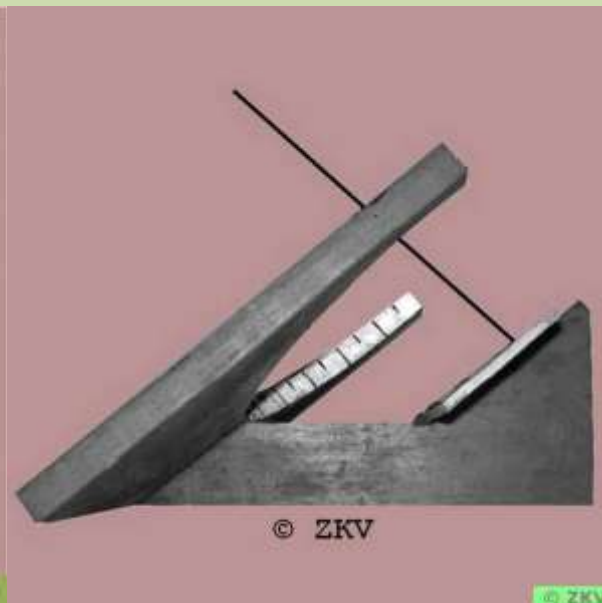
Ontwerper : Pater Rudolf Dreesen

Realisator : Pater Rudolf Dreesen

Spreuk : Omnes vulnerant, ultima necat / Umbra mea, vita tua / Lentae, tristi, gaudenti, celeres / Tempus fugit, ultima latet /
Serius est quam putas / Vides horam, nescis tuam / Transit hora, transit pena, non sic merces ipsa laboris / Veux tu savoir à
qoi que je sers, je marque le temps que tu perds / De tijd vliegt snel gebruikt hem wel

Deze zonnwijzer komt uit een verzameling instrumenten die pater-leraar Rudolf Dreesen (1889 - 1971) van restmaterialen in
elkaar knutselde. Hij was leraar op verschillende plaatsen, ook in Hechtel. De verzameling hoort nu toe aan de Heemkundige
Kring van Hechtel-Eksel die de instrumenten bestudeert.

Op de zonnwijzer staan niet minder dan negen zonnwijzerspreuken en een tijdsvereffeningscurve (met duimspijkers
bevestigd!). De tijdsvereffening is een correctiefactor om de zonnetijd, door de zonnwijzer aangegeven, om te zetten naar de
kloktijd.

KATALOGUS Nr.: LIM023   **LOCATIE:** Tuin van kasteel d'Ursel. Urselia N.V.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3870

Type: EQU   **GEMEENTE:** Heers

DEELGEMEENTE: Heks

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Hoepelsfeer op voetstuk, is verstelbaar en stijl bestaat uit koperen draad. Gemaakt door de Luikse uurwerkmaker Hubert Sarton. (1748 - 1828).

KATALOGUS Nr.: ANT065   **LOCATIE:** Tuin voor woning

STRAAT EN NUMMER: Monnikenhoflaan 46

POSTNUMMER: 2620

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door smid in Nederland

KATALOGUS Nr.: ANT165   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Antwerpse steenweg 95

POSTNUMMER: 2620

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: *

Halve hoepelsfeer gemaakt door de eigenaar de Heer Weststrate Johannes. De hoepelsfeer is gemaakt uit aluminium en heeft een plaatje met de zonnevereffeningskurve. De zonnewijzer geeft de gemiddelde zomer- en wintertijd weer. Foto's zijn van de Heer Laurent De Keuster.

KATALOGUS Nr.: ANT195   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Spaanshoflaan 5

POSTNUMMER: 2200

Type: EQU   **GEMEENTE:** Herentals

DEELGEMEENTE: Herentals

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Messing hoepelsfeer. Waarschijnlijk uit tuincentrum

KATALOGUS Nr.: LIM123   **LOCATIE:** 't Vezershuis

STRAAT EN NUMMER: Dokter Vanweddingenstraat

POSTNUMMER: 3540

Type: EQU   **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer geplaatst in betonnen constructie voor "'t Vezershuis" van het OCMW. De equatoriale zonnwijzer is verkeerd gericht. Een betere plaatsing werd aanbevolen.

KATALOGUS Nr.: LIM017   **LOCATIE:** Park domein Bovy in Bolderberg

STRAAT EN NUMMER: Galgeneinde 22

POSTNUMMER: 3550

Type: EQU   **GEMEENTE:** Heusden-Zolder

DEELGEMEENTE: Heusden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Domein Bovy in Bolderberg

De cijfers zijn op de rand van het houten wiel geschilderd. De stijl is een stalen staaf. De stijl staat niet evenwijdig met de aardas. Vandaar dat de zonnwijzer nooit het juiste uur kan aanduiden.

KATALOGUS Nr.: LIM059   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Stationsstraat 25

POSTNUMMER: 3550

Type: EQU   **GEMEENTE:** Heusden-Zolder

DEELGEMEENTE: Heusden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: VBR061 **LOCATIE:** Tuinen van Hoegaarden

STRAAT EN NUMMER: Houtmarkt 1

POSTNUMMER: 3320

Type: EQU **GEMEENTE:** Hoegaarden

DEELGEMEENTE: Hoegaarden

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: **

Equatoriale hoepelsfeer op mooie witstenen sokkel. Spijtig genoeg saat de zonnwijzer los en kan hij gedraaid worden in elke willekeurige richting. Te zien aan de slijtage, is het duidelijk dat vele bezoekers draaien aan de zonnwijzer. Een weinig opvolging door de verantwoordelijken zou dit kunnen verhelpen. De zonnwijzer is in het kapittelpark (Nieuwe Vlaamse Toontuinen) opgesteld. In deze tuin is er een gedeelte als "Mercatortuin" ontworpen door J.P. Quartier uit Schaffen. De zonnwijzer is er opgesteld ter nagedachtenis van Mercator, alias Gerard De Cremer. De zonnwijzer werd gemaakt door het bedrijf Aquila. De vorige cilindrische zonnwijzer is weggenomen en staat nu opgesteld in Rupelmonde. Zie VBR052. In het 4 ha grote kapittelpark maakt u kennis met een uniek initiatief in België, namelijk de Tuinen van Hoegaarden, waar meer dan 20 thematuinen zijn verscholen tussen de eeuwenoude bomen van het Kapittelpark.

KATALOGUS Nr.: ANT047   **LOCATIE:** Tuin weerkunde Urania.

STRAAT EN NUMMER: J.Mattheesenstraat 62

POSTNUMMER: 2540

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hove

DEELGEMEENTE: Hove

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT034   **LOCATIE:** Tuin voor apotheek

STRAAT EN NUMMER: Magdalena Vermeerschlaan 27

POSTNUMMER: 2540

Type: EQU   **GEMEENTE:** Hove

DEELGEMEENTE: Hove

BOUWJAAR 1989

AANTAL STERREN:

Aangekochte hoepelsfeer.

KATALOGUS Nr.: WES044 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Belleboslaan 6

POSTNUMMER: 8480

Type: EQU **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES045 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Wilgenlaan 13

POSTNUMMER: 8480

Type: EQU **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

IV - IV Geen aangekocht model.

KATALOGUS Nr.: WES047 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: August Vermeylenlaan 2

POSTNUMMER: 8480

Type: EQU **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES048 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Torhoutsesteenweg 153

POSTNUMMER: 8480

Type: EQU **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Ichtegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht type

KATALOGUS Nr.: WES039 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat 164

POSTNUMMER: 8490

Type: EQU **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Jabbeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES084 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Gistelsteenweg 166

POSTNUMMER: 8490

Type: EQU **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Varsenare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt van messing en heeft de vorm van een walkure. Gemaakt door de Heer Van Steelant Marc.

KATALOGUS Nr.: ANT137   **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Beauvoislaan 8

POSTNUMMER: 2920

Type: EQU   **GEMEENTE:** Kalmthout

DEELGEMEENTE: Kalmthout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooie bronzen hoepelsfeer in voortuin van villa. Villa heeft benaming "t Millenniumjaar 2000".

KATALOGUS Nr.: ANT106 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Beauvoislaan

POSTNUMMER: 2920

Type: EQU **GEMEENTE:** Kalmthout

DEELGEMEENTE: Kalmthout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale zonnwijzer

KATALOGUS Nr.: ANT218   **LOCATIE:** Tuin vooraan villa

STRAAT EN NUMMER: Esdoornlaan 29

POSTNUMMER: 2920

Type: EQU   **GEMEENTE:** Kalmthout

DEELGEMEENTE: Kalmthout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnwijzer uit tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: VBR002 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Grootveldstraat 9

POSTNUMMER: 1910

Type: EQU **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Berg

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN:

Coördinaten ingegraveerd:50°56' NB, 4°33' OL, gemaakt uit staal, Arabische uursijfers.

KATALOGUS Nr.: ANT051 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Middendreef 18

POSTNUMMER: 2950

Type: EQU **GEMEENTE:** Kapellen

DEELGEMEENTE: Kapellen

BOUWJAAR 1925

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer. Mooie uitvoering.
Oorspronkelijk was deze zonnewijzer opgesteld in een tuin in Bloemendaal bij Haarlem. De zonnewijzer zou gekocht zijn in 1925.

KATALOGUS Nr.: ANT236 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Evenhofstraat 2

POSTNUMMER: 2460

Type: EQU **GEMEENTE:** Kasterlee

DEELGEMEENTE: Tienen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Klassieke equatoriale hoepelsfeer afkomstig uit tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: VBR062 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Putsebaan 258

POSTNUMMER: 3140

Type: EQU **GEMEENTE:** Keerbergen

DEELGEMEENTE: Keerbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte open hoepelsfeer.

KATALOGUS Nr.: WES105 **LOCATIE:** Klubhuis aan golfterrein

STRAAT EN NUMMER: Caddiespad 14

POSTNUMMER: 8300

Type: EQU **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Villa "Maeger Score" gebouwd in 1928 en is nu clubhouse van de "Royal Knocke Golf Club"
Aan zuidoostelijke zijde toegang via trappenbordes tot gazon met pad als centrale as uitlopend op rotonde met cirkelvormige vijver. Hierin bevindt zich een fontein in de vorm van een sfeervormige zonnwijzer, naar ontwerp van de Brusselse kunstenaar Thianche, uitgevoerd in skeletvorm om het zicht op de tuin en het golfterrein niet te hinderen.

KATALOGUS Nr.: WES051 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Prins Karellaan 50

POSTNUMMER: 8300

Type: EQU **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Mr. van Hinsberg in brons. Halve hoepel.

KATALOGUS Nr.: WES073 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Natiënlaan 293

Type: EQU **GEMEENTE:** Knokke-Heist

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 8300

DEELGEMEENTE: Westkapelle

AANTAL STERREN:

Armilaire sfeer. Aangekocht model.

KATALOGUS Nr.: WES074 **LOCATIE:** Op hekstijl

STRAAT EN NUMMER: Natiënlaan 301

POSTNUMMER: 8300

Type: EQU **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Westkapelle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Armilaire sfeer. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: ANT151 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Drabstraat 196

POSTNUMMER: 2550

Type: EQU **GEMEENTE:** Kontich

DEELGEMEENTE: Kontich

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze equatoriale halve hoepelsfeer is opgesteld in een voortuin van een alleenstaande woning. De zonnwijzer is zichtbaar van op de straat en is aangekocht in een tuincentrum. De schuimte van de stijl kan ingesteld worden. Daardoor werkt het instrument perfect bij een goede afregeling en perfecte opstelling. Dit kan men niet zeggen van de meeste andere voorkomende tuingarnituren. Het instrument is gemaakt van een koperlegering.

KATALOGUS Nr.: ANT214   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Philip Romboutslaan 7

POSTNUMMER: 2550

Type: EQU   **GEMEENTE:** Kontich

DEELGEMEENTE: Kontich

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De eigenaar Etienne Vermeulen is lid van de sterrenwacht Urania Hove en heeft als hobby scheepsmodelbouw. Zijn aangekochte zonnewijzer staat in de voortuin.

KATALOGUS Nr.: OOS215 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Zauwerstraat 31

POSTNUMMER: 9270

Type: EQU **GEMEENTE:** Laarne

DEELGEMEENTE: Kalken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zeer mooie zonnwijzer in brons. Waarschijnlijk aangekocht in de webwinkel www.bronzenbeeldenwinkel.nl. Aankoopprijs 4500 EUR.

KATALOGUS Nr.: LIM171   **LOCATIE:** Achtertuin.

STRAAT EN NUMMER: Pieter Breughelstraat 1

POSTNUMMER: 3620

Type: EQU   **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Lanaken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie hoepelsfeer op stenen sokkel. Waarschijnlijk aangekocht. De eigenaar heeft ook een verticale zonnwijzer aan de zijgevel geplaatst. Zie LIM133. Het ontwerp is gemaakt met de app "Shadows".

KATALOGUS Nr.: OOS086 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Opwijksestraat 244

POSTNUMMER: 9280

Type: EQU **GEMEENTE:** Lebbeke

DEELGEMEENTE: Lebbeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer in zilverkleur gemaakt uit staal. De tuin is rijkelijk voorzien van andere tuinsieraden.

KATALOGUS Nr.: VBR027 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: K. Leopold III laan 52

POSTNUMMER: 3001

Type: EQU **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Heverlee

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit staal met gegraveerde Arabische uursijfers.

KATALOGUS Nr.: VBR050 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Leopold III laan 52

POSTNUMMER: 3001

Type: EQU **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Heverlee

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Uren in Romeinse cijfers. Zonnewijzer heeft poolcirkels.

KATALOGUS Nr.: OOS095 **LOCATIE:** Tuin voor woning

STRAAT EN NUMMER: Grote baan 22e

POSTNUMMER: 9930

Type: EQU **GEMEENTE:** Lievegem

DEELGEMEENTE: Lievegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale zonnwijzer (Tuincentermodel?) Metalen hoepelconstructie. Veel roest.

KATALOGUS Nr.: ANT085 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Turnhoutsebaan 11

POSTNUMMER: 2275

Type: EQU **GEMEENTE:** Lille

DEELGEMEENTE: Gierle

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zonnwijzer, gemaakt in Nederland.

KATALOGUS Nr.: ANT064 **LOCATIE:** Muurtje met brievenbus vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Heggekapel 10

POSTNUMMER: 2275

Type: EQU **GEMEENTE:** Lille

DEELGEMEENTE: Poederlee

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

zonnewijzer zonder becijfering. Tuinversiering.

KATALOGUS Nr.: ANT229 **LOCATIE:** Tuinaan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Heikant 48

POSTNUMMER: 2275

Type: EQU **GEMEENTE:** Lille

DEELGEMEENTE: Poederlee

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie hoepelsfeer met spijtig genoeg slechte oriëntatie. Mooie sokkel met mooi oosters beeldje.

KATALOGUS Nr.: OOS171 **LOCATIE:** tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Spoorweglaan 11

POSTNUMMER: 9160

Type: EQU **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Tuingarnituur zonder cijfers en slechte oriëntatie

KATALOGUS Nr.: OOS173 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde van woning

STRAAT EN NUMMER: Spoorweglaan 33

POSTNUMMER: 9160

Type: EQU **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte niet specifieke zonnewijzer. Slechte oriëntatie en stijl staat in de verkeerde richting. De foto's zijn van Google Streetview.

KATALOGUS Nr.: LIM042   **LOCATIE:** Koninklijk domein

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3630

Type: EQU   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Opgrimbie

BOUWJAAR 1962

AANTAL STERREN: ***

Hoepelsfeer, gemaakt door Frans-Wiro van Hinsberg. (1906 - 1986)

Ontwerp en constructie: Frans-Wiro van Hinsberg (1906-1986)

Spreuk: ELC DINC UP ZYN TYD (in een van de banden)

Deze klassieke zonnwijzer op een monumentale sokkel staat bij de villa Fridhem in het koninklijke domein. Hij is een geschenk van de provincie West-Vlaanderen aan koning Boudewijn en koningin Fabiola bij gelegenheid van hun eerste officieel bezoek aan Brugge.

De architect van het domein koos, tot grote ergernis van ontwerper kunstsmid Frans-Wiro van Hinsberg uit Damme, de (verkeerde) plaats voor de zonnwijzer en wilde die niet meer wijzigen. Eenzelfde zonnwijzer staat bij de woning van de weduwe van Hinsberg in Damme. In het Museum Sint-Janshospitaal in Damme bevindt zich het 'Kunstkabinet van Hinsberg' met een selectie uit het werk van de kunstsmid.

Koning Boudewijn en koningin Fabiola kwamen bijna elk weekend in Opgrimbie. Na de dood van de koning in 1993 kwam de koningin er nog zelden.

Bij de bouw van de koninklijke villa adviseerde Jozef Weyns, de eerste conservator van het openluchtmuseum in Bokrijk (Genk). De naam 'Fridhem' bracht koning Boudewijn mee uit Zweden. Het paleis van zijn grootouders heette zo.

Voor het maken van een foto was er geen toelating. De koningin stond erop om daarvoor zelf te zorgen. En dat deed ze ook. Tekst overgenomen van website Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: OOS054 **LOCATIE:** Park van College

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9090

Type: EQU **GEMEENTE:** Merelbeke-Melle

DEELGEMEENTE: Melle

BOUWJAAR 1871

AANTAL STERREN: ***

De "Cosmographie" (Armillaire sfeer) is een slecht gemaakte replica van de vroegere zonnewijzer. Het college van de Paters Jozefieten te Melle werd opgericht in 1837. Een belangrijke uitbreiding kwam er rond 1870. Toen werd er begonnen met de bouw van een nieuwe vleugel. De bedoeling was o.a. om meer ruimte te creëren voor de lessen fysica en scheikunde. In het verlengde ervan werd in 1871 in de tuin een monumentale zonnewijzer geplaatst. De zonnewijzer werd reeds meermaals gerestaureerd. De uraanduidingen zijn verdwenen, de stijl staat niet meer evenwijdig met de aardas en de meeste teksten op de sokkel zijn bijna onleesbaar. Vooral in een school zou een dergelijk wetenschappelijk instrument juist moeten werken .

KATALOGUS Nr.: ANT017   **LOCATIE:** Tuin aan weekend verblijf.

STRAAT EN NUMMER: Scarphoutdreef 6

POSTNUMMER: 2330

Type: EQU   **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht model

KATALOGUS Nr.: ANT048 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Scarphoutdreef 12

POSTNUMMER: 2330

Type: EQU **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verkeerd georiënteerd zonder uuraanduiding.

KATALOGUS Nr.: WES122 **LOCATIE:** Tuin aan vakantiewoning

STRAAT EN NUMMER: Steenstraat 13

POSTNUMMER: 8434

Type: EQU **GEMEENTE:** Middelkerke

DEELGEMEENTE: Westende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale hoepelsfeer. Helling van poolwijzer niet correct. Zonnewijzer staat in mooie tuin van vakantiewoning in Kristinapark Nr. 70. Zichtbaar langs Heidestraat.

KATALOGUS Nr.: ANT117   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Volmolenheiden 1

POSTNUMMER: 2400

Type: EQU   **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer met vermelding van coördinaten, doormeter 70 cm. Gemaakt door J. Lyssens

KATALOGUS Nr.: WES119 **LOCATIE:** Tuin zichtbaar van de straat

STRAAT EN NUMMER: Waterstraat 69

POSTNUMMER: 8890

Type: EQU **GEMEENTE:** Moorslede

DEELGEMEENTE: Moorslede

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Klassieke hoepelzonnwijzer uit koper op marmeren blok.
Tafereel gedragen door figuur en verstelbaar.
Mooie tuin opstelling en zichtbaar vanaf de straatkant.

KATALOGUS Nr.: ANT042 **LOCATIE:** Tuin van kasteel Cantecroy

STRAAT EN NUMMER: Cantecroylaan 30

POSTNUMMER: 2640

Type: EQU **GEMEENTE:** Mortsel

DEELGEMEENTE: Mortsel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zwarte geschilderde stalen hoepelsfeer. Slecht opgesteld en stijl wijst omlaag. Vrij recente uitvoering.

KATALOGUS Nr.: ANT023   **LOCATIE:** Tuin voor gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2640

Type: EQU   **GEMEENTE:** Mortsel

DEELGEMEENTE: Mortsel

BOUWJAAR 1969

AANTAL STERREN: **

Bronzen equatoriale hoepelsfeer. Gemaakt door Henri Van Springel Geb. Geel 1916. Tekst: "Moge deze zonnwijzer voor de Mortselenaren steeds stonden van vreugde aanwijzen Ordnance Depot 4 oktober 1969" . De zonnwijzer prijkt voor een grote waterpartij met fontein voor het gemeentehuis. Het gemeentehuis is gebouwd op een buitenglacijs van Fort IV van de Brialmont gordel. Dit gebouw bevat mooie kunstwerken. De zonnwijzer werd geschonken op 4 oktober 1969 door het Fort IV om het peterschap van de stad Mortsel over het fort te memoreren. Zeer mooie uitvoering. Was een bezoek waard. Met de aanleg van het nieuwe plein is de zonneijzer verdwenen.

KATALOGUS Nr.: ANT099 **LOCATIE:** Tuin achteraan villa

STRAAT EN NUMMER: Rooiestraat 21

POSTNUMMER: 2560

Type: EQU **GEMEENTE:** Nijlen

DEELGEMEENTE: Bevel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer op witte stenen sokkel. Cijferring is goudkleurig. Stijl heeft pijlvorm.

KATALOGUS Nr.: ANT093   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Berkenlaan 20

POSTNUMMER: 2560

Type: EQU   **GEMEENTE:** Nijlen

DEELGEMEENTE: Kessel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht exemplaar. Equatoriale zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: WES015 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Elisabethlaan 210

POSTNUMMER: 8400

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale zonnwijzer verscholen in de struiken van de tuin.

KATALOGUS Nr.: WES063 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Duinenstraat 141

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostende

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 8400

DEELGEMEENTE: Oostende

AANTAL STERREN:

Halve armilaire sfeer zonder cijfers.

KATALOGUS Nr.: WES016 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Roerdompstraat 13

POSTNUMMER: 8400

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Ronde plaat op steen in het equatoriale vlak. Gnomon is staaf. De zonnwijzer is op een rots bevestigd. Zonder becijfering.

KATALOGUS Nr.: WES014 **LOCATIE:** Tuin vooraan directiegebouw firma Daikin

STRAAT EN NUMMER: Industriepark 300

POSTNUMMER: 8400

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Windwijzer bovenaan. Cijfers zijn overschilderd.

KATALOGUS Nr.: WES030 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Erkegemstraat

POSTNUMMER: 8020

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostkamp

DEELGEMEENTE: Oostkamp

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES031 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Splethagestraat

POSTNUMMER: 8020

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostkamp

DEELGEMEENTE: Oostkamp

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES112 **LOCATIE:** RVT Sint-Jozef

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jozefdreef 5

POSTNUMMER: 8020

Type: EQU **GEMEENTE:** Oostkamp

DEELGEMEENTE: Oostkamp

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Op de binnenplaats van het rust- en verzorgingstehuis Sint-Jozef staat een equatoriale zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR011 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: St. Joris-Weertstraat 7

POSTNUMMER: 3054

Type: EQU **GEMEENTE:** Oud-Heverlee

DEELGEMEENTE: Vaalbeek

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN:

Arabishe uursjfers, Ontwerp: J. Lyssens en P. Van Wouwe

KATALOGUS Nr.: LIM029   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Rozenstraat

POSTNUMMER: 3660

Type: EQU   **GEMEENTE:** Oudsbergen

DEELGEMEENTE: Oudsbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Moderne hoepelsfeer. Foutief opgesteld. Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: ANT109   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Leeuwerikstraat 22

POSTNUMMER: 2360

Type: EQU   **GEMEENTE:** Oud-Turnhout

DEELGEMEENTE: Oud-Turnhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gesloten hoepelsfeer gemaakt uit stalen geschilderde banden.

KATALOGUS Nr.: ANT111 **LOCATIE:** Tuin vooraan villa.

STRAAT EN NUMMER: Staatsbaan 37

POSTNUMMER: 2360

Type: EQU **GEMEENTE:** Oud-Turnhout

DEELGEMEENTE: Oud-Turnhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gesloten hoepelsfeer gemaakt uit stalen geschilderde banden.

KATALOGUS Nr.: VBR081 **LOCATIE:** Rond punt

STRAAT EN NUMMER: Van Cauwenberghelaan

POSTNUMMER: 1540

Type: EQU **GEMEENTE:** Pajottegem

DEELGEMEENTE: Herne

BOUWJAAR 2017

AANTAL STERREN: **

Sfeervormige equatoriale zonnwijzer in Kokejane (Herne), op een rondpunt op de kruising van de steenweg Asse-Edingen (N 285) en de Van Cauwenberghelaan op twee stappen van de 'grens' tussen Vlaanderen en Wallonië.

De sfeer is in gepolijst roestvrij staal gemaakt. Technisch zeer waardevol en gnomonisch in orde. Mooie moderne sokkel in het zelfde materiaal.

KATALOGUS Nr.: VBR073 **LOCATIE:** Rond punt

STRAAT EN NUMMER: Steenweg op Asse en Van Cauwenberghlaan

POSTNUMMER: 1540

Type: EQU **GEMEENTE:** Pajottegem

DEELGEMEENTE: Herne

BOUWJAAR 2010

AANTAL STERREN: ***

Op het rond punt waar de steenweg op Asse en de Van Cauwenberghlaan samenkomen is een equatoriale zonnewijzer geplaatst en ingehuldigd op 21 november 2010. De zonnewijzer, ontworpen door de Hernse kunstenaar Roger Schrije, moet het dorp helpen verfraaien. De sokkel verwerkt drie keer het gemeentelijk logo met verwijzing naar het Groene Kwadrant van Herne. Volgens de kunstenaar is de nieuwe roestvrije zonnewijzer tegelijk een ode aan de gemeente, de aarde, de zon en de tijd. De zonnewijzer staat in het midden van een gevaarlijke rotonde in het gehucht Kokejane van Herne. Om de zonnewijzer in detail te bekijken moet de gevaarlijke rotonde overgestoken worden. Initiatiefnemer voor de plaatsing en eventueel een zonnewijzerroute is de Heer Maurice Broeckart.

KATALOGUS Nr.: LIM093   **LOCATIE:** Tuin bij woning

STRAAT EN NUMMER: Markt 15

POSTNUMMER: 3990

Type: EQU   **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Peer

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt door de eigenaar van het pand.

KATALOGUS Nr.: LIM030   **LOCATIE:** Tuin voor open bebouwing

STRAAT EN NUMMER: Bedrijfstraat 2

POSTNUMMER: 3990

Type: EQU   **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Peer

BOUWJAAR 1974

AANTAL STERREN: **

Grote moderne hoepelsfeer. Is gemaakt door technisch instituut van Beringen.

KATALOGUS Nr.: LIM019 **LOCATIE:** Parkje vooraan kerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkdorp

POSTNUMMER: 3990

Type: EQU **GEMEENTE:** Peer

DEELGEMEENTE: Wijchmaal

BOUWJAAR 1981

AANTAL STERREN: **

In de zonnwijzer werd de wijzerplaat van het oude torenuurwerk verwerkt. Ijzeren plaat met cijfers VI - VI. Platte schijf met gnomon. Juistheid is twijfelachtig omdat bij dit type zonnwijzer het tafereel equatoriaal moet opgesteld worden. Bij de oude foto van 1992 ontbreken verschillende delen van de Romeinse cijfers. Die werden inmiddels terug aangebracht.

KATALOGUS Nr.: LIM112   **LOCATIE:** Tuin voor woning

STRAAT EN NUMMER: Onderwijslaan 11

POSTNUMMER: 3910

Type: EQU   **GEMEENTE:** Pelt

DEELGEMEENTE: Pelt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Equatoriale halve hoepelsfeer. Arabische cijfers 8 - 7. MEZT. + (tijdvereffening). Vrij preciese uitlezing door draadvormige stijl. Weergave van 4 windstreken. Mooie zwarte smeedstalen sokkel op vierkante stenen basis.

KATALOGUS Nr.: LIM066   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Heikant 58

POSTNUMMER: 3910

Type: EQU   **GEMEENTE:** Pelt

DEELGEMEENTE: Sint-Huibrechts-Lille

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale zonnwijzer in mooie verzorgde tuin.
De zonnwijzer is een tuincentrummodel.

KATALOGUS Nr.: LIM102   **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Heikant 22

POSTNUMMER: 3910

Type: EQU   **GEMEENTE:** Pelt

DEELGEMEENTE: Sint-Huibrechts-Lille

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer. De Romeinse uren cijfers staan op een halve ring, hierdoor is het uur slechts af te lezen van VI h tot VI h. Aangezien de cijfers in de verkeerde richting zijn weergegeven is de zonnwijzer slecht geschikt voor het zuidelijke halfrond. Men kan ook het uur aftrekken van 24 om het juiste zonneuur te bekomen. Voorbeeld: stel dat de stijl zijn schaduw werpt op het cijfer X, dan is het $24 - 10 = 14$ h.

KATALOGUS Nr.: ANT114   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Groenstraat 96

POSTNUMMER: 2870

Type: EQU   **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Breendonk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Ontwerp: J. Lyssens, materiaal: staal, uurlijnen geschilderd, Arabische cijfers. Coördinaten: 51°05' NB, 4°17' OL

KATALOGUS Nr.: ANT056 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Baan Breendonk-Temse

POSTNUMMER: 2870

Type: EQU **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Puurs-Sint-Amands

BOUWJAAR 1968

AANTAL STERREN: **

Bronskleurig VI - VI. Tekst "Aangeboden door bedrijfsschool Juni 1968" De zonnewijzer is gestolen rond 1995.

KATALOGUS Nr.: ANT107   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jozef 12

POSTNUMMER: 2520

Type: EQU   **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Broechem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte hoepelsfeer op witte sokkel. De sokkel staat op mooi aangelegde tegels.

KATALOGUS Nr.: ANT206   **LOCATIE:** Tuin achteraan villa

STRAAT EN NUMMER: Meir 11

POSTNUMMER: 2520

Type: EQU   **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Oelegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zeer mooie equatoriale hoepelsfeer. De zonnewijzer is alleen zichtbaar vanop het jaagpad van het Albertkanaal dat achter de woning loopt. Op de schouw staat een koperen windwijzer die een schip uitbeeld.

KATALOGUS Nr.: ANT110 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Gilseinde 57

POSTNUMMER: 2380

Type: EQU **GEMEENTE:** Ravels

DEELGEMEENTE: Ravels

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gesloten stalen hoepelsfeer gemaakt uit messing banden.

KATALOGUS Nr.: LIM168   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Rijckerstraat 80

POSTNUMMER: 3770

Type: EQU   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Membruggen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze bronzen zonnwijzer is waarschijnlijk aangekocht in een tuincentrum. Hij is opgesteld op een sokkel in witte zandsteen. De stijl staat niet in het middelpunt van de cirkelvormige cijferring. Hierdoor kunnen de uren cijfers niet op gelijke afstanden van elkaar staan. Het is niet zeker dat dit zo is. De volledige zonnwijzer kan ingesteld worden volgens de breedtegraad van de locatie.

KATALOGUS Nr.: WES092 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Westlaan 349

POSTNUMMER: 8800

Type: EQU **GEMEENTE:** Roeselare

DEELGEMEENTE: Roeselare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Armilaire sfeer in roestvrijstaal. Op de zonnewijzer bevindt zich een windhaan met de 4 windstreken. Tussen de zonnewijzer en de windwijzer is een anemometer aangebracht. Het instrument staat op een sokkel.

KATALOGUS Nr.: OOS131 **LOCATIE:** Restaurant Boeckhaege

STRAAT EN NUMMER: Kruisstraat 341

POSTNUMMER: 9600

Type: EQU **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Equatoriale zonnwijzer in bandijzer. Roestig instrument dat standaard te kopen is.

KATALOGUS Nr.: OOS003 **LOCATIE:** Park de l'arbre

STRAAT EN NUMMER: Oude straat

POSTNUMMER: 9600

Type: EQU **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: ***

Equatoriale zonnewijzer met sfeervormig tafereel. Volledig in smeedstaal gemaakt. Aflezing: uren van VI tot VI h in plaatselijke ware zonnetijd. Het park zelf werd in 1951 door Louis de l'Arbre de Malander aan de stad geschonken.

RONSE - In het park de l'Arbre de Malander op de Kruisberg wordt binnenkort een nieuwe zonnewijzer geplaatst.

In november 2013 werd de zonnewijzer door vandalen van zijn arduinen voetstuk gerukt. 'Een metaaldiefstal', aldus de politie, die het gestolen kunstwerk in gietijzer niet op het spoor kwam.

'De zoektocht naar de ontvreemde zonnewijzer gaat evenwel intens verder. Ruim een halve eeuw was de equatoriale zonnewijzer, gesmeed door Michel Claus uit Nukerke, voor toeristen een bezienswaardigheid en voor de toeristische dienst het visitekaartje. Op het hoogste punt van het park werd bij de opening een gedenksteen met zonnewijzer geplaatst. Bij helder weer is het genieten van een panorama over het keteldal van Ronse en het uitzicht tot ver over de taalgrens.

Op de Kruisberg in dit park zal nieuwe zonnewijzer geplaatst worden.

De nieuwe zonnewijzer in het Malanderpark is geplaatst. Na de diefstal van het originele, liet de stad Ronse een nieuw exemplaar maken. De daders werden nooit gevonden.

De nieuwe zonnewijzer werd geplaatst in 2014. De zonnewijzer werd gemaakt in weerbestendig staal en heeft een unieke, gepatenteerde samenstelling. Deze speciale legering, van onder meer chroom, koper, silicium en nikkel, gaat bij blootstelling aan de buitenlucht oxideren. Zo krijgt hij na enkele maanden zijn typisch bruinoranje, beschermende patinalaag. Doorroesten, zoals bij gewoon staal, is hierdoor uitgesloten.'

Het Malanderpark ligt bovenaan de Kruisstraat en biedt een fraai uitzicht over Ronse.

KATALOGUS Nr.: ANT163 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Leliënlaan 34

POSTNUMMER: 2840

Type: EQU **GEMEENTE:** Rumst

DEELGEMEENTE: Reet

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Hoepelsfeer aangekocht in tuincentrum. Sokkel niet verticaal en oriëntatie waarschijnlijk in orde.

KATALOGUS Nr.: VBR076 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Grensstraat 52A

POSTNUMMER: 3271

Type: EQU **GEMEENTE:** Scherpenheuvel-Zichem

DEELGEMEENTE: Averbode

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer aangekocht in tuincentrum. Aan de voorzijde van de tuin staat nog een grote sfeer gemaakt uit bandstaal. Deze constructie is geen zonnewijzer, er zijn geen uurscijfers aangebracht en de opstelling is verkeerd.

KATALOGUS Nr.: ANT102   **LOCATIE:** Voortuin van villa

STRAAT EN NUMMER: Kasteeldreef 45

POSTNUMMER: 2970

Type: EQU   **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN:

Open hoepelsfeer in messing. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: ANT103   **LOCATIE:** Voortuin van villa

STRAAT EN NUMMER: Engelendreef 1

POSTNUMMER: 2970

Type: EQU   **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer. Aangekocht exemplaar.

KATALOGUS Nr.: ANT014   **LOCATIE:** Tuin van Park "Schildehof". Dodoenstuin.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2970

Type: EQU   **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: Schilde

BOUWJAAR 1986

AANTAL STERREN: ***

De zonnewijzer bevindt zich in de Dodoenstuin. De Dodoenstuin, een kruidentuin, is uitgebouwd op de moestuin van het kasteel van de Baron Van de Werve (poort = originele ingang v/d moestuin van de 18e eeuw). Een Renaissancetuin, geopend in 1977 (cfr monument v. Dodoens)

De tuin is opgedragen aan de grote Vlaamse kruidkundige R. Dodoens.

Het kasteel is in 1952 verkocht door de schoondochter De la Boussiere aan de gemeente met 42 ha grond wat er na de verkaveling nog overbleef. Op deze grond hebben we nu Schilde Park, de Pont, de Bijentuin en de Dodoenstuin.

Rembert Dodoens, beter bekend onder zijn gelatiniseerde naam Rembertus Dodonaeus (Mechelen, 29 juni 1517 of 1518, Leiden, 10 maart 1585) was een Vlaams plantkundige en arts.

In 1541 werd hij stadsgeneesheer te Mechelen, daarna was hij van 1575 tot 1578 keizerlijk lijfarts te Wenen. In 1582 werd hem een leerstoel aangeboden aan de Universiteit Leiden, waarop hij naar Holland vertrekt. Hij wordt er hoogleraar in de geneeskunde. Na zijn dood op 10 maart 1585 wordt hij in de Pieterskerk te Leiden begraven, waar nog een gedenksteen aan hem herinnert.

Equatoriale hoepelsfeer uit smeedijzer. Becijfering van VI tot VI. Zeer mooie uitvoering.

KATALOGUS Nr.: ANT225   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Antoon Van Dijkstraat 58

POSTNUMMER: 2900

Type: EQU   **GEMEENTE:** Schoten

DEELGEMEENTE: Schoten

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Armilaire sfeer aangekocht in tuincentrum. Verkeerde oriëntatie. Betonnen sokkel.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT136 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: N13

POSTNUMMER: 2890

Type: EQU **GEMEENTE:** Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Lippelo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Bronzen equatoriale zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT161   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kruisweglei 5

POSTNUMMER: 2861

Type: EQU   **GEMEENTE:** Sint-Kathelijne-Waver

DEELGEMEENTE: Onze-Lieve-Vrouw-Waver

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Smeedstalen hoepelsfeer op stenen sokkel.

KATALOGUS Nr.: OOS188 **LOCATIE:** Aan bovenzijde haag

STRAAT EN NUMMER: Eerstestraat 6

POSTNUMMER: 9980

Type: EQU **GEMEENTE:** Sint-Laureins

DEELGEMEENTE: Sint-Laureins

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer is aangekocht in een tuincentrum. Dit type komt zeer veel voor.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: LIM053   **LOCATIE:** Kasteel ter Biest (Landbouwschool)

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

Type: EQU   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Brustem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM169   **LOCATIE:** Plantsoen

STRAAT EN NUMMER: Nachtegaal Kortebos

POSTNUMMER: 3800

Type: EQU   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Deze smeedstalen equatoriale zonnwijzer is opgesteld bij de Onze Lieve Vrouwe Basiliek in het gehucht Kortebos bij St_Truiden. Spijtig genoeg is de stijl niet juist georiënteerd.

KATALOGUS Nr.: LIM036   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Drie zustersstraat 1

POSTNUMMER: 3800

Type: EQU   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Zepperen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Moderne uitvoering

KATALOGUS Nr.: ANT077 **LOCATIE:** Tuin voor woning

STRAAT EN NUMMER: Plasstraat

POSTNUMMER: 2940

Type: EQU **GEMEENTE:** Stabroek

DEELGEMEENTE: Hoevenen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Geel geschilderde zonnwijzer. Aan linkerzijde van de straat wanneer men van de Leugenberg komt.

KATALOGUS Nr.: ANT158   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Steenlandlaan 41

POSTNUMMER: 2940

Type: EQU   **GEMEENTE:** Stabroek

DEELGEMEENTE: Stabroek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Eigenaardige zonnwijzer zonder uurscijfers. Twijfelachtige herkomst. Zonnwijzer is niet bruikbaar als instrument.

KATALOGUS Nr.: ANT157 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Heuvels 3

POSTNUMMER: 2940

Type: EQU **GEMEENTE:** Stabroek

DEELGEMEENTE: Stabroek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht in tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: ANT094 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Hoogeind 35

POSTNUMMER: 2940

Type: EQU **GEMEENTE:** Stabroek

DEELGEMEENTE: Stabroek

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN:

Bronzen zonnwijzer met spreuk. zonnwijzer staat op mooie zandstenen sokkel.

KATALOGUS Nr.: VBR022 **LOCATIE:** Binnenplein kasteel van Perk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1820

Type: EQU **GEMEENTE:** Steenokkerzeel

DEELGEMEENTE: Perk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Op koperen band uren aanduiding V tot VII. Wapenschild van de Graaf op voetstuk. Zonnewijzer staat op voetstuk van oude zonnewijzer. De zonnewijzer staat op de erekoer voor het kasteel, bereikbaar via een dreef.

KATALOGUS Nr.: OOS107 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Zeshoekstraat 54

POSTNUMMER: 9190

Type: EQU **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt in Nederland. Arabische uursijfers en gemaakt uit staal.

KATALOGUS Nr.: OOS010 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Verkenstraat 25

POSTNUMMER: 9190

Type: EQU **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN:

Op zandstenen voet en door eigenaar gemaakt. Zonder becijfering. Tuinversiering zonder astronomische waarde.

KATALOGUS Nr.: OOS082 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 99

POSTNUMMER: 9140

Type: EQU **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR 1981

AANTAL STERREN:

Waardevolle Zw gemaakt uit messing. Is gemonteerd op sokkel in witte zandsteen.

KATALOGUS Nr.: OOS149 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Hollebeekstraat 99

POSTNUMMER: 9140

Type: EQU **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht exemplaar. Van dit type zijn er veel te zien in tuinen.

KATALOGUS Nr.: LIM179 **LOCATIE:** Privétuin

STRAAT EN NUMMER: Broekstraat 18

POSTNUMMER: 3945

Type: EQU **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Kwaadmechelen

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

Vlakke Equatoriale zonnwijzer

Ontwerp, berekening en constructie: Carlo Heller, bedrijf Helios

Spreek: Time Waits For No One (De tijd wacht op niemand).

Inscriptie: de coördinaten van de plaats en een tabel met de waarden van de tijdsvereffening

Deze precisiezonnwijzer is instelbaar om zowel de zonnetijd als de kloktijd aan te duiden.

De schaduw van de poolstijl geeft op de wereldkaart aan waar de zon op dat ogenblik in haar hoogste stand staat, in het zuiden dus. Het is daar dan de echte middag.

Op de achterkant van de schijf staat de wereldkaart voor het zuidelijk halfrond.

Op de voorkant wordt de tijd aangegeven gedurende de lente en de zomer (de zon staat dan steeds vóór de schijf). Op de achterkant wordt de tijd aangegeven gedurende de herfst en de winter (de zon staat dan steeds achter de schijf).

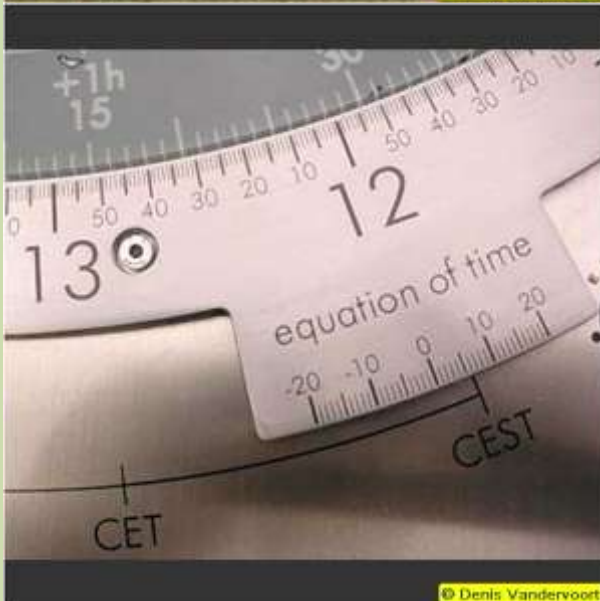
De zonnwijzer heeft een doormeter van 60 cm.

Hij is vervaardigd van roestvrij staal. Alle aanduidingen zijn met computergestuurde laserstralen aangebracht. De wereldkaart is beschermd met een keramische glaslaag.

Deze zonnwijzer van het type Polaris 600 wordt vervaardigd door ingenieur Carlo Heller in zijn bedrijf Helios in Wiesbaden.

De uitvoering in Ham was de eerste, in België geleverd.

Gegevens overgenomen van de website van Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: WES102 **LOCATIE:** Tuin op speelplaats

STRAAT EN NUMMER: Grote Hulststraat 28

POSTNUMMER: 8700

Type: EQU **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Hoepelsfeer op grote sokkel. De voorzijde van de sokkel is een verticale zonnwijzer. Zonnwijzerspreuk van Leonardo da Vinci: "De zon heeft nooit een schaduw gezien". Beschreven in Zonnetijdingen 2007 - 2 pagina 4 - 5.

KATALOGUS Nr.: WES029 **LOCATIE:** Pleintje
STRAAT EN NUMMER: Volderstraat - Stedemolenstraat

POSTNUMMER: 8700

Type: EQU **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: ***

Zie heeal Juli 1991 Omslagfoto
Opgesteld op het beboomd driehoekig grasperkje ter hoogte van het kruispunt met de Volderstraat. Voorheen opgesteld op het Polenplein en bij de modernisering van dit plein in de jaren 1990 overgebracht naar de huidige locatie. Smeedijzeren equatoriale zonnwijzer opgesteld in cirkelvormig gekasseid vloertje.

© inventaris onroerend erfgoed

© Patric Oyen

Genomen door Van Acker, Pascal op 07-05-2018

KATALOGUS Nr.: WES069 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Driesstraat 12

POSTNUMMER: 8700

Type: EQU **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Klassieke armilaire sfeer in voortuin. Gemaakt door de heer Wanckel. Vermelding: NB en OL. Datumaanduiding. Gemaakt uit staal en messing.

KATALOGUS Nr.: LIM007   **LOCATIE:** Parkje aan kapel van Helshoven. Kapel is van de 13 de eeuw.

STRAAT EN NUMMER: Helshovenstraat

POSTNUMMER: 3840

Type: EQU   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Hoepertingen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De kapel van Helshoven werd in 1994 grondig gerestaureerd. De kapel werd aan de Romeinse straatweg Tienen - Maastricht door de Johanniterorde opgericht na de bouw van een gasthuis in de 13 de eeuw. De kapel werd door een brand vernield in 1574 en rond 1660 terug opgebouwd.

Aan het grasperk voor de kapel staat een merkwaardige combinatie zonne- en windwijzer. Romeinse becijfering van VIII - XVI uur. Zwakke constructie en door oriëntatie verkeerde uuraanduiding.

KATALOGUS Nr.: LIM022   **LOCATIE:** Tuin van kasteel van Hamal. 3 km ten zuiden van Tongeren

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3700

Type: EQU   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Tongeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Metalen hoepelsfeer op stenen voetstuk. Stijl is koperen draad. Eigenaar geeft geen toelating voor bezichtiging. Vrij nauwkeurig instrument.

Gemaakt door Hubert Sarton.

Hubert Sarton (1748 - 1828) is een beroemde Luikse klokkenmaker.

© M. Drlessen

KATALOGUS Nr.: LIM035   **LOCATIE:** Park kasteel de Tornaco

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3840

Type: EQU   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Voort

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Koperen bovenstuk, stijl met sierlijke ronding. Geen sferische, doch platte plaat in het equatorvlak.

KATALOGUS Nr.: WES062 **LOCATIE:** Vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Vredelaan 41

POSTNUMMER: 8820

Type: EQU **GEMEENTE:** Torhout

DEELGEMEENTE: Torhout

BOUWJAAR 1973

AANTAL STERREN: *

Zichtbaar van op de straat.

KATALOGUS Nr.: BRU030 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Frans Lyseumlaan 9

POSTNUMMER: 1180

Type: EQU **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: **

Mooie equatoriale zonnwijzer in roestvrij staal. Gewaagd ontwerp dat een goede aflezing in de weg staat. Zie ook de website van Gnomonica.

KATALOGUS Nr.: LIM172   **LOCATIE:** Plein aan achterzijde gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER: Schoolstraat 115

POSTNUMMER: 3798

Type: EQU   **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: 's Gravenvoeren

BOUWJAAR 2008

AANTAL STERREN: **

Equatoriale hoepelsfeer. De aangekochte zonnwijzer is een exemplaar dat men vrij veel aanbiedt in tuincentra. Doordat de ring met uurscijfers onderste boven is gemonteerd zijn de cijfers in de verkeerde richting opgesteld. De zonnwijzer is gemonteerd met een centrale bout op de stenen sokkel. Daardoor kan de zonnwijzer rond draaien. Een juiste oriëntatie is daarom niet mogelijk. Vele zonnwijzers hebben het zelfde euvel. Zoals de armilaire sfeer bij de Hoegaardse tuinen. Door veelvuldig misbruik is alles uitgesleten.

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM097   **LOCATIE:** Bij het cultureel centrum "Het Veltmanshuis"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3790

Type: EQU   **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: Sint-Martens-Voeren

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: ***

De equatoriale zonnwijzer werd ontworpen door Willy Leenders. Tekst: "Tempus reditum non concedit" (De tijd laat geen terugkeer toe.) De Latijnse spreuk werd bedacht om iets te zeggen over de tijd, tevens als woordspeling bij de politieke situatie in Voeren, waar de partij Retour à Liège tevergeefs actie voert voor de terugkeer van de Limburgse gemeente naar de provincie Luik.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Constructie: Constructiebedrijf Buntinx

KATALOGUS Nr.: LIM041   **LOCATIE:** Kasteel Commanderie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3792

Type: EQU   **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: Sint-Pieters-Voeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Open hoepelsfeer op oud voetstuk.

KATALOGUS Nr.: ANT230 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning.

STRAAT EN NUMMER: Molenbaan 88

POSTNUMMER: 2290

Type: EQU **GEMEENTE:** Vorselaar

DEELGEMEENTE: Vorselaar

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnwijzer en sokkel. Slechte oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: OOS073 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Nijverheidslaan 224

Type: EQU **GEMEENTE:** Waasmunster

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 9250

DEELGEMEENTE: Waasmunster

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: OOS105 **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Nijverheidslaan 224

POSTNUMMER: 9250

Type: EQU **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN:

Stalen zonnewijzer met Arabische uursijfers. Zonnevereffeningscurve is op voet aangebracht.

KATALOGUS Nr.: OOS081 **LOCATIE:** Tuin voor villa.

STRAAT EN NUMMER: K. Astridstraat 9

POSTNUMMER: 9250

Type: EQU **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Grote zonnewijzer. Weergave van windstreken. Materiaal: Geschilderd staal.

KATALOGUS Nr.: LIM034   **LOCATIE:** Park kasteel Troccart.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3832

Type: EQU   **GEMEENTE:** Wellen

DEELGEMEENTE: Ulbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoepelsfeer

KATALOGUS Nr.: ANT087 **LOCATIE:** Abdij van Tongerlo

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2260

Type: EQU **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Abdij van O.L.Vrouw te Tongerlo.

Datum: 1701 of 1800 (onzeker)

Messing en hout

Hoogte: 220 mm

Breedte: 247 mm

Diepte: 170 mm

Om de zonnwijzer af te lezen moet iemand aan de stijl draaien totdat het licht van de zon door de dunne spleet in het midden van de staaf valt. De pijl duidt dan het zonneuur aan en de zonneminuten zijn af te lezen op de kleine ronde wijzerplaat.

De zonnwijzer is een equatoriaal type. De cirkelvormige hoofdplaat moet evenwijdig met het evenaarvlak opgesteld worden. Ook moet het cijfer 12 naar het noorden gericht worden.

De foto is afkomstig van de website <http://balat.kikirpa.be/> van HET KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM.

De Belgische kunstgeschiedenis in een muisklik, met bijna 650 000 gratis downloadbare foto's

Een gelijkaardige zonnwijzer is terug te vinden in de depot van het Mas in Antwerpen. Zie ANT238.

KATALOGUS Nr.: ANT069   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Tongerlodorp 38

POSTNUMMER: 2260

Type: EQU   **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht type, verkeerd georiënteerd.

KATALOGUS Nr.: ANT193   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Bremstraat 7

POSTNUMMER: 2260

Type: EQU   **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooie hoepelsfeer, waarschijnlijk aangekocht in tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: WES116   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8560

Type: EQU   **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR 2010

AANTAL STERREN: *

Deze equatoriale zonnwijzer is volledig uit keramiek gemaakt. Het is een uitzonderlijke uitvoering aangezien de hoepelzonnwijzers meestal uit metaal worden vervaardigd.

Hoogte: 35cm

Diameter voet: 10cm

Vormgeving: Tweedelig open keramische structuur gebakken op 1200°C

Op de equator zijn zes figuren aangebracht die het begin en het einde van de dag voorstellen.

De tijdaanduiding is bij middel van geglazuurde Romeinse cijfers.

Uitvoering: Bronskleurige glazuur

Stijl: 3.5mm stalen staaf met 15mm rode bol.

Ontwerp en uitvoering: André Reekmans

KATALOGUS Nr.: WES120 **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Gullegemstraat 385

POSTNUMMER: 8560

Type: EQU **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Klassieke koperen hoepelzonnewijzer op zuil.
Staat in voortuin en zichtbaar vanaf de straat.

KATALOGUS Nr.: ANT074 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Schavijkstraat 38

POSTNUMMER: 2160

Type: EQU **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht model, verkeerd georiënteerd.

KATALOGUS Nr.: ANT060 **LOCATIE:** Tuin van Villa

STRAAT EN NUMMER: Herentalsebaan 673

POSTNUMMER: 2160

Type: EQU **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Bronzen hoepelsfeer.

KATALOGUS Nr.: ANT058   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Nijverheidsstraat 58

POSTNUMMER: 2160

Type: EQU   **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR 1973

AANTAL STERREN: ***

In RVS gemaakt door kunstsmid Noël Wommelgem. VI - VIII. "Ik tel alleen de heldere uren" Aangeboden door het personeel op 13 oktober 1973.1923 - 1973".

KATALOGUS Nr.: ANT217 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Langestraat 215

POSTNUMMER: 2240

Type: EQU **GEMEENTE:** Zandhoven

DEELGEMEENTE: Zandhoven

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte sfeer van tuincentrum.
Coördinaten: N 51° 14' 07,7" O 4° 41' 25,4"

KATALOGUS Nr.: VBR039 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Zavelstraat 11

POSTNUMMER: 1933

Type: EQU **GEMEENTE:** Zaventem

DEELGEMEENTE: Sterrebeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

3 - 9 Hoepelsfeer met open equatoriale ring.

KATALOGUS Nr.: VBR006 **LOCATIE:** Tuin van kasteel van "Sterrebeek"

STRAAT EN NUMMER: Zavelstraat 2

POSTNUMMER: 1933

Type: EQU **GEMEENTE:** Zaventem

DEELGEMEENTE: Sterrebeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

In slechte staat. Spreuk en cijfers onleesbaar.

KATALOGUS Nr.: WES125 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Moubekestraat 39

POSTNUMMER: 8211

Type: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Aartrijke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zeer mooie equatoriale hoepelsfeer. Zeer oude Franse sokkel. De zonnewijzer is recenter en past harmonieus op de sokkel. De zonnewijzer is aangekocht in Frankrijk en in 2000 geplaatst in de tuin achter de hoeve. De zonnewijzer is zichtbaar vanop de straat.

KATALOGUS Nr.: WES096 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

Type: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer wordt vastgehouden door 2 bronzen handen. Spreuk: "neem je tijd". Zeer mooi kunstwerk.

KATALOGUS Nr.: WES083 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

Type: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt uit messing en heeft vorm van een draak. Gemaakt door de Heer Van Steelant Marc.

KATALOGUS Nr.: WES038 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Ruddervoordestraat 2

POSTNUMMER: 8210

Type: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR 1983

AANTAL STERREN:

Aangekocht type.

KATALOGUS Nr.: WES081 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

Type: EQU **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Volledig in messing. Zonnewijzer stelt een Walkure (Dood kiezer) voor. Figuur met gevleugelde helm, schild en speer. Stijl is speer.

KATALOGUS Nr.: OOS211 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde bewoning

STRAAT EN NUMMER: Gentseseenweg 123

POSTNUMMER: 9240

Type: EQU **GEMEENTE:** Zele

DEELGEMEENTE: Zele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Hoepelsfeer van tuincentrum of dergelijke. Mooie sokkel met 3 merkwaardige stenen kogels.

KATALOGUS Nr.: ANT053 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Lindendreef

POSTNUMMER: 2980

Type: EQU **GEMEENTE:** Zoersel

DEELGEMEENTE: Halle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht model verkeerd georiënteerd. Zonnewijzer is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: ANT159 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Emiel Vermeulenstraat 158

POSTNUMMER: 2980

Type: EQU **GEMEENTE:** Zoersel

DEELGEMEENTE: Zoersel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooie zonnwijzer op witstenen sokkel. Waarschijnlijk aangekocht in tuincentrum.

KATALOGUS Nr.: LIM038   **LOCATIE:** Ingang Radsonfabrieken

STRAAT EN NUMMER: Vogelsancklaan 250

POSTNUMMER: 3520

Type: EQU   **GEMEENTE:** Zonhoven

DEELGEMEENTE: Zonhoven

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN: *

Moderne uitvoering. Het tafereel is een ronde schijf met een te lange gnomon. Totaal verkeerde opstelling.

KATALOGUS Nr.: OOS148 **LOCATIE:** Tuin aan hoeve en smidse

STRAAT EN NUMMER: Brouwerijstraat 21

POSTNUMMER: 9630

Type: EQU **GEMEENTE:** Zwalm

DEELGEMEENTE: Dikkele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Voormalige hoeve en smidse van de familie Jooris, reeds aldus vermeld in de kadastrale legger van 1835, smidse stopgezet in de jaren 1960. Thans onbewoonde hoeve.
Volgens de inventaris van het onroerend erfgoed is naast het bakhuis een buxusperk met ijzeren zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS161 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Zwalm 57

Type: EQU **GEMEENTE:** Zwalm

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 9630

DEELGEMEENTE: Munkzwalm

AANTAL STERREN: *

Hoepelsfeer in staal op mooi voetstuk.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: LIM176   **LOCATIE:** Op diverse plaatsen

STRAAT EN NUMMER: Niet van toepassing

POSTNUMMER: 0

Type: HOR   **GEMEENTE:** 0 Niet van toepassing

DEELGEMEENTE: 0 Niet van toepassing

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: **

De marnixringzonnwijzer werd ontworpen door Willy Leenders. Meerdere exemplaren werden reeds gemaakt ten voordele van de Marnixkring en bevinden zich op diverse plaatsen zoals, Dilsen-Stokkem, Hasselt, Kinrooi, Maaseik en Sint-Truiden. Er staat een datumlijn op voor 11 juli de Vlaamse feestdag. De ZW werd uitvoerig beschreven in "Zonnetijdingen 2006 - 1 (37) Dilsen-Stokkem, Hasselt, Kinrooi, Maaseik en Sint-Truiden

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

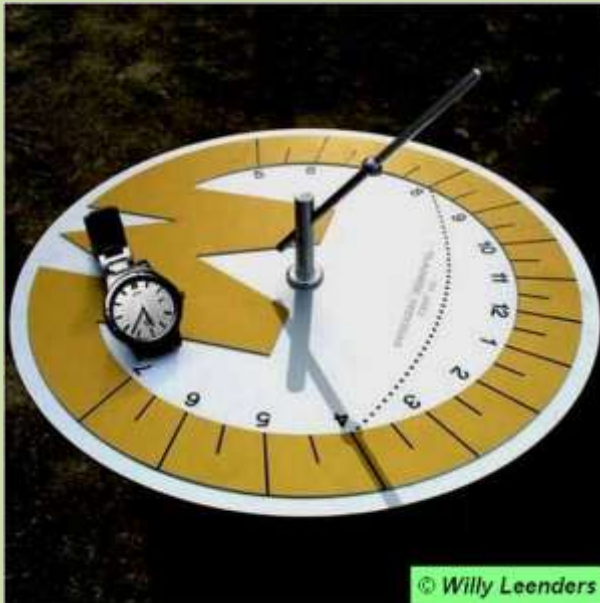
Uitvoering: Jean Vandeweert en Schreurs Technisch Graveren

Tekst: 11 JULI VLAAMSE FEESTDAG

De Marnixringzonnwijzer is een bijzondere uitvoering van een horizontale zonnwijzer. Je vindt hem op meerdere plaatsen in Vlaanderen, meestal bij leden van de Internationale Serviceclub Marnixring.

Op het ringvormige kenteken van deze serviceclub duidt de schaduw van de stijl de ware plaatselijke tijd aan. Op de stijl bevindt zich een bolletje. De schaduw daarvan schuift op 11 juli, de Vlaamse feestdag, van 's morgens tot 's avonds over een gebogen, met stippen gemarkeerde lijn.

Deze zonnwijzer in corrosievrij metaal heeft een diameter van 32 cm. Zijn voetstuk heeft een diameter van 15 cm en is 3,5 cm hoog.

KATALOGUS Nr.: OOS052 **LOCATIE:** Museum Oud Hospitaal

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9300

Type: HOR **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Marmereen tafereel met bronzen stijl. Tekst en becijfering niet meer leesbaar. "CG" "aLs een sChaDuWe VerDWYnt VerDWYnen aLLe UWe Ueren"

KATALOGUS Nr.: OOS007 **LOCATIE:** Museum Oud Hospitaal

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9300

Type: HOR **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR 1785

AANTAL STERREN: ***

9-voudige zonnwijzer uit Denderwindeke. Wijst de uren aan op de breedtegraden van Wenen, Peking, Charlestown, Kairo, Jerusalem en Algiers. Chronogram. gemaakt door I.B.V. Eesbeke.

KATALOGUS Nr.: OOS046 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Baron R. Moyersoepark 9a

POSTNUMMER: 9300

Type: HOR **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Horizontale stenen zonnwijzer. Rond tafereel met uitgekapte becijfering. Gemaakt door Pieter Boudens.

KATALOGUS Nr.: VBR040   **LOCATIE:** Tuin van Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1790

Type: HOR   **GEMEENTE:** Affligem

DEELGEMEENTE: Essene

BOUWJAAR 1801

AANTAL STERREN: **

Maker: A.C. 5 -7 Stijl 180° verkeerd geplaatst.

KATALOGUS Nr.: VBR036   **LOCATIE:** Tuin Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1790

Type: HOR   **GEMEENTE:** Affligem

DEELGEMEENTE: Terafene

BOUWJAAR 1829

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door Pastoor P.I. Coppens. De horizontale zonnwijzer staat op voetstuk.

KATALOGUS Nr.: LIM051   **LOCATIE:** Tuin van kasteel Dompas

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3570

Type: HOR   **GEMEENTE:** Alken

DEELGEMEENTE: Alken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: BRU009 **LOCATIE:** Museum Erasmushuis "De Zwaene". Vroegere kapittelhuis.

STRAAT EN NUMMER: de Formanoirstraat 31

POSTNUMMER: 1070

Type: HOR **GEMEENTE:** Anderlecht

DEELGEMEENTE: Anderlecht

BOUWJAAR 1754

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer met becijfering van IIII - VIII. Bevindt zich in het museum Erasmushuis, vroeger in de tuin. Stijl is niet meer origineel. Het instrument is gemaakt uit leisteen en voorzien van een wapenschild.
Te bezichtigen op kast in het museum.

KATALOGUS Nr.: ANT172   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

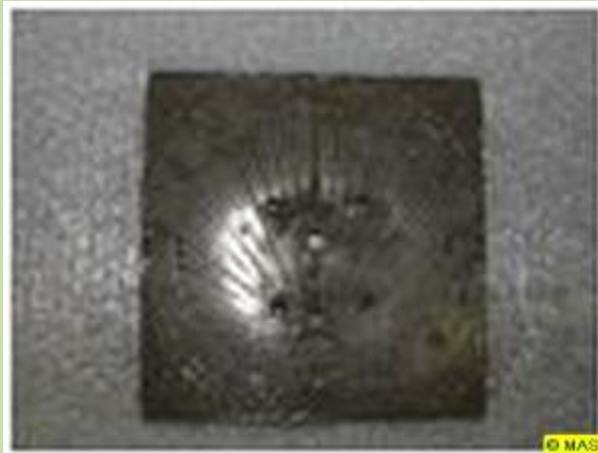
Type: HOR   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.
Oorspronkelijke locatie: Volkskundemuseum.
Horizontale zonnwijzer in tin.
Afmetingen: 195 mm lang, 192 mm breed en 4 mm hoog

KATALOGUS Nr.: ANT238 **LOCATIE:** Museum aan de stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Equatoriale zonnwijzer - type J.J.Hanset (Brussel)

AS.1943.009.129, Collectie Stad Antwerpen - MAS, foto: Michel Wuyts

Een gelijkaardige zonnwijzer is terug te vinden in de abdij van Tongerlo. Zie ANT087.

KATALOGUS Nr.: ANT240 **LOCATIE:** DIVA

STRAAT EN NUMMER: Suikerrui 17-19, 2000 Antwerpen

POSTNUMMER: 2000

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1800 circa

AANTAL STERREN: **

DIVA is een museum voor diamant, zilver en edelsmeedkunst aan de Suikerrui te Antwerpen. Het is een samengaan van het Diamantmuseum en Zilvermuseum Sterckshof die eerder elders in de stad gevestigd waren. De naam DIVA is geen afkorting, maar een associatie met 'diva'. Wikipedia

Ronde witmarmereen plaat met gegraveerde aanduidingen voor de zonnestand. Tussen twee bronzen armen een spiegelglas waaronder een kanon gedragen door twee steunberen. Wanneer op het middaguur de zon haar hoogtepunt bereikt en in het midden schijnt van het glas, gaat het geladen kanon af. Wanneer op het middaguur de zon haar hoogtepunt bereikt, schijnt ze in het midden van de lens en gaat het geladen kanonnetje af. Dit systeem liet geenszins een grote precisie toe. Tekst DIVA

KATALOGUS Nr.: ANT063 **LOCATIE:** Binnentuin Museum Plantin Moretus

STRAAT EN NUMMER: Vrijdagmarkt

POSTNUMMER: 2000

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer staat op de binnenplaats van het museum.

De binnenplaats van het museum kreeg zijn huidige vorm in het jaar 1639, het jaar waarin Balthasar I Moretus de verbouwingen voltooide.

Balthasar wilde de bouwtrant van zijn nieuwbouw laten aansluiten bij de oudere gedeelten van zijn woning. Hij koos voor de renaissancestijl in plaats van voor de barok, de heersende bouwstijl van de 17de eeuw. De typische renaissancestijl is in alle gevels herkenbaar: de overheersing van de horizontale lijnen en de kruisvormige vensters, het gebruik van baksteen, afgewisseld met stroken zandsteen en de arcades (galerij).

De huidige tuin werd aangelegd in 1992 naar een laat 16de -en vroeg 17de -eeuwse model. De dienst groenvoorziening van de stad Antwerpen nam hiervoor het initiatief. Het ontwerp is van tuinspecialist Walter De Backer. Plantijn moet de plantensoorten nog gekend hebben. Hij bezat tot ca. 1577 een eigen tuin in Berchem en was nauw bevriend met de grootste botanici van zijn tijd: Rembert Dodoens, Carolus Clusius en Mathias Lobelius.

Bronzen stijl op wit marmeren tafereel. Romeinse cijfers. De zonnwijzer staat op een robuuste arduinen sokkel. Bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: ANT125   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: HOR   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1639

AANTAL STERREN: **

Het instrument is te vinden op de 6de verdieping van het MAS. De zonnewijzer is geplaatst op de bovenzijde van een circumferentor, een instrument voor landmeters. De circumferentor wordt ook Cirkel van Dou of Hollandse Cirkel genoemd. Deze Hollandse Cirkel heeft een kompas en dient om horizontale hoeken te meten. Het is de voorloper van de theodoliet. De Hollandse cirkel van het MAS is spijtig genoeg niet compleet. De horizontale houders voor de richtdraden zijn niet meer aanwezig. De zonnewijzer is waarschijnlijk op vraag van de eigenaar (landmeter) bijgeplaatst en is strikt genomen niet noodzakelijk voor de opmetingen te verrichten. Aangezien er echter een kompas aanwezig is, is de additionele montage van de horizontale zonnewijzer een goede oplossing. Hij kan dienen als draagbare zonnewijzer en kan dezelfde functie uitoefenen als menige zakzonnewijzers uit dezelfde periode.

Afmetingen: 65 mm hoog, 325 mm diameter

Overdracht van Stedelijke Nijverheidsschool (Antwerpen) op 13 januari 1960.

KATALOGUS Nr.: ANT024 **LOCATIE:** Museum Rubenshuis

STRAAT EN NUMMER: Wapper

POSTNUMMER: 2000

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1601

AANTAL STERREN: ***

De oudst bekende volwaardige zonnewijzer in Vlaanderen is een horizontale tafelnwewijzer. Hij staat permanent tentoongesteld in het Rubenshuis in Antwerpen.

Jacobus de Succa maakte hem in 1601 en droeg hem op aan de toenmalige vorsten in de Zuidelijke Nederlanden, Albrecht en Isabella.

Het gaat om twee zonnewijzers die samengevoegd zijn, een poolstijlzonnewijzer en een puntzonnewijzer.

De zonnewijzers geven de tijd aan in zonnetijd, de poolstijlzonnewijzer in gelijke uren, de puntzonnewijzer in drie meetsystemen: gelijke uren, antieke (Hebreeuwse) uren en Italiaanse uren.

De schaduw van de puntzonnewijzer geeft op datumlijnen het begin aan van de winter, de lente, de zomer en de herfst.

Om 12 uur kan je de duur van de dag (van zonsopgang tot zonsondergang) aflezen.

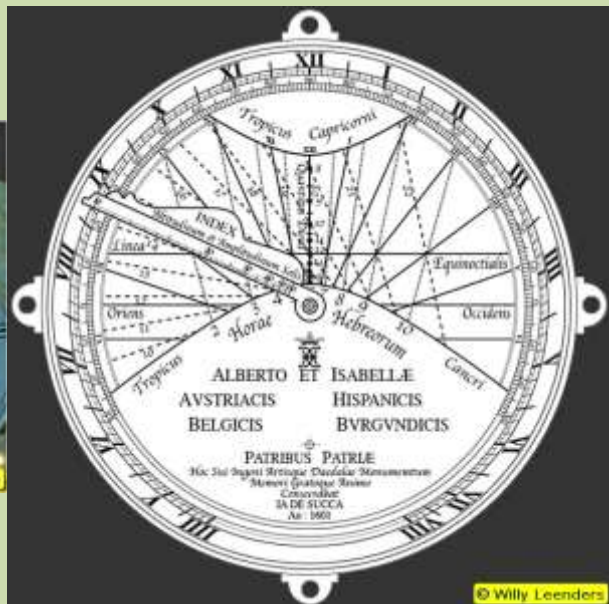
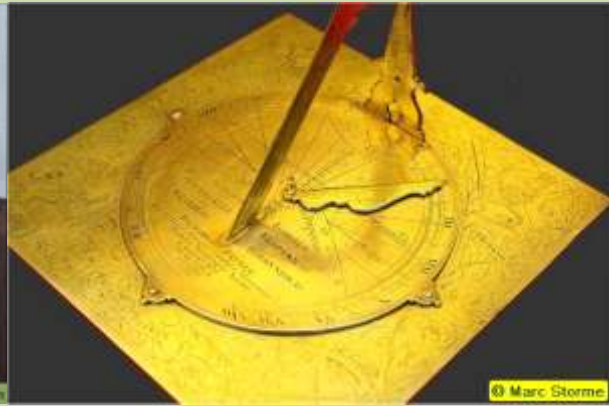
Met behulp van een draaibare aanwijzer (index) kan je de richting en de hoogte van de zon aflezen.

Op de met bloemenmotieven versierde plaat staan de wapenschilden van Oostenrijk (dubbelkoppige adelaar), Spanje (leeuw met kruis en degen), de Zuidelijke Nederlanden (klauwende leeuw), Bourgondië (Bourgondisch kruis en keten van de Orde van het Gulden Vlies).

Bij de restauratie in 2012 door Marc Storme, docent aan de Artesis Hogeschool in Antwerpen, werd een nieuwe gnomon aangebracht.

(Tekst Willy Leenders)

De eerste foto is uit 1992 en hierbij heeft de zonnewijzer nog geen gnomon.

KATALOGUS Nr.: ANT061 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Herentalsebaan 440

POSTNUMMER: 2100

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Deurne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Tekst "Ik tel alleen de heldere uren" volledig in RVS.

KATALOGUS Nr.: ANT032 **LOCATIE:** Tuin naast woning.

STRAAT EN NUMMER: Roodborstlaan 3

POSTNUMMER: 2660

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR 1881

AANTAL STERREN: *

Alleen tafereel is oorspronkelijk. Getekend "Peeters" Wit marmere tafereel met windstreken. Romeinse cijfers. Stijl ontbreekt.

KATALOGUS Nr.: ANT052 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Bekend

POSTNUMMER: 2610

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 1729

AANTAL STERREN: ***

Beeldengroep getekend en gedateerd door "Jan Pieter Bourscheit" 1729 voorstellende 3 putti met zonnwijzer.
Volgens de inventaris van onroerend erfgoed zou de beeldengroep verplaatst zijn naar het kasteel van 's Gravenwezel.
In het depot van het MAS bestaat een ontwerptekening van Bourscheit die misschien wel gebruikt is voor dit beeld. De
bijhorende tekst is de volgende:

Object number: CVH.0240

Title: Ontwerp voor een tuinbeeld, tevens zonnwijzer

Creator: Jan Pieter (I) Bourscheit (tekenaar)

Production date: 1695 - 1728

Description: Ontwerp voor een tuinbeeld dat tevens als zonnwijzer dienst moet doen, met twee kinderen, het ene zittend in een schelp, het andere met de zonnwijzer in de linkerhand.

Object name: inkttekening

Material: paper (fiber product), ink, potlood [materiaal]

Technique: getekend, gewassen

Dimensions: height: 148 mm (geheel)

width: 99 mm (geheel)

Acquisition date: 1996

Acquisition method: loan - Koning Boudewijnstichting (Brussel)

Documentation: Tekeningen uit de 17de en 18de eeuw: de verzameling Van Herck, p. 195, 196, 203

KATALOGUS Nr.: ANT199   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Michel Geysmansstraat 21

POSTNUMMER: 2610

Type: HOR   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in de achtertuin van de woning. Hij is niet zichtbaar van op de openbare weg.
De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT197 in Schelle en ANT198 in Niel.
De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren"
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: ANT090 **LOCATIE:** In huis

STRAAT EN NUMMER: Pastoor De Konincklaan 31

POSTNUMMER: 2610

Type: HOR **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Leistenen zonnwijzer uit Zuid Engeland Zie ook ANT089.

KATALOGUS Nr.: ANT089   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Pastoor De Konincklaan 31

POSTNUMMER: 2610

Type: HOR   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer is bevestigd tegen voorgevel. Is copie van oude zonnwijzer. Zie ook katalogusnummer ANT090 voor oorspronkelijke zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT004   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Neerstraat 4

POSTNUMMER: 2370

Type: HOR   **GEMEENTE:** Arendonk

DEELGEMEENTE: Arendonk

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN: **

Groot instrument zonder sokkel op de grond. Tekst: " 5.5.33 OL 51.19.30 NB " die de geografische coördinaten weergeeft.

KATALOGUS Nr.: LIM052   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Dorpstraat 110

POSTNUMMER: 3665

Type: HOR   **GEMEENTE:** As

DEELGEMEENTE: As

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer

KATALOGUS Nr.: ANT213 **LOCATIE:** Tuin aan zijkant huis

STRAAT EN NUMMER: Postelweg 65

POSTNUMMER: 2490

Type: HOR **GEMEENTE:** Balen

DEELGEMEENTE: Balen

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: *

Mooie vierhoekige zonnwijzer in arduin. Romeinse becijfering van IV tot VIII uur. Zonnefiguur in de midden. Roestvrijstalen stijl is verwerkt in vierpuntige ster.

Zonnwijzer is niet zichtbaar vanaf de openbare weg.

Eigen ontwerpe en uitvoering.

Herman Bijmens maakt ook de drie identieke zonnwijzers voor ANT197, ANT198 en ANT199. (Schelle, Niel en Wilrijk)

KATALOGUS Nr.: VBR083   **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1547

Type: HOR   **GEMEENTE:** Bever

DEELGEMEENTE: Bever

BOUWJAAR 2021

AANTAL STERREN: ***

Mooie zonnwijzer gekapt door Jos Geusens.

Jos Geusens maakte eens te meer een sierlijke en ambachtelijk kundig verzorgde zonnwijzer met een zinnig citaat van Cicero. "Geen plaats is aangenamer dan thuis"
De eigenaar wil niet dat zijn adres openbaar wordt gemaakt.

Bever is de enige gemeente in België die de straten niet individueel een naam geeft maar consequent met wijknamen werkt. Hierbij hebben alle straten in een wijk dus dezelfde naam (de wijksnaam in kwestie).

KATALOGUS Nr.: OOS152 **LOCATIE:** Heemkundige kring Wissekerke

STRAAT EN NUMMER: Kruibekestraat 2

POSTNUMMER: 9150

Type: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Loden of tinnen horizontale zonnwijzer. De zonnwijzer werd tijdens graafwerken in de jaren 1970 gevonden in een kloostertuin van Kruibeke. De kloosterorde werd gesticht in 1600. Maria Goubau, de eigenaarster, nam haar intrek in het klooster in 1677. Het klooster ook bekend onder de naam "Schalienhuis" werd gebouwd in 1635.

De cirkelvormige zonnwijzer heeft een diameter van 180 mm, heeft halve uurlijnen en urengetallen van IIII tot VIII. De stijl is in ijzer. De stijl is in slechte staat en het tafereel is in vrij goede staat. Er is geen tekst, datum of naam van maker aanwezig. De zonnwijzer wordt alleen tentoongesteld bij specifieke tentoonstellingen in de vestiging van de heemkundige kring Kruibestraat 2 in Bazel.

De zonnwijzer vertoont enige gelijkenis met deze van Beveren in de tuin van de dekenij Sint-Martinus in Beveren. Deze is namelijk ook van lood. Het zou kunnen dat beide zonnwijzers van dezelfde maker zijn.

KATALOGUS Nr.: OOS128 **LOCATIE:** Ingang kantorencomplex

STRAAT EN NUMMER: Kaainummer 1548

POSTNUMMER: 9120

Type: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: ***

Gelast stalen frame bekleed met koperen platen van 2 mm dik. Gemaakt door de bekende beeldende kunstenaar Hubert Minnebo. De sculptuur was een opdracht die Minnebo kreeg van de Katoen Natie. De locatie bevindt zich op de nieuwe site van de Katoen Natie die Burcht Singelberg heet. De stijl van de zonnwijzer is op een hoogte van 6 m aan een 8 m hoge kolom vastgehecht. De cijfers in het Sanskriet zijn te gebruiken als zitbankje. De afstand tussen de uren cijfers voor 6h en 18h is 13,5 m. De zonnwijzer weegt 1400 kg. De becijfering is van 5h tot 19h. Berekeningen P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: OOS015 **LOCATIE:** Tuin dekenij Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 23

POSTNUMMER: 9120

Type: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR 1746

AANTAL STERREN: ***

Zeshoekig voetstuk. Tafereel in lood met bronzen stijl. Het gebouw waarin de dekenij is gevestigd dateert van 1866. De zonnwijzer werd door de E.H. Weemaes verplaatst, mogelijk is de zonnwijzer afkomstig uit de tuin van een van de kastelen in de omgeving van Beveren.

Niet vanaf de straat te zien. Enkel te bezoeken op afspraak met de deken.

KATALOGUS Nr.: OOS077 **LOCATIE:** Vooraan VVV kantoor aan het Mercatoreiland

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

Type: HOR **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer is aangekocht en de sokkel is gemaakt door A. Strobbe. In de sokkel werd het logo van de Touring Club uitgekapt.

De zonnwijzer werd ingehuldigd op 22 oktober 1994 naar aanleiding van de statutaire jaarvergadering van de Touring Club. Het instrument werd spijtig genoeg gestolen een korte tijd na de inhuldiging.

KATALOGUS Nr.: LIM146   LOCATIE: Kerkfabriek

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3740

Type: HOR   GEMEENTE: Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Bilzen

BOUWJAAR 1745

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnewijzer gemaakt door Giles de Beeffe een uurwerkmaker uit Luik. (1694 - 1763). Eigenaar van dit instrument is de Kerkfabriek van de Sint-Mauritiuskerk in Bilzen.

© Willy Leenders

© Willy Leenders

© Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM147   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3960

Type: HOR   **GEMEENTE:** Bree

DEELGEMEENTE: Bree

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Artistieke zonnwijzer in Brons. De stijl wordt vastgehouden door een knielende mansfiguur. Ontworpen door Jo Geebelen.
Constructie: Stefan Bongaerts.

KATALOGUS Nr.: WES050 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Polderhoeklaan 12

POSTNUMMER: 8310

Type: HOR **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Kruis

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Mr. Frans Wiro van Hinsberg

KATALOGUS Nr.: BRU026 **LOCATIE:** Koninklijk domein van Laken

STRAAT EN NUMMER: Koninklijk domein Laken

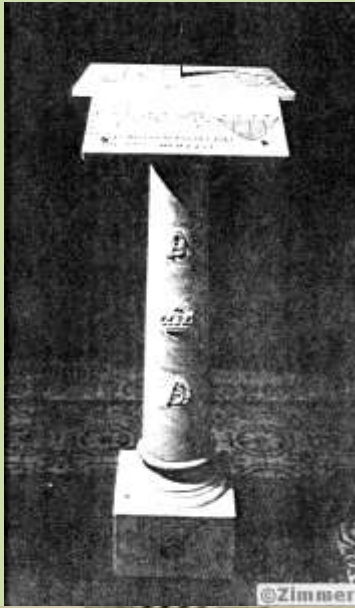
POSTNUMMER: 1000

Type: HOR **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR 1926

AANTAL STERREN: *

Een huwelijksaandenken

De Liersche horlogiemaker en uitvinder, heer Louis Zimmer Diteky, is de laatste dagen werkzaam geweest in het koninklijk paleis te Laeken, waar hij in den Rozenhof van gemeld paleis een wonderbaren zonnewijzer van eigen vinding geplaatst heeft. Dit werk draagt hij op aan onzen Koning en Koningin tot duurzaam aandenken van het huwelijk van onzen Kroonprins met prinses Astrid van Zweden.

Dese zonnewijzer zal buiten het zonnenuur en het betrekkelijk uur, ook de evennachtslijnen, de zonnestanden, de voornaamste sterrebeelden, enz., aanduiden.

Ongewijfeld zal dit nieuwe wonderwerk door den genialen en al te nodigen Lierenaar aan onze Koninklijke Familie geschonken, een ereplaats innemen tusschen al de geschenken ter gelegenheid van het koninklijk huwelijk opgedragen.

KATALOGUS Nr.: BRU025   **LOCATIE:** Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1000

Type: HOR   **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR 1500 circa

AANTAL STERREN: **

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMG) groeperen verschillende in Brussel gevestigde musea waaronder * het Jubelparkmuseum * het Horta-Lambeauxpaviljoen, * de Hallepoort, * de Japanse Toren, * het Chinees Paviljoen en * het Muziekinstrumentenmuseum.

De zonnewijzer is een onderdeel van een tafeluurwerk uit de helft van de 16de eeuw. Het uurwerk heeft slechts één wijzer. In die periode waren de horloges nog niet nauwkeurig. Daardoor moesten ze op regelmatige tijdstippen juist gezet worden bij middel van een zonnewijzer. De uurwerken uit die periode gaven steeds de plaatselijke zonnetijd weer.

Eén van de beweegbare wanden bevat een zonnewijzer voor een breedtegraad van 48° voor Augsburg. Waarschijnlijk is de zonnewijzer van het horizontale type, af te leiden van het kompas bovenaan de zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: WES135 **LOCATIE:** Bij de kunstenaar

STRAAT EN NUMMER: Nieuwdorpstraat 6

POSTNUMMER: 8660

Type: HOR **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Moerkerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Horizontale zonnwijzer uit arduin. Eigenaardige verdraaiing van het tafereel. Tekst: ONACHTERHAELBRE TIJDT

KATALOGUS Nr.: OOS208 **LOCATIE:** Plantsoen

STRAAT EN NUMMER: Hoofdstraat

POSTNUMMER: 9200

Type: HOR **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Appels

BOUWJAAR 1989

AANTAL STERREN: *

In het plantsoen op de hoek van de Hoofdstraat tegenover het Schipperskapel ligt sinds 1989 een zonnewijzer.

Dit is een realisatie door het stadsbestuur van Appels.

De Molensteen is afkomstig van uit de gewezen 'Olieslagerij Westelinc'.

De zonnewijzer heeft geen cijfers, noch uurlijnen. Het is een eigenaardig object dat dient om het plantsoen te verfraaien.

KATALOGUS Nr.: OOS035 **LOCATIE:** Park van de stad Dendermonde

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9200

Type: HOR **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR 1930

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer samengesteld uit elementen van een monumentale trap van het vleeshuis. Heropgericht in de dertiger jaren. Verticale gnomon. Verkeerde constructie.

KATALOGUS Nr.: OOS009 **LOCATIE:** Park kasteel Succa

STRAAT EN NUMMER: Volderrede 54

POSTNUMMER: 9070

Type: HOR **GEMEENTE:** Destelbergen

DEELGEMEENTE: Destelbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Tafereel in witte marmer., stijl in koper. IV - VIII. Sokkel in arduin.

KATALOGUS Nr.: OOS049 **LOCATIE:** Park kasteel Succa

STRAAT EN NUMMER: Volderrede 54

POSTNUMMER: 9070

Type: HOR **GEMEENTE:** Destelbergen

DEELGEMEENTE: Destelbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Tafereel bestaat uit 12-hoek. Stijl en tafereel in brons. VI - XVIII. Dierenriemtekens, zonnevereffeningscurve. Mooie sokkel in sierbeton.

KATALOGUS Nr.: LIM107   **LOCATIE:** Wetenschapspark

STRAAT EN NUMMER: Nabij campus van het LUC

POSTNUMMER: 3590

Type: HOR   **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR 2001

AANTAL STERREN: ***

De horizontale zonnwijzer staat bij het bedrijf PIMC (Professional Interactive Media Centre). Dit bedrijf kreeg in 2001 van de Vlaamse regering de "Leeuw van de export 2001". Hierdoor mocht het bedrijf een beeld kiezen van de kunstenaar Stefan Bongaerts uit Bree en koos voor een zonnwijzer-beeld. De zonnwijzer is gemaakt uit brons en de stijl wordt vastgehouden door een knielend figuurtje. Romeinse cijfers van VI tot VI. Spijtig genoeg ontbreken de uurlijnen van voor 6h en na 18h.

KATALOGUS Nr.: LIM148   **LOCATIE:** Voortuin

STRAAT EN NUMMER: Crijtstraat

POSTNUMMER: 3590

Type: HOR   **GEMEENTE:** Diepenbeek

DEELGEMEENTE: Diepenbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Eigenaardige zonnwijzer geschikt voor een locatie ten zuiden van de evenaar. Hierdoor is de becijfering niet juist. Men bekomt het juiste uur door de uuruitlezing van 24 af te trekken.

Spreuk: BE AS TRUE TO EACH OTHER AS THIS DIAL TO THE SUN (Wees elkaar trouw zoals deze zonnwijzer en de zon)

KATALOGUS Nr.: ANT134 **LOCATIE:** Tuin privéwoning

STRAAT EN NUMMER: Pas 285

POSTNUMMER: 2440

Type: HOR **GEMEENTE:** Geel

DEELGEMEENTE: Geel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Datumlijn 26 februari. (geboortedatum eigenaar). Spreuk: "Hier maak ik tijd"

KATALOGUS Nr.: VBR042   **LOCATIE:** Abdij van Oriënten

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3454

Type: HOR   **GEMEENTE:** Geetbets

DEELGEMEENTE: Rummen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Het instrument is achteraan de abdij te vinden.

KATALOGUS Nr.: LIM057   **LOCATIE:** Landgoed Stalengoed (Lohest)

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: HOR   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM074   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: HOR   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Grote horizontale zonnewijzer. Ontwerp J. Opgenhaffen. 15 arduinen blokken voor uuraanduiding 5 - 19h. Diameter tafereel: 10m. Elk arduinen blok heeft een versiering met keramische cilinders. De cilinders zijn gekleurd volgens de hoogte van de zon. Grijsachtige tinten bij de blokken die dienen voor de vroege morgen en late avond en mooi gekleurde voor rond de middag.

KATALOGUS Nr.: LIM073   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: HOR   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Horizontale zonnewijzer met doormeter van 120 cm. 5h - 19h. Datumlijnen, Coördinaten van Genk, "Om een schaduw te plezieren". De zonnewijzer draagt het wapen van Genk. Ontw. J. Lyssens

KATALOGUS Nr.: OOS204 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9100

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

De meervoudige zonnwijzer is gemaakt door pater F. Amantius uit Sint-Amands.

Afmetingen: Hoogte 256 mm, breedte 391 mm en diepte 457 mm.

In de hal van het gemeentehuis van Jabbeke is een gelijkaardige meervoudige zonnwijzer te bezichtigen van dezelfde maker. Zie record nr. WES037.

KATALOGUS Nr.: OOS196 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Gemaakt uit marmer en metaal.

Hoogte: 138 mm

Diameter: 310 mm

Spijtig dat de stijl is afgebroken. Een restauratie zou interessant zijn.

Objectnummer: 14069

KATALOGUS Nr.: OOS197 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Gemaakt uit marmer en messing.

Hoogte: 210mm

Breedte: 273 mm

Diepte: 107 mm

Objectnummer: 03148

KATALOGUS Nr.: OOS195 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Collectie meetinstrumenten van het STAM

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Materiaal: eikenhout (geheel) en lood (geheel)

Afmetingen

(geheel) hoogte 7.6 cm

(geheel) breedte 21.3 cm

(geheel) diepte 21.8 cm

Objectnummer: 03147

KATALOGUS Nr.: OOS166 **LOCATIE:** Tuin Kasteel

STRAAT EN NUMMER: Rijnvisschestraat 3 - 7

POSTNUMMER: 9000

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De horizontale zonnwijzer staat in de tuin van het kasteel "Rijnvissche". Het kasteel is privaat domein, is onbewoond en is een beschermd monument.

KATALOGUS Nr.: OOS203 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 1663

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

De zonnwijzer is gemaakt uit messing. Romeinse cijfers.

Objectnummer: 03146

Spijtig genoeg is de stijl verkeerd gemonteerd. Hij moet 180° verdraaid worden !

KATALOGUS Nr.: OOS050 **LOCATIE:** Tuin van huis.

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 35

POSTNUMMER: 9052

Type: HOR **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Zwijnaarde

BOUWJAAR 1965

AANTAL STERREN: **

INTER FLORES LEGO HORAS. IIII - VIII zonnwijzer naar model Gentse Floralien.

KATALOGUS Nr.: WES068 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning "De Lochting"

STRAAT EN NUMMER: Mosselstraat 31

POSTNUMMER: 8470

Type: HOR **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Gistel

BOUWJAAR 1730

AANTAL STERREN: *

Betonnen sokkel met tekst ABI - MON MORATUR HORA AMBULA I LUCE. zonnwijzer komt uit Engeland. Twijfelachtige uitvoering! Stijl heeft hoek van 45°.

De zwart-wit foto werd genomen door J. B. Dreesen (1925 - 1997). Hij was lid van de heemkring "De Plate" in Oostende. Hij nam de foto in 1995. Ook nam hij een foto van een verticale zonnwijzer in dezelfde straat nr. 29. Het is niet geweten of deze zonnwijzer nog bestaat.

KATALOGUS Nr.: WES042 **LOCATIE:** Kasteel familie Ronse

STRAAT EN NUMMER: Brugse baan 141, 143, 145

POSTNUMMER: 8470

Type: HOR **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Gistel

BOUWJAAR 1730

AANTAL STERREN: ***

Ronde koperen wijzerplaat op betonnen sokkel. Zonnewijzer komt uit zuid Frankrijk. Stijl werd volgens eigenares gedeeltelijk afgebroken door Duitser in de oorlog.

KATALOGUS Nr.: ANT035 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Lierse steenweg 6

POSTNUMMER: 2280

Type: HOR **GEMEENTE:** Grobbendonk

DEELGEMEENTE: Grobbendonk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Eigenaar heeft zonnwijzer gekregen van vroegere pastoor Mr. Van Hove van Bouwel. zonnwijzer bevond zich in hof van pastorie. Tekst: "B. Claes" IIII tot VIII.

KATALOGUS Nr.: LIM116   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Leenderdijk

POSTNUMMER: 3930

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hamont-Achel

DEELGEMEENTE: Achel

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Vierkant tafereel. Instrument heeft arduinen tafereel en staat op arduinen sokkel.

Tekst: HAMONT-ACHEL 51°27' N 05° 48' Z en een windroos

Berekening: Willy Leenders

Omdat de zonnewijzer ontworpen werd voor een bestaande sokkel, staat de stijl en de 12-uurlijn niet evenwijdig met de rand van de sokkel.

KATALOGUS Nr.: LIM109   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Sittardlaan 20

POSTNUMMER: 3500

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Horizontale zonnwijzer op sokkel. In arduin. Gecorigeerde tijd.

Spreuk: Carpe Diem (Pluk de dag)

Tekst: 5° 22' O L 50° 56" N B

Grafiek van de tijdsvereffening Ontwerp en berekening: Maurice Awouters

KATALOGUS Nr.: LIM156   **LOCATIE:** Privé verzameling

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3500

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR 1782

AANTAL STERREN: *

Volgende tekst is van Willy Leenders:

Spreuk: SOL NON OCCIDAT SUPER IRACUNDIAM VESTRAM (Laat de zon niet ondergaan over uw gramschap - m.a.w. Als je ruzie hebt maak het dan weer goed voor je slapen gaat)

Tekst: 1782 - minuten aangegeven per 15 minuten (buitenrand)

Versiering: klassiek beeld van een stralende zon

Bijzonderheden

Deze zonnwijzer werd verworven uit een 'schattenzolder'. Uit de hoeken die de uurlijnen met elkaar maken is af te leiden dat hij gemaakt werd voor de breedtegraad 48 ° NB. De binnenachthoek heeft een onregelmatige vorm maar dat beïnvloedt de uuraflezing niet.

© Anemie America, Stad Hasselt

KATALOGUS Nr.: LIM113   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Kloosterlaan 60

POSTNUMMER: 3500

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Uurlijnen van 4 h tot 8 h. Arabische uurscijfers van 6 h tot 6 h. Tekst: "SCHADUW VAN DE TIJD". Achthoekig tafereel in blauwe hardsteen en messing stijl. Halve uurlijnen zijn toegevoegd.

Ontwerp en berekening: Willy Leenders

Constructie: Maurice Awouters

KATALOGUS Nr.: LIM095   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Roosterstraat 6

POSTNUMMER: 3510

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kermt

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: *

Horizontale puntzonnwijzer gemaakt door Jos Geusens en ontwerp Willy Ory. Tafereel uit steen en met datumlijnen. Cijfers 4 - 8. Spreuk. "Tempus citius quam oratio te deficit" (Tijd zal eerder ontbreken dan woorden), een citaat van Cicero. Op de M van "tempus" en op die van "quam" staat een horizontaal streepje; samen vormt dit het getal 2000 ,het jaar van bouw en installatie.

KATALOGUS Nr.: LIM117   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Heidebergstraat 7

POSTNUMMER: 3511

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer in arduin. Het instrument staat op een sokkel. De datumlijnen verwijzen naar geboortedata van familieleden.

KATALOGUS Nr.: LIM128   **LOCATIE:** In een grote tuin

STRAAT EN NUMMER: Tongersesteenweg 348

POSTNUMMER: 3724

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Vliermaal

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp en constructie: Maurice Awouters

Deze zonnewijzer van 2 meter diameter is uitgevoerd in een tuin van verschillende hectaren groot. De tegels met het uurlijnenpatroon komen van een kasteel in Frankrijk.

KATALOGUS Nr.: LIM028   **LOCATIE:** Pastorie. Niet opgesteld.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3870

Type: HOR   **GEMEENTE:** Heers

DEELGEMEENTE: Heers

BOUWJAAR 1801

AANTAL STERREN:

Achtzijdige zonnwijzer leisteen.

KATALOGUS Nr.: LIM155   **LOCATIE:** Tuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Schildstraat 24

POSTNUMMER: 3870

Type: HOR   **GEMEENTE:** Heers

DEELGEMEENTE: Mettekoven

BOUWJAAR 1767

AANTAL STERREN: ***

In een privé tuin

Horizontale zonnewijzer

Ontwerp en constructie: kopie veelvuldig verhandeld

Tekst: Let others talk of storms and showers, I'll only mark your sunny hours (Laat anderen over stormen en regenbuien praten, ik zal alleen uw zonnige uren aanduiden).

Bijzonderheden:

Deze zonnewijzer vind je op tal van plaatsen als kopie van een waarschijnlijk in Engeland of de Verenigde Staten gemaakt exemplaar.

De spreuk of variaties ervan komt internationaal veel voor.

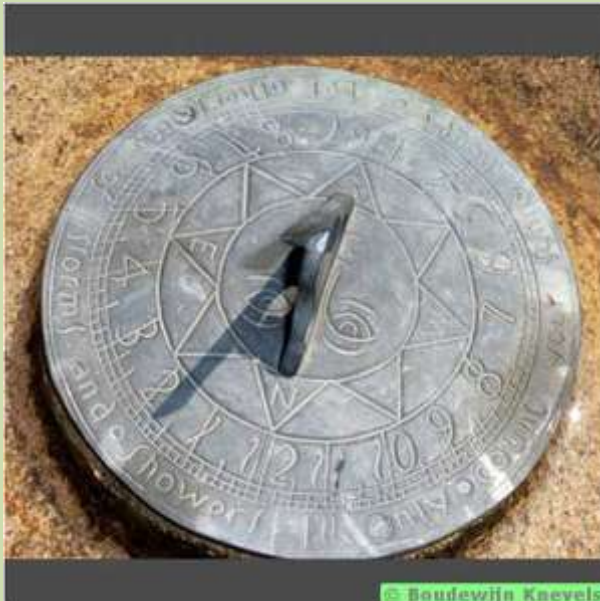
Behalve de spreuk en de uuraanduiding is op de zonnewijzer een windroos met de hoofdwindrichtingen afgebeeld.

De zonnewijzer is geplaatst op een sierlijke sokkel in het midden van een drinkbekken voor vogels.

De stijl heeft een respectabele breedte waardoor de rechterhelft voor de voormiddag dient en de linkerhelft voor de namiddag.

Bij de aanduiding van 12 uur is er zoals het hoort daarom een ruimte die de twee helften scheidt.

Tekst: Willy leenders

© Boudewijn Knevels

© Boudewijn Knevels

KATALOGUS Nr.: ANT164   **LOCATIE:** Tuin aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kruishoevevijk 15

POSTNUMMER: 2620

Type: HOR   **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR 2010

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer gemaakt uit lerse hardsteen door Laurent De Keuster. Zonnwijzer staat in achtertuin. De uurlijnen, halve uurlijnen en cijfers zijn tevens uit het zelfde materiaal vervaardigd. De zonnwijzer duidt de gemiddelde zomertijd aan.

KATALOGUS Nr.: OOS026 **LOCATIE:** Park kasteel

STRAAT EN NUMMER: Kasteeldreef

POSTNUMMER: 9550

Type: HOR **GEMEENTE:** Herzele

DEELGEMEENTE: Herzele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Stijl niet meer aanwezig

KATALOGUS Nr.: ANT009 **LOCATIE:** Tuin aan klooster

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2328

Type: HOR **GEMEENTE:** Hoogstraten

DEELGEMEENTE: Meerle

BOUWJAAR 1787

AANTAL STERREN: ***

Horizontale zonnwijzer bevestigd op voetstuk. Tijdsaanduiding in Romeinse cijfers en in 3 verschillende steden. Tekst: F.A.CAPUCIEN ROOMEN WEENEN PARIJS. De 2 bovenste foto's is de toestand in 1991. De zonnwijzer werd verplaatst naar de binnenkoer. Op de huidige locatie staat de zonnwijzer verkeerd opgesteld. Hij staat minstens 50° verkeerd. De 2 onderste foto's is de toestand in 2014.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Fred Oostra

© Fred Oostra

KATALOGUS Nr.: LIM111   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Cardijnlaan 29

POSTNUMMER: 3530

Type: HOR   **GEMEENTE:** Houthalen-Helchteren

DEELGEMEENTE: Helchteren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Romeinse cijfers IV - VIII. Hardstenen zonnewijzer met bronzen stijl op stenen sokkel. Uurlijnen in reliëf weergegeven. Tekst: "Carpe diem - Awouters Maurice".

KATALOGUS Nr.: LIM114   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Cardijnlaan 29

POSTNUMMER: 3530

Type: HOR   **GEMEENTE:** Houthalen-Helchteren

DEELGEMEENTE: Helchteren

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: ***

Zeer grote horizontale zonnwijzer. Tijdvereffeningscurve. Romeinse cijfers VI - X. Cirkelvormig tafereel, ongeveer 3 m doormeter en afgeboord met bakstenen.
De zonnwijzer duidt de gemiddelde officiële tijd aan. Een zonnevereffeningskurve helpt de bezoeker om de gemiddelde tijd om te zetten in de juiste tijd.
Ontwerp en uitvoering: Marice Awouters
Tekst: 51° 3' 25" NB 5° 22' 33" OL

KATALOGUS Nr.: WES027 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jorisstraat 61

POSTNUMMER: 8870

Type: HOR **GEMEENTE:** Izegem

DEELGEMEENTE: Izegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Oude gebeeldhouwde stenen zuil. VIII - V

KATALOGUS Nr.: WES037   **LOCATIE:** Hal van gemeentehuis van Jabbeke.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8490

Type: HOR   **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Snellegem

BOUWJAAR 1784

AANTAL STERREN: ***

Meervoudige zonnwijzer. Gemaakt door pater Amantius van Sint- Amands, Capucien"Waecht, want gij weet niet wanneer den Heer komen sal". Men kan er de tijden aflezen te Constantinopel, Praag, Bengalen, Londen, Mekka en Lima. Het oude gebouw, gehecht aan de polyvalente zaal was niet alleen een gemeenteschool maar ook gemeentehuis tot aan de fusie. Stond opgesteld bij de pastorie van Snellegem. Daarna werd hij op een pleintje bij de polyvalente zaal van Snellegem gezet, waar hij verdween. Door het toedoen van Erik Daled werd de zonnwijzer teruggevonden. Hij werd gerestaureerd door Pieter Boudens en terug opgesteld in de hal van het gemeentehuis van Jabbeke.

De zonnwijzer van 1784 geeft de uren aan in 8 steden:

- in Europa: Madrid, Parijs en Wenen;
- in Amerika: Lima (Peru);
- in Afrika: Meche (hoogstwaarschijnlijk Mekka, toen ten onrechte in dit werelddeel gesitueerd);
- in Azië: Dhaka (Bengalen, nu Bangladesh), Peking (China) en Civit Thoma (India; hoogstwaarschijnlijk Mylapore bij Madras, waar de apostel Thomas volgens de overlevering begraven ligt).

Zie ook een replica van deze zonnwijzer bij katalogusnummer WES154

KATALOGUS Nr.: WES154 **LOCATIE:** Dorp Snellegem

STRAAT EN NUMMER: Aan de St-Eligiuskerk

POSTNUMMER: 8490

Type: HOR **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Snellegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

In Snellegem bij Jabbeke staat er weer een zonnewijzer in het dorp. Niet de originele zonnewijzer uit 1782 die jarenlang in de pastorietaan van Snellegem stond, maar een replica ervan.

In de jaren '70 stond een originele zonnewijzer uit 1782 in de tuin van de pastoor. "Plots was die zonnewijzer verdwenen, die is toen uitgekomen in de tuin van een schepen", zegt burgemeester van Jabbeke Frank Casteleyn (CD&V). "De zonnewijzer is dan verhuisd naar het oude gemeentehuis in Snellegem. Maar daar kwam hij niet tot zijn recht. Hij stond ook buiten en was beschadigd. We hebben die hersteld en daarna onder een stolp in het gemeentehuis van Jabbeke geplaatst."

Van de originele zonnewijzer liet het gemeentebestuur van Jabbeke een replica maken door een Brugse kunstenaar. "Die staat nu op ons dorpsplein in Snellegem, waar die hoort te staan. De originele zonnewijzer gaan we niet meer buiten zetten. We zijn bang voor vandalisme. Het is zo'n oud schoon ding. Zelfs schoner dan mijn schoonmoeder", aldus nog de burgemeester.

Kunstwerk

Een zonnewijzer is een instrument om met behulp van de zon de tijd aan te wijzen. "Alle uren, zowel van Engeland, als van Amerika, zijn perfect leesbaar via de schaduw van de zon. Het is een stukje vernuft, uit mooie witsteen gemaakt met koperen staafjes om schaduw te maken. Een echt kunstwerk."

Tekst komt uit VRT NWS. Zie ook de originele zonnewijzer bij katalogusnummer WES037

KATALOGUS Nr.: ANT041 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Weerstandersdreef 11

POSTNUMMER: 2950

Type: HOR **GEMEENTE:** Kapellen

DEELGEMEENTE: Kapellen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is weggenomen wegens werkzaamheden in hof. In 1960 gekocht bij antiekhandelaar.

KATALOGUS Nr.: ANT010 **LOCATIE:** Documentatiecentrum Kontich

STRAAT EN NUMMER: Duivenstraat 22

POSTNUMMER: 2550

Type: HOR **GEMEENTE:** Kontich

DEELGEMEENTE: Kontich

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Behoorde toe aan het kasteel van Altena. Het gemeentebestuur is eigenaar en de zonnewijzer is in een gemeentemagazijn.

Abb. 61. Zonnewijzer van Altena uit 1787, thans eigendom Gemeentebestuur.
(Documentatiecentrum)

© Documentatiecentrum Kontich

KATALOGUS Nr.: LIM065   **LOCATIE:** Hoeve Daalbroek

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3621

Type: HOR   **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Rekem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS138 **LOCATIE:** Voormalige kasteelpark Wieze

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9280

Type: HOR **GEMEENTE:** Lebbeke

DEELGEMEENTE: Lebbeke

BOUWJAAR 1758

AANTAL STERREN: **

Leisteen, gegraveerd, achthoekig, 36 x 34 cm, driehoekige koperen pin als wijzer (H : 11,5 cm). Wijzerplaat met gegraveerde Romeinse cijfers (lettertype grisé) voor de uren, afgewisseld door een gestileerde lelie. De wijzerplaat heeft een dubbele bies waartussen streepjes de uren onderverdelen in kwarturen. Aan de buitenkant van de cirkel die de gegraveerde wijzerplaat omvat, de tekst : Tempora Labuntur laetisque senefimus Horis : (afbeelding van een eikenblad) - Proli Dolor : In Vanis – totas consumimus horas – Et fugit Interea fugit Irreparabile tempus (afbeelding van een eikenblad).

Onderaan in het midden, binnen de cirkel rond de wijzerplaat, het chronogram: Cernite LUCIs orDineM voor 1758. Daartussen, in een schelpvormige rococo omlijsting, het ovale wapen : gedeeld, 1. burggraaf de Clercq-Wissocq de Sousberghe, 2. in een balk van .... Beladen met drie meerls van .....

De info en de foto's zijn van Joseph Dauwe, député van de provincie Oost Vlaanderen en destijds curator bij de sluiting van de Boelwerf in Temse en de Scheepswerf Van Rupelmonde.

KATALOGUS Nr.: WES079 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Kapelstraat 39

POSTNUMMER: 8880

Type: HOR **GEMEENTE:** Ledegem

DEELGEMEENTE: Sint-Elooiswinkel

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit houten plaat.

KATALOGUS Nr.: ANT098 **LOCATIE:** Moestuin.

STRAAT EN NUMMER: Bekend

POSTNUMMER: 2500

Type: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Oude zonnwijzer afkomstig uit Groot Brittannië. Bronzen zonnwijzer op stenen sokkel. "Hours Fly Flowers Bloom And Die Old Days Old Ways Pass Love Stays"

KATALOGUS Nr.: ANT096 **LOCATIE:** Zuidvenster van de horlogezolder.

STRAAT EN NUMMER: St. Gummarustoren

POSTNUMMER: 2500

Type: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 1797

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer in tin 20 x 20 cm. Achthoekig tafereel. "J.B. Smits 1797". Toren zuidzijde op de hoogte van de horlogezolder. Gevonden en gerestaureerd door Louis Zimmer in 1927 en door hem geplaatst buiten voor het zuidvenster. Verdwenen na restauratie van de kerk.

Zie St-Gummaruskerk te Lier van Hertha Leemans en Louis Zimmer en zijn werken van ST. Verelst

KATALOGUS Nr.: ANT246 **LOCATIE:** Oever van de Grote Nete en Kleine Nete

STRAAT EN NUMMER: Grote Nete en Kleine Nete

POSTNUMMER: 2500

Type: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 2015 circa

AANTAL STERREN: *

Dit kunstwerk is eigenlijk geen zonnewijzer waar de zonnetijd kan op afgelezen worden. Op de grond staan lijnen die de contouren van het kunstwerk weergeven. De schaduw van het kunstwerk valt op deze contouren afhankelijk van datum en uur. Naar aanleiding van 50 jaar Gezinszorg in Lier schenkt de organisatie een kunstwerk aan de stad. Lierenaar Ronald Mariën won de ontwerpwedstrijd met zijn conceptuele installatie MyLight. Licht en zon staan centraal in het werk dat bovendien een plaats van beleving, emotie en rust is. Stap in de interactieve installatie en ervaar het licht dat gevangen wordt om zo stippen en schaduwen te creëren. MyLight is als het ware een samenwerking tussen zon, mens en staal. MyLight is te bezoeken aan de samenvloeiing van de Grote en Kleine Nete, aan de Tand van Lier, Sionsite.

MyLight als zonnewijzer

De gekleurde lijn vóór het kunstwerk geeft de **meridiaanlijn** (middaglijn) weer van deze plaats. Ze is exact Noord-Zuid gericht en is de **zonnewijzer** die elke dag de ware middag aangeeft wanneer de schaduw van het hoogste punt van de constructie op de lijn valt.

Dit is het moment waarop de zon op haar hoogste punt staat (**culminatie**) en dus pal in het Zuiden. Afhankelijk van de tijd van het jaar varieert deze positie van helemaal onderaan bij het kunstwerk (begin van de zomer, **zonnigste periode**) tot helemaal bovenaan de lijn (begin van de winter, **winterse periode**).

Tussende bevinden zich nog de **lente- en herfstequinoxen** (begin van lente en herfst).

Nier Simons in de installatie geeft de gekleurde cirkels de uiterste stand van de geprojecteerde schaduw weer die op de ware middag ontstaat bij de zomerwende.

Bij de winterwende ontstaat een hart waarvan je de uiterste punten hierboven zangeheld ziet.

Wij ligt ligt nog een meridiaanlijn namelijk die van Adalgha Quaken (1794-1874).

Wij is op de **Quakenmarkt** in de vorm van een messing steek waarmee 's ochtends de schaduw valt over de troch van het stadskerk.

Koninkrijk Zilvergrootencomité vzw www.zilvergrooten.com

© VisitLier

KATALOGUS Nr.: ANT124 **LOCATIE:** Tuin aan Provinciaal Instituut

STRAAT EN NUMMER: Mechelsesteenweg 365

POSTNUMMER: 2500

Type: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is centraal geplaatst in de fenologietuin van het Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie. Fenologie is de leer van de periodieke verschijnselen in de levende natuur. Rond het instrument staan groepen planten die telkens in een andere maand bloeien. De vrij grote ronde zonnwijzer is voorzien van datumlijnen en ook teksten die de maanden vermelden die overeenkomen met de vlakken tussen de datumlijnen. Arabische uurscijfers van 4 h tot 20 h. Spijtig genoeg zijn de uurlijnen en de datumlijnen niet diep genoeg gekrast. Men is op zoek naar een letterkapper die de zonnwijzer meer waarde kan toebrengen.

KATALOGUS Nr.: ANT097 **LOCATIE:** Tuin vooraan Hagenbroekshof.

STRAAT EN NUMMER: Hondstraat 28

POSTNUMMER: 2500

Type: HOR **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Witstenen zonnwijzer met ijzeren stijl. Zonnwijzer is stuk gemaakt en is verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS039 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Beervelde dorp 75

POSTNUMMER: 9080

Type: HOR **GEMEENTE:** Lochristi

DEELGEMEENTE: Beervelde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Alleen nog marmereen voetstuk aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM088   **LOCATIE:** Kasteel 't Hamel in het kasteelpark.

STRAAT EN NUMMER: Burggrachtstraat 20-21

POSTNUMMER: 3560

Type: HOR   **GEMEENTE:** Lummen

DEELGEMEENTE: Lummen

BOUWJAAR 1812

AANTAL STERREN: ***

Spreuk: SAIS TU MORTEL A QUOI QUE JE SERS
A MARQUER LE TEMPS QUE TU PERDS - 1812

(Weet jij sterveling waarvoor ik dien. Om de tijd aan te geven die jij verliest - 1812)

De stijl kwam op een latere datum in de plaats van de oorspronkelijke. Hij is als een metalen kantwerk uitgevoerd en bevat de wapenschilden van de families Hénis en Briers, voorouders van de eigenaar, baron André de Moffarts (in 2004 overleden).

Naar webstek Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: LIM027 **LOCATIE:** Tuin van paters kruisheren.

STRAAT EN NUMMER: Pelsersstraat

POSTNUMMER: 3680

Type: HOR **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR 1744

AANTAL STERREN: **

Leistenen tafereel, koperen stijl. Romeinse cijfers VI - VI. Gemaakt door Pierre Thevoz. Zeer mooie zonnwijzer met graveerwerk. Eigenaardig genoeg staan de uren cijfers van VI tot XII in spiegelbeeld. Een bezoek is aan te vragen.

KATALOGUS Nr.: ANT202   **LOCATIE:** Kasteel "de Renesse"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2390

Type: HOR   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Oostmalle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer werd ontdekt in een schuurtje van het 's Herenbos. Dit bos paalt aan het kasteel de Renesse in Oostmalle. De zonnwijzer is gemaakt voor de breedtegraad van Oostmalle en heeft datumlijnen en ook een maanwijzer. De zonnwijzer werd in 2013 gerestaureerd door André Bleys een lid van de Zonnwijzerkring Vlaanderen. De zonnwijzer werd uitgebreid beschreven in Zonnetijdingen 68 en 69. 2013 en 2014.

KATALOGUS Nr.: ANT007   **LOCATIE:** Kasteel "de Renesse"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2390

Type: HOR   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Oostmalle

BOUWJAAR 1799

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer werd gevonden in het kasteel. De stijl ontbreekt, toch een waardevolle zonnwijzer. Zie zonnwijzerbrochure uitgegeven door Arthur Alen Dorpsweg 1. 2390 Oostmalle Tel: 03 3122835

KATALOGUS Nr.: ANT227 **LOCATIE:** Tuin van school Mariagaarde Instituut

STRAAT EN NUMMER: Oude Molenstraat 13

POSTNUMMER: 2390

Type: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2016

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is gemaakt uit messing. De becijfering en geografische locatie zijn gegraveerd.
Het instrument is opgesteld op een betonnen sokkel in de 'Schagel' een educatief natuurproject op het schooldomein.
Aanduiding van de zonnetijd met kunststof informatiebordje in de nabijheid van de zonnwijzer.
Excel programma voor omzetten zonnetijd naar kloktijd.(of vice versa)
Geografische locatie en naam van de school.
Op rugzijde namen van maker en ontwerper.
Maker: André Bleys
Ontwerp: Fred Oostra
Beiden lid van Zonnwijzerkring Vlaanderen

KATALOGUS Nr.: ANT212 **LOCATIE:** Privétuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

Type: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: *

Cirkelvormige horizontale zonnwijzer. Ontworpen door Fred Oostra. Uuraanduiding 4 h - 20 h zonnetijd. Tekst: "51°3' N" De blauwe vlag is die van de gemeente Malle.

KATALOGUS Nr.: ANT220 **LOCATIE:** Tuin pastorie

STRAAT EN NUMMER: Berkhovenstraat 11

POSTNUMMER: 2390

Type: HOR **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2016

AANTAL STERREN: **

De Oude Pastorie in de Berkhovenstraat te Westmalle bevindt zich op 51°12' Noord en 4°42' Oost (graden en minuten).

Anno 2016 werd in de pastorie tuin een horizontale zonnewijzer geplaatst op initiatief van CURAMA, de culturele raad Malle.

Op deze zonnewijzer zijn drie uuraflezingen aangebracht.

1. de binnenste aflezing aangeduid met Romeinse cijfers van IV uur 's morgens tot VIII uur 's avonds.

Hier kan de (ware) zonnetijd afgelezen worden

2. de middenste aflezing van 5 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds geeft de wintertijd aan, nog te corrigeren voor de tijdsvereffening.

3. de buitenste aflezing van 6 uur 's morgens tot 9 uur 's avonds geeft de zomertijd aan, nog te corrigeren voor de tijdsvereffening.

André Bleys : productie en ontwerp (lid Zonnewijzerkring Vlaanderen)

Fred Oostra : ontwerp (lid Zonnewijzerkring Vlaanderen)

Volgens het opschrift in Romeinse cijfers werd de pastorie in gebruik genomen (of gebouwd) in 1777 (MDCCLXXVII). De pastorie of Het Nieuw Pastoreel Huys, is gebouwd in opdracht van de paters van de Sint-Bernardsabdij van Hemiksem (nu de abdij van Bornem). De pastorie werd gebouwd op grond van de Pastoriehoeve met de tiendenschuur, die langs de Berckhovenstraat lag, tussen de pastorie en de Marialei. Het gebouw deed dienst als woonst voor de pastoor van Westmalle. De eerste pastoor die er woonde was E. H. Josephus Verhulst, die pastoor van Westmalle was van augustus 1771 tot zijn overlijden in 1796.

KATALOGUS Nr.: ANT138 **LOCATIE:** Vrijbroekpark

STRAAT EN NUMMER: Hombeekse steenweg 264

POSTNUMMER: 2800

Type: HOR **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: *

Het provinciaal domein "Vrijbroekpark" heeft een grote horizontale zonnwijzer nabij de cafetaria. De schaduwwerper van de zonnwijzer bestaat uit een ijzeren constructie. Onderaan is een grote sfeer in rondijzer die bovenaan een stijl heeft. De stijl staat aan de bovenzijde van de sfeer op een hoogte van 2 m. Hierdoor is de zonnwijzer niet te gebruiken bij lage zonnestanden. De cijfers zijn aangebracht op mooie bloemenveldjes en het geheel geeft een keurige indruk. De cijfers zijn in een halve boog aangebracht. Locatie: 51°01'08" NB en 004°27'47" OL. De zonnwijzer is er gekomen door een educatief programma "zonnige groetjes" met als doelgroep leerlingen van het basisonderwijs. De educatieve dienst lanceerde het idee en liet de materialen aanmaken door de mensen uit het atelier. Hubert Moens zorgde voor de uitwerking van het bloemenperk en de bekleding van de wereldbol. Die was oorspronkelijk opgevuld en bekleed met planten die weinig water nodig hebben (o.a. vetplanten).

Contactpersoon:

Ils Van Roosbroeck Educatief medewerker

Provinciale Groendomeinen regio Mechelen

Hombeeksesteenweg 264

2800 Mechelen

Tel.nr.: 015/45.13.92

Faxnr.: 015/45.13.91

mailto:ils.vanroosbroeck@groenmechelen.provant.be

www.vrijbroekpark.be

De zonnwijzer is weggenomen in de winter van 2009/2010.

KATALOGUS Nr.: ANT105   **LOCATIE:** Dierenpark Planckendael

STRAAT EN NUMMER: Leuvense steenweg 582

POSTNUMMER: 2812

Type: HOR   **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Muizen

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer gemaakt uit oude bouwmaterialen. De uurscijfers zijn oude huisnummers. Spijtig dat de zonnwijzer weg is.

Het zonnwijzervlak bestond uit oude dakpannen, de stijl was een ex-ara-staander van het vogelgebouw van Antwerpen. Er lag ook nog de metalen band van een karrenwiel rond met ook daarop de cijfers van de uren. De andere uurscijfers waren oude huisnummers gekregen van een verzamelaar uit Dendermonde.

De zonnwijzer was te zien in de rotstui die nu de datingvolière is voor de gieren. De zonnwijzer was nog een idee en realisatie van Huub Behets dat paste binnen het ontwerp van Walschap.

Objecten van die rotstui zijn bij de ombouw naar dierenverblijf gelukkig bewaard gebleven. De zonnwijzer waarschijnlijk niet, de huisnummers mogelijk wel.

KATALOGUS Nr.: ANT002 **LOCATIE:** Tuin voor vakantiewoning.

STRAAT EN NUMMER: Scarphoutdreef 4

POSTNUMMER: 2330

Type: HOR **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN: *

Mooie sokkel. Romeinse cijfers duiden het zonneuur aan. Er bevindt zich nog een andere onduidelijke uurindeling op de zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT120 **LOCATIE:** Voortuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Koekoekstraat 16

POSTNUMMER: 2400

Type: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Spreuk: INFINITA EST VELOCITAS TEMPORIS. De zonnewijzer is boven een gemetselde brievenbus geplaatst. 51° 11' NB 5° 4'. Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. Afmetingen 300 mm x 300 mm. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: ANT122 **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER: Dugendijk 90

POSTNUMMER: 2400

Type: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 300 mm x 300 mm. Spreuk "TRUDITUR
DIES DIE". Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 12' NB 5°06' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: ANT119 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Vijverstraat

POSTNUMMER: 2400

Type: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: **

Grote horizontale ronde arduinen zonnwijzer. Diameter 100 cm. 3 windstreken zijn aangeduid in een tekst op de zijkant. " Wolken of Zon altijd Welkom. Jos Daems maakte het tafereel als werk in de beeldhouwklas aan de Molse academie. Een tijdvereffeningtabel is op sokkel weergegeven. 51° 11' 10" NB 5° 7' 35" OL. Er zijn 3 tijdschalen aangebracht: gemiddelde zonnertijd IV - VIII, zomertijd 6 - 9 en wintertijd 5 - 8.

KATALOGUS Nr.: ANT121 **LOCATIE:** Siertuin bij woning

STRAAT EN NUMMER: Hoogstraat 122

POSTNUMMER: 2400

Type: HOR **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 300 mm x 300 mm. Spreuk "Men scheldt de tijd voor kort, ja al te snel van gang en elk zoekt tijdverdrijf is dan de tijd niet lang". Tijdvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 12' NB 5°06' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: ANT198 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Broeklei 2

POSTNUMMER: 2845

Type: HOR **GEMEENTE:** Niel

DEELGEMEENTE: Niel

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: *

Naast het kasteel Nielderbroek aan de Broeklei in Niel staat de bijbehorende kasteelhoeve 'Het Sandt', met haar vensteromlijssingen in witte zandsteen. De hoeve werd in 1986 beschermd als monument. De zonnwijzer staat in de achtertuin. Het instrument is niet zichtbaar van op de straat. De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT197 in Schelle en ANT199 in Wilrijk. De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren"
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: OOS089 **LOCATIE:** Private locatie

STRAAT EN NUMMER: Windschof 101

POSTNUMMER: 9400

Type: HOR **GEMEENTE:** Ninove

DEELGEMEENTE: Lieferdinge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer met verticale gnomon. Zonnwijzer heeft tafereel van blauwe steen. Latijnse tekst op 4 zijden.

KATALOGUS Nr.: LIM140   **LOCATIE:** Grasveld bij hoeve

STRAAT EN NUMMER: Het Hobos 1

POSTNUMMER: 3900

Type: HOR   **GEMEENTE:** Pelt

DEELGEMEENTE: Pelt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoeve z.g. "Het Hobos". In de 16 de eeuw vermeld als Hoogbos, naar de ligging op één der hoogste punten van de gemeente (54 m).

Aan de zandweg van de hoeve is een beukenhaag gesitueerd met enkele ijzeren hekken, waarachter op een grasveld een gecementeerde achthoekige zonnwijzer met metalen tafereel.

KATALOGUS Nr.: WES137 **LOCATIE:** Plein

STRAAT EN NUMMER: Burgemeester W. De Sagherplein 1

POSTNUMMER: 8970

Type: HOR **GEMEENTE:** Poperinge

DEELGEMEENTE: Poperinge

BOUWJAAR 2008

AANTAL STERREN: **

Sinds 2008 is op het Burgemeester Desagherplein een zonnwijzer te bezichtigen. Het ontwerp komt van Poperingenaar Fred Schaffler, een gepassioneerde wetenschapper die vooral geboeid is door de ruimte, het heelal en het zonnestelsel.

Ter gelegenheid van de gedeeltelijke zonsverduistering op donderdag 10 juni 2021 kreeg de zonnwijzer een opknabbeurt door de stedelijke technische dienst, en werd hij opnieuw ingehuldigd.

Donderdag tussen 11.19 en 13.31 uur schoof de maan vanaf de aarde gezien langs de zon. Door de ringvormige eclips was de zon te zien als een koekje, waar een hap was uitgenomen. Maximaal (om 12.19 uur) was zo'n 26% van de zonnediameter bedekt door de maan. Vervolgens verdween de maan geleidelijk van voor de zon. Om 13.25 uur maakte de maan het laatste contact met de zon en was de eclips voorbij. Wie de zonsverduistering wou waarnemen, moest zijn ogen beschermen met een zonnfilter. Een eclipsbril is een eenvoudige en veilige methode, en die werden door de stad ter beschikking gesteld.

De zowat 35 leerlingen uit het vijfde en zesde leerjaar van de vrije basisschool De Zonnwijzer volgden alles op de voet van op het Burgemeester de Sagherplein. Daar stond een groot scherm opgesteld. De sterrenwacht AstroLab Iris gaf vanuit haar basis in Zillebeke commentaar bij de beelden. Links waren de live beelden te zien, aan de rechterkant van het scherm werden telkens voorstellingen via een fotodiagram gegeven. Bij de zonnwijzer komt binnenkort een nieuw paneel met uitleg, meer op kindermaat geschreven. Het oorspronkelijke bord was zeer wetenschappelijk. Redactie KW

KATALOGUS Nr.: ANT011 **LOCATIE:** Vooraan voormalige gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2870

Type: HOR **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Liezele

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Grote moderne zonnewijzer met stijl uit houten balken. Cijfers op de grond in uitgehouwen stenen. Stijl staat in de verkeerde richting. Bij een bezoek in 2023 bleek de zonnewijzer verdwenen. De uitbater van de huidige taverne in het oud gemeentehuis beweerde dat de zonnewijzer de laatste jaren in slechte staat was. De eerste foto dateert van 1991.

KATALOGUS Nr.: ANT062 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Krekelstraat 10

POSTNUMMER: 2520

Type: HOR **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Emblem

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Mr. Schroons Tel: 4801304. Horlogemaker Berlarij 6 Lier. Stijl heeft verkeerde vorm.

KATALOGUS Nr.: ANT027 **LOCATIE:** Tuin van kasteel "Zevenbergen".

STRAAT EN NUMMER: Kasteeldreef

POSTNUMMER: 2520

Type: HOR **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Ranst

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Op voetstuk. IV - VIII. Vrij grote horizontale zonnwijzer. Het stenen tafereel is verveerd en heeft de vorm van een klavertje vier. De cijfers zijn moeilijk af te lezen. De omgeving is bosrijk en mooi voor wandelingen. Het kasteel wordt bewoond door zusters van het Convent van Bethlehem.

De eerste foto werd genomen rond 1994. De drie andere foto's zijn van 2013. De punt van de stijl is nu weggeroest. Een restauratie is dringend nodig.

KATALOGUS Nr.: OOS170 **LOCATIE:** Museum Must

STRAAT EN NUMMER: De Biesestraat 2

POSTNUMMER: 9600

Type: HOR **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR 1785

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer gemaakt door Pierre Nicolas Poilveaux. Zonnewijzer uitvoerig beschreven door Eric Daled in het tijdschrift Zonnetijdingen 2/4 van 2016 van de Zonnewijzerkring Vlaanderen.

Materiaal: Leisteen

Afmetingen van de achthoek: 37,7 cm x 33,4 cm en 1,5 cm dik.

Lange uurlijnen en half lange halfuurlijnen

Omheen de wijzerplaat, hoofdletters, de tekst: " Cadran orizontale pour placé dans un jardin sur un pied de stall fat par Pierre Nicolas Poilveaux dans l'année 1785"

KATALOGUS Nr.: VBR014 **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Keyerberg 13

POSTNUMMER: 1760

Type: HOR **GEMEENTE:** Roosdaal

DEELGEMEENTE: Strijtem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

VIII - VIII. Achter zonnwijzer staan beelden van Romein en Galiër. Tekst: Oude Belgen en Romeinen vochten hier te Strijtem.

KATALOGUS Nr.: ANT197   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Koekoekstraat

POSTNUMMER: 2627

Type: HOR   **GEMEENTE:** Schelle

DEELGEMEENTE: Schelle

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in een tuin achteraan een privé woning. Hij is niet zichtbaar van op de straat.
De zonnwijzer werd gekapt door Herman Bijmens naar aanleiding van een werknemer van de firma Coeck NV in Niel die op pensioen ging op 1 maart 2013. Zie ook ANT198 in Niel en ANT199 in Wilrijk.
De blauwe hardsteen werd ingevoerd vanuit Vietnam. De zonnwijzer heeft Romeinse uurscijfers van VI tot VI uur. Tekst: "Horas non numero nisi serenas". Vertaling: "Ik tel slechts de zonnige uren".
Ontwerp en berekeningen: P. Oyen.

KATALOGUS Nr.: ANT072 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Tolhuisstraat 78

POSTNUMMER: 2627

Type: HOR **GEMEENTE:** Schelle

DEELGEMEENTE: Schelle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Horizontale zonnwijzer met 8 hoekige cijferplaat. Cijferplaat en stijl in brons. Mooie zonnwijzer op privaat domein. Zichtbaar van op de openbare weg. Er zijn in de omgeving mooie wandelingen te maken langs de dijken van de Rupel.

KATALOGUS Nr.: VBR031 **LOCATIE:** Tuin abdij

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3271

Type: HOR **GEMEENTE:** Scherpenheuvel-Zichem

DEELGEMEENTE: Averbode

BOUWJAAR 1749

AANTAL STERREN: **

Staat op voetstuk. Ionisch kapitel op kolom. Bronzen stijl. Tafereel in tin. Datumlijnen met dierenriemtekens. Zeer mooi instrument. Mooie vergezichten in de tuin. Toegankelijk mits toelating.

KATALOGUS Nr.: ANT146   **LOCATIE:** Voorplein van kasteel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jobsteenweg 64

POSTNUMMER: 2970

Type: HOR   **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: 's Gravenwezel

BOUWJAAR 1729

AANTAL STERREN:

Neerhof aan zuidzijde afgesloten door sierlijk smeedijzeren hek en rococopoort van 1739 (?) naar ontwerp van Jan Pieter van Bauscheit. Vierkante geblokte hardstenen pijlers op vierkante sokkels, verdiepte panelen met schachtringen en rocailleversiering onder afgeschuind kapiteel met rocaillemotief, dekplaat en bekronende vazen. Symmetrisch gesmeed ijzeren hekwerk.

Rechthoekige bakstenen zuidelijk voorplein van 1737 en volgende, naar ontwerp van Jan Pieter van Bauscheit, met twee bruggen namelijk oost naar het neerhof en westelijk naar het park. Bakstenen constructie op natuurstenen onderbouw en voorzien van hardstenen balustrade van 1744, postamenten bekroond met vazen. Centrale hardstenen gebogen steektrap naar lager gelegen ovaal terras. Op voorplein beeldengroep getekend en gedateerd V(an) Bauscheit 1729 voorstellende drie putti met zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: ANT015 **LOCATIE:** Tuin van kasteel van 's-Gravenwezel.

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jobse steenweg 64

POSTNUMMER: 2970

Type: HOR **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: 's Gravenwezel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Alleen nog voetstuk aanwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS143 **LOCATIE:** Kerkhof "Molenkouter"

STRAAT EN NUMMER: Molenkouter

POSTNUMMER: 9520

Type: HOR **GEMEENTE:** Sint-Lievens-Houtem

DEELGEMEENTE: Sint-Lievens_Houtem

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

Locatie: 50° 55' 33" N.B. 3° 52' 13" O.L.

De zonnwijzer maakt deel uit van een blauwstenen blok van circa 3 ton. Bovenaan dit blok is een ronde zonnwijzer in arduin ingemetst. Het instrument heeft een reclinatie van 20°. Daardoor liggen de uurlijnen van 9 h tot 15 h vrij dicht tegen elkaar. De schuine plaatsing heeft als voordeel dat de zonnwijzer gemakkelijk afleesbaar is voor de persoon die voor het graf staat. Uuruitzetting in Romeinse cijfers van V tot VII. De stijl is te lang uitgevoerd.

Ontwerp: P. Oyen

Uitvoering: Atelier Verlee Gentsesteenweg 147 9620 Zottegem

KATALOGUS Nr.: LIM083   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Vliegveldlaan 69

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Brustem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Spreuk: "Vivero memento" (Denk eraan te leven.) "Docea Horas" (Ik informeer over de uren.) Versierd met dierenriemtekens en tijdvereffeningscurve. Ontw. en uitvoering: Marcel Saigot. Achthoekig arduinen tafereel met Arabische becijfering van 4h tot 7h. De 12 tekens van de dierenriem zijn rond de uursijfers aangebracht. De tijdvereffeningscurve staat aan de zuidkant van het tafereel.

KATALOGUS Nr.: LIM054   **LOCATIE:** Pastorie

STRAAT EN NUMMER: Burggracht 5

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Brustem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Ommuurde Witherenpastorie gelegen aan de thans gedempte burggracht.
Voor de deur, horizontale zonnwijzer op leisteen. Stijl ontbreekt en tafereel is gebroken in verschillende stukken. Een restauratie is zeer moeilijk uit te voeren.

KATALOGUS Nr.: LIM061   **LOCATIE:** Verzameling Kasteel Hennisdael

STRAAT EN NUMMER: Truilingerweg 1

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Kerkom-bij-Sint-Truiden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM068   **LOCATIE:** Verzameling Vanruten

STRAAT EN NUMMER: Viaductstraat 1

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM049   **LOCATIE:** Tuin bij Terbiest

STRAAT EN NUMMER: Kampveld 5

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: **

Ontwikkeling en uitvoering: José Bosard

Tekst: J. Bosard 1991 - LAT. 50° 49' LON. 5° 12'

Deze horizontale zonnewijzer beschikt over 2 tijdschalen. Eén voor de gemiddelde wintertijd en één voor de gemiddelde zomertijd.

© Anemie America, Stad Hasselt

KATALOGUS Nr.: LIM142   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Zepperen-Dorp 10

POSTNUMMER: 3800

Type: HOR   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Zepperen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Rentmeesterhuis van het St.Servaaskapittel van Maastricht, verblijfplaats van de kanunnik-rijproost, vertegenwoordiger van het kapittel.
In de tuin een kalkstenen zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS205 **LOCATIE:** STEM Museum

STRAAT EN NUMMER: Zamanstraat 49D

POSTNUMMER: 9100

Type: HOR **GEMEENTE:** St-Niklaas

DEELGEMEENTE: St-Niklaas

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Horizontale zonnwijzer te zien in de stedelijke Musea St-Niklaas. Waarschijnlijk Mercator museum.

Objectnummer: SN.W.3300

Collectie: Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (K.O.K.W.)

Materiaal: tin en hout

Afmetingen

hoogte 12.5 cm

breedte 24.5 cm

diepte 24.5 cm

© Stedelijke Musea St-Niklaas

KATALOGUS Nr.: OOS206 **LOCATIE:** STEM Museum

STRAAT EN NUMMER: Zamanstraat 49D

POSTNUMMER: 9100

Type: HOR **GEMEENTE:** St-Niklaas

DEELGEMEENTE: St-Niklaas

BOUWJAAR 1768

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer te zien in de stedelijke Musea St-Niklaas. Waarschijnlijk Mercator museum.

Zonnwijzer van tin, lood en op hout gemonteerd

Objectnummer: SN.W.1777

Collectie: Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (K.O.K.W.)

Vervaardiger: Castille (graveur)

Jacques Joseph Cogen

Afmetingen

hoogte 83 cm

breedte 23 cm

diepte 23 cm

KATALOGUS Nr.: WES065 **LOCATIE:** Plantsoen ten zuiden van de kerk

STRAAT EN NUMMER: Kanegem-Dorp zonder nummer

POSTNUMMER: 8700

Type: HOR **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Kanegem

BOUWJAAR 1985

AANTAL STERREN: **

Kanegem-Dorp z.nr. Zonnewijzer, geplaatst in een plantsoentje ten zuiden van de kerk. In 1985 geschonken door Killingworth Village, ter ere van "Kanegem Bebloemd".
Bronzen horizontale zonnewijzer bevestigd op blauwe natuurstenen plaat, geplaatst op lage bakstenen sokkel. Vermelding op naamplaatje: "PRESENTED TO KANEGEM / BY / KILLINGWORTH VILLAGE / 23RD JULY 1985" .

KATALOGUS Nr.: LIM025   **LOCATIE:** Tuin van klooster Mariënhof

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3840

Type: HOR   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Kerniel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Mooi bewerkte stijl. Spijtig genoeg is achzijdige tafereel gebroken.

KATALOGUS Nr.: ANT244 **LOCATIE:** Taxandriamuseum

STRAAT EN NUMMER: Begijnenstraat 28

POSTNUMMER: 2300

Type: HOR **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR 1830

AANTAL STERREN: *

Horizontale zonnwijzer zonder stijl. Hij is vervaardigd uit wit gepolijste marmer. Romeinse cijfers.
275 mm hoog, 274 mm breed en 20 mm dik

© Taxandriamuseum Turnhout

© Taxandriamuseum Turnhout

KATALOGUS Nr.: ANT222 **LOCATIE:** Begijnhof Turnhout

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2300

Type: HOR **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: **

De bewoners van het begijnhof schonken op 29 mei 2005 aan hun pastoor een zonnewijzer ter herinnering aan zijn 60-jarig priesterschap. Deze zonnewijzer is precies afgesteld op de ligging van het begijnhof. Immers de wijzerplaat geeft de juiste coördinaten aan waarmee rekening dient te worden gehouden: 5,5 " oosterlengte en 51 ,5 " noorderbreedte. De zonnewijzer werd geplaatst op een arduinen zuil, geschonken door de firma Cominotto.

Het begijnhof van Turnhout is een van de Vlaamse begijnhoven die in 1998 opgenomen werden op de werelderfgoedlijst. Van het begijnhof van Turnhout is geen precieze stichtingsdatum bekend, maar waarschijnlijk werd ze in de 13e eeuw opgericht.

Het vroegclassicistische poortgebouw en het langwerpig beboomde plein typeren dit begijnhof. Er is een goed bewaarde barokkerk, infirmerie en huizen uit de 16e en 17e eeuw.

De laatste begijn, grootjuffrouw Anna De Boer, overleed in 2002.

Er is een museum waar men meer over de begijnencultuur te weten kan komen.

KATALOGUS Nr.: LIM067   **LOCATIE:** Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3832

Type: HOR   **GEMEENTE:** Wellen

DEELGEMEENTE: Ulbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: ANT148   **LOCATIE:** Tuin van kasteel

STRAAT EN NUMMER: de Merodedreef 128

POSTNUMMER: 2260

Type: HOR   **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Westerlo

BOUWJAAR 1883

AANTAL STERREN:

Alleenstaand kasteel met neo-Vlaamse-renaissance-inslag, opgetrokken ca. 1929 n.o.v. E. Goethals van 1926-1927, gelegen in omringend park.
Volgens inventaris onroerend erfgoed is er in de tuin een zonnwijzer op arduinen voet met inscriptie "De Wit/Not./1883".

KATALOGUS Nr.: ANT150   **LOCATIE:** Molenhuis en jeneverstokerij

STRAAT EN NUMMER: Mechelse steenweg 392

POSTNUMMER: 2830

Type: HOR   **GEMEENTE:** Willebroek

DEELGEMEENTE: Blaasveld

BOUWJAAR 1739

AANTAL STERREN:

"Hof van Breedam". Voormalig molenhuis en jeneverstokerij gelegen op een nagenoeg driehoekig perceel tussen Mechelsesteenweg en Klaterstraat. Van 1652 tot 1893 stond hier de molen van Blaasveld. Ten noordwesten van het woonhuis een zonnwijzer met jaartal 1739.

KATALOGUS Nr.: ANT068 **LOCATIE:** Tuin woning

STRAAT EN NUMMER: Mansionstraat 24

POSTNUMMER: 2990

Type: HOR **GEMEENTE:** Wuustwezel

DEELGEMEENTE: Wuustwezel

BOUWJAAR 1992

AANTAL STERREN: *

Koperen zonnwijzer op betonnen sokkel. 51° 18' NB, 4° 29' OL. 12/11/92 P.Oyen W.P.ZT V-VII, M.E.T. 6-7, O.E.T. 7-8.
Zonnwijzer is niet zichtbaar van op de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: VBR024 **LOCATIE:** Tuin van kasteel van Sterrebeek

STRAAT EN NUMMER: Zavelstraat 2

POSTNUMMER: 1933

Type: HOR **GEMEENTE:** Zaventem

DEELGEMEENTE: Sterrebeek

BOUWJAAR 1776

AANTAL STERREN: ***

IV - VIII Bronzen plaat op stenen zuil van 1770.

KATALOGUS Nr.: LIM084   **LOCATIE:** Tuin naast woning

STRAAT EN NUMMER: Braamstraat 7

POSTNUMMER: 3690

Type: HOR   **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Eenvoudige mooie achthoekige zonnwijzer op sokkel. Arabische uurscijfers 6 - 8 - 10 - 12 - 2 - 6. Spreuk: "Geen zomer zonder gewaai" Gewaai is een gehucht van Zutendaal. Ontwerp: Jos Geussens

KATALOGUS Nr.: LIM174   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3690

Type: HOR   **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: **

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Spreek: 'IN DE SCHADUW VAN DE TIJD IS HET LICHT LEVEN'

Grote horizontale zonnwijzer in tuin. De stijl is een driehoek waarvan de langste zijde dient om de schaduw te werpen. Zeer originele vorm van stijl die met sommige combinaties van datum en uur problemen geeft met de uitlezing. De bezoeker weet dan niet welke zijde hij als schaduwwerper moet gebruiken. Meestal lost men dit op door de andere delen, die een verkeerde schaduw kunnen werpen, te voorzien van een grillige vorm.

KATALOGUS Nr.: LIM014   **LOCATIE:** Park aan Pastorie

STRAAT EN NUMMER: Vijverplein 2

POSTNUMMER: 3690

Type: HOR   **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In het geklasseerde park van de norbertijner pastorie. Horizontale zonnwijzer op sokkel. De mooi gerestaureerde pastorie is van 1783.

KATALOGUS Nr.: LIM175   **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3690

Type: HOR   **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Tekst: MAAK GEEF IJS ZOEK VERDRIJF LEEN SCHRIFT NOOD RIJDER LOOS GEEST BOM VLIEGT DRINGT ZAT TIKT
HEELT KRUIPT HOOG BESTE AL OUDE HEREMIJN

Mooie zonnwijzer waarvan het tafereel vloeiend overgaat in de sokkel. De vlakken tussen deurlijnen zijn in reliëf weergegeven. De Arabische uursijfers staan op de verticale zijkant van het tafereel.

KATALOGUS Nr.: LIM145   **LOCATIE:** Tuin naast woning

STRAAT EN NUMMER: Veugenstraat 14

POSTNUMMER: 3690

Type: HOR   **GEMEENTE:** Zutendaal

DEELGEMEENTE: Zutendaal

BOUWJAAR 2015

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer staat in een privétuin en is niet te zien vanaf de weg.
De volledige berekening en uitvoering heeft Herman Bijmens gedaan.
Het kapwerk in het arduin is gebeurd onder 'supervisie' van Jos Geusens.
Aan de voet van de stijl is een viervoudige ster uitgekapt. De becijfering is van 5 h tot 7 h.

KATALOGUS Nr.: OOS021 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde " Ijzerkopmolen".

STRAAT EN NUMMER: Molenpad

POSTNUMMER: 9630

Type: HOR **GEMEENTE:** Zwalm

DEELGEMEENTE: Sint-Maria-Latem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Vierkante witte zandsteen, afkomstig van oude horizontale zonnwijzer. Romeinse cijfers. Stijl ontbreekt. Het gebouw uit +/- 1600 was een papiermolen van een abdij. Mooie omgeving met bewegwijzerde wandelpaden.

KATALOGUS Nr.: OOS031 **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Sint-Martensplein

POSTNUMMER: 9300

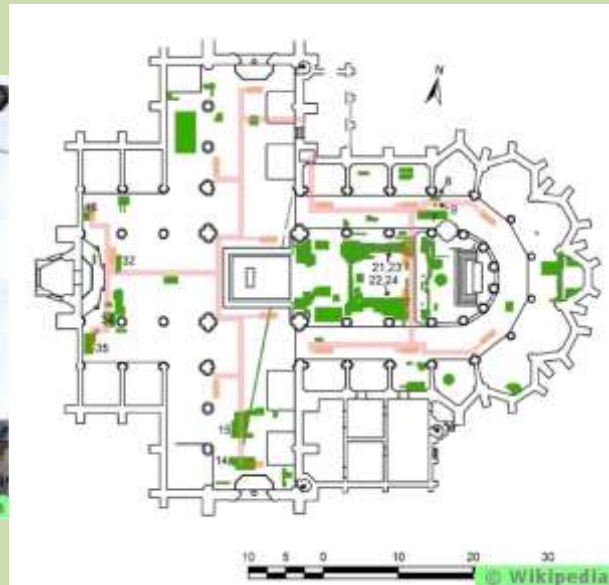
Type: MER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR 1839

AANTAL STERREN: ***

Gaatje in glasraam van het zuidertransept. Een zonnestraal werpt door dit gaatje een lichtvlek op een meridiaanlijn. De meridiaanlijn is een koperen strip in de bevloering. Dit is één van de middagwijzers van Adolphe Quetelet met het oog op de opstelling van een betrouwbare uurregeling in het prille begin van de Belgische spoorwegen. Deze constructie dateert van 1839, het oculus is echter een reconstructie van 1912 .

KATALOGUS Nr.: ANT038 **LOCATIE:** Kathedraal O.L.Vrouw

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2000

Type: MER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1838

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn in messing verzonken in de tegels van de dwarsbeuk. In een decreet van Koning Leopold I van 22 februari 1836 werden een aantal meridiaanopstellingen geordonneerd. Elke stad bepaalde toen haar eigen tijd. Adolphe Quetelet ging in uitvoering van dit decreet in een aantal steden meridiaanlijnen en oculi plaatsen. Naast de opstelling in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen, zijn er nog originele bewaard in Brussel, Gent, Aalst, Dendermonde en Brugge. Samen met deze meridiaan werd een oculus aangebracht in het glasraam aan de zuidzijde.

In 1872 werd door architect Jean-Baptiste de Bethune een nieuw neogotisch glasraam geïnstalleerd boven het zuidportaal. De originele oculi werd vervangen door twee oculi in de onderste en de bovenste linker hoek van dit glasraam. Door de constructie van het nieuwe altaar in het midden van de dwarsbeuk is de meridiaan-lat gedeeltelijk bedekt. Om het ganse jaar een beeld van de zon op de meridiaanlat te hebben, werd aan architect R. Steenmeijer tijdens werken in 2011 gevraagd een derde oculus te installeren, 1,60 m boven de onderste oculi. Alzo heeft Antwerpen nu de enige meridiaanopstelling in de wereld met drie oculi!

KATALOGUS Nr.: ANT245 **LOCATIE:** St-Pauluskerk

STRAAT EN NUMMER: St_Paulisstraat 22

POSTNUMMER: 2000

Type: MER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1836

AANTAL STERREN:

Quetelet en de meridiaan van Sint Paulus.

Dat in de eerste helft van de 19de eeuw de schepen in de haven op tijd vertrokken en de treinen klokvast reden, is voor een stuk te danken aan de St-Pauluskerk in Antwerpen.

Het tijdschrift "Paullus", uitgegeven door de parochie van St_Paulus in Antwerpen, bevat een artikel over een meridiaan die werd gebruikt door de schepen in de 19de eeuw.

In 1836 kreeg Adolphe Quetelet (1796 - 1874) de opdracht om uniformiteit te scheppen in de tijdsberekening van het jonge koninkrijk België. Door hem werden er vele meridianen opgericht. Een minder bekende meridiaan van Quetelet was de meridiaan waarin de St-Pauluskerk een rol speelde.

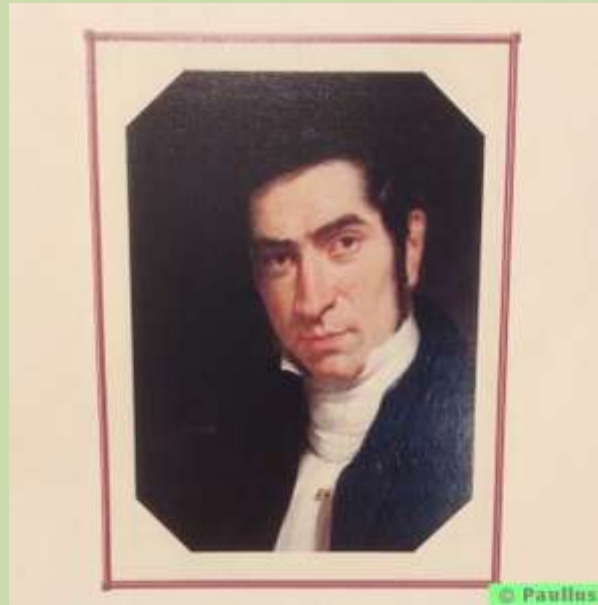
Aan de schelde stond een klein observatorium waarin een meridiaankijker was opgesteld. De meridiaan die door dit gebouw liep sneed ook de toren van de St-Pauluskerk.

Het observatorium werd bemand van 1837 tot 1854. In die periode kwamen alle kapiteins die in Antwerpen aanlegden trouw naar het observatorium om hun navigatietoestellen te laten kalibreren. Gedurende bijna 20 jaar is de officiële Antwerpse tijd op die manier vastgesteld dankzij de kerk van St-Paulus.

Het klein observatorium is afgebroken.

Zie ook het artikel van Joris Willems, Greenwich aan de Schelde, in Zon & Tijd, 2021.3, nr. 138.

en www.sintpaulusantwerpen.be

KATALOGUS Nr.: OOS055 **LOCATIE:** Grote Markt

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

Type: MER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN: ***

Meridiaan van Mercator. Messing strip die op het standbeeld van Mercator is aangebracht. Messing tegels wijzen de meridiaan verder aan in het wegdek.

KATALOGUS Nr.: WES106 **LOCATIE:** Sint-Jacobskapel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Salvatorkeorstraat 8

POSTNUMMER: 8000

Type: MER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De kapel bevindt zich in de Sint-Salvatoriekathedraal. De daar aanwezige 16de eeuwse doopvont heeft een modern circelvormig deksel in eikenhout. Op het deksel zijn 2 roestvrij stalen beugels gemonteerd. Door één van hen, met richting noord-zuid, is een kruisvormig gat gemaakt. Op de ware middag werpt het zonnelicht door dit gat een lichtvlek op het deksel. Bij de lente-evening en de herfst-evening valt het zonnelicht nauwkeurig in het midden van het deksel. De locatie is 51°12'21" NB en 3°13'22" OL.

KATALOGUS Nr.: WES006 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Brugse markt 15

POSTNUMMER: 8000

Type: MER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 1839

AANTAL STERREN: ***

De middaglijn bestaat uit koperen nagels in het wegdek en werd door Adolphe Quetelet (1796 - 1874) opgericht. Zie bulletin 84.3.06 zonnewijzer kring J.De Graeve. De schaduw voor de middaglijn komt van een vergulde bol op het huis Bouchoute. De grote markt werd rond 1998 opnieuw aangelegd inclusief de middaglijn.

Het gotische huis Bouchoute is een middeleeuws herenhuis en het oudste en enigste originele bouwwerk van de grote markt. Het werd reeds vernoemd in 1302. Aan de voorgevel is een windroos, die door een windvaan op het dak wordt bewogen.

De meridiaanlijn is gevisualiseerd in een rechte rij koperen nagels die op korte afstand van elkaar in de grond van de Brugse Grote Markt zijn geslagen, over een lengte van 65 meter. Het gaat hier niet om de originele, door Quetelet aangebrachte lijn.

Deze zou, als de uitvoering ervan al ooit is gebeurd, uit een lange rij smalle witte tegels hebben bestaan, die nog uitgestrekter was dan de huidige lijn. Brugge zou in dat geval, samen met Oostende, de langste meridiaanlijn van het land hebben.

In de hoogte, bovenop het statige Huis Bouchoute, kan men een koperkleurige bol ontwaren. Deze bol met een diameter van vijftig centimeter fungeert als schaduwwerper. Op de ware middag werpt het object zijn schaduw op de meridiaanlijn. De bol is niet de originele koperen bol van Quetelet. Deze raakte in de jaren 1970 verloren. Hij werd door een getrouwe replica vervangen.

KATALOGUS Nr.: BRU001   **LOCATIE:** Kerk Sint-Goedele

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1000

Type: MER   **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR 1836

AANTAL STERREN: ***

In België treft men meridiaanlijnen aan die werden uitgevoerd toen men een enkele universele tijd voor heel België instelde, te hanteren voor de uurregeling op het spoorwegnet. Op 22 februari 1836 verscheen een Koninklijk Besluit dat de aanleg ervan regelde. Het besluit voorzag in de aanleg van 41 lijnen. Daarvan werden er slechts 10 uitgevoerd.[1] Die uitvoering geschiedde onder de leiding van Adolphe Quetelet, directeur van de Koninklijke Sterrenwacht van België. Hij bepaalde de meridiaan met de naar hem genoemde bol van Quetelet. Met behulp van deze lijnen kon de lokale middelbare zonnetijd bepaald worden, waaraan dan de uurwerken werden aangepast. Door het verschil in lengteligging, bepaald door de lengtegraad, met de hoofdstad te berekenen konden (stations)klokken aan de Brusselse tijd worden aangepast, maar dat had geen wettelijke basis.

Middaglijn in de vloer. Zie ook Bulletin 84.3-06 van "De Zonnewijzerkring Nederland". Artikel geschreven door Jan De Graeve. In 2001 is deze middaglijn gerestaureerd door Koninklijke Sterrenwacht van België.

KATALOGUS Nr.: BRU010 **LOCATIE:** Oprijlaan Koninklijke Sterrenwacht (KMI)

STRAAT EN NUMMER: Ringlaan 3

POSTNUMMER: 1180

Type: MER **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN: *

Het hoofdgebouw van de Koninklijke Sterrenwacht, dat samen met de oprijlaan een perfecte noord - zuidrichting heeft, dient als middagzonnewijzer. Op de ware middag valt de schaduw van de top van dit gebouw in het midden van de oprijlaan. Dankzij zeshoekige plaatjes, die in het midden van het asfalt zijn aangebracht, wordt de bezoeker ingelicht over de belangrijkste tijdstippen van het jaar.

Een beetje verder aan het ronde punt staat een beeltenis van Koning Boudewijn. Deze scupltuur van de Ukkelse beeldhouwsrer Elisabeth Barmarin staat ook op dezelfde noord-zuidas. Valt de schaduw van dit standbeeld op de noordelijke tegels dan is het 12 h zonnetijd.

KATALOGUS Nr.: OOS090 **LOCATIE:** Kerk O.L.Vrouw

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9200

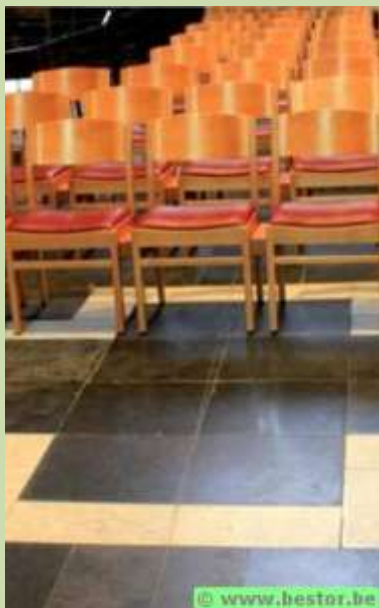
Type: MER **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Meridiaan is aangebracht binnen de kerk op de vloer door middel van zwarte plavuizen.

KATALOGUS Nr.: LIM075   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: MER   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Meridiaan. Te 12 h zonnetijd valt het zonlicht door een spleet tussen 2 granieten blokken op een 12h lijn. Een staafje dat de 2 blokken verbindt werpt een schaduw op de meridiaanlijn. Op de meridiaan zijn plaatjes aangebracht met de landen van de EU. De schaduw valt op de plaatjes op de datum van de nationale feestdag van de respectievelijke landen. Ontw. J. De Graeve

KATALOGUS Nr.: OOS048 **LOCATIE:** Hall van universiteit

STRAAT EN NUMMER: Volderstraat

POSTNUMMER: 9000

Type: MER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 1837

AANTAL STERREN:

Meridiaanlijn door Jan De Graeve beschreven in Bulletin 84.3.06 van "De Zonnewijzerkring" Nederland. In september 2001 werd de meridiaan opnieuw operationeel gemaakt door een nieuw kegelvormig gat aan te brengen. Door dit gat schijnt het zonlicht en een lichtvlek valt op de meridiaanlijn op 12h 00m zonnetijd. De sterrenkundige prof. Dr. Herwig Dejonghe deed de nodige berekeningen. Het Koninklijk besluit van 1836 voorzag in een hele resem meridianen, waaronder die van Antwerpen, Oostende, Brugge, Gent, Brussel, Mechelen, Dendermonde, Aalst, Leuven en Luik. Sinds september 2001 werd een nieuwe oculus als lichtvlekwerper gemaakt.

Behalve meridiaankijkers worden over het hele land in grote gebouwen zoals kathedralen en stations eenenveertig koperen meridiaanlijnen geplaatst. Het zonlicht, dat vanuit een opening in het dak van oost naar west binnenstraalt, kruist deze lijn op het moment van de 'ware middag', om twaalf uur zonnetijd. Deze middaglijnen zijn nauwkeuriger dan zonnewijzers en kunnen de middag tot op tien seconden precies bepalen. In 1838 krijgt ook de vestibule van de Aula zo een middaglijn. De koperen lijn is eenentwintig meter lang en loopt door de vestibule heen over de marmeren trap richting feestzaal. Vlak onder de koepel van het dak van de vestibule wordt een opening, een oculus, aangebracht, waardoor het zonlicht kan binnenstralen.

Tekst: Fien Dannaïu

Vakgroep Geschiedenis

Zie ook URL: <https://www.ugentmemorie.be/artikel/meridiaanlijn>

KATALOGUS Nr.: LIM118   **LOCATIE:** Kruidentuin Abdijsite Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

Type: MER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR 2006

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn in kruidentuin.

Idee en berekening: Willy Leenders Ontwerp: Buro voor vrije ruimte.

De tuin wordt nog uitgebreid met een ruimte voor thematuinen. Op het verlengde van het meridiaanpad komt er dan een analemmatische zonnewijzer. Deze is nu aanwezig. Zie LIM135. De meridiaan werd verplaatst rond 2012 en gaat over een bruggetje. Zie 2de foto.

KATALOGUS Nr.: LIM138 **LOCATIE:** Markt

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 3540

Type: MER **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR 2008

AANTAL STERREN: ***

Meridiaanlijn voor het gemeenschapscentrum De Markthallen. De lijn is een eerbetoon aan de Herkse astronoom Govaert Wendelen.

De middaglijn begint bij het perron, de gedenksteen voor gemeenschapscentrum De Markthallen, als herinnering aan de stadsrechten die Herk-de-Stad heeft gekregen. Jos Leemans was penningmeester van de Wendelenstichting en nam het initiatief. De meridiaan is 11 m lang, 10 cm breed en loopt naar de overzijde van de Markt.

Merkpunten geven de schaduw van het perron aan op 21 juni, het begin van de zomer. Ook het begin van de winter, de lente en de herfst zijn aangeduid. Een gedenksteen vermeldt de tekst 'Godefridus Wendelinus, astronomus' met geboortejaar 1580 en overlijdensjaar 1667. Een andere steen geeft de windrichtingen aan met de tekst 'Tempus et situs a sole deductus', wat wil zeggen dat de zon de tijd op een bepaalde plaats bepaalt. Willy Ory berekende de meridiaanlijn. Jos Geusens kapte de teksten.

De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 52.

KATALOGUS Nr.: WES023 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 22

POSTNUMMER: 8900

Type: MER **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Ieper

BOUWJAAR 1927

AANTAL STERREN: **

Het instrument zou een meridiaanwijzer moeten voorstellen. Tekst: Meridiem Ypreusem verum indiat bic Sol Dei Veritas.

KATALOGUS Nr.: WES097 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Groeningestraat 27

POSTNUMMER: 8500

Type: MER **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kortrijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

In het middenste muurvlak, tussen de ramen van de 1ste en 2de verdieping was er in 1991 een verticale lijn met onderaan het cijfer XII. Dit zijn de restanten van een vroegere meridiaanlijn. Inmiddels zijn deze stille getuigen "weggerestaureerd". Zie ook de restanten van een vroegere zonnwijzer WES010 aan het zelfde gebouw. Beschrijving door Aimé Pauwels van deze meridiaan is terug te vinden in het tijdschrift 2003 van De Leiegouw Vereniging van geschied- taal- en volkskundig onderzoek in het Kortrijkse.

KATALOGUS Nr.: ANT095 **LOCATIE:** Naast stadhuis.

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 2500

Type: MER **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 1839

AANTAL STERREN: ***

Schaduw van noord-west zijde stadhuis valt bij 12h zonnetijd op de middaglijn bestaande uit lichtgekleurde kasseien. Waarschijnlijk van Adolphe Quetelet.

In maart 2011 startten de werken voor de heraanleg van de Grote Markt en na een goed jaar werken was het marktplein klaar. Op 27 april 2012 werd de Grote Markt ingehuldigd.

De nieuwe meridiaan bestaat nu uit een 10 cm brede bronzen lat, westelijk van het stadhuis. Ze werkt met de schaduw van de westelijke rand van het stadhuis. De tijdsvereffening kan men aflezen op de Zimmertoren.

KATALOGUS Nr.: ANT139   **LOCATIE:** Voorzijde station

STRAAT EN NUMMER: Koning Albertplein

POSTNUMMER: 2800

Type: MER   **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Vóór het treinstation van Mechelen, in het midden van het Koning Albertplein, staat een mijlpaal op een moderne constructie. Deze mijlpaal, die reeds verschillende keren van plaats verwisseld is, was oorspronkelijk de gnomon van een meridiaanlijn die Adolphe Quetelet liet plaatsen. In 1999 werd dit plein heraangelegd door J. P. Laenen inclusief 2 markeringen op de grond. De markering voor de zomerzonnnewende is nabij de mijlpaal terug te vinden. De markering voor de winterzonnnewende is terug te vinden op de hoek van het plein en de Hendrik Consciencestraat.

KATALOGUS Nr.: LIM126   **LOCATIE:** Tussen Trudobeeld en abdijtoren

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 3800

Type: MER   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: ***

De meridiaanlijn werd tijdens het weekend van 9-10/12/2005 ingehuldigd. De meridiaan, aangeduid met een 5 cm brede strip van 13 meter lang in messing, wordt in een verhouding gelijk aan de gulden snede onderbroken met een tekstplaatje.

Op het middaguur, 12 uur ware plaatselijke tijd, staat de zon precies in het zuiden. De schaduw van de zuil van het Trudobeeld valt dan samen met de meridiaanlijn en wijst richting abdijtoren. De zuil is dus een zonnwijzer voor slechts één uur, het ware middaguur. Deze 'Trudo-meridiaan' eert een beroemde Truienaar, Graaf de Theux de Meylandt (1794-1874).

KATALOGUS Nr.: WES075 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Kruisweg 36

Type: ONB **GEMEENTE:** Anzegem

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 8570

DEELGEMEENTE: Anzegem

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT049   **LOCATIE:** Gevel Hoeve "Kappellehoeve" nabij Corneliuskapel.

STRAAT EN NUMMER: Kapelstraat 59

POSTNUMMER: 2340

Type: ONB   **GEMEENTE:** Beerse

DEELGEMEENTE: Beerse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT091   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Augustijnslei 60

POSTNUMMER: 2930

Type: ONB   **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend.

KATALOGUS Nr.: ANT086   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Lage kaart 56

POSTNUMMER: 2930

Type: ONB   **GEMEENTE:** Brasschaat

DEELGEMEENTE: Brasschaat

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend.

KATALOGUS Nr.: WES053 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Wijngaardstraat bij begijnhof

POSTNUMMER: 8000

Type: ONB **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door van Hinsberg. Binnentuin (achtertuin) niet zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: WES058 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Hugo Verrieststraat 4

POSTNUMMER: 8000

Type: ONB **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Pieter Boudens

KATALOGUS Nr.: WES087 **LOCATIE:** Woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Nieuwe Gentweg 100

POSTNUMMER: 8000

Type: ONB **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Huis genaamd. "De Cleene Eeckhoute". Oorspronkelijk monumentaal herenhuis. Details van de zonnwijzer niet geweten.

KATALOGUS Nr.: WES055 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Paul Gilsonstraat 22

POSTNUMMER: 8200

Type: ONB **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Pieter Boudens.

KATALOGUS Nr.: WES089 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Beukenboslaan 2

POSTNUMMER: 8310

Type: ONB **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Kruis

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: VBR009 **LOCATIE:** Kasteel van Groot-Bijgaarden

STRAAT EN NUMMER: I. Van Beverenstraat 5

POSTNUMMER: 1702

Type: ONB **GEMEENTE:** Dilbeek

DEELGEMEENTE: Groot-Bijgaarden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT123   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Bosstraat 57

POSTNUMMER: 2570

Type: ONB   **GEMEENTE:** Duffel

DEELGEMEENTE: Duffel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: BRU003 **LOCATIE:** Woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Renbaanlaan

POSTNUMMER: 1050

Type: ONB **GEMEENTE:** Elsene

DEELGEMEENTE: Elsene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: BRU005 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1140

Type: ONB **GEMEENTE:** Evere

DEELGEMEENTE: Evere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM010   **LOCATIE:** Domein Bokrijk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: ONB   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: OOS030 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Adelaarstraat 26

POSTNUMMER: 9051

Type: ONB **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Sint-Denijs-Westrem

BOUWJAAR 1963

AANTAL STERREN:

Het exemplaar werd aangekocht in Zweden.

KATALOGUS Nr.: WES064 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Beekstraat

POSTNUMMER: 8470

Type: ONB **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Moere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: LIM100   **LOCATIE:** Kasteel Jongenbos

STRAAT EN NUMMER: Jongenbos 2

POSTNUMMER: 3721

Type: ONB   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Vliermaalroot

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Volgens de inventaris van het erfgoed is er een zonnwijzer aanwezig op een sokkel.

Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Kasteelpark Jongenbos [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134384> (geraadpleegd op 22 januari 2025).

In het park van het kasteel ligt op een sokkel een zonnwijzer met een cijferplaat van erg geschilderde leisteen. Van de geschonden opschriften uit verschillende perioden zijn nog leesbaar: VIRTUS ODIUM PARIT ... /C'EST DEDIÉ AUX RAY(ons du) SOLEIL ... (t)EN BOSCH / CDG VAN DER MEER 1825. Mogelijk is de steen afkomstig van het afgebrande kasteel Ten Bosch in Sint-Pieters-Heurne (Vechmaal, Heers), dat tot het patrimonium behoorde van Anna Elisabeth Bosch, echtgenote van Guillaume Lambert Claes.

KATALOGUS Nr.: WES054 **LOCATIE:** Drukkerij "Mercatorpress"

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat

POSTNUMMER: 8490

Type: ONB **GEMEENTE:** Jabbeke

DEELGEMEENTE: Jabbeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Pieter Boudens.

KATALOGUS Nr.: WES052 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Prins Karellaan

POSTNUMMER: 8300

Type: ONB **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door van Hinsberg

KATALOGUS Nr.: VBR037 **LOCATIE:** Kasteel van Lennik

STRAAT EN NUMMER: Alfred Algoedstraat 43

POSTNUMMER: 1750

Type: ONB **GEMEENTE:** Lennik

DEELGEMEENTE: Lennik

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: VBR046 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Lombeekstraat 44

Type: ONB **GEMEENTE:** Lennik

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 1750

DEELGEMEENTE: Lennik

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: ANT039   **LOCATIE:** Postgebouw Grote Markt aan de kant van de kerk.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2800

Type: ONB   **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Half cirkelvormig. Zonnewijzer is weggenomen tijdens restauratie van gevel rond circa 1990.

KATALOGUS Nr.: OOS112   **LOCATIE:** Kasteel de Potter d'Indoye

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9090

Type: ONB   **GEMEENTE:** Merelbeke-Melle

DEELGEMEENTE: Melle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

In het park bevinden zich staande zonnewijzers.

KATALOGUS Nr.: BRU006 **LOCATIE:** Tuin (privaat)

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1160

Type: ONB **GEMEENTE:** Oudergem

DEELGEMEENTE: Oudergem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: ANT092   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Dam 138 bis

POSTNUMMER: 2890

Type: ONB   **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Puurs-Sint-Amands

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM130   **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Kasteelstraat 6

POSTNUMMER: 3800

Type: ONB   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Zepperen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Nog geen gegevens beschikbaar.

KATALOGUS Nr.: VBR047 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Mechelsestraat 101

POSTNUMMER: 3080

Type: ONB **GEMEENTE:** Tervuren

DEELGEMEENTE: Duisburg

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend.

KATALOGUS Nr.: VBR001 **LOCATIE:** Achtergevel hoekhuis.

STRAAT EN NUMMER: Begijnhofstraat 20

POSTNUMMER: 3440

Type: ONB **GEMEENTE:** Zoutleeuw

DEELGEMEENTE: Zoutleeuw

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Hoekhuis met kern uit de 18de eeuw. Voorgevel volledig verbouwd in de 20ste eeuw. Achtergevel met midden 18de-eeuws uitzicht voorzien van steekboogdeuren en -vensters met zandstenen omlijsting; zonnewijzer.

Van de zonnewijzer is alleen nog een zandstenen steen aanwezig zonder stijl en cijfers. Waarschijnlijk komt dit door de zure regen.

KATALOGUS Nr.: LIM076   **LOCATIE:** Molenvijverpark

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3600

Type: POL   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzerpark. Boek van de tijd. Polaire zonnewijzer ontworpen door Jean-Michel Ansel. Tekst: "Tempus est aeternum nobis iter imperfectum" (De tijd is eeuwig, onze weg onvolmaakt.). 8h - 4h. De uurlijnen staan evenwijdig met de stijl. Een index op de stijl wijst de datum aan. Een tekstplaat aan de achterzijde vermeldt de breedtegraad en de oosterlengte. 50° 58' N en 5°31' E.

KATALOGUS Nr.: ANT188   **LOCATIE:** Brievenbus in voortuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

Type: POL   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Fred Oostra, de molenaar van de Scherpenbergmolen in Westmalle, heeft deze zonnewijzer gemaakt met het programma "Shadows" verkrijgbaar op het Internet. Hij maakte ook een andere zonnewijzer met hetzelfde programma en is beschreven in nr 58 van Zonnetijdingen. Zie ANT170. De zonnewijzerspreuk: "Sol mulierque regent omnia" betekent "De zon en de vrouw regeren over alles".

KATALOGUS Nr.: OOS094 **LOCATIE:** Kerk Sint-Hermes Cryptemuseum

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein

POSTNUMMER: 9600

Type: POL **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Overblijfsel van een oude polaire zonnwijzer. Deze westwijzer was tot circa 1970 opgehangen aan de voorzijde van de kerk. De eiken zonnwijzer is 30 mm dik, 1090 mm lang en 280 mm breed. Er staan evenwijdige uurlijnen op voor 2 - 8 h. De cijfers zijn 60 mm hoog en in zwarte verf geschilderd. De stijl ontbreekt. Men denkt dat deze zonnwijzer van de 18 de eeuw is. Tot circa 1960 was er ook nog een gelijkaardige oostwijzer aan de achterzijde van de kerk, doch deze is nu onvindbaar. De zuidzijde van de kerk was moeilijk te bekijken wegens de aanwezigheid van een kerkhof tot 1821, daarom heeft er nooit een zonnwijzer aan deze zijde gehangen en heeft men hier te maken met een unieke situatie.

KATALOGUS Nr.: WES070 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Driesstraat 12

POSTNUMMER: 8700

Type: POL **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Polaire zonnwijzer die copy is van bureau of standards. U.S.A. In keramische tegels op RVS konsolle.

KATALOGUS Nr.: OOS008 **LOCATIE:** Belfort

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 9300

Type: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Twee verticale zonnewijzers gemaakt uit halfcirkelvormige geverfde metalen constructies met daarop gelaste uurscijfers. De stijlen zijn geverfde ijzeren staven.

Aflezing: zuidoostelijke gevel : van V h tot II h in plaatselijke ware zonnetijd.

Zuidwestelijke gevel : van XI h tot VIII h in plaatselijke ware zonnetijd .

Bijzonderheden: uit archiefonderzoek blijkt dat dit reeds de achtste generatie zonnewijzers is op deze toren. De eerste dateerde van 1461. In 1729 werden voor het eerst twee zonnewijzers aangebracht. De huidige zijn een gecorrigeerde reconstructie uit 1994 van de 19de eeuwse exemplaren (op initiatief van Eric Daled). Bij de laatste versie hebben de stijlen de juiste richting naar de noordpool.

KATALOGUS Nr.: OOS137 **LOCATIE:** Voorgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Bredestraat 162

POSTNUMMER: 9300

Type: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie in kleur geschilderde zonnwijzer geïnspireerd door gelijkaardige zonnwijzers in Oostenrijk. Volgens de eigenaar is het huis van de beginjaren 1950 en zou de zonnwijzer dezelfde ouderdom hebben. Tekst: "Alles bij Tijd en Wijle". Arabische uurscijfers van 1 h tot 6 h. Halve uurlijnen zijn aanwezig. De ijzeren staaf die als stijl dient, vertrekt in een gele zonnecirkel vanuit de muur. De zonnwijzer heeft een mooie schildering van druiventrossen aan een wijnrank. In het huis woonde de schrijver Ben Putteman die de roman "Pee Klak" schreef. Pee Klak was een volksfiguur uit Moorsel bij Aalst. Er is nu een ambachtelijk bier dat naar hem genoemd is.

De zonnwijzer is in 2021 verdwenen omdat er een flatgebouw naast de woning komt.

KATALOGUS Nr.: OOS136 **LOCATIE:** Stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 9300

Type: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Aalst

BOUWJAAR 1760

AANTAL STERREN: ***

De zonnewijzer maakt deel uit van de rococogevel van het Landhuis van 1643-1645, ontworpen door architect H. De Doncker uit Antwerpen. (bron: "Gids voor Vlaanderen" Lannoo ISBN 90 209 2413 3). Dit Landhuis staat op de binnenplaats van het stadhuis. De zonnewijzer is aan de top van de rococogevel boven de inkomdeur aangebracht. Hij is uit de steen van de gevel gekapt en heeft een lichte oostelijke declinatie. De sierlijke rococo-ornamenten maken deel uit van de zonnewijzer. De goudkleurige latijnse uurscijfers zijn van VI tot V. Dit is een waardevol instrument.

De zonnewijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 52.

Tafereel uit hardsteen. Cijfers en uurpunten uitgekapt. Metalen stijl. Deze gevel werd opgetrokken tussen 1756 en 1760 naar een ontwerp van de Gentse architect Frans Luytens.

KATALOGUS Nr.: OOS087 **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus, aan zuiderzijde toren.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9310

Type: VER **GEMEENTE:** Marktsteen

DEELGEMEENTE: Moorsel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De becijfering op de witte zandsteen is verdwenen. De stijl is nog aanwezig. Gezien de bijzondere dorpskern, de eeuwenoude kerk (het oudste gedeelte dateert uit de 13de eeuw), de nabijheid van het bekende Renaissancistisch waterslot, omstreeks 1525 gebouwd in opdracht van Karel van Croy, abt van de nabijgelegen abdij van Affligem en de ligging op de toeristische fietsroute "Leirekensroute", is deze zonnwijzer zondermeer een restauratiedossier waard.

Soort : Verticaal, oostelijk afwijkend

Uit een litho van 1901 van de Gentse kunstenaar Armand Heins (1856-1938) blijkt echter dat het hier wel degelijk om het overblijfsel van een verticale zonnwijzer gaat.

KATALOGUS Nr.: OOS111 **LOCATIE:** Kerk O.L.Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Dorpsplein

POSTNUMMER: 9320

Type: VER **GEMEENTE:** Aalst

DEELGEMEENTE: Nieuwerkerken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Op de zuidtoren van de majestatische vieringtoren met zijn stomp dak zijn nog sporen van een zonnwijzer aan te treffen. Verkeerde informatie van de folder van de open monumenten dag 2000. Zonnwijzer bestaat niet. Volgens inventaris bouwkundig erfgoed moet de zonnwijzer toch bestaan. "Kruisingtoren met twee geledingen en stomp schilddak, spitsboogvormige galmgaten afgewerkt met druiplijstje, zonnwijzer aan zuiderkant. "

KATALOGUS Nr.: VBR007 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Leuvensestraat 50

POSTNUMMER: 3200

Type: VER **GEMEENTE:** Aarschot

DEELGEMEENTE: Aarschot

BOUWJAAR 1952

AANTAL STERREN:

Volgens de eigenaar komt de zonnewijzer van Spanje. VI - V. zonnewijzer heeft 4 figuurtjes.

KATALOGUS Nr.: ANT144   **LOCATIE:** Domein kasteel Cleydael

STRAAT EN NUMMER: Cleydaallaan 36

POSTNUMMER: 2630

Type: VER   **GEMEENTE:** Aartselaar

DEELGEMEENTE: Aartselaar

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Getrapte zuidergevel met arduinen zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM132   **LOCATIE:** Zijgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Motstraat

POSTNUMMER: 3570

Type: VER   **GEMEENTE:** Alken

DEELGEMEENTE: Alken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Niet alleen staat de stijl loodrecht op het tafereel, de ZW is nagemaakt op de zonnwijzer aan de oude pastorie van Kozen (LIM013) zonder de andere oriëntatie van de muur in acht genomen.
Uitvoering: Eigenaar en bewoner

KATALOGUS Nr.: ANT131 **LOCATIE:** Speelplaats technische school

STRAAT EN NUMMER: Paardenmarkt 94

POSTNUMMER: 2000

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer in wit geschilderd hout. Afmetingen: 400 x 400. Tekst: "511330 42420". Uurlijnen: 10 h - 16 h. Halve uurlijnen zijn aanwezig. Tekst en uurlijnen zijn in zwarte verf geschilderd. Zonnwijzer geeft wintertijd weer.

KATALOGUS Nr.: ANT228 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Oude Leeuenrui 29

POSTNUMMER: 2000

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In het Felix Archief bevinden zich archieven van de stad Antwerpen.

Mijn grootoom Arthur Oyen had een borduuratelier op de Turnhoutsebaan 77 in Borgerhout.

In 2002 troffen medewerkers van het stadsarchief op de zolder van het Reuzenhuis (Turnhoutsebaan 110) een grote stapel erg vervulde mappen met ontwerpen voor vlaggen en vaandels aan. Het bleek te gaan om ontwerptekeningen van het borduuratelier Oyen-Soyez uit Borgerhout.

Het borduuratelier Oyen-Soyez ontwierp talloze vlaggen voor verenigingen in de periode 1906 tot 1960. De volledige collectie is digitaal raadpleegbaar en bevat ruim 1700 ontwerpen.

Het merendeel (1436 inv.nrs.) zijn vlagontwerpen, van de meeste diverse verenigingen. Elk ontwerp kreeg een gedetailleerde beschrijving zodat heel de reeks onderverdeeld kon worden in 16 verschillende categorieën, waar nodig nog verder opgedeeld om gerichter te kunnen zoeken. Elk vlagontwerp is nu binnen elke (sub)categorie terug te vinden op de plaatsnaam van de gemeente waar de vereniging is gevestigd.

Telefoon: 00 32 (0)3 338 94 11

Eén van de ontwerpen van Arthur Oyen is een verticale zonnewijzer.

Het ontwerp heeft onderaan meerkundig gereedschap en een globe

Centraal onderaan een niet ingevulde banderol.

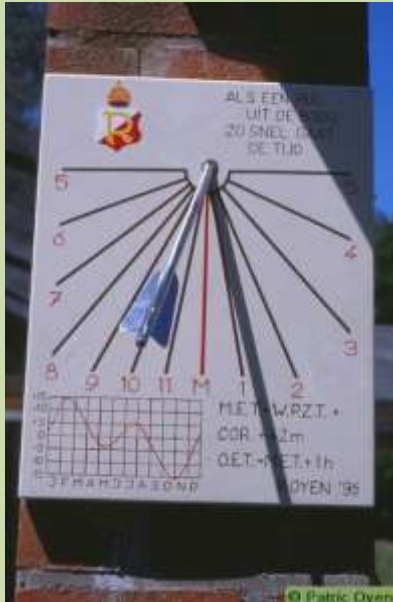
Verticaal rechts met potlood geschreven in de marge: "De tijd loopt snel enz."

Fysiske kenmerken: Potlood en waterverf. Afmetingen blad 260 x 270 mm

KATALOGUS Nr.: ANT101   **LOCATIE:** Terrein van staande wip maatschappij in Nachtegalenpark
STRAAT EN NUMMER: Floralienlaan 95   **POSTNUMMER:** 2020
Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen   **DEELGEMEENTE:** Antwerpen
BOUWJAAR 2002   **AANTAL STERREN:** **

"Als de pijl uit de boog, zo snel gaat de tijd", geschilderde multiplex met wapen van de vereniging. De stijl heeft de vorm van een pijl. Muurdeclinatie 20 gr. oost. De schuttersvereniging "La Renaissance" bestaat meer dan 150 jaar. Ontwerp en uitvoering: P. Oyen. De 1ste gelijkvormige zonnewijzer werd gemaakt in 1996 en had een becijfering van 5 uur tot 5 uur. De zonnewijzer van 2002 heeft als uuraanduiding de waarden van de gaaien die gebruikt worden bij de schietwedstrijden. In februari 2022 werd de zonnewijzer vervangen door een nieuw exemplaar. Ditmaal een ontwerp met de hulp van het programma Shadows. Er zijn nu Arabische cijfers gebruikt. De zonnewijzer duidt zomertijd aan.

KATALOGUS Nr.: ANT073 **LOCATIE:** Gevel aan winkelhuis

STRAAT EN NUMMER: Huidevetterstraat 9

POSTNUMMER: 2000

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

In roestvrij staal. Totaal verkeerde constructie. Een mooi voorbeeld hoe het niet moet.

KATALOGUS Nr.: ANT118   **LOCATIE:** Binnenplaats woning

STRAAT EN NUMMER: Kronenburgstraat 34

POSTNUMMER: 2000

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnwijzer met een stijl zoals bij een verticale noordwijzer. Totaal verkeerde constructie. Tekst: " 't Is zeker eene aardigheid in deze tijd van elektriciteit het uur te lezen op deze plaat als 't uurwerk niet te bestig gaat."

KATALOGUS Nr.: ANT208   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Prins Leopoldlaan 28

POSTNUMMER: 2600

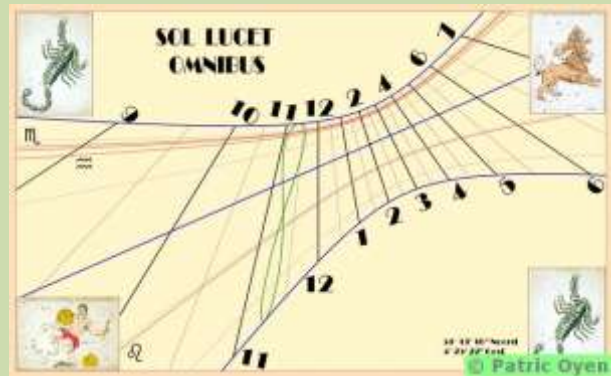
Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer met westelijke declinatie van 33° is gedrukt op een plaat Alucobond.
De folie op het tafereel heeft een coating tegen het ultraviolet van het zonlicht. De zonnwijzer heeft de afmetingen 700 mm x 433 mm. De verhouding tussen hoogte en breedte is volgens de gulden snede. Zie URL http://nl.wikipedia.org/wiki/Gulden_sned De stijl is gemaakt uit messing van 2 mm dik.
Constructie en berekening: P. Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT133   **LOCATIE:** Zijgevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Stanislas Leclefstraat 15A

POSTNUMMER: 2600

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR 2006

AANTAL STERREN: **

Ontwerp: J. Lyssens. Berekeningen P. Oyen en uitvoering door Publi Tresignies uit Hasselt. Uurlijnen 5h tot 15h. Datumlijnen en dierenriemtekens. Ongeveer dezelfde uitvoering als LIM120.

KATALOGUS Nr.: ANT166 **LOCATIE:** Voorgevel burgerhuis

STRAAT EN NUMMER: Cogels-Osylei 59

POSTNUMMER: 2600

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Berchem

BOUWJAAR 1908

AANTAL STERREN:

De ontwikkeling van de Cogels-Osylei (1881 tot 1914) liep parallel met de hoogdagen van bouwstijlen als jugendstil, art nouveau, eclectische stijl en neoclassicisme. Naar deze periode wordt nostalgisch verwezen met de Franse term belle époque (mooi tijdperk).

Het burgerhuis werd in 1908 opgetrokken naar een ontwerp van architecten August Cols en Alfried Defever. Het huis in late art-nouveaustijl werd in 1984 beschermd als monument.

Onderaan het venster op de bovenste verdieping was vroeger een zonnewijzer in mozaïek aangebracht. Op deze plaats zijn nog 6 lijnen in waaivorm zichtbaar. Het is niet duidelijk of deze lijnen iets te maken hebben met de vroegere zonnewijzer. In de wandelgids voor de wijk Zurenborg "Op wandel door de belle époque" van Alex Elaut en Jan Possemiers staat een tekening van de gevel. Bovenaan is de zonnewijzer merkbaar. De becijfering in Romeinse cijfers is van I t.e.m. VI over een halve cirkelboog. Dit is volkomen onjuist. Het is niet geweten of deze zonnewijzer zo was uitgevoerd.

De foto van de blauwdruk werd geleverd door de eigenaar van het pand.

KATALOGUS Nr.: ANT189   **LOCATIE:** Voorgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Karel Van Den Oeverstraat 8

POSTNUMMER: 2140

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Borgerhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Geglazuurde tegels. Zonnewijzer waarschijnlijk aangekocht in mediterrans land.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT079   **LOCATIE:** Kerk Sint-Jacobus

STRAAT EN NUMMER: Lucien Hendrickxlei

POSTNUMMER: 2150

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Borsbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aangebracht aan de zuidergevel van de kruisbeuk. Witte zandsteen. VI - VI. Eigenaardige symbolen sieren deze zonnwijzer. De oude verweerde zonnwijzer is verdwenen na de restauratie van de kerk in 1997. De nieuwe is op dezelfde plaats aangebracht.

Zowel de oude als de nieuwe zonnwijzer is uitgevoerd als een zuidwijzer. De muur heeft echter een westelijke declinatie van 16°. Om deze fout te compenseren zou de zonnwijzer schuin in de muur moeten bevestigd worden en gericht naar het zuiden.

KATALOGUS Nr.: ANT108   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Gouverneur Holvoetlaan 3

POSTNUMMER: 2100

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Deurne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Geschilderd op voorgevel. Bcijfering IX - III. Stijl is ijzeren staaf. De zonnewijzer is ontworpen als een zuidwijzer. Spijtig genoeg is de declinatie van de muur 13° oost.

KATALOGUS Nr.: ANT045 **LOCATIE:** Gevel aan "Oude Laarhof". 1608. Ruïne

STRAAT EN NUMMER: Laar 90

POSTNUMMER: 2180

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR 1608

AANTAL STERREN: **

Merkwaardige oude zonnewijzer aan ruïne van het "Oud Laarhof" of "Kasteel van Delft" genoemd..
Deels bepleisterd bakstenen gebouw, gelegen aan een overblijfsel van de oorspronkelijke omgrachting; sporen van zandstenen hoekblokken en muurbanden. De zonnewijzer bevindt zich aan de oostvleugel.
Eigenaar heeft nog oude foto's. Gebouw verwoest in 1945. Zuidwijzer in cement. 6 - 6. De stijl is een accidenteel krom gebogen ijzeren staaf.
In 1945 kocht de nv "Domein het Laar" het oude laarhof en een deel van de gronden daarrond om een kliniek op te richten voor de streek ten noorden van Antwerpen.

KATALOGUS Nr.: ANT012   **LOCATIE:** Hof van Veltwijck boven poort.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2180

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Ingangstoren met zandstenen verticale zonnwijzer en uurwerk uit de XVII de eeuw. Becijfering in Romeinse cijfers VI tot IIII. Zeer mooi gerestaureerd en waardevol. Is zeker bezoek waard. De uurlijnen en cijfers zijn geschilderd op witte zandstenen die in een stenen lijst tegen de bakstenen muur aangebracht zijn. De 12 h lijn heeft een volledige lengte. De andere uurlijnen zijn kort en in puntvorm aangebracht. Plaatselijke zonnetijd van circa VI h tot IIII h. De muur heeft een oostelijke declinatie van 18°.

KATALOGUS Nr.: ANT200 **LOCATIE:** Zijgevel van villa

STRAAT EN NUMMER: Hof van Delftlaan 23

POSTNUMMER: 2180

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR 1968

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer aan zijgevel villa. De zonnwijzer werd op vraag van de eigenaar de Heer Cloostermans tijdens de bouw van de villa aangebracht. De toenmalige architect Van Looy zorgde op een deskundige wijze voor de uitvoering. De zonnwijzer is gekapt uit witte steen. De uurscijfers van 6 h tot 18 h zijn zichtbaar aan de kant van de zonnwijzer. De zijgevel heeft een lichte oostelijke afwijking. Daarom is het tafereel iets scheef geplaatst zodat de zonnwijzer exact naar het zuiden gericht is.

Het woord "CLOOSTERHOF" aan de onderzijde is samengesteld uit een gedeelte van de woorden "CLOOSTERMANS" (de naam van de eigenaar) en "HOF" (Hof van Delftlaan).

KATALOGUS Nr.: ANT216   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: August Scheyvaertslaan 88

POSTNUMMER: 2180

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Ekeren

BOUWJAAR 1975

AANTAL STERREN:

Vierkante blauwkleurige zonnwijzer gemaakt als zuidwijzer. De Romeinse becijfering is van VI tot VI uur. De zonnwijzer is tegel in faience. Hij werd circa 40 jaar geleden aangekocht in Antwerpen. De gevel heeft een oostelijke declinatie van 105°. Hierdoor heeft de zonnwijzer spijtig genoeg geen nut als tijdsaanduider.

KATALOGUS Nr.: ANT070 **LOCATIE:** Vila "Marina"

STRAAT EN NUMMER: Schansstraat 10

POSTNUMMER: 2660

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht in 1975 op rommelmarkt. Zonnewijzer is weggenomen.

KATALOGUS Nr.: ANT112   **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: M. Henriettalei 19

POSTNUMMER: 2660

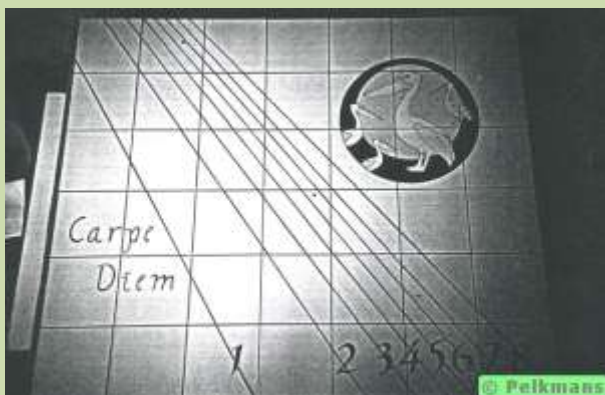
Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN:

1-8 h, Ontwerp J. Lyssens, Berekeningen P. Oyen, westwijzer, keramische tegels, gemaakt door Annie Van Ostaeyen

KATALOGUS Nr.: ANT054 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Hollebeekstraat 181

POSTNUMMER: 2660

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: *

Westwijzer in polypropyleen met 9° noord afwijking. Tafereel in kunststof. Becijfering van vinyl kleefletters. Datumlijnen, winter-, zomertijd. De zonnwijzer is weggenomen door de nieuwe eigenaar in 2001.

KATALOGUS Nr.: ANT040 **LOCATIE:** Muur in tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeekstraat 181

POSTNUMMER: 2660

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR 1990

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer met stijl in aluminium. Verticale zonnewijzer, 9° west afwijkend. Datumlijnen en zonnevereffeningscurve. Zonnewijzer is weggenomen door nieuwe eigenaar van het huis.

KATALOGUS Nr.: ANT084   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Louisalei 54

POSTNUMMER: 2660

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Hoboken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Klein tegeltje geplaatst naast huisnummer, waarschijnlijk gekocht in Spanje of Portugal.

KATALOGUS Nr.: ANT044 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Havenmarkt 7

POSTNUMMER: 2040

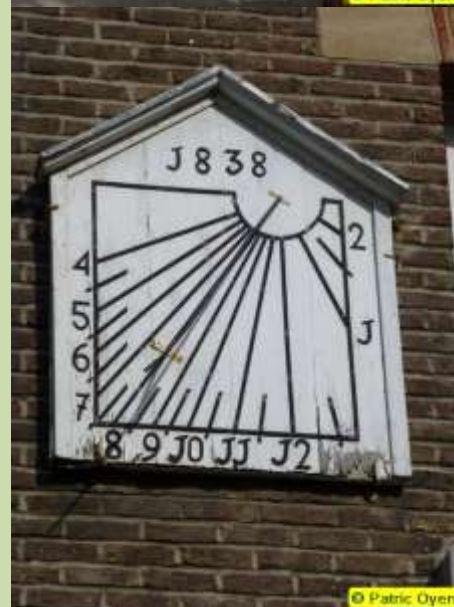
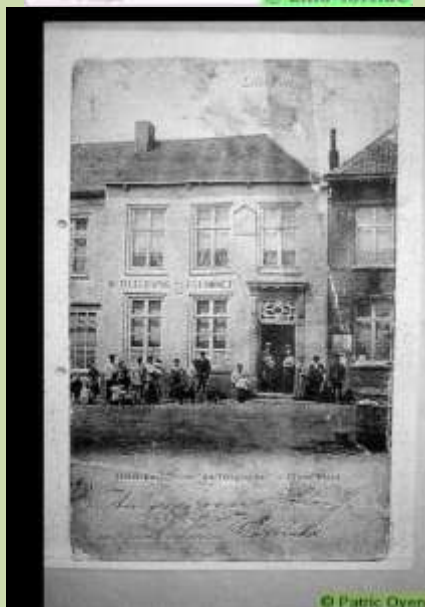
Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Lillo

BOUWJAAR 1838

AANTAL STERREN: ***

Oude zonnewijzer gemaakt uit hout. Wit geschilderd met zwarte Arabische cijfers van IV tot II. In het poldermuseum bevindt zich een zichtkaart met deze zonnewijzer. Het Lillo-Fort, een voormalige garnizoensplaats, werd in 1579 - 1580 ten westen van Oud - Lillo aangelegd, tegenover Liefkenshoek, het militaire bolwerk op de westelijke Scheldeoever. Dankzij de Simon Stevinstichting werd Lillo - Fort als monument beschermd in 1981. Een bezoek waard. Er bestaat een oude postkaart waarop de zonnewijzer te zien is aan een drankgelegenheid "Estaminet Au Télégraphe". In de tweede wereldoorlog werd dit café vernietigd door een bom. De zonnewijzer hangt nu aan een nieuwe woning die werd gebouwd in 1949.

KATALOGUS Nr.: ANT116 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kazerneplein 5

POSTNUMMER: 2040

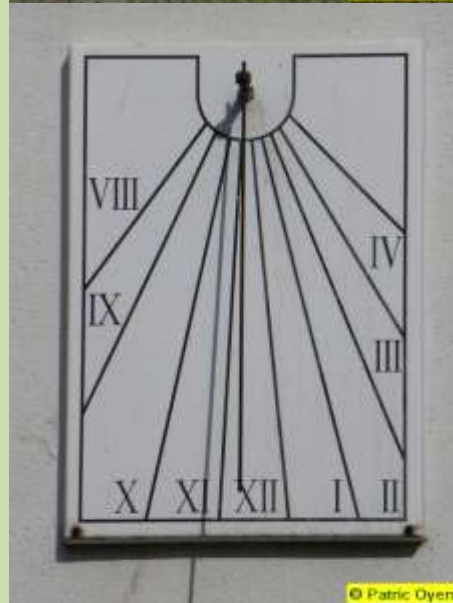
Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Lillo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer hangt aan het Commandeurshuis dat terug werd opgebouwd in 1993 op initiatief van Ingenieur Wim Goossens. VIII - IV, tafereel in witte kleur en zwarte becijfering. Slecht geplaatste uurlijnen en stijl.

KATALOGUS Nr.: ANT130   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Prof. Piccardlaan 13

POSTNUMMER: 2610

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 1946

AANTAL STERREN: *

Tekst: "JAM FUERIT NEC POST UNQUAM REVOCARE LICEBIT" in vlot Nederlands is dit: "Wat voorbij is, is nadien niet meer terug te roepen". (Vertaling door Willy Leenders) .Het instrument bestaat uit 8 witte stenen in de gevel gemetst. Het tafereel ligt iets dieper dan de muur. Spijtig genoeg heeft deze mooie zonnwijzer geen cijfers en uurlijnen.

KATALOGUS Nr.: ANT196   **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Meerlenlaan 18

POSTNUMMER: 2610

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: *

Afmetingen 30 cm x 30 cm. Zonnewijzer is gemaakt van een marmeren tegel. De uurscijfers zijn uit smalti (venetiaans glas) gemaakt en gekleefd op de marmeren tegel. De stijl is uit messing van 2 mm dik gezaagd. Uurscijfers van VI tot V. De uurlijnen zijn in de marmer gekrast en daarna geschilderd met goudverf. Ontwerp, berekeningen en constructie: Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT126 **LOCATIE:** Achtergevel appartement

STRAAT EN NUMMER: Groenenborgerlaan 222

POSTNUMMER: 2610

Type: VER **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 2012

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door P. Oyen. Materiaal: geverniste Multiplex. Deze zuidwijzer had als uurlijnen tijdvereffeningslussen. Hierdoor is het mogelijk om de M.E.T. (mideleuropese tijd) af te lezen. De datumlijnen waren ook weergegeven. Tekst: "Quota videre licet" "Men kan hier zien hoe laat het is" refererende naar de M.E.T. die nu de meest toegepaste tijd is. In het jaar dat de zonnwijzer werd gemaakt verscheen één van de helderste kometen van de 20 ste eeuw: Hale-Bopp. Deze komeet bevond zich op 22/03/1997 op slechts 1.32 astronomische eenheden van de aarde. Vandaar de symbolen op de zonnwijzer. Van de oude zonnwijzer zijn geen foto's beschikbaar hieronder.

De zonnwijzer werd op 15 mei 2012 vervangen door een zonnwijzer in mozaïek en ook gemaakt door P. Oyen . De nieuwe geeft de ware zonnetijd weer. Er zijn 4 datumlijnen: begin winter, begin herfst en lente, begin zomer en 26 februari. De ondergrond van de zonnwijzer is een plaat Aerolam. Dit is een zeer licht bouwmaterial gemaakt uit een aluminium honinggraat middenlaag met glasvezelversterkte epoxy buitenlagen. De mozaïeksteentjes zijn Smalti. Smalti is Venetiaans glas, specifiek voor mozaïek en sinds de derde eeuw gebruikt bij Byzantijnse mozaïeken.

KATALOGUS Nr.: ANT132   **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Koombloemstraat 16

POSTNUMMER: 2610

Type: VER   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Wilrijk

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: **

Moderne verticale zonnwijzer met datumlijnen. Een bolletje op de stijl zorgt voor een schaduw die de datumlijnen volgt. Uurlijnen van VIII tot XVII. De halve uurlijnen zijn tevens getekend. De locatie $51^{\circ} 10' 14''$ NB, $4^{\circ} 23' 08''$ OL is op de zonnwijzer vermeld.

KATALOGUS Nr.: LIM085   **LOCATIE:** Kerk Sint-Aldegondis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3665

Type: VER   **GEMEENTE:** As

DEELGEMEENTE: As

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Aan de zuidgevel van de kerk zijn 2 zonnewijzers aangebracht. De grote is beschreven onder LIM020. De kleine bevindt zich rechts onderaan de grote.

De stijl staat loodrecht op de muur wat gebruikelijk was voor heel oude zonnewijzers die de tijd van de getijden (de gebeden zoals metten, lauden, vespers,...) aangaven in abdijen. De uurlijnen zijn echter van het soort dat uren aangeeft maar eigenaardig genoeg zijn in een halve cirkel 15 in plaats van 13 uren ingegrift in de muur die precies naar het zuiden is gericht. De kerk is sinds 1932 buiten gebruik en is thans museumkerk.

KATALOGUS Nr.: LIM020   **LOCATIE:** Kerk Sint-Aldegondis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3665

Type: VER   **GEMEENTE:** As

DEELGEMEENTE: As

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Aan de zuidgevel van de kerk zijn 2 zonnewijzers aangebracht. De kleine is beschreven onder LIM085.
Grote verticale zonnewijzer zonder uuraanduiding. Stijl van 1 m lengte.
Midden op de trapgevel staat de stijl van een grote zonnewijzer. De uurlijnen en cijfers zijn onzichtbaar geworden.
De kerk is sinds 1932 buiten gebruik en is thans museumkerk.

KATALOGUS Nr.: OOS174 **LOCATIE:** Kerk

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 9960

Type: VER **GEMEENTE:** Assenede

DEELGEMEENTE: Assenede

BOUWJAAR 2017

AANTAL STERREN: ***

De zonnewijzer is zichtbaar aan de zuidergevel van de St-Petrus en St-Martinuskerk op de markt. Mooie roestvaste zonnewijzer met datumlijnen. De zonnewijzer werd ontworpen door Pierre Verschuere de werkgroep leider van Sterrenwacht "De Polderster". De moderne zonnewijzer heet uursijfers van 6 tot 18 h. Spijtig genoeg overleed Pierre Verschuere en het project werd verder uitgevoerd door Patrick Buysse van dezelfde sterrenwacht. De zonnewijzer werd gemaakt door de firma ATS in Merelbeke. Spijtig genoeg is er een kleine afwijking bij de plaatsing gebeurd. Dit is alleen door kenners zichtbaar wanneer de declinatie van de kerkmuur door hun geweten is.

© Patrick Buysse

© Patrick Buysse

© Patrick Buysse

Werken aan Sint-Petrus en Sint-Martinuskerk klaar op 20 oktober

De grote restauratie van de Sint-Petrus en Sint-Martinuskerk is ten einde gekomen. De kerk is nu weer volledig toegankelijk voor de bezoekers. De werken zijn voltooid op zaterdag 20 oktober.

Zonnewijzer duidt voortaan juist tijd aan

De zonnewijzer op de zuidergevel van de kerk is nu juist. De afwijking is gecorrigeerd.

Polyvalente zaal Diederikpijn uitgerust met milieuvriendelijke ledverlichting

De polyvalente zaal Diederikpijn is nu uitgerust met milieuvriendelijke ledverlichting. Dit bespaart energie en verlengt de levensduur van de lampen.

© Patrick Buysse

KATALOGUS Nr.: ANT201 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Beukenlaan 37

POSTNUMMER: 2491

Type: VER **GEMEENTE:** Balen

DEELGEMEENTE: Olmen

BOUWJAAR 2012

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer werd gemaakt door de amateurastronoom Alfons Diepvens lid van de Vereniging voor Sterrekunde. Verticale zonnwijzer op een gegoten betonnen wand. 2 meter hoog en 80cm breed en 10 cm dik. Er is geopteerd voor een halve analemma curve die enkel in de zomerperiode (21 juni - 21 Dec) en tijdens het zomenuur het juiste uur laat zien. De stijl is vervaardigd uit Inox, de uurlijnen zijn gegraveerd en opgevuld met siliconen. Uurcijfers van 12 h tot 19 h.

KATALOGUS Nr.: LIM046   **LOCATIE:** Gevel aan Sint-Jozefscollege.

STRAAT EN NUMMER: Collegestraat 1

POSTNUMMER: 3580

Type: VER   **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beringen

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer opgedragen aan Ignace Naudts. Tekst: "Tempus Fugit." (De tijd vliegt.). Romeinse cijfers VII tot XV. De datumlijnen, uurlijnen en halve uurlijnen zijn rechtstreeks aangebracht op de bakstenen muur. De tekens van de dierenriem zijn ook op de muur bevestigd. Ontwerp Willy Ory.

Het college werd afgebroken in 2016/2017. Daardoor is de zonnwijzer mee verdwenen.

KATALOGUS Nr.: LIM045   **LOCATIE:** Gevel aan sterrenwacht in tuin

STRAAT EN NUMMER: Petrarcastraat 24

POSTNUMMER: 3580

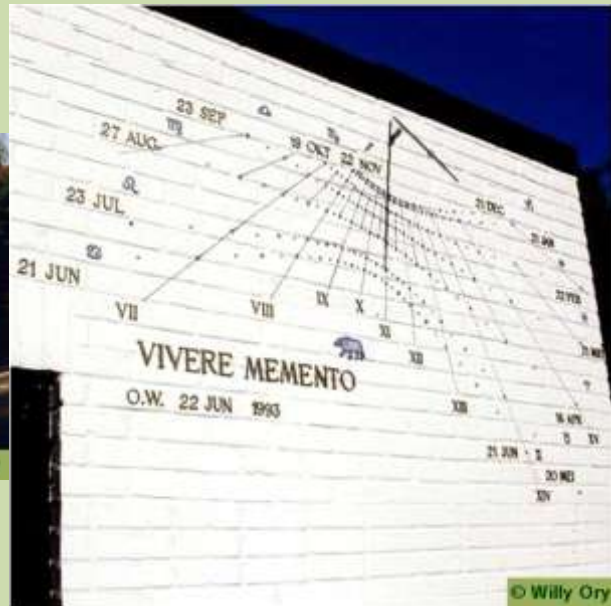
Type: VER   **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beringen

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN: **

Zuidwijzer oost afwijkend. Tekst "VIVERE MEMENTO O.W. 22 JUN 1993". "Denk eraan te leven." De zonnewijzer heeft datumlijnen en werd door Willy Ory van Zonnewijzerkring Vlaanderen berekend en gemaakt.

KATALOGUS Nr.: LIM144   **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Korpelsesteenweg 64

POSTNUMMER: 3581

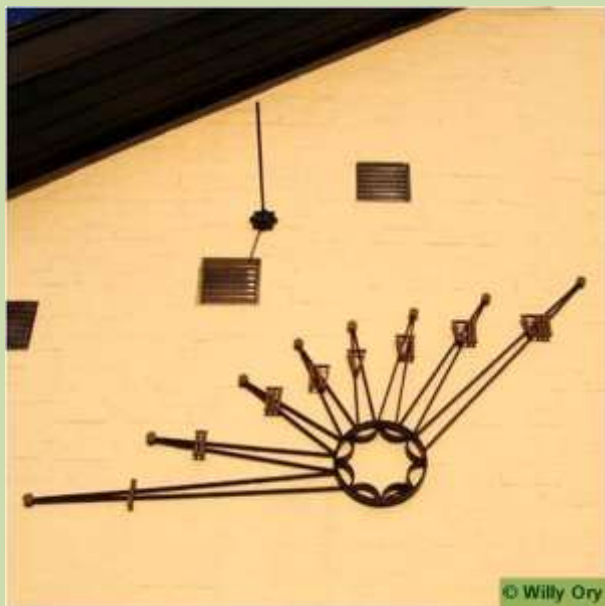
Type: VER   **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Beverlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Verticale moderne puntzonnwijzer aan gevel. Het uiteinde van de gnomon of verticaal geplaatste staaf in de gevel, werpt een schaduw op de uurpunten van de zonnwijzer. Romeinse cijfers voor uuraanduiding van I tot VIII uur. De uurpunten zijn hyperbolisch opgesteld. Op een bepaalde datum, waarschijnlijk rond het begin van de zomer, worden zij aangeduid door de schaduw van het uiteinde van de gnomon. De zonnwijzer is ontworpen en uitgevoerd door Baudouin Vandelloo.

KATALOGUS Nr.: LIM127   **LOCATIE:** Gevel Huis

STRAAT EN NUMMER: Broekkantstraat 121

POSTNUMMER: 3583

Type: VER   **GEMEENTE:** Beringen

DEELGEMEENTE: Paal

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Tuincenter zonnwijzer voor zuidmuur. Verkeerd georiënteerd. De muur waarop de zonnwijzer is aangebracht is echter gericht naar het zuidwesten.

KATALOGUS Nr.: OOS182 **LOCATIE:** Voortuin van woning

STRAAT EN NUMMER: Turfputstraat 8

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Aangekochte zuidwijzer. Afwijkende plaatsing op muur die naar het zuid-oosten gericht is.

KATALOGUS Nr.: OOS190 **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Sparrendreef 13

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Hoepelzonnewijzer aangekocht in een tuincentrum. Verkeerde oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: OOS189 **LOCATIE:** Kampeerverblijfpark

STRAAT EN NUMMER: Schriekenstraat 35

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

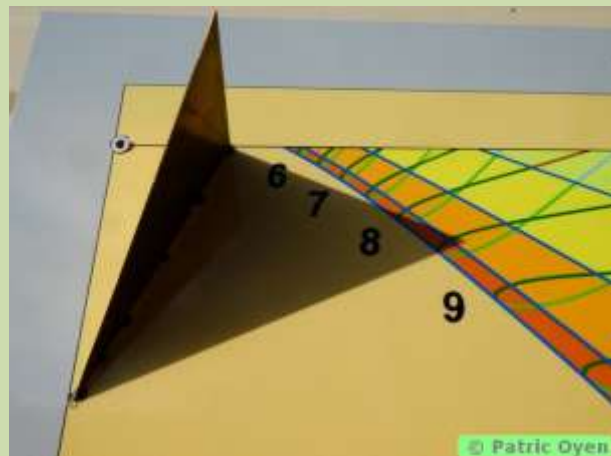
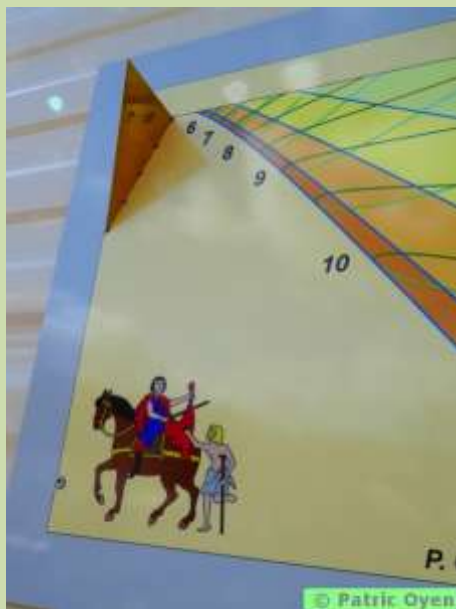
DEELGEMEENTE: Berlare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is terug te vinden op plaats 23 van kampeerverblijfpark Primavera in de Schriekenstraat 35 in Berlare. De locatie is gelegen in Overmere-Donk, een gehucht van Berlare en op amper 500 m van het Donkmeer. Eén van de grootste meren van Vlaanderen.

De zonnwijzer is gemaakt door Patric Oyen een bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen. De zonnwijzer is uniek in zijn soort omdat hij de kloktijd weergeeft. In plaats van rechte uurlijnen, heeft deze zonnwijzer voor de halve en de hele uurlijnen analemma's. De analemma's hebben 4 kleuren. Lichtgroen voor de lente, donkergroen voor de zomer, bruin voor de herfst en lichtblauw voor de winter. Dit is zo uitgevoerd om de aflezing eenvoudiger te maken. De schaduwwerper is driehoekvormig en het hoekpunt duidt het klokuur aan. Aangezien de zonnwijzer datumlijnen heeft voor 21 juni, 21 mei, enz. kan bij benadering de datum afgelezen worden. De zonnwijzer hangt aan een oostelijk gerichte muur. Daardoor kan de zonnwijzer slechts gedurende de morgen afgelezen worden. De zonnwijzer geeft alleen zomertijd weer omdat de zonnwijzer niet beschenen wordt in de winter, het einde van de herfst en het begin van de lente. Het instrument werd ontworpen met het programma Shadows en verder bewerkt met het programma Gimp.

KATALOGUS Nr.: OOS192 **LOCATIE:** Binnenshuis

STRAAT EN NUMMER: Lindestraat 47A

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Overmere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Gekleurde tegelzonnwijzer. Afkomstig van het zuiden van Europa. Dit type komt zeer veel voor en wordt verkocht in toeristenwinkels.

KATALOGUS Nr.: OOS191 **LOCATIE:** Zijgevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Lindestraat 47A

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Overmere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer in witte steen. Verkeerde oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: OOS193 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Colmanstraat 4

POSTNUMMER: 9290

Type: VER **GEMEENTE:** Berlare

DEELGEMEENTE: Uitbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Stenen zonnewijzer met traditionele tekst "Tempus Fugit". De stijl ontbreekt. De becijfering is onjuist. (de uurlijnen van 6 uur staan niet in elkaars verlengde). Deze zuidwijzer staat eveneens op een muur die niet op het zuiden gericht is.

KATALOGUS Nr.: VBR020 **LOCATIE:** Kerk Sint-Lambertus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3061

Type: VER **GEMEENTE:** Bertem

DEELGEMEENTE: Leefdaal

BOUWJAAR 1635

AANTAL STERREN: **

Stenen zonnewijzer op de zuidgevel van de toren (jaartal 1635).

Alleen stijl is nog aanwezig. Geen cijfers of uurlijnen meer zichtbaar.

Merkwaardig detail: toen ik de foto maakte in 1992 was de stijl nog niet geplooid. Op de latere foto van Gnomonica is dit wel het geval. Zie verschil tussen beide foto's.

KATALOGUS Nr.: OOS041 **LOCATIE:** Gevel huis.

STRAAT EN NUMMER: Eikenlaan 22

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Bazel

BOUWJAAR 1990

AANTAL STERREN: *

Gemaakt uit slijpsteen. 7- 7 Met zonnevereffeningscurve. Zonnewijzer is van gevel weggenomen, doch nog bij eigenaar aanwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS085 **LOCATIE:** Tuin

STRAAT EN NUMMER: Zillebeek 24

POSTNUMMER: 9120

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR 1992

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer met bovenaan windwijzer. Deze mooie zonnwijzer is gemaakt uit metsersattributen. Tekst: "Bouwen aan de toekomst" Arabische becijfering van 7 tot 5 uur.

IN 2022 is de zonnwijzer op de brievenbus niet meer aanwezig.

© Roger Vernimmen

© Roger Vernimmen

© Roger Vernimmen

© Google Streetview

KATALOGUS Nr.: OOS038 **LOCATIE:** Toren kloosterkapel van zusters van O.L.V. van presentatie.

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat 57

POSTNUMMER: 9120

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Beveren

BOUWJAAR

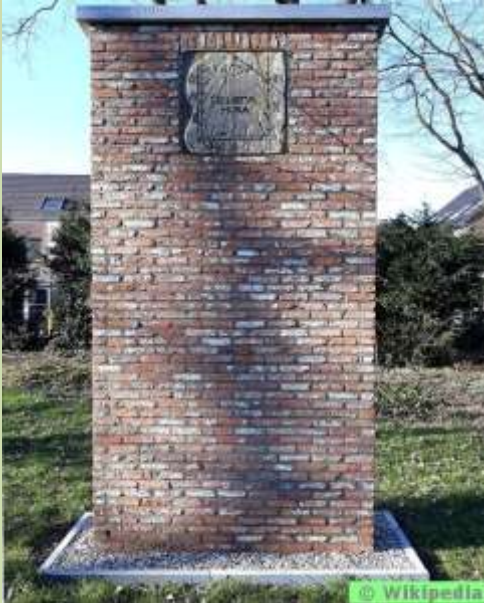
AANTAL STERREN: **

Toren is restant van oude Wilhelmiënpriory. Naar zuiden gericht. Stijl ontbreekt en de zonnwijzer is in slechte staat. Restauratie noodzakelijk. De zonnwijzer is waarschijnlijk beschadigd door een zwaar vuurwapen.

KATALOGUS Nr.: OOS218 **LOCATIE:** Tuin achteraan oude pastorie in het Wolfsbergpark
STRAAT EN NUMMER: Kaaplein 29 **POSTNUMMER:** 3620
Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht **DEELGEMEENTE:** Burcht
BOUWJAAR 1637 **AANTAL STERREN:** ***

De zandstenen zonnwijzer was ingemetseld in de hovenierswoning van "Vila Hortensia" Dorpstraat 41 Burcht. Dit huisje zou eind 2015 afgebroken worden om plaats te ruimen voor het nieuwe gemeentelijke Wolfsbergpark. De Heemkundige Kring Zwijndrecht Burcht wilde de zonnwijzer graag behouden als bijzonder erfgoed, educatiemateriaal en toeristische bezienswaardigheid. De vereniging kreeg van het gemeentebestuur toestemming deze te recupereren. De heemkundige kring zou voor de restauratie zorgen. Inmiddels is dit huisje afgebroken. Bij de afbraak van het gebouw werd de zonnwijzer uit de muur gehaald. Bij de werkzaamheden brak de zonnwijzer in verschillende stukken. Door middel van epoxihars werd de zonnwijzer gerestaureerd en de cijfers en lijnen opnieuw geschilderd. Deze zonnwijzer is wegens zijn ouderdom zeer waardevol. De zonnwijzer is inmiddels opgesteld in het Wolfsbergpark achter de oude pastorie. Omdat de zonnwijzer vervaardigd was voor een declinatie van 23° oost diende men te berekenen waar de constructie gezet moest worden. Met aanwijzingen van Patric Oyen, bestuurslid van de "Zonnwijzerkring Vlaanderen vzw, werd de plaats van opstelling bepaald. Architect Tim Van der Stock tekende een bouwschets met indicaties voor materialen en versterking van het geheel. Hugo Ryckaert werd als aannemer aangesteld. Alhoewel de antieke zonnwijzer niet alle uren exact weergeeft, waarschijnlijk door herhaaldelijke restauraties en overschilderingen, heeft men de uurlijnen niet aangepast om hem in zijn oorspronkelijk waarde te laten.

KATALOGUS Nr.: OOS179 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Pater Vergauwenstraat 11

POSTNUMMER: 9120

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Haasdonk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer gemaakt van keramische tegel. Waarschijnlijk aangekocht in een Mediterraan land. Slechte oriëntatie. De zonnewijzer is bedoeld als geveldecoratie.

KATALOGUS Nr.: OOS062 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde van woning

STRAAT EN NUMMER: Kasteelstraat 8

POSTNUMMER: 9150

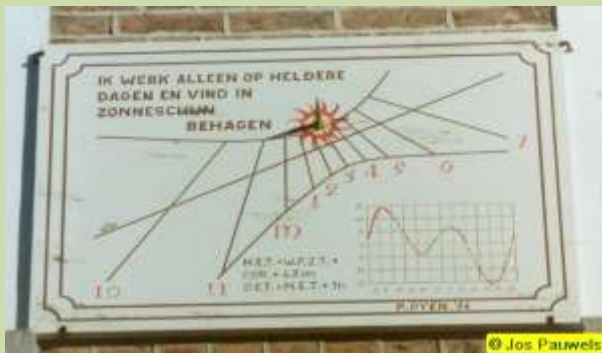
Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Verticale zonnewijzer met datumlijnen en zonnevereffeningscurve. "Ik werk alleen op heldere dagen en vind in zonneschijn behagen" Gemaakt door P.Oyen. Zonnewijzer is weggenomen.

KATALOGUS Nr.: OOS064 **LOCATIE:** Gevel boven Cremerie Chantal

STRAAT EN NUMMER: Hoek Kasteelstraat Saveynstr.

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: *

Verticale westwijzer. VIII - XX. Maakt deel uit van dubbele hoekzonnwijzer, zie ook OOS063. Geschilderd door D. Geukens. Door de slechte staat van de verf werd de zonnwijzer volledig overschilderd en is niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS079 **LOCATIE:** Parkje Kattenberg

STRAAT EN NUMMER: Parkje Kattenberg

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door Mariette Coppens uit arduin die afkomstig is van een van de forten van Antwerpen. (Afgebroken bij aanleg ring). Op de achterzijde is een zonnevereffeningslus merkbaar. De zonnwijzer werd ingehuldigd tijdens het Mercatorjaar in 1994. De zonnwijzer is pal naar het zuiden gericht. In 2018 is het kunstwerk nog in vrij goede staat. Herschilderen van lijnen en cijfers zou de zonnwijzer aan waarde laten toenemen.

KATALOGUS Nr.: OOS163 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Veerstaalstraat 25

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: **

Mooie verticale zonnwijzer. Zichtbaar van op de straat. Rechts onder is een tabel geplaatst die duidelijk het verschil tussen de kloktijd en zonnetid weergeeft. De zonnwijzer werd gemaakt door de bewoner en tevens eigenaar John Van den Reeck. Er is een originele tekst aangebracht. "As de zon schijnt oep dees ploate, wette gij t'is ooe laete."

KATALOGUS Nr.: OOS075 **LOCATIE:** Rond punt Kalver- en Temsestraat

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN: *

Volledig artistieke interpretatie van een middagwijzer. Kunstwerk is gemaakt door Hilde Mets. In 2018 is dit kunstwerk verdwenen en vervangen door straatstenen.

KATALOGUS Nr.: OOS063 **LOCATIE:** Gevel boven Cremerie Chantal

STRAAT EN NUMMER: Hoek Kasteelstraat Saveynstr.

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: *

Verticale noordwijzer. XV - XX. Maakt deel uit van dubbele hoekzonnwijzer. zie ook OOS064. Geschilderd door D. Geukens. Door de slechte staat van de verf werd de zonnwijzer volledig overschilderd en is niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: OOS074 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 22

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN: **

Gemaakt uit witte marmmer. Zonnewijzer heeft logo van kredietbank. De locatie was in 2009 van de Centea bank. Uurcijfers van 4 h tot 15 h. In 2018 is dit instrument nog in goede staat, behalve de stijl. Die vertoont een knik wat duidelijk is op de foto rechts-onder.

KATALOGUS Nr.: OOS176 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Kalverstraat 41

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Kleine stenen zonnewijzer. De zonnewijzer is gemaakt voor een zuidelijk georiënteerde muur. Aangezien de Kalverstraat op die locatie de richting west - oost heeft, heeft de zonnewijzer geen grote fouten en kan gebruikt worden om de plaatselijke zonnetijd aan te duiden.

KATALOGUS Nr.: OOS175 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Kalverstraat 87

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Aangekochte ijzeren zonnewijzer. Uurlijnen staan te dicht bij elkaar en oriëntatie niet in orde.

KATALOGUS Nr.: OOS069 **LOCATIE:** Scheldedijk, wandelpad langs de Schelde aan wit paviljoentje

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: *

Bronzen zonnwijzer, hoorn van eenhoorn is stijl. Gemaakt door D. Ghijs. De eenhoorn komt voor in het wapenschild van Kruibeke-Rupelmonde. De zonnwijzer is niet meer aanwezig wegens ontvreemding.

KATALOGUS Nr.: OOS070 **LOCATIE:** Gevel huis aan straatzijde

STRAAT EN NUMMER: Oeverstraat 23

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Mooi geschilderde zonnwijzer met muurdeclinatie van 49° oost. De bewoners van het huis stammen van schippers, vandaar de motieven op de zonnwijzer. De zonnwijzer is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: OOS134 **LOCATIE:** Gevel van zonnwijzerhuis

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein 14

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 2008

AANTAL STERREN: ***

Inwijding van deze zonnwijzer was op 20 maart 2008. Er werd een wedstrijd uitgeschreven door Zonnwijzerkring Vlaanderen. De jury bestond uit de zonnwijzerkring Vlaanderen en Nederland. Er waren 12 inzendingen. Aimé Pauwels was eerst en tevens de ontwerper. De geel geschilderde zonnwijzer is Noordwestelijk gericht en kan de zonnetijd van 14 h tot 20 h aanduiden. De zonnwijzer stelt de oerknal voor. Er zijn geen uurlijnen doch de punten van de stervorm die de oerknal voorstelt duiden de uren en halve uren aan. Het geel contrasteert met het grijs van de gevel. De stijl is uitgevoerd in roestvast staal. De zonnwijzer is verscheidene meters hoog en is zeer goed zichtbaar en af te lezen over het volledige Mercatorplein. De zonnwijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 46. De zonnwijzer is nog steeds in goede staat in 2018.

KATALOGUS Nr.: OOS071 **LOCATIE:** Gevel huis aan straatzijde

STRAAT EN NUMMER: Nederstraat 45

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Middaglijn met data van het begin van elk jaargetijde. Middaglijn is scheepsmast. In 2018 is de middaglijn verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS130 **LOCATIE:** Voorgevel in nok

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein 7

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 2006

AANTAL STERREN: **

Deze sierlijke cirkelvormige zonnewijzer is in de voorgevel ingemetseld aan de bovenzijde van een hoekhuis naast de voormalige post. Blauwe tekst: "VERBA VOLANT SCRIPTA MANENT" "gesproken woorden vliegen heen, geschreven tekst blijft". De vergulde stijl heeft de vorm van een ganzeveer. De rode cijfers van 4 tot 10 en de tekst zijn in de steen gekapt. De gevel heeft een noord-oostelijke declinatie wat uitzonderlijk is. Hierdoor kan de zonnewijzer maar afgelezen worden in de vroege morgen. Door de noord-oostelijke declinatie snijdt de stijl het tafereel aan de onderzijde. In 2018 is de zonnewijzer nog steeds in goede staat. Spijtig van de mosvorming onder de stijl.

KATALOGUS Nr.: OOS108 **LOCATIE:** Voorgevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 3

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1999

AANTAL STERREN: ***

Tekst: "t zijn niet wij die stil staan" Gemaakt door Pieter Boudens in Franse steen. Arabische uren cijfers van 4 tot 15. De zonnewijzer is in 2018 nog steeds in goede staat wegens de kwaliteit van de uitvoering.

KATALOGUS Nr.: OOS109 **LOCATIE:** Voorgevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Hoek Visserstr. - Kasteelstr.

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1999

AANTAL STERREN: *

Mooie geschilderde zonnwijzer. Tekst: "'t is later dan je denkt." Arabische cijfers. In 2011 werd de gevel opnieuw geschilderd. Spijtig genoeg werd in 2011 ook de zonnwijzer overschilderd. In 2018 bleef de toestand onveranderd.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Jos Pauwels

© Patric Oyen 4/11/2018

KATALOGUS Nr.: OOS065 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Mercatorplein

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer gehouwen uit witte zandsteen. V - XVII. Gemaakt door Albert Strobbe Zwijnaarde. In 2018 is de zonnwijzer nog in goede staat.

KATALOGUS Nr.: OOS076 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat 39

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN: **

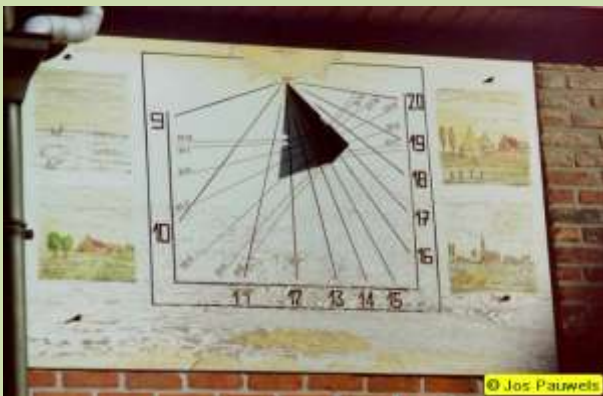
Afbeelding van 4 jaargetijden. Geschilderd op multiplex. Zonnewijzer heeft datumlijnen. 9 -20. In 2018 is de zonnewijzer in zeer slechte staat. De lagen van het multiplex komen los en er zijn nog slechts verfrestanten zichtbaar.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Jos Pauwels

© Patric Oyen 4/11/2018

KATALOGUS Nr.: OOS140 **LOCATIE:** Voor voormalige scheepswerf

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Tekst: "Delhi, Teheran, Kairo, Dakar, Rio de Janeiro, Iquitos"

Verticale zonnwijzer gemaakt door de voormalige scheepswerf "Scheldewerven" van Rupelmonde. Hij staat in de nabijheid van de gebouwen van de scheepswerf. Becijfering van 6 h tot 18 h. De zonnwijzer is nog in redelijke staat in 2018. Spijtig genoeg staat de zonnwijzer niet vast en kan verdraaid worden.

KATALOGUS Nr.: OOS061 **LOCATIE:** Gevel aan bakkerij

STRAAT EN NUMMER: Geraard De Cremerstraat 54

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

6 - 13. Uitvoering door E. De Roeck. Spreuk: "Geef on heden ons dagelijks brood" Op de plaats van de bakkerij is een nieuwe woonst gekomen. De zonnewijzer die boven de poort hing van de garage van het oude pand is natuurlijk verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS060 **LOCATIE:** Pleintje
STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat aan dijk van de Schelde

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

Gemaakt uit een anker. 6 - 6. Spreuk "De tijd ligt vast, hoe U hem gebruikt bepaalt U zelf." Gemaakt door Antoon Ketels, J.Lyssens en P. Van Wouwe. In 2018 nog in vrij goede staat.

KATALOGUS Nr.: OOS135 **LOCATIE:** Kerkhof

STRAAT EN NUMMER: Temsestraat

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnwijzer aan familiegraf van Josephine Boodts moeder van Julien Lyssens. Uurlijnen van 7h tot 6h. Witte steen. Spreuk: "Alleen tijd blijft eeuwig duren. Als tijdaanduider heeft een zonnwijzer een sterke symbolische waarde op een kerkhof. Ook vele gezegden in onze taal verwijzen naar de relatie tussen de tijd en de dood: Er is een tijd van komen en gaan. Volgende tekst is van Chantal Verdoorent Gids van Rupelmonde:

De muur van het grafmonument van de familie Lyssens werd gebouwd op de oude funderingen van de vroegere kerkhofmuur die dateerde van 1821 en die werd afgebroken bij de uitbreiding van het kerkhof. Zoals de oorspronkelijke muur werd ze uitgevoerd in oude Rupelmondse baksteen, afkomstig uit de voormalige Rupelmondse steenbakkerijen en vervolgens verder afgedekt met een arduinen plaat.

De zonnwijzer staat in een arduinen portiek die een kopie is van deze van het ouderlijke huis van de familie. De zonnwijzer is gekapt in een rosal steen, een zandsteen en de uren zijn in Arabische cijfers. De portiek en de zonnwijzer stellen een deur voor die de toegang symboliseert tot het hiernamaals, de eeuwigheid net als tot het oneindige in de ruimte.

De tekst: Alleen tijd blijft eeuwig duren verwijst naar de vergankelijkheid van het leven op aarde en naar het eeuwige en het eeuwigdurende van de TIJD.

Links hangt een houten kruisje. Het hout van het kruisje verwijst naar de voornaamste beroepsactiviteiten van de familie: vele generaties waren actief als meubelmakers en schrijnwerkers.

De namen van de overleden familieleden komen op kleine arduinen stenen horizontaal tussen de arduinen klinkers.

KATALOGUS Nr.: OOS117 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Oeverstraat 31

POSTNUMMER: 9150

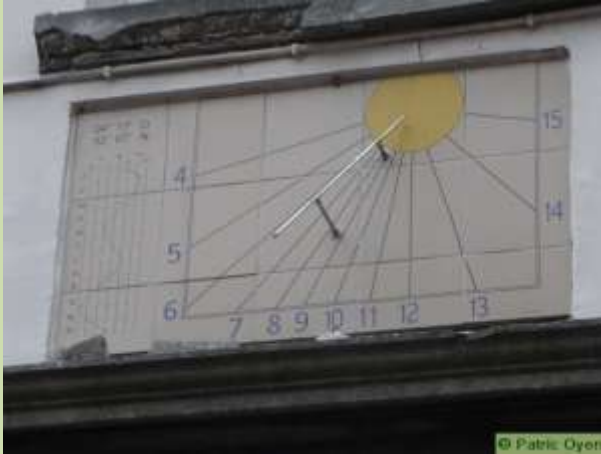
Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

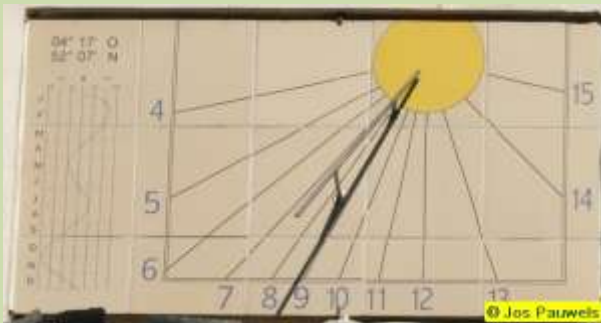
Mooie zonnwijzer in keramieken tegels. Weergave van Noorderbreedte en Oosterlengte. De zonnevereffeningscurve is aan de linkerzijde weergegeven. Uurlijnen 4 - 15. Wegens kwaliteit van de tegels is de zonnwijzer in 2018 nog steeds onberispelijk.

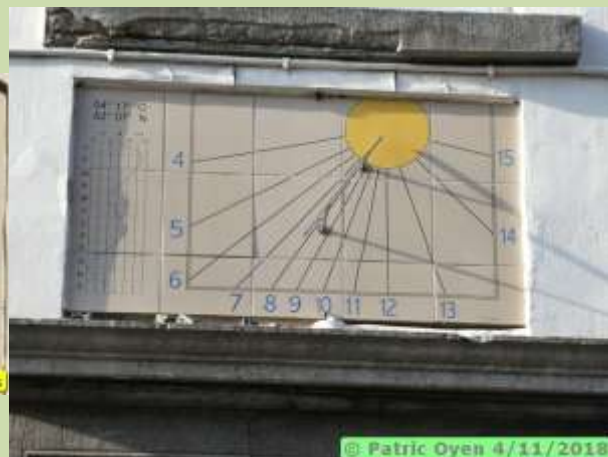
© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Jos Pauwels

© Patric Oyen 4/11/2018

KATALOGUS Nr.: OOS116 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Oeverstraat 13

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Mooie geschilderde zonnewijzer met geschilderde zeilboot, zon en burchtoren van Rupelmonde. Uurlijnen 5 - 15. De verf is bijna volledig verdwenen in 2018.

KATALOGUS Nr.: OOS068 **LOCATIE:** Gevel aan straatzijde van huis "Roelands"

STRAAT EN NUMMER: Kloosterstraat 21

POSTNUMMER: 9150

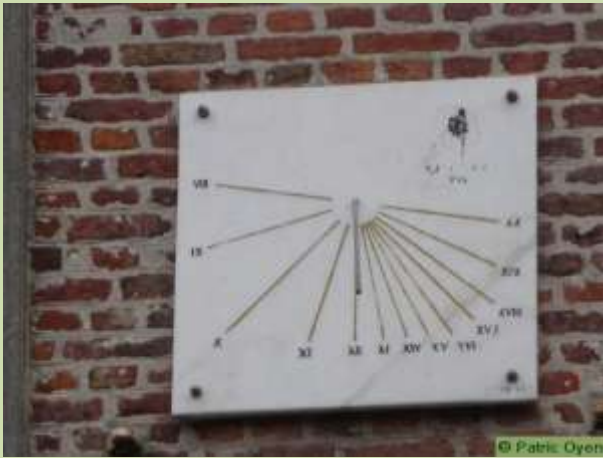
Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer. Muurdeclinatie 44°. Tafereel in marmer. zonnewijzer heeft logo van Mercatorjaar 94. Gemaakt door A. Strobbe. In 2018 verdient de zonnewijzer een restauratie. Vele uurlijnen en uursijfers zijn verdwenen door de tand des tijds.

KATALOGUS Nr.: OOS059 **LOCATIE:** Zijgevel van huis

STRAAT EN NUMMER: Gelaagstraat 19

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1994

AANTAL STERREN:

Verticale geschilderde zonnewijzer 4 x 4 meter. 9 - 20. Landschap met wolken en vogels. Gemaakt en ontworpen door Daniel Ghijs.

In 2016 werd de muur volledig herschilderd. Daardoor is de zonnewijzer verdwenen.

KATALOGUS Nr.: OOS139 **LOCATIE:** Achteraan parking

STRAAT EN NUMMER: Pad naar Lodderdamstraat

POSTNUMMER: 9150

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Rupelmonde

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN: **

Deze zeer mooie zonnwijzer is moeilijk te vinden. Tussen nummers 40 en 44 van de Kloosterstraat is een ingang voor autostaanplaatsen. Waar de autostaanplaatsen eindigen begint aan de linkerkant een pad dat naar de Lodderdamstraat gaat. Aan het begin van dit pad staat op 2 mooi afgewerkte arduinen sokkels de zonnwijzer. De zonnwijzer zelf is uit arduin en heeft een roestvaste stijl. Op de stijl staat de uuraanduiding "15 u 30". Rond deze tijd werpt de stijl juist geen schaduw op het tafereel. De cijfers zijn uit een bronslegering gemaakt. De uurlijnen zijn aangebracht van IX h tot VIII h. Elk uursegment is opgedeeld in 4 kwartiersegmenten.

Door de kwaliteit van de materialen is de zonnwijzer nog in goede staat in 2018.

KATALOGUS Nr.: OOS151 **LOCATIE:** Voorgevel

STRAAT EN NUMMER: Oude Dorpsstraat 4

POSTNUMMER: 9120

Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Vrasene

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN:

Zeer mooie mozaïek. De stijl ontbreekt spijtig genoeg. De gevel is zuidelijk gericht met een declinatie van 10° oost. (gemeten met Google Earth). De uurlijnen zijn niet correct aangebracht volgens de muurdeclinatie en ook niet correct volgens de zonnetijd. De 12 h lijn wijkt te veel af van de verticale. Dierenriemtekens van vissen, boogschutter, ram en scorpioen. Gemaakt door Paul Declerck uit Nieuwkerken Waas.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: OOS043 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Mosselbank 5

POSTNUMMER: 9120

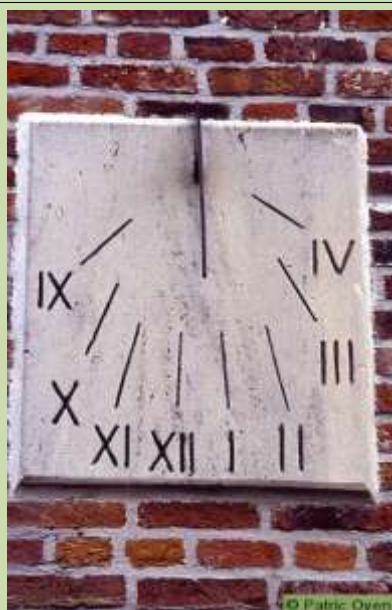
Type: VER **GEMEENTE:** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht

DEELGEMEENTE: Vrasene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

IX - IV

KATALOGUS Nr.: LIM178   **LOCATIE:** Zijgevel huis

STRAAT EN NUMMER: Kampveldstraat 1a

POSTNUMMER: 3740

Type: VER   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Bilzen

BOUWJAAR 2010

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Berekening: Willy Leenders

Spreuk: TEMPUS IMPERATOR HOMO VIATOR (De tijd heerst, de mens is onderweg)

Sobere en kunstzinnig gekapte zonnwijzer uit blauwe steen met stijl in roestvrij staal. De muur is ongeveer naar het ZZO gericht. Vandaar het asymmetrisch patroon van de uurlijnen.

Het tweede deel van de spreuk HOMO VIATOR verwijst niet alleen naar de letterlijke betekenis 'de mens is onderweg'. Het is ook een knipoog vanwege de eigenaar van de zonnwijzer, een gewezen rechter. In rechtsmiddens is de ambtenaar die documenten van de ene dienst naar de andere brengt een 'viator'.

Bron en tekst: Website Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM069   **LOCATIE:** Kasteelhoeve de Rosen Groenendael

STRAAT EN NUMMER: Groenendaal 2

POSTNUMMER: 3740

Type: VER   **GEMEENTE:** Bilzen-Hoeselt

DEELGEMEENTE: Waltwilder

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Het Maaslandse renaissancekasteel Groenendaal of Croonendaal rust waarschijnlijk op een ouder fundament. Het slot werd verbouwd behalve de zijgevels. Het tafereel is cirkelvormig in witte zandsteen uitgevoerd. Romeinse becijfering van X tot VIII uur.

KATALOGUS Nr.: LIM002   **LOCATIE:** Pastorie, gevel van het bijgebouw

STRAAT EN NUMMER: Monshofstraat 11

POSTNUMMER: 3950

Type: VER   **GEMEENTE:** Bocholt

DEELGEMEENTE: Reppel

BOUWJAAR 1607 (circa)

AANTAL STERREN: *

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving.

"De pastorie was afhankelijk van de abdij van Echternach. Vanaf ca. 1600 waren de pastoors religieuzen van de abdij van Postel, waarschijnlijk afkomstig van het refugiehuis van de abdij in Bree, dat in XVII A uitgroeide tot een klein klooster. De pastorie wordt voor het eerst vermeld in 1726. Ze is gelegen op een rechth., omgracht en gedeeltelijk ommuurd perceel, met ingang via een poortgebouw in het O.; hier bevond zich oorspronkelijk een ophaalbrug."

Geschilderde zonnewijzer op muur. Er is geen becijfering meer aanwezig. De pastorie bevindt zich in een rustige omgeving aan de gevel van het bijgebouw. Er zijn mooie wandelingen mogelijk in de omgeving. Volgens de dienst van toerisme van Bocholt zou de zonnewijzer van rond 1600 zijn. De bouwdatum van het gebouw waar de zonnewijzer is geplaatst zou van 1600 zijn. Waarschijnlijk is dit bouwjaar een afronding. Afgeleid van de muurankers zou het gebouw van 1607 zijn. Volgens de officiële lijst van onroerend erfgoed dateert het gebouw tussen 1650 en 1750. De zonnewijzer dateert dus heel waarschijnlijk van na de bouwdatum van het gebouw.

KATALOGUS Nr.: ANT223   **LOCATIE:** Schouw aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Benedenstraat 18

POSTNUMMER: 2880

Type: VER   **GEMEENTE:** Bornem

DEELGEMEENTE: Bornem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Aangekocht exemplaar uit Spanje. Verkeerde oriëntatie. Gnomon verplooid om verkeerde oriëntatie te compenseren. Spijtig genoeg is het tafereel ingemetseld en is vervanging door een goed exemplaar moeilijk. Tekst: "Tempus Fugit"

KATALOGUS Nr.: ANT129   **LOCATIE:** Zijgevel aan boerderij

STRAAT EN NUMMER: Scheldestraat 31

POSTNUMMER: 2880

Type: VER   **GEMEENTE:** Bornem

DEELGEMEENTE: Weert

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Mooie oude zonnwijzer in steen uitgehouwen. Uurcijfers in Gotisch schrift. Becijfering in Romeinse cijfers VI - VI. Niet zichtbaar vanaf de openbare weg. De hoeve is van 1792. Vermoedelijk heeft de ZW dezelfde ouderdom. Andere zonnwijzers met Gotische cijfers zijn te vinden aan de Sint-Gummarus kerk in Lier (ANT016) en in Veurne aan de Sint-Niklaaskerk (WES008).

KATALOGUS Nr.: VBR069 **LOCATIE:** Kasteel van Kwabeek

STRAAT EN NUMMER: Neervelpsestraat 11

POSTNUMMER: 3370

Type: VER **GEMEENTE:** Boutersem

DEELGEMEENTE: Boutersem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Kasteel van Kwabeek. Voormalige baronie die eertijds een der belangrijkste burchten uit de streek bezat. Een gravure van Harrewyn (einde XVII) stelt een hoge, met grachten omgeven meestetoren voor: drie bouwlagen opgetrokken op vierkant grondplan en bekroond met vier spietorentjes en kantelen; twee rondboogvensters op de tweede en rechth. Vensters en zonnewijzer op de derde verdieping.

KATALOGUS Nr.: VBR033   **LOCATIE:** Kerk Sint-Lucia aan oud torentje

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3370

Type: VER   **GEMEENTE:** Boutersem

DEELGEMEENTE: Verrijk

BOUWJAAR 1650

AANTAL STERREN: **

Mr. Oosterlynck heeft zonnwijzer gerestaureerd. VI - VI. zonnwijzer heeft stijl en zwart geschilderde cijfers.

KATALOGUS Nr.: OOS144 **LOCATIE:** Kerk Sint-Maria

STRAAT EN NUMMER: Everbeekplaats zonder nummer

POSTNUMMER: 9660

Type: VER **GEMEENTE:** Brakel

DEELGEMEENTE: Everbeek

BOUWJAAR 1876

AANTAL STERREN: *

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:
"Hardstenen plaat met zonnewijzer, gedateerd 1876, tussen de vensters van de eerste en tweede trav. van de zuidelijke langsgewel."

KATALOGUS Nr.: WES130 **LOCATIE:** Hoeve

STRAAT EN NUMMER: Zuid-oostwijk 7

POSTNUMMER: 8450

Type: VER **GEMEENTE:** Bredene

DEELGEMEENTE: Bredene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Coördinaten: 51° 13' 37,6" NB 2°57'51,8" OL

Zogenaamd "Hof ter Blauwe Sluzye" volgens opschrift van opkamer. Hoevebenaming dateert van 1902 en verwijst naar de ligging, reeds aangeduid op de Ferrariskaart (1770-1778), ten zuidwesten van de gelijknamige sluis (zie Sluizenstraat). De hoeve is in zeer slechte staat en onbewoonbaar. De zonnewijzer is verkeerd ontworpen. Waar normaal het cijfer XII moet staan staat het cijfer X. De zonnewijzer loopt ongeveer 2 h achter indien de declinatie van de muur zou in acht genomen zijn.

Van de historische hoeve Hof ter Blauwe Sluzye staat enkel nog maar het woongedeelte overeind nadat de eigenaar het liet slopen. Zonder vergunning en daar tillen we zeer zwaar aan, zegt schepen Kristof Vermeire (CD&V).

Hof ter Blauwe Sluzye in de Zuid-Oostwijk ligt op een boogscheut van het gelijknamige kruispunt in de polders. De hoeve staat op de Vlaamse inventaris van bouwkundig erfgoed en dus mag er niet zomaar iets mee gedaan worden.

De hoeve staat al jaren leeg en veranderde een drietal jaar geleden van eigenaar. Meteen doken plannen op voor een feestzaal of andere bestemming, maar het gemeentebestuur weigerde twee keer een sloop- en bouwvergunning onder meer door een mobiliteitsprobleem. Maar de Bestendige Deputatie gaf de eigenaar in beroep wel gelijk. Er is inderdaad door de provincie een vergunning afgeleverd om de waardevolle vierkantshoeve te renoveren, zegt schepen voor ruimtelijke ordening Kristof Vermeire (CD&V). Voor een sloop is er geen vergunning.

Op de foto links-onder de situatie in juni 2009. (Google Streetview)

KATALOGUS Nr.: WES019 **LOCATIE:** Gevel museum heemkunde "Turkeyenhof"

STRAAT EN NUMMER: Zegelaan 42

POSTNUMMER: 8450

Type: VER **GEMEENTE:** Bredene

DEELGEMEENTE: Bredene

BOUWJAAR 1982

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer werd gemaakt door J.B. Dreesen. Hij was lid van de heemkring "De Plate" uit Oostende. Het instrument bevindt zich aan de voorgevel van het Turkeyenhof, een gerestaureerde hoeve uit 1737. Het Turkeyenhof is voor de heemkundige kring Ter Cuere een heemhuis en een documentatiecentrum. In de museumhoeve krijgt de bezoeker via de tentoongestelde oude gebruiksvoorwerpen, Gallo-Romeinse vondsten die dateren uit de periode 70 - 100 na Christus, foto's en affiches, een brede kijk op het verleden van de gemeente Bredene en streek.

Tekst op zonnwijzer: "ZONDER ZON ZWIJG IK".

Witte ondergrond met zwarte becijfering. FECIT en daar achter de initialen van J.B. Dreesen.

KATALOGUS Nr.: LIM104   **LOCATIE:** Gevel politiebureau. Oud gemeentehuis.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3960

Type: VER   **GEMEENTE:** Bree

DEELGEMEENTE: Bree

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Recente stenen zuidwijzer met vergulde tekst en urcijfers. Geplaatst op een hoek van het gebouw. Romeinse becijfering VI - VI.

Het oude stadhuis van Bree kreeg in 1647 een nieuwe gevel. In 1666 werd er een zonnewijzer aangebracht. Deze is inmiddels verdwenen. (Inventaris Bouwkundig Erfgoed)

Spreuk: TEMPUS FUGIT - CAVE NE PERDAS HOC TUUM Vertaling: De tijd vlucht - Let op dat je de uwe niet verliest

KATALOGUS Nr.: LIM099   **LOCATIE:** Zuidgevel van Sint-Pieterskerk

STRAAT EN NUMMER: Dorpstraat

POSTNUMMER: 3960

Type: VER   **GEMEENTE:** Bree

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De pseudo-basilicale Sint-Pieterskerk dateert van de 15 de eeuw en bevindt zich in Tongerlo een deelgemeente van Bree. Zonnewijzer in de Oostravee van de zuidzijde. Romeinse cijfers IX tot XVI. Stijl is staaf in de muur. Uurlijnen zijn zwart geverfde strepen op de witte stenen van de kerk.

KATALOGUS Nr.: WES093 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Gouden Boomstraat 42

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 1935

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer met arduinen tafereel en metalen stijl. Redelijk goede staat. Waarschijnlijk gemaakt voor middelbare wintertijd. Arabische cijfers van 7 h tot 17 h.

KATALOGUS Nr.: WES140 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde gebouw

STRAAT EN NUMMER: Burg

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De Burg geschilderd ca. 1691-1700 door Jan Baptist van Meunincxhove, met op de achtergrond het Landhuis van het Brugse Vrije en de oude Civiele Griffie. Wikipedia.
Zonnewijzer is uiteraard niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: WES098 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Jeruzalemstraat 57

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is te vinden in de wijk Sint-Anna kwartier. Tekst: "Alleen de schaduw sluipt verder." Uurgetallen: VIII - XII - XV - IXX. Deze mooie zonnewijzer is door Pieter Boudens gekapt. Er is een herdenkingsplaat onder de zonnewijzer met de tekst: "Ingehuldigd door Frank Van de Voorde Voorzitter OCMW Brugge 26/11/2002"

KATALOGUS Nr.: WES127 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Willem De Dekenstraat 34

POSTNUMMER: 8000

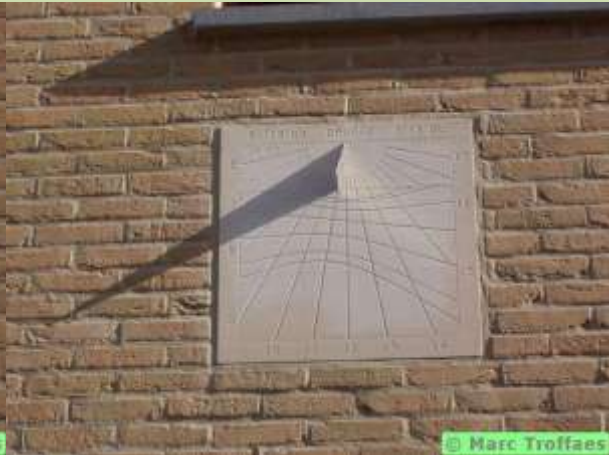
Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 2005

AANTAL STERREN: *

Deze mooie zonnewijzer is verwerkt in de achtergevel van een woning. Hij is niet zichtbaar van op de straat. De coördinaten zijn vermeld op het tafereel. "51°13' NB BRUGGE 3°23'OL". Het instrument vermeldt "Juni 2004", dit is de bouwdatum van de woonst. De zonnewijzer zelf werd ingemetseld in 2005. De zonnetijd is af te lezen van 6 h tot 17h. De muur heeft een declinatie van circa 9° oost. Er zijn 7 datumlijnen aanwezig.

KATALOGUS Nr.: WES013 **LOCATIE:** Gevel Sint-Jans Hospitaal

STRAAT EN NUMMER: Mariastraat

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 1961

AANTAL STERREN: ***

Grote zonnwijzer op binnenplein van het hospitaal. Zeer mooie ligging. Het hospitaal is nu museum. Bezoek waard. Vierkante kalkzandstenen zonnwijzer met Romeinse cijfers ter vervanging van oude bepleisterde zonnwijzer van 1909. Uitlezing: XI - VIII.

De bovenste 2 foto's dateren van 1991 en de onderste 2 foto's dateren van 2021.

KATALOGUS Nr.: WES100 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Lange rei 52 n

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De ZW is gemaakt door Pieter Boudens. Tekst "M & L" "ER IS GEEN TIJD OF IS ER NIETS DAN TIJD". Zeer mooie zonnewijzer in witte steen gekapt door Pieter Boudens. Uurlijnen van 8 h tot 19 h. Sterretjes op de achtergrond.

KATALOGUS Nr.: WES088 **LOCATIE:** Tuin achter woning

STRAAT EN NUMMER: Sint-Annarei/Blekersstraat 2

POSTNUMMER: 8000

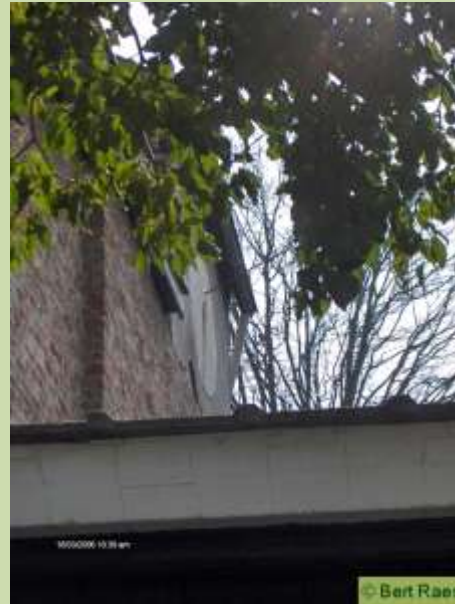
Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnewijzer op de achterste, zuidgerichte tuinmuur van cafe Vlissinghe in de Blekerstraat 2. Slechte staat. Deze grote, zuidwestelijk gerichte zonnewijzer is ingewerkt in de gevel van een voormalige ziekenzaal die gebouwd werd in het begin van de 14de eeuw. De huidige zonnewijzer is vermoedelijk een reconstructie van 1909 en hij is in 1961 gerestaureerd. Deze drankgelegenheid is de oudste van Brugge en wordt reeds uitgebaat sinds 1515.

KATALOGUS Nr.: WES086 **LOCATIE:** Zijgevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Koningstraat 17

POSTNUMMER: 8000

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnwijzer op zuidermuur. Zonnwijzer afkomstig uit Spanje. Prof. Emeritus Vlaemynck zei aan Bert Raes dat hij de ZW van zijn schoonbroer bekomen had. Waarschijnlijk gekocht in een antiekzaak in circa 1985. Het huis zou wel gebouwd zijn sinds 1690.

KATALOGUS Nr.: WES080   **LOCATIE:** Zuidermuur van duiventoren van hoevencomplex uit 1652

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8380

Type: VER   **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Lissewege

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Locatie is aan Boudewijnkanaal. Resten van abdij Groot Ter Doest.

KATALOGUS Nr.: WES056 **LOCATIE:** Vossenburg, Domein Coudekeuken.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8200

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Bronzen namaakzonnwijzer. Mooi kunstwerk.

KATALOGUS Nr.: WES059 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Bremlaan 10

POSTNUMMER: 8200

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Andries

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gemaakt door Pieter Boudens

KATALOGUS Nr.: WES113 **LOCATIE:** Huis

STRAAT EN NUMMER: Moerkerkse steenweg 458

POSTNUMMER: 8310

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Kruis

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:

"Landhuis en koetshuis "Les Peupliers" of "Ten Brouck" . Het dubbel landhuis met vijf traveeën uit de 19de eeuw. Symmetrische lijstgevel met bakstenen parement uit de jaren 1930 en doorlopende banden ter hoogte van de onderdorpels, arduinen plint. Eenvoudige rechthoekige muuropeningen met vlakke omlijstingen in simili, geplaatst in de jaren 1930. De 19de-eeuwse geprofileerde omlijsting van de deur is behouden. Boven de deur bevindt zich een zonnewijzer."

KATALOGUS Nr.: WES021 **LOCATIE:** Gevel kasteel "Nieuwenhove"

STRAAT EN NUMMER: Nieuwenhove 1

POSTNUMMER: 8310

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Kruis

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Gerestaureerd door huidige eigenaar. Gegevens bekomen in 1991

De bovenste tekst is "NON REGO NISI REGAR "

met als vrije vertaling : " Ik regel niet, behalve als ik geregeld wordt (door de zon)."

De onderste tekst is " UT HORA SIC VITA "

met als vrije vertaling: " het leven is zoals een uur " (zo vlug gaat het voorbij).

Meer details zijn te vinden in het tijdschrift De Biekerf

https://www.dbnl.org/tekst/_bie001195901_01/_bie001195901_01_0004.php

Enkele verbouwingen zijn wellicht te situeren in het derde kwart van de 18de eeuw waaronder het aanbrengen van de zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: WES033 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Vogelkersstraat 3

POSTNUMMER: 8200

Type: VER **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Sint-Michiels

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Ingemetselde donkere stenen als uraanduiding. Alleen cijfer 12 h aanwezig.

KATALOGUS Nr.: BRU008   **LOCATIE:** Voormalige Coudenbergpaleis

STRAAT EN NUMMER: Paleizenplein 7

POSTNUMMER: 1000

Type: VER   **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aan het voormalige Coudenbergpaleis bevonden zich minstens twee zonnewijzers. De tweede verticale zonnewijzer was aangebracht onder het klein dak van een vierkante toren aangrenzend aan de kapel. De stijl is vrij groot uitgevallen. Het is niet zeker of de stijl in werkelijkheid zo was uitgevoerd.

Het Coudenbergpaleis was ongetwijfeld één van de mooiste prinselijke residenties van Europa in de Moderne tijd. Vanaf de heuvel van de Coudenberg domineerde het paleis de stad Brussel.

Van de 12e tot de 18e eeuw transformeerden de opeenvolgende heersers van het hertogdom Brabant het kleine kasteel in een weelderig woonpaleis. Het kreeg geleidelijk een centrale rol in de politiek van de Lage Landen en werd een belangrijke plek voor de diplomatie en een oord van plezier. In de 15e eeuw kwam het in handen van de hertogen van Bourgondië om daarna in de 16e eeuw de belangrijkste residentie te worden van Keizer Karel en de aartshertogen Albrecht en Isabella in de 17e eeuw.

In 1731 werd het bijna volledig verwoest door een grote brand. Het 'Verbrande Hof' lag bijna 40 jaar lang in puin en werd definitief afgebroken tijdens de jaren 1770 om plaats te maken voor het nieuwe Koningsplein.

Tijdens de 2e helft van de 20e eeuw graven archeologen de belangrijkste overblijfselen op om ze aan het begin van de 21e eeuw toegankelijk te maken voor het publiek.

In 2000 wordt de doorgang via het hôtel Bellevue (BELvue museum) verwezenlijkt en wordt de site doorlopend toegankelijk voor het grote publiek. De overblijfselen worden mits een verklarend parcours gesitueerd en toegelicht. Deze museografie wordt in 2004 aangevuld. In maart 2009 volgt dan de opening van het definitieve parcours en wordt de nieuwe permanente museumruimte ingehuldigd.

KATALOGUS Nr.: BRU015 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER:

Type: VER **GEMEENTE:** Brussel

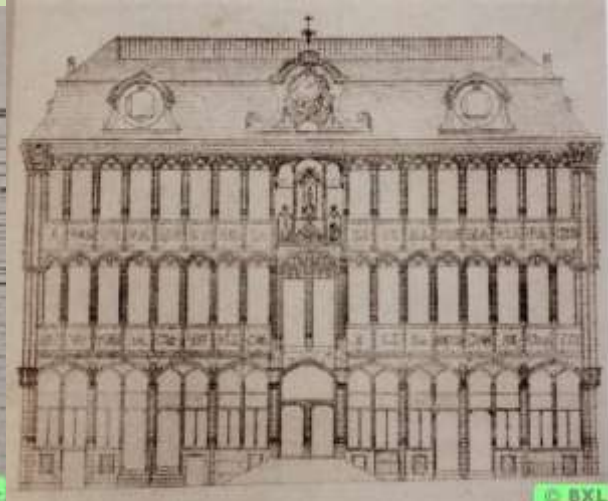
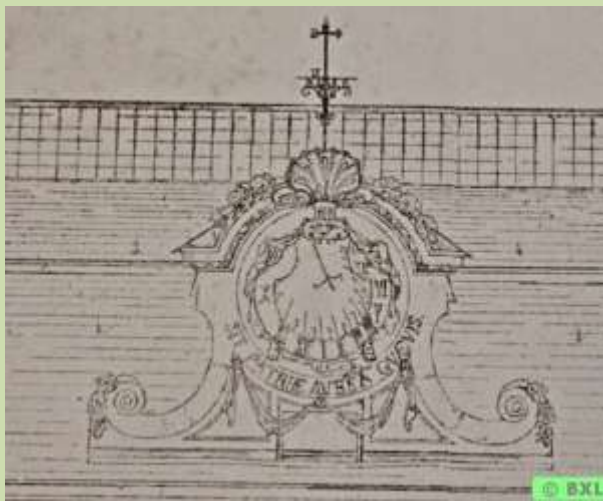
DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Het broodhuis of "Maison du Roi" werd vele malen afgebroken en vervangen door een nieuw gebouw. Op het einde van de jaren zestig van de negentiende eeuw werd het gebouw gesloopt en heropgebouwd in neogotiek, een bouwstijl die toen erg in trek was. Dit was een van de grote verwezenlijkingen van de toenmalige burgemeesters Karel Buls, een man met vooruitstrevende ideeën en Jules Anspach. De verticale zonnwijzer dateert van vóór 1874. Hij was zichtbaar in het middelste ornament onder het dak. Het huidige neogotische broodhuis kijkt uit op het stadhuis van Brussel dat aan de overkant ligt. Het werd aan het eind van de 19e eeuw ontworpen door architect Victor Jamaer die met dit gebouw het laatste uit een serie homogene gebouwen aan de markt voltooide. Het is sinds 1936 een beschermd monument en staat sinds 2000 op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO.

Het Museum van de Stad Brussel is nu gevestigd in het Broodhuis. Het museum wijdt zich aan de geschiedenis van Brussel.

KATALOGUS Nr.: BRU007 **LOCATIE:** Voormalige Coudenbergpaleis

STRAAT EN NUMMER: Paleizenplein 7

POSTNUMMER: 1000

Type: VER **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aan het voormalige Coudenbergpaleis bevonden zich drie zonnewijzers. De eerste zonnewijzer was aangebracht tegen een buitenmuur van de Aula Magna. De grafische reconstructie is van Paul Saintenoy (zie 2 bovenste prenten). De tekeningen onderaan is de situatie van het paleis na de grote brand van 1679. Beide tekeningen zijn van Ferdinand-Joseph Derons.

Het Coudenbergpaleis was ongetwijfeld één van de mooiste prinselijke residenties van Europa in de Moderne tijd. Vanaf de heuvel van de Coudenberg domineerde het paleis de stad Brussel.

Van de 12e tot de 18e eeuw transformeerden de opeenvolgende heersers van het hertogdom Brabant het kleine kasteel in een weelderig woonpaleis. Het kreeg geleidelijk een centrale rol in de politiek van de Lage Landen en werd een belangrijke plek voor de diplomatie en een oord van plezier. In de 15e eeuw kwam het in handen van de hertogen van Bourgondië om daarna in de 16e eeuw de belangrijkste residentie te worden van Keizer Karel en de aartshertogen Albrecht en Isabella in de 17e eeuw.

In 1731 werd het bijna volledig verwoest door een grote brand. Het 'Verbrande Hof' lag bijna 40 jaar lang in puin en werd definitief afgebroken tijdens de jaren 1770 om plaats te maken voor het nieuwe Koningsplein.

Tijdens de 2e helft van de 20e eeuw graven archeologen de belangrijkste overblijfselen op om ze aan het begin van de 21e eeuw toegankelijk te maken voor het publiek.

In 2000 wordt de doorgang via het hôtel Bellevue (BELvue museum) verwezenlijkt en wordt de site doorlopend toegankelijk voor het grote publiek. De overblijfselen worden mits een verklarend parcours gesitueerd en toegelicht. Deze museografie wordt in 2004 aangevuld. In maart 2009 volgt dan de opening van het definitieve parcours en wordt de nieuwe permanente museumruimte ingehuldigd.

KATALOGUS Nr.: BRU002 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Koudenberg 64,66

POSTNUMMER: 1000

Type: VER **GEMEENTE:** Brussel

DEELGEMEENTE: Brussel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Westwijzer 2-8 Motief: Uil en haan. Mozaïek.

(Voormalige apotheek "Pharmacie anglaise Ch. Delacre" en laboratoria. Geklasseerd per Koninklijk Besluit dd. 05/09/1996)

Aan dit gebouw in neorenaissance stijl met trapgevel kan men bovenaan een verticale zonnewijzer opmerken in een korfboog.

De gevel heeft een vrij grote westelijke declinatie. Hierdoor zijn er enkel uurlijnen van 2 tot 8 uur aangebracht. Links bovenaan

is een grote goudkleurige zon zichtbaar. De van hieruit vertrekende stralen zijn verdeeld over het ganse oppervlak van het

mozaïek. De stralen zijn louter decoratief en hebben niets te maken met uurlijnen. Een haan en een uil beelden de morgen en

de nacht uit. De polychrome mozaïek is gemaakt door de Italiaan Silvio Tolomei. In 2014 werd de gevel volledig

gerestaureerd en de zonnewijzer werd vervangen door een nieuwe. De gekende mozaïst Gino Todat maakte de nieuwe en

had daar 6 maanden voor nodig. De smalti (steentjes) werden zorgvuldig uitgekozen bij een bedrijf in Venetië. Hiervoor reisde

Gino twee maal naar Italië. Op de foto links-boven is het verschil tussen de oude en nieuwe mozaïek goed merkbaar.

KATALOGUS Nr.: WES005 **LOCATIE:** Stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Markt 1

POSTNUMMER: 8340

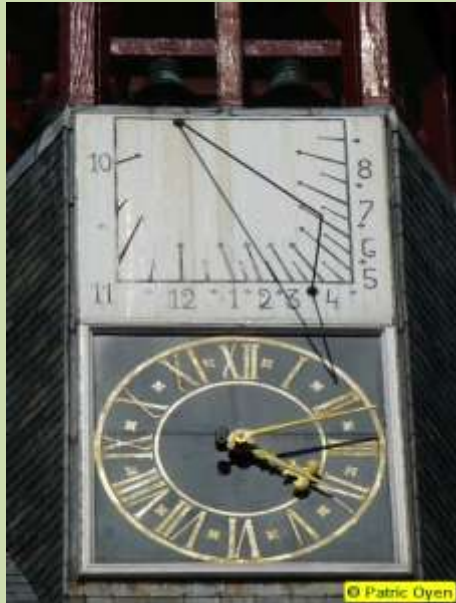
Type: VER **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR 1849

AANTAL STERREN: ***

Westgerichte zuidwijzer siert het klokkentorentje. Uurlijnen van 10 tot 8 h. De zonnewijzer en het torenuurwerk hangen broederlijk boven elkaar. Het is duidelijk te merken dat de zonnewijzer diende om het uurwerk juist te zetten. Frans van Hinsberg, kunstsmid, samen met notaris E. Van Caillie en accountant V. Petitat, de drijvende kracht achter dit beiaardproject, restaureerde in 1959-1960 het historische uurwerk, vervaardigd door Brixius Vleesch (1459). Een bezoek waard. Damme leent zich voor een mooie wandeling in en rond het stadje.

KATALOGUS Nr.: WES049 **LOCATIE:** Gevel aan boerderijtje

STRAAT EN NUMMER: Krinkeldijk 7

POSTNUMMER: 8340

Type: VER **GEMEENTE:** Damme

DEELGEMEENTE: Damme

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN: **

In steen gehouwen en vervaardigd door van Hinsberg X - VI. Spreuk: "SINE SOLE NIHIL"

KATALOGUS Nr.: WES036 **LOCATIE:** Gevel aan villa "Zonnewijzer"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 11

POSTNUMMER: 8420

Type: VER **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR 1925

AANTAL STERREN: ***

"SINE SOLE SILEO" "Zonder zon ben ik stil". Arabische uursijfers van 10 tot 6. De villa werd ontworpen door de Gentse architect Valentin Vaerwyck (1882 - 1959) en was zijn buitenverblijf. Gelijkaardige woningen, die ook van zijn hand zijn, vindt men terug in dezelfde straat.

KATALOGUS Nr.: WES009 **LOCATIE:** Gevel aan villa "Zonnewijzer"

STRAAT EN NUMMER: Rembrandtlaan 11

POSTNUMMER: 8420

Type: VER **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: De Haan

BOUWJAAR 1925

AANTAL STERREN: ***

Tekst HORAS NON NUMERO HIIH CERENAS. Ik tel alleen de zonnige uren. zie ook WES036. Arabische uurscijfers van 6 h - 4 h. De villa werd ontworpen door de Gentse architect Valentin Vaerwyck (1882 - 1959) en was zijn buitenverblijf. Gelijkaardige woningen, die ook van zijn hand zijn, vindt men terug in dezelfde straat.

KATALOGUS Nr.: WES099 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Normandiëlaan 18-20

POSTNUMMER: 8420

Type: VER **GEMEENTE:** De Haan

DEELGEMEENTE: Klemskerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Villa gesigneerd "V. VAERWYCK" en gedateerd "ANNO 1929". Traditionele landelijke stijl naar "Vlaams" concept. Twee bouwlagen met souterrain onder pannen bedaking. Deels beschilderde baksteenbouw. Symmetrische gevelopstand: centrale inkom bekroond met driezijdige erkers, gevat tussen twee risalietvormende puntgevels, links met zonnwijzer in de top. Verzorgd houtwerk zie onder meer balkonleuning en -zuiltjes van terras tegen rechter zijgevel, vier- en drielichten met uitgewerkte latei en tussenstijl. Omgevende tuin met haagafsluiting.

Archief Onroerend Erfgoed - Afdeling West-Vlaanderen, Archiefnummer W/00266.

Spijtig genoeg is dit geen zonnwijzer. Het is een beeltenis van de zon zonder schaduwwijzer of uurscijfers. De villa is nu een Bed & Breakfast. (2023)

KATALOGUS Nr.: WES145 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa.

STRAAT EN NUMMER: Duinhoekstraat

POSTNUMMER: 8660

Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Tekst: ULTIMA FORSAN

Zonnewijzer graveerd op steen. Zuidwijzer die opgehangen is aan voorzijde villa. Waarschijnlijk is de muur niet naar het zuiden gericht. De zonnewijzer kan zo nooit het juiste zonneur weergeven. De stijl ontbreekt.

KATALOGUS Nr.: WES004 **LOCATIE:** Gevel aan villa Blancastel

STRAAT EN NUMMER: Hoge duinenlaan 22

POSTNUMMER: 8660

Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

V - VI Stalen stijl en cijfers, het tafereel is de mooi geschilderde bakstenen muur.

KATALOGUS Nr.: WES142 **LOCATIE:** Hoek Elisabethlaan en Kerkstraat

STRAAT EN NUMMER: Elisabethlaan

POSTNUMMER: 8660

Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer heeft een kleine afwijking naar het westen.
Tekst: "Tempus fugit" De tijd rent weg.

KATALOGUS Nr.: WES143 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde half open bebouwing

STRAAT EN NUMMER: Visserslaan

POSTNUMMER: 8660

Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer met oostelijke afwijking. Ingemetselde natuursteen.

KATALOGUS Nr.: WES144 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Decoussemackerstraat

POSTNUMMER: 8660

Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zuidwijzer die in grote aantallen verkocht wordt. De gevel is waarschijnlijk niet naar het zuiden gericht.

KATALOGUS Nr.: WES153 **LOCATIE:** Muur aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Doktersweg 16

POSTNUMMER: 8660

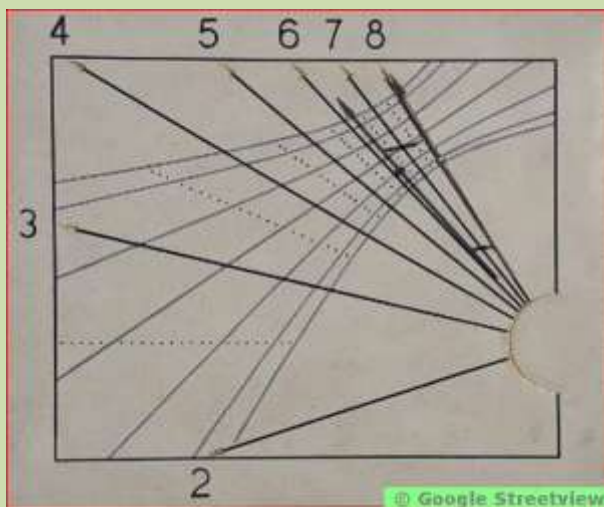
Type: VER **GEMEENTE:** De Panne

DEELGEMEENTE: De Panne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooie zonnwijzer met datumlijnen gekapt uit witte steen. Zonneuren van 2 tot 8 h. Vervaardigd door bekende Franse kunstenaar Jean - Roche Moreau.

KATALOGUS Nr.: OOS067 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Kasteel van Ooidonck

POSTNUMMER: 9800

Type: VER **GEMEENTE:** Deinze

DEELGEMEENTE: Bachte-Maria-Leerne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Het slot Ooidonck is een landgoed van 300 ha. Het eerste slot werd opgericht in de 12de eeuw als voorpost en verdedigingsbolwerk van Gent aan de Leie. Het kasteel kreeg zijn huidige vorm in 1595. Sedert 1864 is het eigendom van de adellijke familie 't Kint de Roodenbeke. De zonnewijzer bevindt zich op de gevel langs de kant van het kasteelpark en is vermoedelijk geplaatst in de 19de eeuw. Zichtbaar van in het park.

KATALOGUS Nr.: OOS005 **LOCATIE:** Hof ter Leeuwe. Speelplein voor kinderen.

STRAAT EN NUMMER: Dorp 16

POSTNUMMER: 9470

Type: VER **GEMEENTE:** Denderleeuw

DEELGEMEENTE: Denderleeuw

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Hof Ter Leeuwe is reeds lang meer dan een begrip in Denderleeuw. De terreinen zijn al sinds 1955 een echte belevenis voor kinderen en hun familie.

De verticale zonnwijzer aan één van de gebouwen is gemaakt uit een wijzerplaat en Romeinse cijfers van een oud kerkuurwerk. De stijl staat verticaal op de wijzerplaat en de cijfers hebben een slechte verdeling. Hierdoor is de zonnwijzer niet als degelijk instrument te gebruiken.

KATALOGUS Nr.: OOS013 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Bijlokestraat 2

POSTNUMMER: 9200

Type: VER **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN: **

Beschilderd ijzer met geboortedatum van de vroegere eigenaars en kinderen. 1929, 1935, 1956, 1962. V - V.
De zonnewijzer is niet meer aanwezig door renovatie van het huis.

KATALOGUS Nr.: OOS036 **LOCATIE:** Gevel aan Vleeshuis

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 9200

Type: VER **GEMEENTE:** Dendermonde

DEELGEMEENTE: Dendermonde

BOUWJAAR 1659

AANTAL STERREN: **

Bestaat uit hout en koper. Restauraties 1898, 1927 en 1971. Gebouw dateert van 1460-62. V h - V h. Waardevolle zonnwijzer die een bezoek waard is. Hij bevindt zich in het centrum van Dendermonde. De voormalige Vleeshalle met achthoekig torentje werd vanaf 1460 gebouwd door Jan Gueteghem.

KATALOGUS Nr.: OOS158 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Jagerstraat 1

POSTNUMMER: 9070

Type: VER **GEMEENTE:** Destelbergen

DEELGEMEENTE: Destelbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Aangekochte zuidwijzer. Stijl geplooid zodat zonnewijzer min of meer het juiste zonneuur aanduidt.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: VBR070 **LOCATIE:** Gevel aan hoeve

STRAAT EN NUMMER: Asdonkstraat 4

POSTNUMMER: 3294

Type: VER **GEMEENTE:** Diest

DEELGEMEENTE: Molenstede

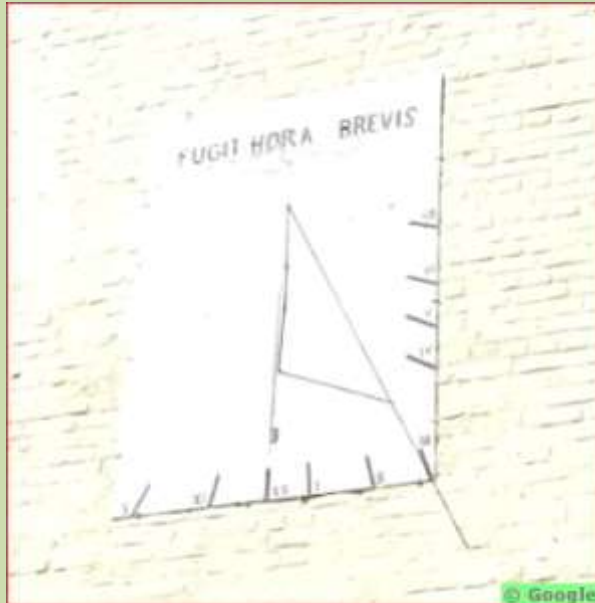
BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Witkleurige zonnewijzer met zwarte tekst en becijfering. Romeinse cijfers van IX - VII. Tekst: "FUGIT HORA BREVIS" Twijfelachtige juistheid.

De hoeve van Groot Asdonk werd rond 1760 door Arnold Cox gebouwd op de 'Brabantse Hoek', een gebied van natte podzolbodems, heide en vennen, op de grens met Tessenderlo-Engsbergen, toen nog prinsbisdom Luik. Bij de hoeve hoorden circa 80 hectare weiden, beemden, bossen en heiden. In 1779 verdeelde hij zijn goederen tussen zijn kinderen. Asdonk kwam toe aan Godfried-Edmond, kanunnik te Maastricht, die ongeveer de helft van het jaar in Groot Asdonk verbleef. Bij diens overlijden in 1801 werd het geërfd door zijn broer Jean-Edmond en na diens dood in 1803 door zijn twee dochters Jeanne en Agnes, getrouwd met respectievelijk de broers Guillaume-François en Henri-Augustin van den Hove, voorouders van de huidige eigenaars. De ontginning van Asdonk beantwoordt aan het klassieke model dat we terugvinden bij talrijke ontginningen in de Kempen tijdens de tweede helft van de 18de eeuw: grote rechthoekige percelen gescheiden door brede, met eiken of beuken beplante dreven. De hoeve Klein Asdonk, circa 600 meter naar het zuidwesten, bevindt zich buiten deze zone van grote blokpercelen. Hoewel ze wordt afgebeeld op de Ferrariskaart (1771-1775), zou ze volgens Claes pas in 1827 gebouwd zijn.

Coördinaten: 51° 01' 19,6" NB 5° 03' 13,43" OL

KATALOGUS Nr.: VBR008   **LOCATIE:** Gevel kasteel "La Motte"

STRAAT EN NUMMER: Lumbeekstraat 20

POSTNUMMER: 1700

Type: VER   **GEMEENTE:** Dilbeek

DEELGEMEENTE: Sint-Ulrikskapelle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

VIII - V met plastieken letters. De poolstijl is verguld en is niet correct. (Hij wijst te veel naar beneden).

KATALOGUS Nr.: LIM150   **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Schoolstraat 47

POSTNUMMER: 3650

Type: VER   **GEMEENTE:** Dilsen-Stokkem

DEELGEMEENTE: Dilsen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zeer mooi geschilderde verticale zonnwijzer geschikt voor een muur zonder afwijking naar de richting van het zuiden. Door de westelijke declinatie van de muur is de uuraflezing niet meer juist en wijkt ongeveer 2 uren af van de zonnetijd.
Tekst: J BOUHTAY ET M DISPA ONT ACQUIT ET BATY L'AN 1771 A 1774

KATALOGUS Nr.: LIM151   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Rechtestraat 29

POSTNUMMER: 3650

Type: VER   **GEMEENTE:** Dilsen-Stokkem

DEELGEMEENTE: Stokkem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Eigenaardige zonnwijzer die gemaakt is voor een andere muurdeclinatie, daardoor verkeerde uuruitlesing. Versieringen in de vorm van een wapenschild, een molen, een kerk en het kasteel van Stokkem.

KATALOGUS Nr.: ANT190   **LOCATIE:** Gevel aan zijkant huis

STRAAT EN NUMMER: Mechelsebaan 188

POSTNUMMER: 2570

Type: VER   **GEMEENTE:** Duffel

DEELGEMEENTE: Duffel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnwijzer is uit een witte steen gekapt. Deze steen is in de muur gemetseld tijdens het bouwen van het huis. De eerste eigenaar was een steenkapper. De muur heeft een westelijke muurdeclinatie van circa 46°. (gemeten met Google Earth). Spijtig genoeg ontbreken de uurscijfers en de stijl. De zonnwijzer zou mooi gerestaureerd kunnen worden.

KATALOGUS Nr.: ANT232   **LOCATIE:** Zijgevel van huis

STRAAT EN NUMMER: Eysegemblok 6

POSTNUMMER: 2650

Type: VER   **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnewijzer in keramiek. Afkomstig van Saintes-Maries-de-la-Mer in Frankrijk. Cijfers niet meer leesbaar.

KATALOGUS Nr.: ANT187   **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Varenblok 13

POSTNUMMER: 2650

Type: VER   **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: ***

Gedurende het schooljaar 2012 - 2013 maakte P. Oyen een dubbele noordwijzer in mozaïek bij de kunstacademie van Wilrijk. In juli 2013 werd de zonnwijzer ingehuldigd te Wilrijk.

Er werden circa 6000 marmeren steentjes gebruikt. Elk steentje werd afzonderlijk gekapt in de vereiste vorm en afmeting. De meeste steentjes zijn vierkantig en 10 mm groot. De steentjes zijn gekleefd op een plaat Aerolam van 60 cm hoog bij 80 cm lang. Door het gebruik van dit materiaal kon het volledige gewicht beperkt blijven tot 15 kg. De vierkante steentjes zijn straalsgewijze aangebracht tussen de uurlijnen. Daarbuiten lopen de steentjes horizontaal.

Aan de linkerzijde is er de uuraflezing voor 's morgens. De haanfiguur kondigt de dag aan. Aan de rechterzijde kondigt de uil op een tak de nacht aan. Aan de bovenzijde zijn de coördinaten in noorderbreedte en oosterlengte met zwarte marmeren steentjes zichtbaar. De zonnwijzer heeft een westelijke afwijking van 3°. De twee stijlen zijn uitgevoerd in messing van 2 mm dik.

Er werd gekozen voor een dubbele zonnwijzer omdat het tafereel dagelijks in 2 periodes wordt beschenen door de zon. Het ontwerp van een dubbele zonnwijzer werd ook toegepast aan het Ambrooskasteel in Hofstade. Hier is echter een dubbele zuidwijzer links en rechts geplaatst naast een raam.

In Wilrijk waar reeds een vijftal mozaïeken aan gebouwen aanwezig zijn, zorgde deze zonnwijzer voor een waardevolle aanvulling.

Ontwerp, berekening en constructie: P. Oyen

De zonnwijzer is verdwenen naar aanleiding van de verkoop van het huis. De zonnwijzer hangt nu aan een achtergevel en is enkel zichtbaar vanaf de achterliggende straat Ir.Haesaertsiaan. De declinatie van de nieuwe gevel is bijna hetzelfde als de vorige gevel. Er is een klein verschil van 2°, wat bijna verwaarloosbaar is.

KATALOGUS Nr.: ANT207 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Doornstraat 73

POSTNUMMER: 2650

Type: VER **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale stenen zonnewijzer aan gevel. De figuren beelden landbouwthema's uit. Slechte oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: ANT021 **LOCATIE:** Gevel kasteel Mussenburg Privaat

STRAAT EN NUMMER: Mechelse Steenweg 396

POSTNUMMER: 2650

Type: VER **GEMEENTE:** Edegem

DEELGEMEENTE: Edegem

BOUWJAAR 1924

AANTAL STERREN: *

Arabische cijfers. De uurlijnen van de zonnwijzer zijn getekend volgens de schaduw van de zon op bepaalde tijdstippen.

KATALOGUS Nr.: OOS029 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Raverschootstraat 266

POSTNUMMER: 9900

Type: VER **GEMEENTE:** Eeklo

DEELGEMEENTE: Eeklo

BOUWJAAR 1989

AANTAL STERREN: **

Gemaakt door werknemer van Pieter Boudens Notelarendreef 29 Sint-Michiels Tel 050 384791. 6 - 18 h "SONNESCHEYN MOET ER ZIJN"

KATALOGUS Nr.: OOS047 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Oostveldstraat 1

Type: VER **GEMEENTE:** Eeklo

BOUWJAAR

POSTNUMMER: 9900

DEELGEMEENTE: Eeklo

AANTAL STERREN: *

Gemaakt door Pieter Boudens

KATALOGUS Nr.: BRU004 **LOCATIE:** Gevel aan huis.

STRAAT EN NUMMER: Schepenenstraat 72

POSTNUMMER: 1050

Type: VER **GEMEENTE:** Elsene

DEELGEMEENTE: Elsene

BOUWJAAR 1925

AANTAL STERREN: ***

Westwijzer XII - XIX. SICVT VMBRA DIES NOSTRI. Waardevolle zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: BRU014 **LOCATIE:** Binnenkoer Charles Janssens Atheneum

STRAAT EN NUMMER: Londenplein

POSTNUMMER: 1050

Type: VER **GEMEENTE:** Elsene

DEELGEMEENTE: Elsene

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is te vinden op een binnenkoer van het Atheneum Charles Janssens. De zonnwijzer is ontworpen en getekend door Olivier Lisein professor van fysische wetenschappen aan dit atheneum. Hij is gegraveerd door Quentin Walravens oud-leerling van de school. Westelijke declinatie. Tekst: "Accueille Ce Jour". Officiële opening was op 22 juni 2004. De zonnwijzer is getekend met "QWOL". Zonnevereffeningslus. Uurlijnen van 10h tot 6h. Datumlijnen voor 21 juni, 21 maart, 23 september en 21 december. Westelijke declinatie.

KATALOGUS Nr.: BRU013 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Nestor Plissartlaan 14

POSTNUMMER: 1040

Type: VER **GEMEENTE:** Etterbeek

DEELGEMEENTE: Etterbeek

BOUWJAAR 1927

AANTAL STERREN: **

Tekst "CARPE DIEM". In steen gemaakt. Ook halve uurlijnen vallen op.

KATALOGUS Nr.: OOS118 **LOCATIE:** Zuidgevel Sint-Joriskerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9940

Type: VER **GEMEENTE:** Evergem

DEELGEMEENTE: Sleidinge

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: ***

Replica van verdwenen zonnwijzer uit 1788. Afmetingen: 120 x 90 cm. Zeer mooie zonnwijzer. Het tafereel is in grijze kleur. Bij de restauratie van de kerk in 1988 werd de oorspronkelijke zonnwijzer, die waarschijnlijk werd aangebracht bij de verbouwing van de kerk in 1784, verwijderd. Op initiatief van wijlen Romain De Bosscher werd een nieuwe zonnwijzer gemaakt en terug op zijn oorspronkelijke plaats gehangen aan de zuidelijke muur van de traptoren. Het model is een eigentijdse interpretatie van de ontwerper. Romeinse uurscijfers van VII tot VI.

Meer uitleg over zonnwijzers vind je op Wikipedia. Aangezien de kerk op ca. 3,68 graden oosterlengte ligt, de tijdsvereffening op 14 september ca. -5 minuten bedraagt en 14 september in de zomertijd valt, is het verschil tussen zonnetijd en kloktijd 1 uur + $(15 - 3,68) \times 4 - 5 = 1$ uur 40 minuten. Op de foto geeft de zonnwijzer 15.00 uur aan, en de klok 16.40 u.

KATALOGUS Nr.: ANT115   **LOCATIE:** Voorgevel kerk Sint-Dimpnakerk

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2440

Type: VER   **GEMEENTE:** Geel

DEELGEMEENTE: Geel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Aan zuidgevel. Spreuk: "Soo vervliet den Tijd". Dit foutief exemplaar werd herplaatst na een brand in 1944 bij een restauratie rond de jaren 1950.

KATALOGUS Nr.: ANT135   **LOCATIE:** Zijgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Rozendaal 110

POSTNUMMER: 2440

Type: VER   **GEMEENTE:** Geel

DEELGEMEENTE: Geel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Onjuist geplaatste uurscijfers en stijl.

KATALOGUS Nr.: LIM115   **LOCATIE:** Muur

STRAAT EN NUMMER: Felix Despastraat 5

POSTNUMMER: 3600

Type: VER   **GEMEENTE:** Genk

DEELGEMEENTE: Genk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Kleine verticale zonnwijzer in arduin. Romeinse becijfering VI - IV. Stijl staat in een cirkel die verdeeld is in 8 sectoren.

KATALOGUS Nr.: OOS146 **LOCATIE:** Topgevel

STRAAT EN NUMMER: Domien Ingelsstraat 49

POSTNUMMER: 9031

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Drongen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Eertijds woonhuis van de beeldhouwer D. Ingels, gebouwd ca. 1930 naar eigen ontwerp. Typisch landhuis met een soort gecementeerde topgevel in navolging van de Hollandse school, met zonnewijzer. De pseudo zonnewijzers heeft geen urcijfers. Hij is bedoeld als versiersel aan de gevel en heeft geen gnomonische waarde.

KATALOGUS Nr.: OOS160 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Noordhoutstraat 79

POSTNUMMER: 9031

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Drongen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnwijzer, doch verkeerde oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: OOS106 **LOCATIE:** Abdij

STRAAT EN NUMMER: Drongenplein

POSTNUMMER: 9031

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Drongen

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer bevindt zich aan de gevel van de abdij van Drongen op de binnenkoer. De abdij is nu een bezinningsoord. Het instrument is geschilderd en is aangebracht tussen 2 ramen op de eerste verdieping. Uurlijnen van 6h tot 3h. Een mooi instrument doch een restauratie is aan te raden. Afmetingen: 1.5 m x 1.5 m. Merkwaardige initialen: "HA" en "ZP". Slechts na afspraak te bezichtigen. Alhoewel de abdij werd gesticht in 1138 zijn er enkel nog gebouwen uit de 17de en de 18de eeuw overgebleven. Het is niet bekend wanneer de zonnwijzer werd aangebracht. Op de stijl is een plaatje aangebracht met een gaatje. Dit zou er op kunnen wijzen dat de oorspronkelijke zonnwijzer ook datumlijnen had.

KATALOGUS Nr.: OOS028   **LOCATIE:** Gevel aan postgebouw

STRAAT EN NUMMER: Hoek graslei, pakhuisstraat

POSTNUMMER: 9000

Type: VER   **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer op bronzen plaat, vastgehouden door engelenfiguur. Mooie zonnewijzer in het oude stadscentrum van Gent. Een bezoek waard. Een engelenfiguur met zonnewijzer komt in Frankrijk ook voor bij gotische kathedralen zoals bij de kathedraal van Chartres. Postgebouw in Vlaamse neorenaissance (1904) naar een ontwerp van de architecten L. Cloquet en E. Martens.

KATALOGUS Nr.: OOS027   **LOCATIE:** Muurscherm in tuin van hotel Vanden Meersche.

STRAAT EN NUMMER: Nederpolder 1

POSTNUMMER: 9000

Type: VER   **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Voormalig Hotel Vanden Meersche, huidig Moederhuis van de zusters der Kindsheid Jesu. Noord-zijde van binnentuin afgesloten door grillig gebogen muurscherm uit midden XVIII, met hoger opgaand middengedeelte bekroond door onregelmatig gebogen fronton, het geheel voorzien van een uitbundige rococoornamentiek met staaltjes van barok stucwerk. In het fronton is rondom een zonnwijzer een allegorisch tafereel met de Dood voorgesteld: de gevleugelde Thanatos maait met zijn zeis de uren van de aarde weg terwijl boven hem de zon tussen de wolken verschijnt. Boven de rondboogvormige muuropeningen van de zijvleugels zijn in reliëf tussen rococo-ornamenter de vier Elementen zinnebeeldig voorgesteld.

In de rococostijl werden dikwijls zonnwijzers en armillairsferen gebruikt als gevelversiering. In de omgeving (Koningstraat , 18), staat het voormalig "Hotel Van Oombergen" dat bekroond is met een armillairsfeer. Het was vooral de bekende Gentse architect David 't Kint die in zijn ontwerpen regelmatig gebruik maakte van dergelijke wetenschappelijke toestellen .

KATALOGUS Nr.: OOS183 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Clarissenstraat 21

POSTNUMMER:

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: **

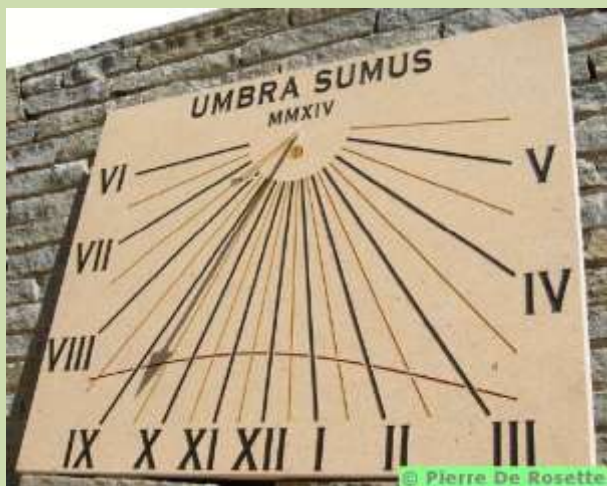
Verticale zonnwijzer met kleine oostelijke declinatie van 4°

[51°02'41" N 3°43'59" E]

Pijlvormige stijl)

Datumlijn van 21 april Conception et réalisation : "Pierres de Rosette" - 2013

Tekst: "UMBRA SUMUS" Wij zijn een schaduw

KATALOGUS Nr.: OOS129 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Tentoonstellingslaan

POSTNUMMER: 9000

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale vierkante zonnwijzer in witte steen. Gebeeldhouwde bloemmotieven als omkadering. Zeer dunne stijl. Cijfers bijna onleesbaar. Tafereel is cirkelvormig.

KATALOGUS Nr.: OOS012 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Tentoonstellingslaan 54

POSTNUMMER: 9000

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Glanstegels in blauw, rose en geel. Opschrift "Matin Soir". Oostafwijkende zonnewijzer. VII - XIII.

KATALOGUS Nr.: OOS042 **LOCATIE:** Gevel
STRAAT EN NUMMER: De Smet de Naeyerplein 17

POSTNUMMER: 9000

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Stijl is trekijzer van muur ter hoogte van de nok van het dak. Cijfers zijn nu onleesbaar geworden.

KATALOGUS Nr.: OOS186 **LOCATIE:** Gevel van villa

STRAAT EN NUMMER: Nieuwstraat 17

POSTNUMMER: 9051

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Sint-Denijs_Westrem

BOUWJAAR 1979

AANTAL STERREN: *

Spijtig dat deze zonnewijzer niet beter technisch ontworpen is. Hij maakt deel uit van de gevel als versiersel.

KATALOGUS Nr.: OOS016 **LOCATIE:** Zijgevel van huis.

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 35

POSTNUMMER: 9052

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Zwijnaarde

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN: **

Verticaal ten opzichte van muur geplaatste gnomon. VII - VIII. Albert is een gepensioneerde steenhouwer. Zonnewijzer gemaakt door eigenaar.

KATALOGUS Nr.: OOS044 **LOCATIE:** Koetshuis kasteel van Zwijnaarde

STRAAT EN NUMMER: Joachim Schayckstraat 6

POSTNUMMER: 9052

Type: VER **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Zwijnaarde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zonnewijzer is terug te vinden op de zuidgevel van het koetshuis van het kasteel van Zwijnaarde. In het koetshuis bevindt zich het bekende restaurant "Table 10" Het restaurant is gelegen aan een golfteerain met 9 holes. Vandaar de naam Table 10 (de tiende hole).

De zonnewijzer is rood omcirkeld op de foto van het gebouw.

De stijl is waarschijnlijk te hoog aangebracht.

KATALOGUS Nr.: WES003 **LOCATIE:** Hoeve

STRAAT EN NUMMER: Snaaskerkestraat 64

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Gistel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

"Ik tel enkel de heldere uren" VI - VI

KATALOGUS Nr.: WES077 **LOCATIE:** Plaatsnaambord Moere / Gistel

STRAAT EN NUMMER: Moerestraat 166

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Moere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale oostwijzer, bestaande uit blokje hout dat op steen gekleefd is. Volgens Google Street View niet meer aanwezig. (25/02/2013)

KATALOGUS Nr.: WES078 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Moerestraat 166

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Moere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Ingemetseld in gras. Stijl is touw met gewichtje.

KATALOGUS Nr.: WES043 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Moerestraat 166

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Moere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Verticale zuidwijzer. Kleine eenvoudige zonnewijzer aan hoek van huis. De zonnewijzer is gemaakt uit witte steen.

KATALOGUS Nr.: WES076 **LOCATIE:** Plaatsnaambord Moere / Gistel

STRAAT EN NUMMER: Moerestraat 166

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Moere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale noordwijzer gemaakt uit blokje hout en nagel. Volgens Google Street View niet meer aanwezig. (25/02/2013)

KATALOGUS Nr.: WES158 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Verlorenkost 42

POSTNUMMER: 8470

Type: VER **GEMEENTE:** Gistel

DEELGEMEENTE: Snaaskerke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer werd beschreven door J. B. Dreesen (1925 - 1997), een overleden lid van heemkring De Plate in Oostende. Hij fotografeerde de zonnwijzer. Zie website van heemkring De Plate. Het is niet zeker dat de zonnwijzer nog bestaat.

KATALOGUS Nr.: ANT036   **LOCATIE:** Gevel aan toren van Villa.

STRAAT EN NUMMER: Withof 4

POSTNUMMER: 2280

Type: VER   **GEMEENTE:** Grobbendonk

DEELGEMEENTE: Grobbendonk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Waarschijnlijk ingevoerd uit Spanje of Portugal. Tekst: OMNIA TEMPUS HABENT   **Becijfering:** 6 - 6.   **Geglazuurde tegels**

KATALOGUS Nr.: VBR067   **LOCATIE:** Kerk Sint-Hubertus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3150

Type: VER   **GEMEENTE:** Haacht

DEELGEMEENTE: Haacht

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Een metalen staaf in de muur is het enige wat overblijft van wat ooit een zonnwijzer moet geweest zijn.

KATALOGUS Nr.: LIM040   **LOCATIE:** Gevel aan huis genaamd "Kluis van Reinrode, op binnenkoer.

STRAAT EN NUMMER: Oude Leuvense baan 2

POSTNUMMER: 3545

Type: VER   **GEMEENTE:** Halen

DEELGEMEENTE: Loksbergen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Waardeloos exemplaar met slechte oriëntering. Verkeerde stijl en becijfering.
De zonnwijzer is verdwenen door restauratie van het gebouw. Op de plaats waar vroeger de zonnwijzer hing is nu een raam gekomen.

KATALOGUS Nr.: LIM092   **LOCATIE:** Sint-Jans toren

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jansbergstraat 9

POSTNUMMER: 3545

Type: VER   **GEMEENTE:** Halen

DEELGEMEENTE: Zelem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: VBR035 **LOCATIE:** Gevel gemeentehuis Buizingen

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1501

Type: VER **GEMEENTE:** Halle

DEELGEMEENTE: Buizingen

BOUWJAAR 1898

AANTAL STERREN: ***

Chronogram "Temps CeDesqUe renoVantUr hoC Ipso ClrCULo VIVes sUrgesqUe. Construit par Tibaut Desimpelaere Bruxelles. Westwijzer X - VI. Dresse par BYL Brux.

KATALOGUS Nr.: VBR065 **LOCATIE:** Zijgevel huis

STRAAT EN NUMMER: Twaalfbundel 11

POSTNUMMER: 1502

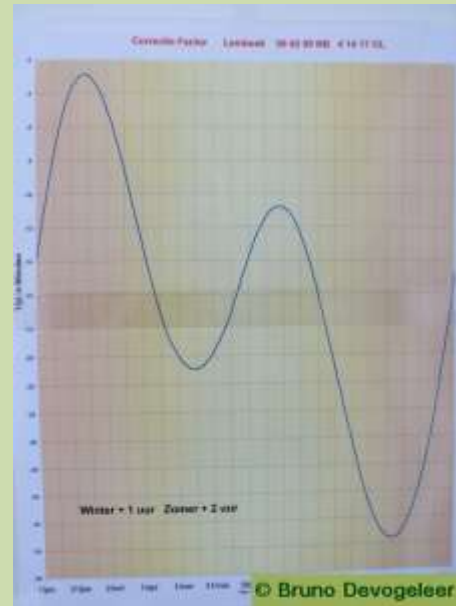
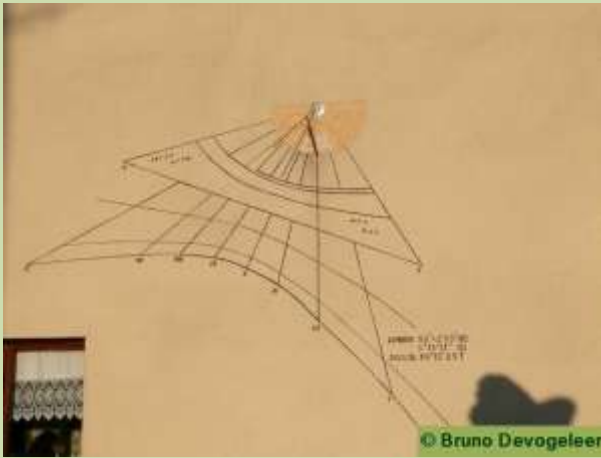
Type: VER **GEMEENTE:** Halle

DEELGEMEENTE: Lembeek

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Grote geschilderde zonnewijzer met datumlijnen op een zijgevel van een huis. Tekst: "carpe diem"
"LEMBEEK 50° 42' 09" NB 4° 14' 17" OL DECLIN. 39° 18' " De eigenaar gaat nog een zonnevereffeningscurve aanbrengen.

KATALOGUS Nr.: OOS002 **LOCATIE:** Kerk Sint-Pietersbanden

STRAAT EN NUMMER: Marktplein

POSTNUMMER: 9220

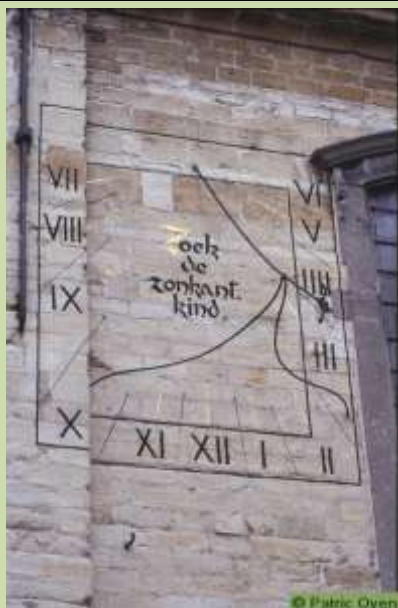
Type: VER **GEMEENTE:** Hamme

DEELGEMEENTE: Hamme

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Grote zuidwijzer, licht oostafwijkend. VII - VI. Spreuk "Zoek de zonnkant kind". Geschilderd aan zuidkant kerk.

KATALOGUS Nr.: OOS162 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Hamveer 1

POSTNUMMER: 9220

Type: VER **GEMEENTE:** Hamme

DEELGEMEENTE: Hamme

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Aangekochte zonnwijzer is steen. Deze zuidwijzer hangt aan een gevel die naar het zuiden gericht is. Hij zal geen noemenswaardige afwijkingen vertonen.

KATALOGUS Nr.: WES159 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Roggestraat 30

POSTNUMMER: 8530

Type: VER **GEMEENTE:** Harelbeke

DEELGEMEENTE: Harelbeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnwijzer met datumlijnen. Arabische cijfers. De zonnwijzer is niet zichtbaar vanaf de openbare weg.

KATALOGUS Nr.: WES018 **LOCATIE:** Gevel buitenverblijf "Distelbos"

STRAAT EN NUMMER: Vrijlegemstraat 4

POSTNUMMER: 8531

Type: VER **GEMEENTE:** Harelbeke

DEELGEMEENTE: Hulste

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De tekst "SINE SOLE SILEO" is onleesbaar geworden.

KATALOGUS Nr.: LIM161   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Langvenestraat 151

POSTNUMMER: 3500

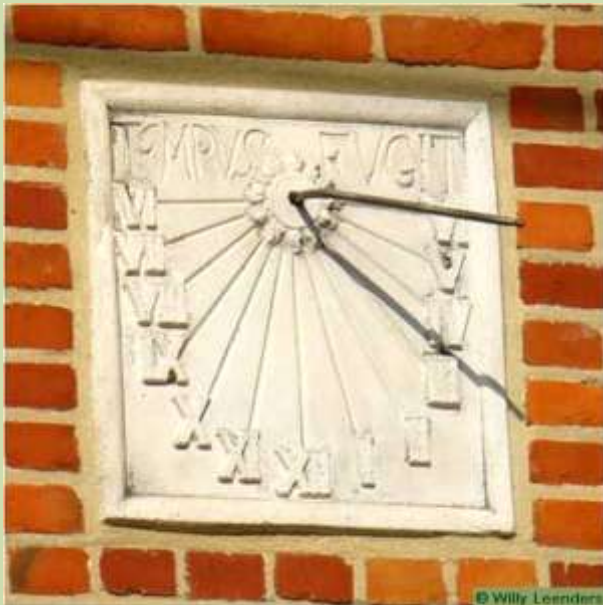
Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Stenen ingemetselde zonnwijzer geschikt voor een zuidelijk gerichte muur. Deze muur heeft spijtig genoeg een afwijking. Hierdoor duidt de zonnwijzer het onjuiste uur aan. Waarschijnlijk is de zonnwijzer aangekocht zonder rekening te houden met deze afwijking.

KATALOGUS Nr.: LIM162   **LOCATIE:** Tuin van het stedelijk museum

STRAAT EN NUMMER: Guido Gezellestraat

POSTNUMMER: 3500

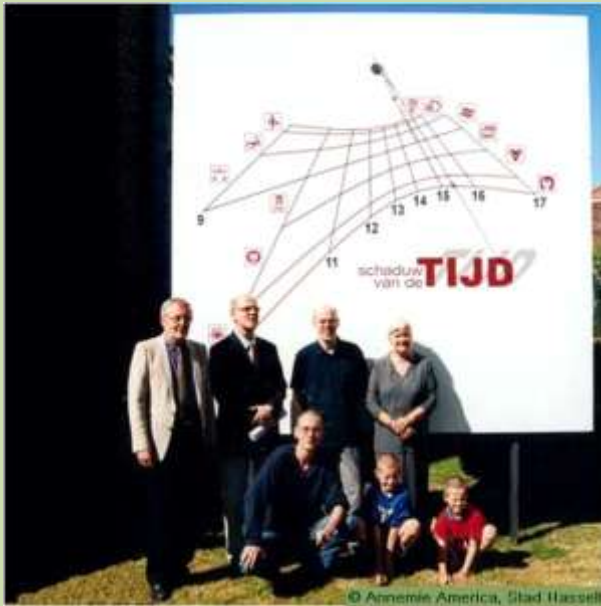
Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: **

In 2000 was er in het Stedelijke Museum van Hasselt een tentoonstelling "Schaduw van de tijd - Zonnewijzers in Limburg" N.a.v. Van deze tentoonstelling stond er gedurende 3 maanden een grote verticale zonnwijzer. De zonnwijzer die buiten de traditionele uurlijnen ook nog datumlijnen had werd ontworpen door Willy Leenders en uitgevoerd door de technische dienst van de stad Hasselt. Op de foto poseert Willy met zijn familie.

KATALOGUS Nr.: LIM166   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Lentestraat 42

POSTNUMMER: 3500

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De bewoners brachten deze zonnwijzer mee uit vakantie in een zuiders land.

Alhoewel hij (maar verkeerd) ontworpen is voor een naar het zuiden gerichte muur, staat hij tegen een muur waarvan de richting 18 graden oostelijk van het zuiden afwijkt. Het uurlijnenpatroon is gelijk verdeeld in hoeken van 15 graden. Dit is de toestand voor een vlak evenwijdig aan het evenaarsvlak (equatoriale zonnwijzer), maar niet voor een verticaal vlak zoals hier. De stijl komt horizontaal uit het bevestigingsgat en krijgt na enkele cm een knik. Die knik wordt ook weergegeven in de schaduw waardoor de schaduw nooit gelijk loopt met een uurlijn.

Dit zijn zoveel redenen waarom deze zonnwijzer niet kan werken zoals het hoort. Een euvel dat wel meer voorkomt met zonnwijzers uit een souvenirwinkel of tuincentrum.

Tekst: Willy Leenders

KATALOGUS Nr.: LIM159   **LOCATIE:** Gevel van villa

STRAAT EN NUMMER: Carnegielaan 33

POSTNUMMER: 3500

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Mooie ronde goudkleurige zonnewijzer met 16 stralen. De Arabische uurscijfers van 9 h tot 19 h zijn op de rand van de zonnescijf weergegeven. Stijl is ijzeren staaf. De zonnewijzer geeft de gemiddelde zomertijd weer.

KATALOGUS Nr.: LIM086   **LOCATIE:** Vormingsinstituut voor zelfstandig ondernemen

STRAAT EN NUMMER: Gouverneur Verwilghensingel 40

POSTNUMMER: 3500

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: **

Materiaal: Mergelsteen. Ontwerp en uitvoering: Mergelatelier onder leiding van Harry Jongen. Grote tekst: "MERGELATELIER TRICHTERHEIDE 1991".

De zonnwijzer is aangebracht aan de gevel van het vormingsinstituut Syntra. Vroeger was er een mergelatelier voor het ambacht van mergelbewerker. Deze atelier stond onder leiding van Harry Jongen. De zonnwijzer is van de hand van Harry. Op de locaties Maasmechelen (LIM090), Riemst (volgens Willy Leenders), Zich-Zussen-Bolder (LIM037 en LIM021) zijn nog zonnwijzers van Harry te vinden. In de meeste gevallen zijn de uurlijnen in trappen aangebracht. De zonnwijzer heeft geen uurnummers. Tekst: "Mergelatelier Trichterheide 1991". De zonnwijzer is van de hand van Harry Jongen.

© Annetie America, Stad Hasselt

© Annetie America, Stad Hasselt

KATALOGUS Nr.: LIM105   **LOCATIE:** Gevel magazijn in industrieterrein

STRAAT EN NUMMER: Slachthuiskaai

POSTNUMMER: 3500

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De uurlijnen zijn empirisch getrokken en niet berekend. De stijl heeft niet de juiste hoek. Romeinse cijfers van IX tot IV. De cijfers en uurlijnen zijn rechtstreeks geschilderd op de wit geschilderde muur. In de fabriek maakte men gelatines.

KATALOGUS Nr.: LIM110   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Sittardlaan 6

POSTNUMMER: 3500

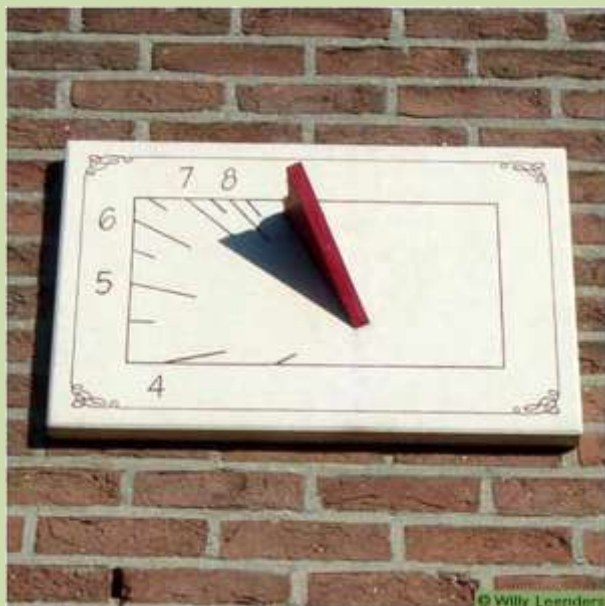
Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Hasselt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Deze originele verticale zonnwijzer is bijna naar het noorden gericht. De Arabische cijfers 4 tot 8 zijn op het witte tafereel geschilderd. Stijl is in donker rood geschilderd hout. De ingekorte halve uurlijnen zijn weergegeven van 15h30m tot 20h30m. De eigenaar de Heer Kubben ontwierp en maakte de zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM004   **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart

STRAAT EN NUMMER: Diestersteenweg 210

POSTNUMMER: 3510

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kermt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De kerk is een stichting van de abdij van Herkenrode, van ca. 1220.
Grote ronde zonnewijzer met Romeinse cijfers VI - VI. Tussen de uurlijnen zijn kortere half uurlijnen zichtbaar. Spijtig genoeg zijn de uurlijnen niet juist. De uurlijnen voor 6 h 's morgens en 6 h 's avonds staan niet in elkaars verlengde. De toren is van 1512 en de Romaanse onderbouw is van 1220.

KATALOGUS Nr.: LIM087   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning.

STRAAT EN NUMMER: Muggebeekstraat 19

POSTNUMMER: 3510

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kermt

BOUWJAAR 1999

AANTAL STERREN: ***

Spreuk: "Comme le temps passe quand on s' amuse". (Zin uit "En attendant Godot" van Samuel Beckett) Ontwerp: Willy Ory.
Uitvoering: Jos Geussens. Tafereel in arduin, poolstijl van verguld roestvrij staal en uurlijnen belegd met bladgoud.
Zonnewijzer is gericht naar het zuidwesten.

KATALOGUS Nr.: LIM063   **LOCATIE:** Abdij Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is er niet meer.

KATALOGUS Nr.: LIM108   **LOCATIE:** Gevel achterbouw huis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale zonnwijzer. Analematische uurlijnen.

KATALOGUS Nr.: LIM062   **LOCATIE:** Molenhuis Abdij Herkenrode

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3511

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Kuringen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is er nooit geweest.

KATALOGUS Nr.: LIM032   **LOCATIE:** Gevel aan woning. Oude woning Poleunis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3510

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Spalbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zelfbouw. Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM003   **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3512

Type: VER   **GEMEENTE:** Hasselt

DEELGEMEENTE: Stevoort

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Pseudo-basiliek van ca. 1717, met laat-gotische toren, gelegen temidden van het kerkhof en toegankelijk langs een met gietijzeren hek afgezette weg.

Dubbele zonnewijzer op rechter hoeksteen van voorgevel. Cijfers niet meer duidelijk leesbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM134   **LOCATIE:** Grafsteen

STRAAT EN NUMMER: Kerkhof van Eksel

POSTNUMMER: 3941

Type: VER   **GEMEENTE:** Hechtel-Eksel

DEELGEMEENTE: Eksel

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: ***

Gemaakt door Jos Geusens uit Halle-Booienhove. Westelijke decinatie van 100°. Uurlijnen 2 - 8. Berekening Willy Ory. Tekst: "Jef Veestraeten 1947 - 2006 + Liliane Paesen wij missen je!" De zonnwijzer is uitvoerig besproken in Zonnetijdingen 2007 - 3 pagina 10 - 11.

KATALOGUS Nr.: ANT001   **LOCATIE:** Gevel aan Hof van Riemen 1537

STRAAT EN NUMMER: Orshagenstraat 11

POSTNUMMER: 2220

Type: VER   **GEMEENTE:** Heist-op-den-Berg

DEELGEMEENTE: Heist-op-den-Berg

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

IX - VI Westelijke muurdeclinatie.

Het gebouw is volledig gerestaureerd en de zonnwijzer is vermoedelijk verdwenen.

KATALOGUS Nr.: ANT031 **LOCATIE:** Gevel Sint-Niklaaskerk

STRAAT EN NUMMER: Hoefsebaan 48

POSTNUMMER: 2620

Type: VER **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Bronzen zonnwijzer. 2 x 2 m gemaakt door Verlinden Parklaan 14 2620 Hemiksem in 1966 in opdracht van Mr. Magniette Afgevaardigd beheerder van LAMITREF. VI - III. Zwarte cijfers op grijze achtergrond. De zonnwijzer loopt circa 30 m achter op de zonnetijd. Om deze verkeerde uitlezing te compenseren werd de stijl verbogen en de stijl vertoont nu een knik. Het hermonteren van een goede stijl is aan te raden. Volgens de heemkundige kring had de kerk tot 1819 geen uurwerk en moesten de omwonenden het stellen met de zonnwijzer van de toren. Waarschijnlijk is dit de 3de zonnwijzer. De oude zonnwijzer is vervangen door een nieuwe geschilderde uitvoering waarvan de stijl nog steeds de merkwaardige knik vertoont. Laatste foto's dateren van 26/10/2009.

KATALOGUS Nr.: ANT067   **LOCATIE:** Gevel aan zuiderzijde Sint-Bernardusabdij

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2620

Type: VER   **GEMEENTE:** Hemiksem

DEELGEMEENTE: Hemiksem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Rond 1990 was alleen nog een verweerde zandsteen aanwezig. Het bijgebouwtje waarin de zonnwijzersteen was gemetseld bestaat niet meer. Het is afgebroken tijdens restauratiewerken.

KATALOGUS Nr.: LIM164   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde vakwerkhuis

STRAAT EN NUMMER: Ekerstraat 4

POSTNUMMER: 3540

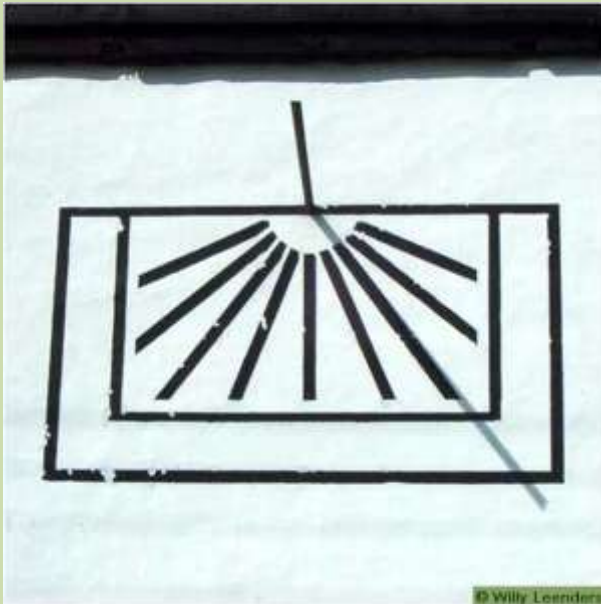
Type: VER   **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Berbroek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer aan mooi gerestaureerde hoeve met vakwerk.
Foutieve zonnewijzer zonder cijfers, verkeerde uurlijnen en slecht geplaatste stijl.

KATALOGUS Nr.: LIM181 **LOCATIE:** Kerk St-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 3540

Type: VER **GEMEENTE:** Herk-de-Stad

DEELGEMEENTE: Herk-de-Stad

BOUWJAAR 2011

AANTAL STERREN: ***

Ontwerp: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Tekst

IN MEMORIAM PAULI MAG(ISTRI) VANGEEL + 2004

FIRMINIQUE MED(IC)I DOCT(ORI) HUYGEN + 2009

DE STUDIIS WENDELINIANIS OPTIME MERITORUM

6 JUNII 2011

(Ter nagedachtenis van meester Paul Vangeel + 2004 en van dokter Firmin Huygen +2009 die zich uiterst verdienstelijk hebben gemaakt voor de studie van Wendelen - 6 juni 2011)

De zijgevel van de kerk staat op één graad na precies naar het zuiden gericht. Het uurlijnenpatroon is dus bijna volledig symmetrisch.

De zonnewijzer werd geplaatst op initiatief van de Wendelenstichting uit Herk-de-Stad om hulde te brengen aan Paul Vangeel en Firmin Huygen die in de stichting een zeer verdienstelijke bijdrage leverden aan de studie van de figuur en het werk van Godfried Wendelen (1580-1667), priester, letterkundige, jurist en astronoom, geboren in Herk-de-Stad waar hij ook enige tijd pastoor was.

Tekst overgenomen van website Willy Leenders.

KATALOGUS Nr.: OOS147 **LOCATIE:** Historische hoeve

STRAAT EN NUMMER: Hoevenstraat 1

POSTNUMMER: 9550

Type: VER **GEMEENTE:** Herzele

DEELGEMEENTE: Woubrechtgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Historische hoeve, "Hof ten Berge", leen van de St.-Cornelius en Cyprianus Abdij van Ninove. Heden gesloten hoeve waarvan de gebouwen gegroepeerd zijn rondom een rechth. gekasseid erf.

Zonnewijzer in de zesde travee. .

Bron: Inventaris Bouwkundig Erfgoed

Er zijn geen detailfoto's van de zonnewijzer. Waarschijnlijk zijn de urcijfers niet meer zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: WES139 **LOCATIE:** Kerk van De Clytte

STRAAT EN NUMMER: Dikkebusstraat 28A

POSTNUMMER: 8954

Type: VER **GEMEENTE:** Heuvelland

DEELGEMEENTE: De Klijte

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Vooroorlogse kerk van De Clytte (Heuvelland) :

De Onze-Lieve-Vrouwekerk (ook: Onze-Lieve-Vrouw Bezoekingskerk) is de parochiekerk van de tot de West-Vlaamse gemeente Heuvelland behorende plaats De Klijte, gelegen aan Dikkebusstraat 28A.

Geschiedenis

Oorspronkelijk stond hier een uit 1465 daterende kapel met de rang van proosdij. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd deze kapel verwoest op enkele muurpartijen na. De herbouw vond plaats in 1921 naar ontwerp van Ernest Richir en Chrétien Veraart. Dit ontwerp was op basis van de oorspronkelijke laatgotische kapel, met wijzigingen en vergrotingen, waaronder de aanbouw van een halfroond torentje tegen de noordgevel.

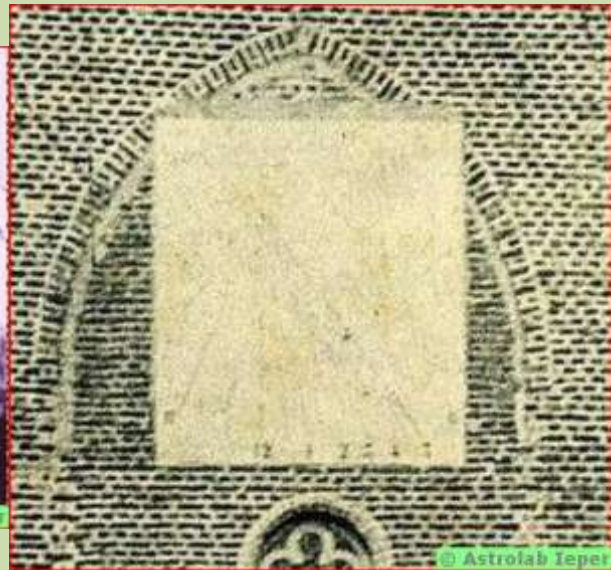
Gebouw

Het betreft een tweebeukig bakstenen gebouw met zuidtransept en een vieringtorentje. Er werden metselaarstekens aangebracht en het wapenschild van de familie Buteel, een belangrijke familie van heren van De Klijte.

De foto links boven is de voormalige kerk met zonnwijzer. De foto links onder is de huidige kerk.

Foto's zijn verschenen in driemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Astronomische Contact Groep vzw. Verantwoordelijke uitgever: Carl Vandaele, Elverdingestraat 93, 8900 Ieper afgiftekantoor Ieper 1.

Tekst Wikipedia

KATALOGUS Nr.: LIM106   **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Cardijnlaan 29

POSTNUMMER: 3530

Type: VER   **GEMEENTE:** Houthalen-Helchteren

DEELGEMEENTE: Helchteren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Westwijzer Tekst: "Vivero memento" (Denk eraan te leven). Gemaakt door eigenaar Maurice Awouters. Hij is leraar steenkapper. Arabische cijfers 1 - 8. Halve uurlijnen tussen 2 en 8 h lijnen.

Tekst: 51° 3' 25" NB 5° 22' 33" OL

De zonnwijzer is aangebracht in een vensteropening.

KATALOGUS Nr.: LIM018   **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER: Centrum

POSTNUMMER: 3530

Type: VER   **GEMEENTE:** Houthalen-Helchteren

DEELGEMEENTE: Houthalen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Is geen zonnwijzer doch een uurwijzerplaat. Deze locatie werd foutief telefonisch doorgegeven door het gemeentebestuur.

KATALOGUS Nr.: VBR021   **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3040

Type: VER   **GEMEENTE:** Huldenberg

DEELGEMEENTE: Huldenberg

BOUWJAAR 1764

AANTAL STERREN: ***

Aan puntgevel van de zuidelijke dwarsbeuk. Chronogram: "De tJd, heLaes! zlet, Vergaet aLs Dlt teeCken Vroegh en Laet". De rode hoofdletters vormen het jaartal 1764. VIII - IIII. Grote zonnwijzer. Een bezoek waard. De omgeving is geschikt voor wandelingen. Geografische coördinaten 50° 47' N.B. en 4°35' O.L.

KATALOGUS Nr.: WES046 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Belleboslaan 45

POSTNUMMER: 8480

Type: VER **GEMEENTE:** Ichtegem

DEELGEMEENTE: Eernegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekocht in Spanje

KATALOGUS Nr.: WES090 **LOCATIE:** Museum "Flanders Fields" in de lakenhallen

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 8900

Type: VER **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Ieper

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

De verticale zonnwijzer is uit de 19 de eeuw. Beschadigd bij eerste wereldoorlog. De kogelgaten en gaten door bomfragmenten zijn duidelijk zichtbaar. Stalen beschilderd tafereel zonder stijl. Oorspronkelijke locatie aan het zuidoostelijke torentje van de lakenhallen die tijdens de eerste wereldoorlog volledig vernield werden. Uit het puin gered werd de zonnwijzer al tijdens de oorlog van 14 - 18 in het Petit Paleis in Parijs tentoongesteld. De zonnwijzer bevindt zich in het museum "In Flanders Feelds" in de lakenhallen. Dit museum is sinds 2012 volledig vernieuwd.

KATALOGUS Nr.: WES126   **LOCATIE:** Gevel aan sterrenwacht

STRAAT EN NUMMER: Vaartstraat 7

POSTNUMMER: 8902

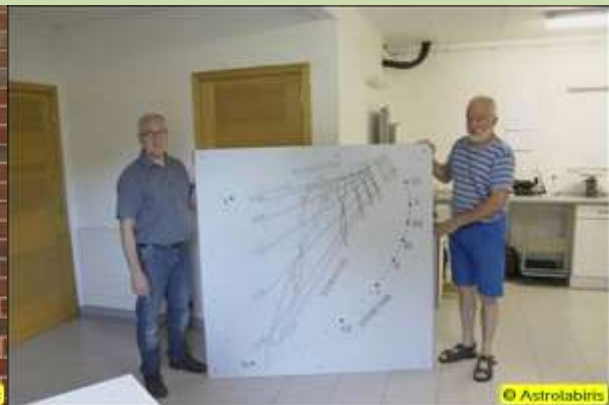
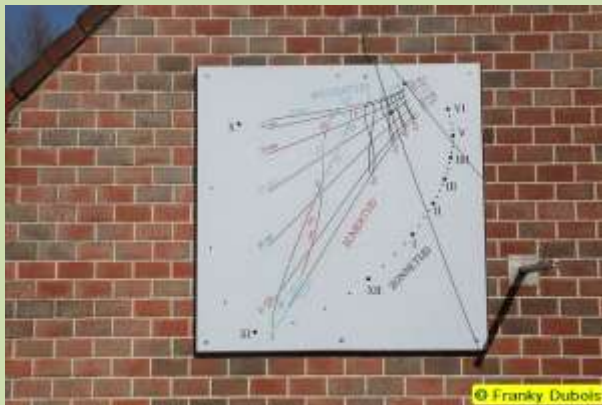
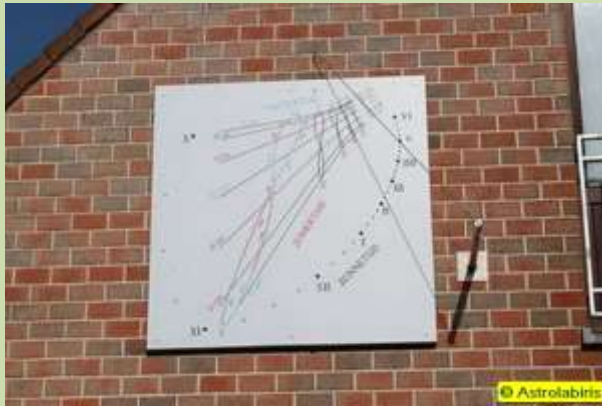
Type: VER   **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Zillebeke

BOUWJAAR 2013

AANTAL STERREN: ***

In juli en augustus 2013 werd het zonnwijzerproject afgewerkt. De zonnwijzer werd geplaatst op de gevel van AstroLAB II door medewerkers Franky Dubois en Ludwig Logie. De zonnwijzer staat niet exact op het zuiden gericht en werd dan ook uitgerekend en ontworpen door dhr. André Reekmans bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen. Tekst Astrolabiris

KATALOGUS Nr.: WES107 **LOCATIE:** Kerk Sint-Katharina

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8902

Type: VER **GEMEENTE:** Ieper

DEELGEMEENTE: Zillebeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De oude Sint-Katharinakerk werd volledig verwoest in wereldoorlog 1. Na deze oorlog vond Maurice Thoma onder het puin van de toren een stenen zonnwijzer. Hij werd bewaard door Leon en Richard Comyn tot hij uiteindelijk in een privéverzameling belandde.

KATALOGUS Nr.: WES026 **LOCATIE:** Gevel apotheek "Geldof"

STRAAT EN NUMMER: Kortrijkse straat 114

POSTNUMMER: 8870

Type: VER **GEMEENTE:** Izegem

DEELGEMEENTE: Izegem

BOUWJAAR 1963

AANTAL STERREN: *

Uurlijnen en cijfers zijn empirisch vastgesteld. VI - VI

KATALOGUS Nr.: WES025 **LOCATIE:** Gevel aan handelszaak

STRAAT EN NUMMER: Grote markt 18

POSTNUMMER: 8870

Type: VER **GEMEENTE:** Izegem

DEELGEMEENTE: Izegem

BOUWJAAR 1989

AANTAL STERREN: **

Voorgevel van handelspand. Zeer mooie kleurrijke zonnwijzer in faience tegels. De gevel is een weinig westelijk gericht. Hierdoor is het cijfer van 6 h niet weergegeven.

KATALOGUS Nr.: ANT020 **LOCATIE:** Gevel Pastorie 1636

STRAAT EN NUMMER: Kerkeneind

POSTNUMMER: 2920

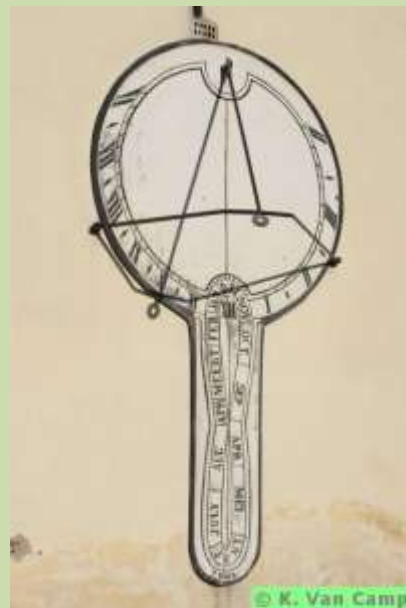
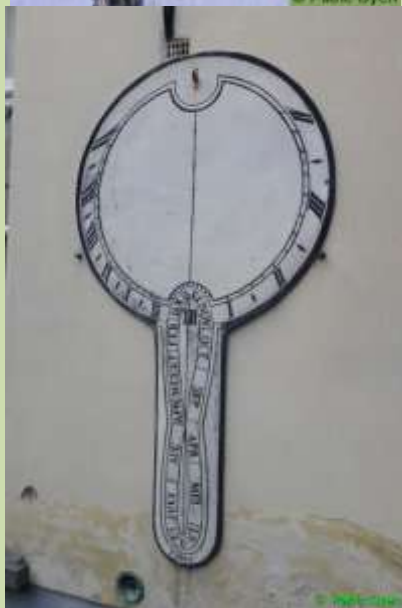
Type: VER **GEMEENTE:** Kalmthout

DEELGEMEENTE: Kalmthout

BOUWJAAR 1850

AANTAL STERREN: **

Ontworpen en aangebracht door Joannes J. Boen (1826 - 1887) landmeter te Kalmthout. Romeinse cijfers. De stijl heeft aan het einde een schijfje met een opening. Gedurende de middag valt door de opening een zonnestraal op de zonnevereffeningslus. De zonnevereffeningslus aangebracht aan de onderzijde van de zonnwijzer vermeldt de 12 maanden van het jaar in Nederlandse taal. Geëmailleerd staal met zwart/wit becijfering. Romeinse cijfers VI tot IV. Bij een bezoek in mei 2015 bleek de stijl spijtig genoeg verdwenen. Zie foto links-onder. In 2017 werd de zonnwijzer gerestaureerd, een nieuwe stijl met schijfje voor middagzonnestraal werd toegevoegd. Marc Schepens en Karel Van Camp zorgden hiervoor.

KATALOGUS Nr.: VBR030 **LOCATIE:** Kerk Sint-Stefanus

STRAAT EN NUMMER: Bogaertstraat 2

POSTNUMMER: 1910

Type: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Overhoeks geplaatste zuidwijzer ingewerkt in de hoeksteen van west en zuidgevels. VI - VI. Datum portaal 1662.

KATALOGUS Nr.: VBR041 **LOCATIE:** Gevel hoeve "Spaans hof"

STRAAT EN NUMMER: Peperstraat 62

POSTNUMMER: 1910

Type: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR 1654

AANTAL STERREN: **

Oostgevel. IIII - XIV Geeft uit op binnenhof. Z-O wijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR013 **LOCATIE:** Gevel hoeve "Spaans Hof"

STRAAT EN NUMMER: Peperstraat 62

POSTNUMMER: 1910

Type: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer in top van blinde zuidwestkant met laadvenster. Trapgevel. Cijfers ontbreken. Historisch waardevolle zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR029 **LOCATIE:** Gevel gerestaureerde hoeve.

STRAAT EN NUMMER: Liststraat 24

POSTNUMMER: 1910

Type: VER **GEMEENTE:** Kampenhout

DEELGEMEENTE: Nederokkerzeel

BOUWJAAR 1780

AANTAL STERREN: **

Voormalig hoevetje met geplaveid erf, sedert ca. 1965 ingericht en verbouwd tot weekeindhuisjes. Breuksteenbouw verhoogd met baksteenmetselwerk en afgedekt met pannen. Fraaie zonnwijzer met tekst "AENSIET DEN TIJT". VII tot IIII.

KATALOGUS Nr.: ANT050 **LOCATIE:** Gevel gebouw Royal Antwerp Golf Club

STRAAT EN NUMMER: Capiualei

POSTNUMMER: 2950

Type: VER **GEMEENTE:** Kapellen

DEELGEMEENTE: Kapellen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnwijzer. VIII tot XIX..

OP 6 februari 2012 brandde het gebouw af. Doch toen was de zonnwijzer reeds weggenomen.

KATALOGUS Nr.: OOS119 **LOCATIE:** Tuin van Museum Bardelaere

STRAAT EN NUMMER: Ledestraat 42

POSTNUMMER: 9971

Type: VER **GEMEENTE:** Kaprijke

DEELGEMEENTE: Lembeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Kleine verticale zonnewijzer aan zuidwand van de sterrenwacht. 7 datumlijnen met dierenriemtekens.
Tafereel in zeefdruk op kunststof plaat formaat A3. Ontwerp: Romain De Bosscher. Op het terrein staan nog een vijftal equatoriale zonnewijzers van het type armilairsfeer. Aan de noordgevel van het hoofdgebouw zijn drie wijzerplaten van torenuurwerken aangebracht. Het Bardelaeremuseum is een heemkundig museum met vooral de nadruk op ambachten. Het is gevestigd in een oude hoeve op de topografische locatie Bardelaere. Het museum is open elke zondag van Pasen tot Allerheiligen en voor groepen op aanvraag.

De sterrenwacht is een achthoekige constructie met afschuivend dak. Er staat een 114 mm Newtontelecoop. Ook een thermometerhut in de omgeving. Het opzet is een initiatief van een v.z.w. met een aantal buitengewoon gemotiveerde mensen.

KATALOGUS Nr.: VBR055 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Witte molenstraat

POSTNUMMER: 3140

Type: VER **GEMEENTE:** Keerbergen

DEELGEMEENTE: Keerbergen

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN:

Gemaakt uit arduin. Ontwerp J. Lyssens, gekapt door Pieter Boudens. Vermelding van de 4 seizoenen, windrichtingen, omzetformule naar klokke-tijd, kompas en coördinaten.

KATALOGUS Nr.: WES060 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Iers pad 1

POSTNUMMER: 8300

Type: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: *

Villa in cottagestijl "Le Boqueteau" van 1927 naar ontwerp van architect R. Heyneman, gerestaureerd in 1991.
Zonnewijzer gemaakt door Pieter Boudens. HORAS NON NUMERO NISI SERENAS

KATALOGUS Nr.: WES034 **LOCATIE:** Gevel Duinhof (Hof ter Duinen)

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8300

Type: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: WES002 **LOCATIE:** Kerk Sint-Margareta zuidkant oude toren

STRAAT EN NUMMER: Pastoor Opdedrincplein

POSTNUMMER: 8300

Type: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Knokke

BOUWJAAR 1648

AANTAL STERREN: ***

Natuursteen. Wapenschild van Marc Arrazola de Oñate, hoofdman-herstichter van de St. Sebastiaansgilde. 6-6. De toren is een overblijfsel van de gotische kerk die vervangen werd door een nieuwe kerk in 1955-1958. Deze zuidwijzer werd een weinig scheef aan de muur bevestigd, zodat het tafereel perfect naar het zuiden gericht is.

Op tweede paasdag van 1648 werd op verzoek van Marc Arrazola de Oñate, Luitenant-Generaal der Valkenjacht van Vlaanderen, Burgemeester en schepen van 's Lands van Vrijen, de gilde heropgericht en schonk hij bij die gelegenheid een zonnewijzer, met de wapenspreuk van zijn familie, die nu nog prijkt op het geklasseerde torentje van de H. Margareta-kerk. Ridder Arrazola werd lid van de gilde en staat ook vermeld in het oude gildeboek. Zie foto onderaan links.

KATALOGUS Nr.: WES017 **LOCATIE:** Kerk Sint-Vincentius

STRAAT EN NUMMER: Ramskapellestraat

POSTNUMMER: 8301

Type: VER **GEMEENTE:** Knokke-Heist

DEELGEMEENTE: Ramskapelle

BOUWJAAR 1762

AANTAL STERREN: ***

In het midden gegraveerde kop met stralen. Tekst: "Let op de tydt, vrees d'eeuwigheid".

KATALOGUS Nr.: BRU016 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Agatha-Berchemselaan 34

POSTNUMMER: 2023

Type: VER **GEMEENTE:** Koekelberg

DEELGEMEENTE: Koekelberg

BOUWJAAR 1930

AANTAL STERREN: **

Aan gevel van het Koninklijk Atheneum. Mooie zonnewijzer met moederfiguur aan de rechterzijde.

Straatgevel met een raam en versierd met een sgraffitopaneel dat dienst doet als zonnewijzer.

Bij het vervaardigen van sgraffiti (enkelvoud: sgraffito) wordt in verse mortel een lijntekening gekrast en ingekleurd volgens de fresco-techniek. De vlakke lijntekening overheerst samen met een gelijkmatig kleurgebruik.

In de tijd van de Jugendstil werden hoofdzakelijk portretten, gracieuze vrouwen, gestileerd fruit of bloemen als motief gebruikt. Ook later nog was dit een gangbare techniek voor wanddecoratie, vooral aan buitenmuren.

KATALOGUS Nr.: WES146 **LOCATIE:** Voorgevel aan villa

STRAAT EN NUMMER: Lejeunelaan

POSTNUMMER: 8670

Type: VER **GEMEENTE:** Koksijde

DEELGEMEENTE: Koksijde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zuidwijzer met afwezige stijl.

KATALOGUS Nr.: WES148 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Horizontlaan

POSTNUMMER: 8670

Type: VER **GEMEENTE:** Koksijde

DEELGEMEENTE: Koksijde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer aangekocht in het zuiden van Europa

KATALOGUS Nr.: WES150   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Majoor 'd Hooghelaan 23

POSTNUMMER: 8760

Type: VER   **GEMEENTE:** Koksijde

DEELGEMEENTE: Koksijde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer aangekocht in het zuiden van Europa. Verkeerde uurlijnen. De uurlijnen van VI en VI moeten in elkaars verlengde staan.

Locatie: St-Idesbald

KATALOGUS Nr.: WES147 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Brialmontlaan

POSTNUMMER: 8670

Type: VER **GEMEENTE:** Koksijde

DEELGEMEENTE: Koksijde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zuidwijzer aangekocht in een commerciële handelszaak. Staat waarschijnlijk slecht georiënteerd.

KATALOGUS Nr.: WES149 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Tennislaan

POSTNUMMER: 8670

Type: VER **GEMEENTE:** Koksijde

DEELGEMEENTE: Koksijde

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnewijzer in St-Idesbald

KATALOGUS Nr.: ANT162   **LOCATIE:** Gevel aan zijkant huis

STRAAT EN NUMMER: Hofstraat 29

POSTNUMMER: 2550

Type: VER   **GEMEENTE:** Kontich

DEELGEMEENTE: Kontich

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Witte cirkelvormige verticale zuidwijzer. Hij bevindt zich onder de dakgoot en is zichtbaar van op de straat. De stijl staat verkeerd omdat hij verticaal geplaatst is op het tafereel. De 6 uurlijnen staan niet in elkaars verlengde. De zonnewijzer staat verkeerd georiënteerd. De uurlijnen rond 12 h staan te ver uit elkaar. De zonnewijzer kan hierdoor nooit het juiste uur aanduiden.

KATALOGUS Nr.: VBR071 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3470

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenaken

DEELGEMEENTE: Kortenaken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnewijzer in blauwe hardsteen. Tekst: "AL TIJD". Arabische uurscijfers van 6h tot 6h.

KATALOGUS Nr.: VBR059 **LOCATIE:** Gevel aan achterzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Boterberdstraat 8

POSTNUMMER: 3473

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenaken

DEELGEMEENTE: Waanrode

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN:

Verticale zuidwijzer met tafereel in arduin. Poolstijl in verguld roestvrij staal. Uurlijnen zijn belegd met bladgoud. Gemaakt door Jos Geusens en ontwerp W. Ory. Spreuk " Altijd ".

KATALOGUS Nr.: VBR019 **LOCATIE:** Binnenplein hoeve

STRAAT EN NUMMER: Kwerpsebaan 312

POSTNUMMER: 3071

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Erps-Kwerps

BOUWJAAR 1637

AANTAL STERREN: ***

Zandsteen. V - IIII. Cijfers niet meer duidelijk leesbaar. Het instrument hangt tegen een muur op een binnenplein van een oude boerderij "Rijckenberghoeve". Deze hoeve was een pachthof en in de 19de eeuw een olieslagmolen.

KATALOGUS Nr.: VBR074 **LOCATIE:** Zuidgevel

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat 33

POSTNUMMER: 3070

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Kortenberg

BOUWJAAR 1985

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnewijzer in leisteen gemaakt door L. Bosard.

Deze bekende zonnewijzerbouwer heeft veel gelijkaardige zonnewijzers gemaakt die steeds de gemiddelde zomer- en wintertijd weergeven.

De zonnewijzer heeft oorspronkelijk aan een zuidgevel gehangen bij de grootouders van de huidige eigenaar. Adres: Heilige kruiswegstraat 34 Schepdaal.

Tekst op zonnewijzer: "L. BOSARD LIEGE 1985 LAT. 50°50' D 11° 46' LONG. 4° 12' = 16 m 47 s"

Arabische cijfers 9 h - 6 h voor gemiddelde wintertijd.

Romeinse cijfers VII - VI voor gemiddelde zomertijd.

KATALOGUS Nr.: VBR044 **LOCATIE:** Gevel aan villa

STRAAT EN NUMMER: Ballingsstraat 20

POSTNUMMER: 3078

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Meerbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

TEMPUS FUGIT Arabische cijfers 10 - 9

KATALOGUS Nr.: VBR043 **LOCATIE:** Gevel aan zuidzijde villa.

STRAAT EN NUMMER: Ballingsstraat 20

POSTNUMMER: 3078

Type: VER **GEMEENTE:** Kortenberg

DEELGEMEENTE: Meerbeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

6 - 5 zomertijd, 5 - 4 wintertijd ST 12H 41m 40s LAT

KATALOGUS Nr.: WES133 **LOCATIE:** Binnenplaats dienstencentrum

STRAAT EN NUMMER: Langemeersstraat 6

POSTNUMMER: 8500

Type: VER **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kortrijk

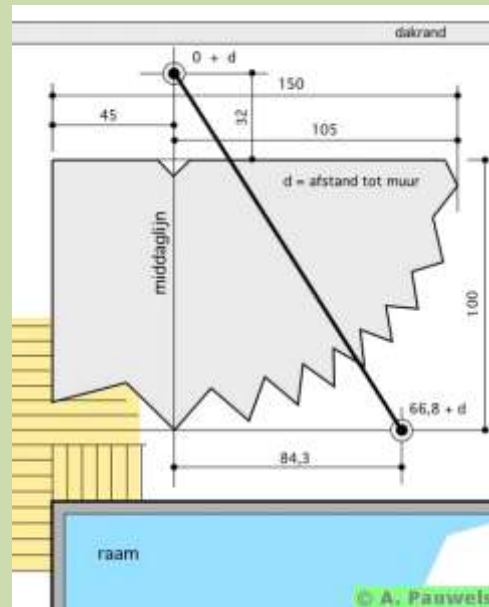
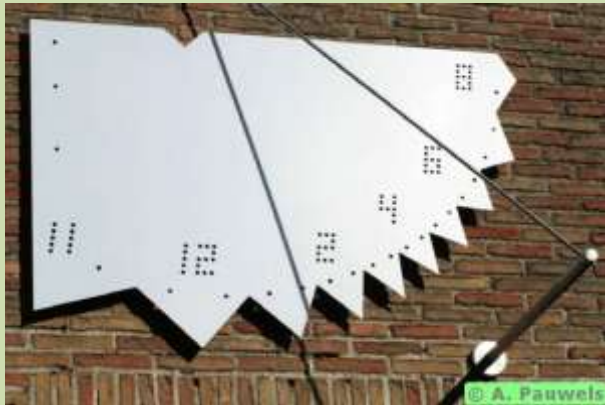
BOUWJAAR 2012

AANTAL STERREN: **

Bij dienstencentrum "De Zonnewijzer" in de Langemeersstraat 6 is een aluminium zonnewijzer te zien op de binnenkoer. Hij is van de hand van de bekende zonnewijzermaker Aimé Pauwels die in 2017 overleden is. Bij de uitvoering van het ontwerp van Aimé werd voor een plaat van 3 mm dik aluminium gekozen. De afmetingen van deze vrij grote zonnewijzer zijn 150 cm breed bij 100 cm hoog. Het ontwerp van Aimé heeft de bekende vorm van reeds eerdere ontwerpen van hem. De uurscijfers staan op "tanden" die de uren benadrukken. De zonnewijzer is vastgemaakt op een afstand van 5 cm van de muur, dit om vervuiling van het metselwerk te vermijden.

De muurdeclinatie is $54^{\circ} 09' W$. De uren zijn van 11 h 's morgens tot ca 8 h 's avonds.

De zonnewijzer is jammergenoeg niet zichtbaar van op de openbare weg. Het binnenpleintje van de zonnewijzer is echter op gewone werkdagen toegankelijk tijdens de kantooruren.

KATALOGUS Nr.: WES010 **LOCATIE:** Gevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Groeningestraat 27

POSTNUMMER: 8500

Type: VER **GEMEENTE:** Kortrijk

DEELGEMEENTE: Kortrijk

BOUWJAAR 1805

AANTAL STERREN: **

Patriciërshuis in Empirestijl, van ca. 1805.
Ronde oculus bewaakt door 2 chimaerae (gevlugelde leeuwen met vogelkop). Volgens het stadsbestuur was hier vroeger een zonnwijzer aanwezig. In 1991 waren er nog restanten aanwezig o.a. Een gnomon en nog enkele cijfers. Begin jaren 2000 is alles "weggerestaureerd". Zie ook meridiaan WES097 aan hetzelfde gebouw. Beschrijving van Aimé Pauwels van deze zonnwijzer is terug te vinden in het tijdschrift 2003 van De Leiegouw Vereniging van geschied- taal- en volkskundig onderzoek in het Kortrijkse.

KATALOGUS Nr.: ANT167   **LOCATIE:** Kerk O.L.Vrouw in de Wijngaard

STRAAT EN NUMMER: Veerledorp 3

POSTNUMMER: 2431

Type: VER   **GEMEENTE:** Laakdal

DEELGEMEENTE: Veerle

BOUWJAAR 2011

AANTAL STERREN: ***

De Laakdalse kunstkring werkte een prototype uit en kunstenaar Jef Van Leeuw kapte de zonnwijzer uit witte steen en assisteerde bij de plaatsing. De zonnwijzer werd officieel ingehuldigd op 28 augustus 2011 met receptie en toespraken in aanwezigheid van J. Lyssens van de Zonnwijzerkring Vlaanderen. Het initiatief ging uit van het comité Veerle Vurig Eeuwigdurig. De zonnwijzer kwam er iets meer dan 100 jaar nadat de kerk afbrandde. De zonnwijzer vervangt de oude zonnwijzer die na de brand verdween. Vrij grote zonnwijzer met Arabische uursijfers van 6 h tot 17 h. De stijl staat midden in een zon met stralen uit bladgoud. Spreuk: "VEERLE VURIG EEUWIG DURIG" Teksten: "MCMX, MMX, E.H. A. SWINNEN, PASTOOR, KERKFABRIEK". Bij een bezoek op 22 oktober 2011 had de stijl niet de juiste afregeling. De uitlezing van het zonneur stond 1 h 30 m voor op het ware zonneur.

KATALOGUS Nr.: OOS150 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Nerenweg 44

POSTNUMMER: 9270

Type: VER **GEMEENTE:** Laarne

DEELGEMEENTE: Kalken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze zuidwijzer is ingemetseld aan de voorzijde van een woning. Spijtig genoeg is de voorgevel gericht naar het noorden en is de zonnwijzer onbruikbaar. De zonnwijzer is gemaakt in witte steen en de figuren van de dierenriem zijn rond de uurlijnen op te merken.

KATALOGUS Nr.: OOS033 **LOCATIE:** Kerk Sint-Dionysius

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9270

Type: VER **GEMEENTE:** Laarne

DEELGEMEENTE: Kalken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

X - II. Witte verweerde zandsteen. Slechts 5 opgeplaatste gouden cijfers aanwezig. Uurlijnen staan niet afgebeeld. In circa 2010 zijn de zandstenen van de zonnwijzer vernieuwd.

KATALOGUS Nr.: OOS032 **LOCATIE:** Kerk Sint-Macharius

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9270

Type: VER **GEMEENTE:** Laarne

DEELGEMEENTE: Laarne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De kerk kreeg zijn huidige vorm in de 17de eeuw. In de noordgevel staat een steen ingemetseld met de datum 1739. Nader onderzoek moet uitwijzen of de zonnewijzer geplaatst is bij de laatste grote verbouwing in de 17de eeuw of bij de verbouwingen in 1739. Bij de laatste restauratie van de kerk in de jaren '90 werd de zonnewijzer, een kleine Franse steen die volledig verweerd is, ondersteboven ingemetseld.

KATALOGUS Nr.: LIM133   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Pieter Breughelstraat 1

POSTNUMMER: 3620

Type: VER   **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Lanaken

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: ***

Verticale zonnewijzer gemaakt uit Trespan door Laurens Geurts. Spreuk: Horas non numero, nisi serenas. Vertaling: "Ik tel geen uren, tenzij zonnige". Locatie: 50° 53' 34" NB 5° 38' 11" OL. Declinatielijnen per dierenriemteken. Afmetingen: 1000 mm breed x 900 mm hoog. Het tafereel is voorzien van een kroonlijst. Mooie tijdvereffeningslussen. Uren met onderverdelingen per 6 minuten. Uurcijfers: VI tot IV. Vrij ingewikkelde aflezing doordat 3 verschillende tijden kunnen afgelezen worden. Namelijk: plaatselijke zonnetid, wintertijd en zomertijd. In de achtertuin staat nog een hoepelsfeer op een mooie sokkel. Zie foto onderaan. Er is ook LIM171.

KATALOGUS Nr.: LIM165   **LOCATIE:** Voorgevel aan huis

STRAAT EN NUMMER: Waterstraat 180

POSTNUMMER: 3620

Type: VER   **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Lanaken

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De poolstijl is naar de muur toe gebogen. Deze zonnwijzer is afkomstig uit zuidelijk Europa. De declinatie van de muur is 43° W. Aangezien deze zonnwijzer gemaakt is voor een zuidelijk gerichte gevel is er dus een belangrijke miswijzing. Al bij al een mooie gevelversiering door de grote zonnefiguur rond de zonnwijzer. Waarschijnlijk is dit een mozaïek.

KATALOGUS Nr.: LIM031   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Oude God 27

POSTNUMMER: 3621

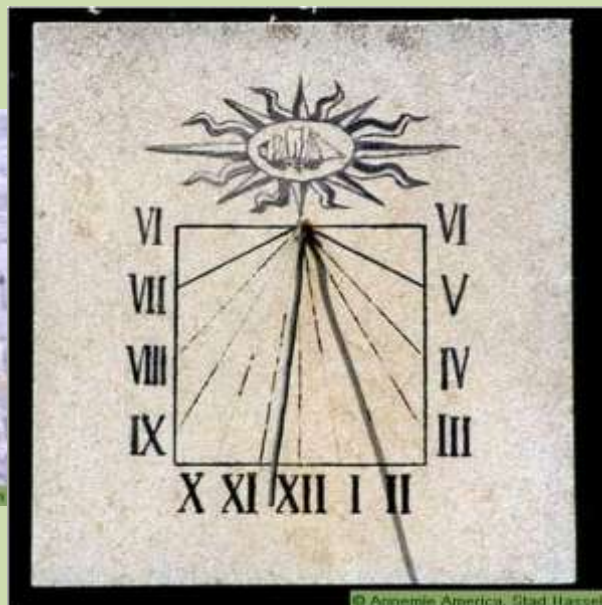
Type: VER   **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Rekem

BOUWJAAR 1952

AANTAL STERREN: *

Gekocht in Parijs. Aangebracht aan zuidmuur. Romeinse cijfers VI - VI. Witte steen op zwarte achtergrond. De muur heeft echter een declinatie. Daardoor duidt de zonnwijzer een verkeerd uur aan.

KATALOGUS Nr.: LIM091 **LOCATIE:** Muur aan hoeve Daelbroek

STRAAT EN NUMMER: Daalbroekstraat 64

POSTNUMMER: 3621

Type: VER **GEMEENTE:** Lanaken

DEELGEMEENTE: Rekem

BOUWJAAR 1990

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer in blauwe hardsteen met goudkleurige cijfers, uurlijnen en tekst. Op de plaats waar de uurlijnen samenkomen is een goudkleurig zonnetje op te merken. In het midden van het zonnetje is de stijl geplaatst. Deze opstelling komt vrij veel voor. De zonnewijzer geeft de gemiddelde wintertijd en de gemiddelde zomertijd weer.

Ontwerp en constructie: José Bosard

Spreuk: OPA KALI (ORA KALI - Grieks - Een mooi uur)

Tekst: LAT. 50° 56' LONG. 5° 40' J. BOSARD LIEGE 1990. José Bosard is zeer gekend als maker van gelijkaardige zonnewijzers in Walonië.

KATALOGUS Nr.: VBR018 **LOCATIE:** Abdijhoeve

STRAAT EN NUMMER: Abdijstraat 2

POSTNUMMER: 3404

Type: VER **GEMEENTE:** Landen

DEELGEMEENTE: Neerlanden

BOUWJAAR 1800

AANTAL STERREN:

Aan de gevel van de tiendenschuur aan de binnenplaats. 10 - 4 h. Zonnewijzer met halve uurlijnen. Boven stijl is een grote zonnefiguur aangebracht. Geschilderde bepleistering.

KATALOGUS Nr.: OOS023 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Hoek groene weg, bovenhoekstr.

POSTNUMMER: 9280

Type: VER **GEMEENTE:** Lebbeke

DEELGEMEENTE: Lebbeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Immitatiezonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS022 **LOCATIE:** Gevel villa

STRAAT EN NUMMER: Smetledestraat 20

POSTNUMMER: 9340

Type: VER **GEMEENTE:** Lede

DEELGEMEENTE: Impe

BOUWJAAR 1976

AANTAL STERREN:

Koperen romeinse cijfers en zon rond stijl.

KATALOGUS Nr.: OOS019 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Kluisberg 32

POSTNUMMER: 9340

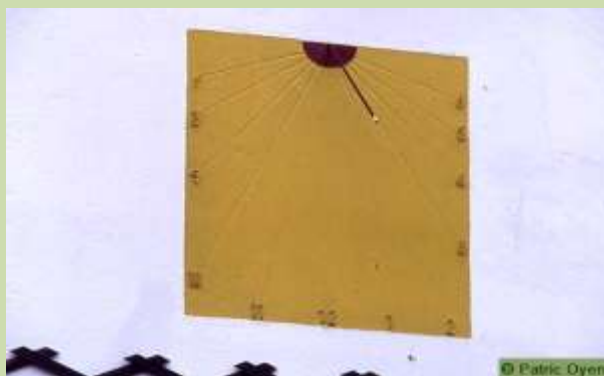
Type: VER **GEMEENTE:** Lede

DEELGEMEENTE: Lede

BOUWJAAR 1962

AANTAL STERREN: **

Westafwijkende verticale zonnwijzer. Arabische cijfers. Geel geschilderd. 7 - 6.

KATALOGUS Nr.: WES114 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Menenstraat 18

POSTNUMMER: 8880

Type: VER **GEMEENTE:** Ledegem

DEELGEMEENTE: Ledegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Het peereboomhuis werd genoemd naar de bewoners tijdens de 19de eeuw, nl. De familie van den Peereboom. Het werd gebouwd in 1726 en is het oudste huis van Ledegem. Het is sinds 1974 beschermd als monument, de tuin is een geklasseerd landschap. Tegen de zuidelijke gevel is een zonnewijzer aangebracht. Alexander Berghman, advocaat te Moorslede, erfde het huis en stelde het in 1946 ter beschikking van het gezin Edouard Berghman. Op de woonmuur zien we leien met het lelie-insigne, kenmerkend voor de Franse overheersing. De naam Jesus Maria Anna vinden we zowel op de gevel aan de straatzijde als in de balken van het salon van het woonhuis. In oktober 1918 door de 29^e divisie. Het kreeg de naam 'Ledeghem New Cemetery'.

KATALOGUS Nr.: VBR017 **LOCATIE:** Kerk Sint-Kwintinus.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1750

Type: VER **GEMEENTE:** Lennik

DEELGEMEENTE: Lennik

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In witte zandsteen. Aanduiding IX - VII. Stijl staat verticaal op de muur. (Puntzonnewijzer met gnomon)

KATALOGUS Nr.: VBR016   **LOCATIE:** Kerk Sint-Kwintinus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1750

Type: VER   **GEMEENTE:** Lennik

DEELGEMEENTE: Lennik

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In witte zandsteen. Aanduiding van IV - XV. Stijl staat verticaal op de muur. (Puntzonnwijzer met gnomon)

KATALOGUS Nr.: LIM125   **LOCATIE:** Gevel vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Englebert Adanglaan 49

POSTNUMMER: 3970

Type: VER   **GEMEENTE:** Leopoldsburg

DEELGEMEENTE: Leopoldsburg

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Het tafereel bestaat uit een zware roestvrij stalen plaat die gemonteerd is op een afstand van de gevel. De 8 (uur)lijnen zijn gleuven in het tafereel. Er zijn geen uurscijfers weergegeven. Waarschijnlijk heeft de zonnwijzer slechts een artistieke waarde. De stijl is een staaf.

KATALOGUS Nr.: VBR064 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Pieter Nolletstraat 127

POSTNUMMER: 3010

Type: VER **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Kessel-Lo

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: **

Originele verticale zuidwijzer. Nummering: VI tot VI. Stijl is gemaakt uit roestvrij stalen staaf. Uurlijnen in de vorm van een pijl. Tekst: CARPE DIEM in 2 kleurige letters. (rood/blauw). De zonnwijzer is aangebracht aan een bakstenen muur in een frame dat zuidelijk gericht is. De muur vertoont een lichte westelijke declinatie. Hierdoor kunnen de "vroegge uurlijnen" niet beschenen worden. Julien Lyssens was betrokken bij de plaatsing van deze zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR010 **LOCATIE:** Gevel school Paridaensinstituut

STRAAT EN NUMMER: Pater Damiaanplein 6

POSTNUMMER: 3000

Type: VER **GEMEENTE:** Leuven

DEELGEMEENTE: Leuven

BOUWJAAR 1770

AANTAL STERREN: ***

Aan de zuidvleugel van het gebouw is de oostwijzer op te merken.
Cement geschilderd met zonneafbeelding. Stijl heeft zonnetje met perforatie aan het uiteinde.

KATALOGUS Nr.: ANT019   **LOCATIE:** Grafzerk van Louis Zimmer op begraafplaats Kloosterheide

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2500

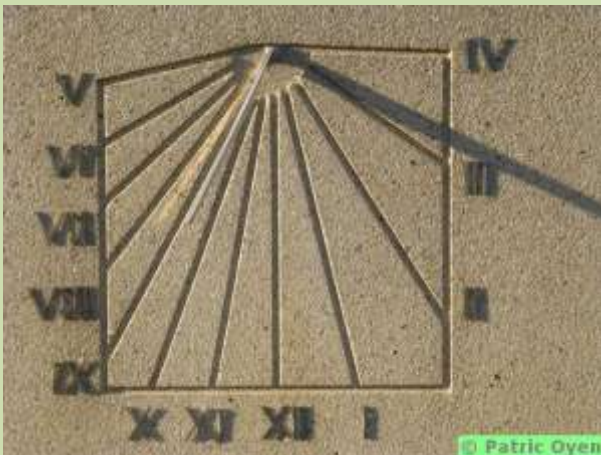
Type: VER   **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 1970

AANTAL STERREN: ***

Zuidwijzer, Oostafwijkend. Geen natuursteen. Becijfering: V - VI. Deze eenvoudige zonnewijzer is uit de verticale grafsteen gehouwen. Het instrument heeft een naar het oosten afwijkende declinatie.

KATALOGUS Nr.: ANT018   **LOCATIE:** Gevel aan Zimmertoren

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2500

Type: VER   **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Eertijds z.g. "Corneliustoren", heden "Zimmertoren". In de dertiende eeuw gebouwd als versterking van de toenmalige stadsomwalling.

Aan rechterzijgevel. Witte steen op witte stenen voetjes rustend. "VI - VII Tekst ULTIMA LATET". Dit komt uit de Latijnse spreuk 'tempus fugit, ultima latet'. De tijd vliegt, het laatste (uur) blijft verborgen. Waarschijnlijk heeft men bij de constructie een poging gewaagd om de zonnwijzer de burgerlijke tijd te laten aangeven, doch de uurlijnen zijn niet juist opgesteld. De 6 h uurlijnen staan niet in het verlengde van elkaar en de stijl wijst naar een verkeerde richting.

KATALOGUS Nr.: ANT016   **LOCATIE:** Gevel aan kerk Sint-Gummarus.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2500

Type: VER   **GEMEENTE:** Lier

DEELGEMEENTE: Lier

BOUWJAAR 1943

AANTAL STERREN: **

Georiënteerde kruisbasiliek in Brabantse hooggotiek van 1378-1569/1624-25.
Zonnewijzer aan zuiddwarsbeukgevel. Gerestaureerd. Zuidwijzer. "VI - VI VIDAS. HORAM NESICIS THAM" (Aanzie het uur, ontken het jouwe).

KATALOGUS Nr.: OOS024 **LOCATIE:** Kerk Sint-Ursmarus

STRAAT EN NUMMER: Kerkstraat 18

POSTNUMMER: 9570

Type: VER **GEMEENTE:** Lierde

DEELGEMEENTE: Deftinge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Alleen stijl is nog aanwezig.

KATALOGUS Nr.: VBR023   **LOCATIE:** Gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 1630

Type: VER   **GEMEENTE:** Linkebeek

DEELGEMEENTE: Linkebeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zuidwijzer uit leisteen. Gemaakt door Robin graveur in Angers France. VI - XVIII. Tekst Comite de Jumelage St. Lambert du Lattay. Tekst "SINE SOLE SILEO" Zonder zon zwijg ik.

KATALOGUS Nr.: OOS001 **LOCATIE:** Gevel aan villa

STRAAT EN NUMMER: Beervelde dorp 75

POSTNUMMER: 9080

Type: VER **GEMEENTE:** Lochristi

DEELGEMEENTE: Beervelde

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zuidwijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS088 **LOCATIE:** Private locatie

STRAAT EN NUMMER: Daknammolenstraat 80

POSTNUMMER: 9160

Type: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR 1995

AANTAL STERREN:

Zuidwijzer met muurdeclinatie 8° O. Stijl in brons. Tafereel in Bourgondische steen. Uurlijnen en cijfers in koperdraad van 2 mm.

KATALOGUS Nr.: OOS132 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Tulpenlaan 14

POSTNUMMER: 9160

Type: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Lokeren

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN:

Tafereel uit multiplex en uurlijnen in roestvast staaldraad. Uurlijnen van 6 tot 5. Er staan ook halve uurlijnen op het tafereel. Cijfers en letters uit metaal uitgezaagd. Tekst: "Ik werk alleen bij zonneshijn". 3° 59' OL 51° 06' NB. "V.d.V.P. 2007" IN het midden van de zonnewijzer is een wapenschild aangebracht. Beschreven door Julien Lyssens in "Zonnetijdingen 2007 - 2 pagina 16

KATALOGUS Nr.: OOS110 **LOCATIE:** Achtergevel

STRAAT EN NUMMER: Damstraat 217A

POSTNUMMER: 9180

Type: VER **GEMEENTE:** Lokeren

DEELGEMEENTE: Moerbeke

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer heeft een muurdeclinatie van 1° oost. Materiaal: tegels bekleed met keramiek (60x80), ontwerp J. Lyssens. Gemaakt door Annie Van Ostaeyen. 5 sterrenbeelden: Leeuw, Waterman, Ram, Schorpioen en Weegschaal. Bcijfering: 6h - 18h.

KATALOGUS Nr.: LIM182   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Weijerken 16

POSTNUMMER: 3920

Type: VER   **GEMEENTE:** Lommel

DEELGEMEENTE: Lommel

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Ontwerp en uitvoering: Wim Geerts

Spreuk: SEMPER CURRENS REVENIO (Voortrennend keer ik steeds terug.)

In tegenstelling tot een poolsstijlzonnewijzer maakt de stijl geen hoek met het horizontale vlak, gelijk aan de breedtegraad (hier 51°) maar een willekeurige hoek (hier 35°).

De zonnewijzer krijgt daardoor een ongewoon uitzicht: de uurlijnen zijn 'slingerlijnen' en concentrische cirkels vormen datumlijnen. De schaduw van de stijl is nog wel een rechte lijn maar er is op het zonnewijzerpaneel geen rechte lijn meer om hem mee te vergelijken.

De zonnewijzer is gemaakt voor de kloktijd.

(Tekst Willy Leenders)

© Wim Geerts

© Wim Geerts

© Google Street View

KATALOGUS Nr.: VBR057 **LOCATIE:** Kerk Sint-Christoffel

STRAAT EN NUMMER: Markt

POSTNUMMER: 1840

Type: VER **GEMEENTE:** Londerzeel

DEELGEMEENTE: Londerzeel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Van de zonnwijzer blijft niet veel meer over. Er zijn geen uurlijnen of uurscijfers meer te zien. Enkel nog een bedenkelijke stijl blijft er nog van over. Er bestaat nog een foto van de zonnwijzer uit +/- 1900. De oost declinerende zonnwijzer was vrij groot en was aangebracht tussen 2 steunberen. Becijfering met Arabische cijfers 5 - 3.

KATALOGUS Nr.: VBR049 **LOCATIE:** Kerk Sint-Amandus, onder torenuurwerk.

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 1840

Type: VER **GEMEENTE:** Londerzeel

DEELGEMEENTE: Malderen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De stijl is nog alleen zichtbaar. Cijfers zijn verdwenen. Te herstellen.

KATALOGUS Nr.: VBR045 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis boven garage.

STRAAT EN NUMMER: Minnezang 4

POSTNUMMER: 3210

Type: VER **GEMEENTE:** Lubbeek

DEELGEMEENTE: Linden

BOUWJAAR 1979

AANTAL STERREN: **

Witte zandsteen, gemaakt door Pieter Boudens. 9 - 20. ANNO 1979

KATALOGUS Nr.: LIM167   **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Knapkoekstraat 14

POSTNUMMER: 3680

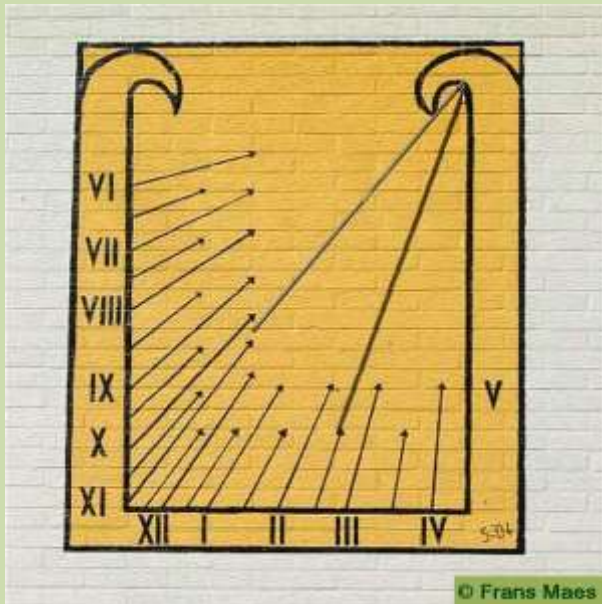
Type: VER   **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR 2004

AANTAL STERREN: ***

De zonnwijzer is gebaseerd op de dubbele zonnwijzer aan het kasteel van Leut (zie LIM011 en LIM012). Spijtig genoeg zijn de uurlijnen totaal verkeerd. De 12 h lijn op een verticale zonnwijzer moet steeds verticaal zijn indien de zonnwijzer gemaakt is voor plaatselijke zonnetijd. Op deze zonnwijzer zou de uurlijn voor circa 4 h 30 m verticaal geschilderd zijn ! Meer als voor versiering kan deze zonnwijzer niet gebruikt worden.

KATALOGUS Nr.: LIM039 **LOCATIE:** Gevel aan kasteel Oude Kuil

STRAAT EN NUMMER: Oude kuil 1

POSTNUMMER: 3680

Type: VER **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Neeroeteren

BOUWJAAR 1980

AANTAL STERREN: ***

Tekst: "E SALICE ROBVR" (Kracht uit wilgenhout.) en tekst "Ik tel alleen de zonnige uren." Ontwerp: De Roose. Gemaakt door Pieter Boudens.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Anemie America, Stad Hasselt

© Anemie America, Stad Hasselt

KATALOGUS Nr.: LIM012   **LOCATIE:** Kasteel Vilain XIII. Nu rusthuis.

STRAAT EN NUMMER: Dreef 148

POSTNUMMER: 3630

Type: VER   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR 1828

AANTAL STERREN: ***

Westgerichte zonder stijl. X - VII. Geschilderd op bakstenen muur. Zie ook LIM011.

KATALOGUS Nr.: LIM143   **LOCATIE:** Voorgevel

STRAAT EN NUMMER: Steenakkerstraat

POSTNUMMER: 3630

Type: VER   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze verticale zonnwijzer is terug te vinden naast de kapel van O.L.Vrouw van Overwinning in het gehucht Mazenhoven in Leut een deelgemeente van Maasmechelen.

Kitscherige seriezonnwijzer. De zonnwijzer is gemaakt voor een naar het zuiden gerichte muur. De muur waarop hij staat wijkt 40° af van het zuiden in de richting van het westen. De zonnwijzer is technisch waardeloos en kan nooit het juiste zonneur aanduiden.

KATALOGUS Nr.: LIM011   **LOCATIE:** Kasteel Vilain XIII. Nu rusthuis.

STRAAT EN NUMMER: Dreef 148

POSTNUMMER: 3630

Type: VER   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR 1828

AANTAL STERREN: ***

Oostgerichte zuidwijzer. IIII - II. Geschilderd op bakstenen muur. Zie ook LIM012. De 2 zonnewijzers zijn elk op een hoek geplaatst.

KATALOGUS Nr.: LIM157   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Steenakkerstraat 131

POSTNUMMER: 3630

Type: VER   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Leut

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Aangekochte zuidwijzer geplaatst op een muur die niet naar het zuiden gericht is. Slechte stijl. Zonneur aflezen is niet mogelijk.

KATALOGUS Nr.: LIM090   **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Boudewijnlaan 144

POSTNUMMER: 3630

Type: VER   **GEMEENTE:** Maasmechelen

DEELGEMEENTE: Maasmechelen

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN: **

Ronde verticale zonnwijzer op voetstuk. De vlakken tussen de uurlijnen zijn schuin geplaatst. Ontwerp en uitvoering: Harry Jongen. Materiaal: Mergelsteen.

KATALOGUS Nr.: OOS037 **LOCATIE:** Gevel boerderij.

STRAAT EN NUMMER: Hofstede Zoetendael

POSTNUMMER: 9992

Type: VER **GEMEENTE:** Maldegem

DEELGEMEENTE: Middelburg

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De boerderij is een gewezen Augustijnerabdij. De hofstede is nog bewoond. De zonnwijzer is waarschijnlijk uit 17 de eeuw. Cijfers van jaartal onduidelijk. Kleine zonnwijzer met historische waarde.

KATALOGUS Nr.: ANT170 **LOCATIE:** Aan Scherpenbergmolen

STRAAT EN NUMMER: Antwerpse Steenweg

POSTNUMMER: 2390

Type: VER **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2011

AANTAL STERREN: ***

Fred Oostra een lid van Zonnewijzerkring Vlaanderen vzw (2011) en vrijwillig molenaar maakte de zonnewijzer. De zonnewijzer hangt aan een hekwerk aan de ingang van de molen uit 1843. Spreuk: Ventus Vitam Dat. Deze spreuk legt link naar de molen.

51°17'43" NB - 004°40'50" OL.

De zonnewijzer heeft een oostelijke declinatie van 25°. De zonnewijzer is ontworpen voor de officiële tijd en niet voor de echte plaatselijke tijd (zonnetijd).

KATALOGUS Nr.: ANT211 **LOCATIE:** Gevel in tuin

STRAAT EN NUMMER: Druivenlaan 3

POSTNUMMER: 2390

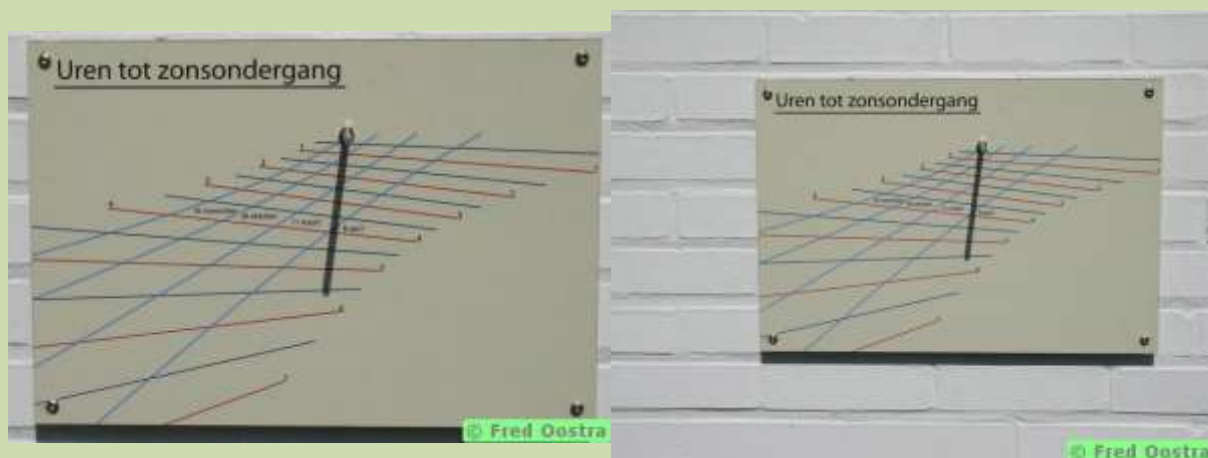
Type: VER **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: *

Speciale zonnwijzer met uren tot zonsondergang. Er zijn 4 blauwe datumlijnen die hun oorsprong hebben bij geboortedatums.

KATALOGUS Nr.: ANT203   **LOCATIE:** Tuin aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Scherpenberg 17

POSTNUMMER: 2390

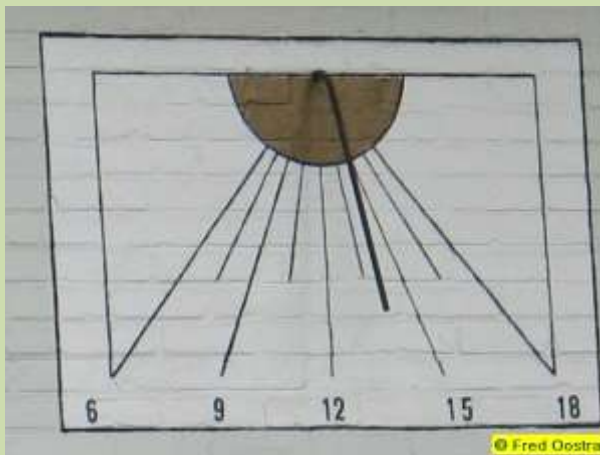
Type: VER   **GEMEENTE:** Malle

DEELGEMEENTE: Westmalle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De geschilderde zonnwijzer is te zien vanaf des straat aan de gevel van de villa. Wegens een verkeerde oriëntatie en een verkeerde plaatsing van de uurlijnen is de zonnwijzer slechts decoratief.

KATALOGUS Nr.: OOS210 **LOCATIE:** Muur niet zichtbaar van op de straat

STRAAT EN NUMMER: Heistraat 2

POSTNUMMER: 9700

Type: VER **GEMEENTE:** Mater

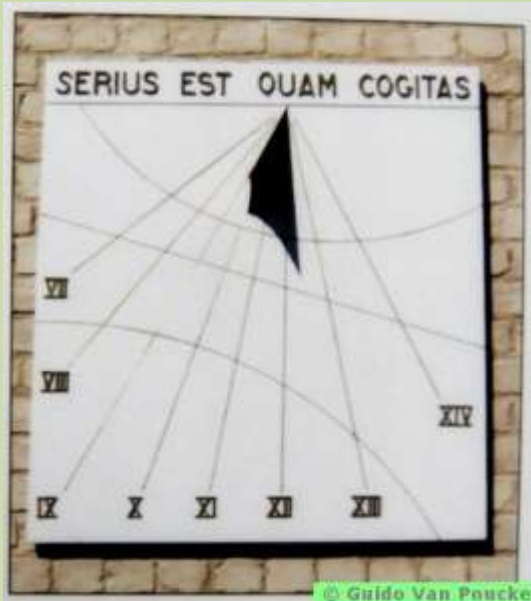
DEELGEMEENTE: Oudenaarde

BOUWJAAR 2021

AANTAL STERREN: **

Verticale zonnwijzer voor een muurdeclinatie van 23° oost. Spreuk: SERIUS EST QUAM COGITAS. Vrij vertaald: Het is later dan je denkt. Romeinse cijfers van VII tot XIV. De zonnwijzer heeft 3 datumlijnen. Deze zijn voor de zomerwende, equinox en winterwende.

De zonnwijzer is spijtig genoeg niet zichtbaar van op de straat.
De zonnwijzer werd ontworpen door Guido Van Poucke.

KATALOGUS Nr.: ANT006 **LOCATIE:** Gevel aan stadhuis

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 2800

Type: VER **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Mooie westwijzer. Stijl staat evenwijdig met de muur. Cijfers en uurlijnen zijn zwart geschilderd op gevel van gele zandsteen. Becijfering: I - VIII. Het cijfer I werd foutief aangebracht. In het historisch en commercieel centrum van de stad.

KATALOGUS Nr.: ANT221 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Kanunnik De Deckerstraat 19

POSTNUMMER: 2800

Type: VER **GEMEENTE:** Mechelen

DEELGEMEENTE: Mechelen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Van de zonnewijzer is nog slechts de stijl aanwezig. Waarschijnlijk was oorspronkelijk de beschildering en de uurscijfers op de bakstenen gevel aangebracht. Door een restauratie van de gevel is de beschildering niet meer aanwezig. Het gebouw staat bekend als het Refugiehuis van de abdij van Tongerlo en bevindt zich op de hoek van de Schoutetstraat en de Kanunnik De Deckerstraat.

Van 1483 tot 1797 is het een refugium van de norbertijnen van de abdij van Tongerlo, in de 19de eeuw werd het gebruikt als rijkswachtkazerne, vanaf 1906 een eigendom van de provincie en in 1933 werd het ingericht als bisschoppelijk museum. Heden is het privébezit en niet toegankelijk.

KATALOGUS Nr.: ANT028   **LOCATIE:** Gevel hoeve "Monnikerhoeve" 1719

STRAAT EN NUMMER: Grote hoeve 1 & 2

POSTNUMMER: 2450

Type: VER   **GEMEENTE:** Meerhout

DEELGEMEENTE: Meerhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Tekst: SIC-RAPIDO-PASSU-MORS-TACITURNA-VENIT-CUIQUE-REI-SUUM-TEMPUS _V - IV

KATALOGUS Nr.: ANT057 **LOCATIE:** Gevel Huis 1768

STRAAT EN NUMMER: Veldstraat 21

POSTNUMMER: 2450

Type: VER **GEMEENTE:** Meerhout

DEELGEMEENTE: Meerhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zuidwijzer met halve uren. VI - VI. Oude zonnwijzer. Bezoek waard. Naar twijfelachtige bron zou het huis afgebroken zijn en de zonnwijzer verdwenen.

De zonnwijzer is toegeschreven aan Jan Antoon Ambroos, schilder, kunstenaar, organist (1757 - 1845).

Woning is afgebroken samen met zonnwijzer.

In 2021 werd er een foto genomen van de gevel van de nieuwe bebouwing. Waarschijnlijk gaat er terug een zonnwijzer aan de gevel komen. Vandaar de witte steen.

KATALOGUS Nr.: ANT029   **LOCATIE:** Gevel hoeve "Monnikerhoeve"

STRAAT EN NUMMER: Grote hoeve 1 & 2

POSTNUMMER: 2450

Type: VER   **GEMEENTE:** Meerhout

DEELGEMEENTE: Meerhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Tekst: "Zoals de zon de bloemen kleurd, zo kleurd de kunst het leven" IX - VIII. (Let op de DT fouten op het tafereel!!!)
2 zonnewijzers naar verluidt vervaardigd door schilder Jan Antoon Ambroos (1757-1845).

KATALOGUS Nr.: ANT156 **LOCATIE:** Nabij bibliotheek

STRAAT EN NUMMER: Gasthuisstraat 29

POSTNUMMER: 2450

Type: VER **GEMEENTE:** Meerhout

DEELGEMEENTE: Meerhout

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

Mooie arduinen driehoekige zonnewijzer op een kolom in gelijkaardige steen.

Tekst: "NIETS DROOGT SNELLER OP DAN EEN ZEE VAN TIJD" JONCKERS.

"CARPE DIEM CARPE HORAM" "PLUK DE DAG PLUK HET UUR" "2009"

De heer Willy Leenders paste op het uurlijnenpatroon een nauwkeurigheidstest toe volgens de stelling van Emerson en vond dat de uurlijnen niet juist zijn aangebracht.

Zie hieronder op de foto met aangebrachte lijnen en cirkels. De test met de groene lijnen is nog toereikend, maar die met de rode en blauwe lijnen helemaal niet.

KATALOGUS Nr.: OOS120 **LOCATIE:** Gevel Villa

STRAAT EN NUMMER: Brusselsesteenweg 190

POSTNUMMER: 9090

Type: VER **GEMEENTE:** Merelbeke-Melle

DEELGEMEENTE: Melle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Tafereel is de bakstenen gevel. Vergulde Arabische cijfers van 8 tot 15. De stijl is een stalen stang in de vorm van een pijl die naar beneden wijst.

KATALOGUS Nr.: ANT003 **LOCATIE:** Gevel aan hoeve. "Paarhoeve"

STRAAT EN NUMMER: Opstal 3

POSTNUMMER: 2330

Type: VER **GEMEENTE:** Merksplas

DEELGEMEENTE: Merksplas

BOUWJAAR 1980

AANTAL STERREN: *

Cementen tafereel met enkele kleefcijfers. Meeste cijfers ontbreken. De eigenaar heeft de cijfers aangebracht volgens het verschuiven van de stijlschaduw. Inmiddels is het gebouw gerenoveerd en is de zonnewijzer niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: WES115 **LOCATIE:** Gevel Pastorie

STRAAT EN NUMMER: Brugsesteenweg 58

POSTNUMMER: 8433

Type: VER **GEMEENTE:** Middelkerke

DEELGEMEENTE: Mannekensvere

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Pastorie is gelegen ten noorden van en recht tegenover de parochiekerk.

Bekronende natuurstenen zonnewijzer met opschrift "DEN TIJD VLIEGT SNEL GEBRUIKT HEM WEL".

KATALOGUS Nr.: ANT005 **LOCATIE:** Gevel aan beiaardtoren abdij van Postel.

STRAAT EN NUMMER: Abdijlaan 16

POSTNUMMER: 2400

Type: VER **GEMEENTE:** Mol

DEELGEMEENTE: Mol

BOUWJAAR 1840

AANTAL STERREN: **

Aan de Norbertijnenabdij van Postel is een zeer grote geschilderde zonnwijzer te vinden. Vermoedelijk aangebracht door de familie Drumomt. Romijnse uren cijfers in brons van VI tot V. Historisch mooie site, doch toegang moet aangevraagd worden. De beiaardtoren is van 1610. Toeristisch aantrekkelijke omgeving in de mooie bossen. Na 30 jaar heeft de zonnwijzer nog steeds dezelfde afwerking. Restauratie is aanbevolen. Op de laatste foto van 2024 is duidelijk te zien dat er rond de basis van de stijl nog geschilderde strepen in cirkelvorm te zien zijn van de vroegere beschildering.

KATALOGUS Nr.: WES104   **LOCATIE:** Kerk Sint-Martinus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8890

Type: VER   **GEMEENTE:** Moorslede

DEELGEMEENTE: Moorslede

BOUWJAAR 2007

AANTAL STERREN: ***

ZW is hoog geplaatst aan zuidermuur kerk in oktober 2007. De architect Ludo Hameeuw heeft de zonnwijzerkring Vlaanderen gecontacteerd om advies. De oorspronkelijke zonnwijzer werd samen met de kerk verwoest in de 1ste wereldoorlog. Afmetingen: 1 m x 1m. Gemaakt uit arduin. Uurlijnen van V - XVI. Tekst: "2007" en wapenschild geschilderd in goudkleurige verf.

KATALOGUS Nr.: WES118 **LOCATIE:** Zuidergevel

STRAAT EN NUMMER: Waterstraat 69

POSTNUMMER: 8890

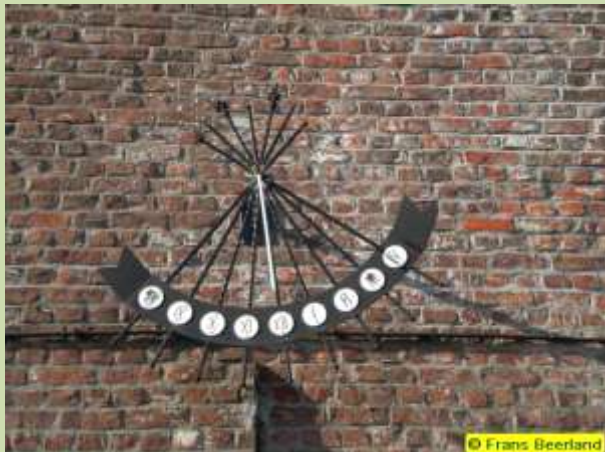
Type: VER **GEMEENTE:** Moorslede

DEELGEMEENTE: Moorslede

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Klassieke verticale poolstijlzonnewijzer bevestigd op zuidergevel.
Uurlijnen in smeedijzeren zwarte staven.
Uren in romeinse cijfers op witte cirkelvormige plaatjes bevestigd op plaatijzeren boog.
Mooie constructie zichtbaar vanaf de straat maar niet nauwkeurig.

KATALOGUS Nr.: ANT030 **LOCATIE:** Gevel aan villa "Villa Simone"

STRAAT EN NUMMER: Edmond Thieffrylaan 89

POSTNUMMER: 2640

Type: VER **GEMEENTE:** Mortsel

DEELGEMEENTE: Mortsel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Beschilde glazuurtegel aan gevel.

Boven de voordeur is een zonnewijzer ingemetseld. Een herinnering aan Simone, de allereerste bewoonster. Een kwiek vrouwtje, heel vrijgevochten. Ze was een kunstenares die haar inspiratie haalde in Portugal. Elke winter ging ze er enkele maanden heen. In de lente keerde ze terug met kisten vol schilderwerken en snuisterijen. Meestal belandde alles op de zolder en werd het vergeten.

Zowel de zonnewijzer als het huisnummer zijn vervaardigd uit beschilderde keramische tegeltjes. Azulejos. De typische Portugese gele en blauwe kleuren geven een vrolijke toets.

KATALOGUS Nr.: LIM013   **LOCATIE:** Pastorie 1718

STRAAT EN NUMMER: Dorpstraat 1

POSTNUMMER: 3850

Type: VER   **GEMEENTE:** Nieuwerkerken

DEELGEMEENTE: Kozen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Voormalige Witherenpastorie, afhankelijk van de abdij van Averbode, die sedert 1230 het bevestigingsrecht uitoefende in de parochie Kozen. Verticale zonnewijzer aan zuidergevel. Westafwijkend. Romeinse cijfers. Ook lijnen op halve uren aangebracht. Romeinse cijfers van V tot IIII.

© Annemie America, Stad Hasselt

© Annemie America, Stad Hasselt

© Patrick Oyen

© Google streetview 2009

KATALOGUS Nr.: ANT013   **LOCATIE:** Zuidgevel aan kerk Sint-Lambertus.

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2560

Type: VER   **GEMEENTE:** Nijlen

DEELGEMEENTE: Kessel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In 1991 was restauratie nog bezig en toen ontbrak de stijl nog. Romeinse cijfers van V tot VII. Uitgehouwen uit witte steen. Foutief tafereel omdat de hoeken tussen de uurlijnen te klein zijn. De 6 h lijnen staan ook niet in het verlengde van elkaar. De tafereeldeclinatie is 0° omdat de steen waaruit de zonnewijzer is gemaakt onder een hoek in de muur gemetseld is.

KATALOGUS Nr.: OOS011 **LOCATIE:** Gevel Pastorie.

STRAAT EN NUMMER: Sint-Marcellusstraat 11

POSTNUMMER: 9400

Type: VER **GEMEENTE:** Ninove

DEELGEMEENTE: Voorde

BOUWJAAR 1840

AANTAL STERREN: ***

VI - VI, Latijnse spreuk: "MUTIS CAECA LOQUIA NON CAECIS". Voor doven zijn verborgen zaken sprekend, niet voor blinden. De zeer mooie pastorie werd in 1723 gebouwd, de zonnewijzer zou echter pas van 1840 zijn. Hij is in de late jaren '90 gerestaureerd.

KATALOGUS Nr.: WES012 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Rode-kruisstraat 4

POSTNUMMER: 8400

Type: VER **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR 1980

AANTAL STERREN: **

Ontwerp eigenaar. Wit geschilderd tafereel met zwarte uurlijnen en zonnevereffeningscurve. VII - VI AEQVATO TEMPORIS.
De maker Jan Dreesen was vroeger secretaris van de heemkundige kring.

KATALOGUS Nr.: WES156 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Prins Roselaan 115

POSTNUMMER: 8400

Type: VER **GEMEENTE:** Oostende

DEELGEMEENTE: Oostende

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer werd beschreven door J. B. Dreesen (1925 - 1997), een overleden lid van heemkring De Plate in Oostende. Hij fotografeerde de zonnwijzer. Zie website van heemkring De Plate. Het is niet zeker dat de zonnwijzer nog bestaat.

KATALOGUS Nr.: WES001 **LOCATIE:** Gevel aan bibliotheek

STRAAT EN NUMMER: Kapellestraat 19

POSTNUMMER: 8020

Type: VER **GEMEENTE:** Oostkamp

DEELGEMEENTE: Oostkamp

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

VI - VI. Zuidwijzer uit geschilderd bandstaal. Foutieve uurlijnen.

KATALOGUS Nr.: WES032 **LOCATIE:** Parking Shoepost

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat

POSTNUMMER: 8020

Type: VER **GEMEENTE:** Oostkamp

DEELGEMEENTE: Oostkamp

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: VBR051 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Schoolstraat 25

POSTNUMMER: 1745

Type: VER **GEMEENTE:** Opwijk

DEELGEMEENTE: Opwijk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale zonnwijzer uit massangis.

KATALOGUS Nr.: WES157 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Vaartstraat 21

POSTNUMMER: 8460

Type: VER **GEMEENTE:** Oudenburg

DEELGEMEENTE: Oudenburg

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer werd beschreven door J. B. Dreesen (1925 - 1997), een overleden lid van heemkring De Plate in Oostende. Hij fotografeerde de zonnwijzer. Zie website van heemkring De Plate. Het is niet zeker dat de zonnwijzer nog bestaat.

KATALOGUS Nr.: BRU019 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Hertogendal 155

POSTNUMMER: 1160

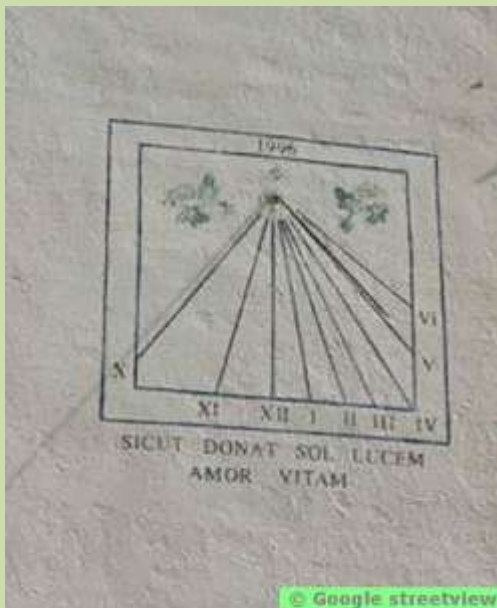
Type: VER **GEMEENTE:** Oudergem

DEELGEMEENTE: Oudergem

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN: **

Mooie zonnwijzer slechts gedeeltelijk zichtbaar door klimop. Tekst: SICUT DONAT SOL LUCEM AMOR VITAM. In 2019 is klimop weggenomen.

KATALOGUS Nr.: BRU018 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Vanden Thorenlaan 26

POSTNUMMER: 1160

Type: VER **GEMEENTE:** Oudergem

DEELGEMEENTE: Oudergem

BOUWJAAR 1961

AANTAL STERREN: **

In steen met 7 datumlijnen. Becijfering van VII tot XII. Oostelijke declinatie. Wespennest aan onderzijde stijl.
Zonnewijzer is niet meer aanwezig.

KATALOGUS Nr.: LIM044   **LOCATIE:** Kerk Sint-Gertrudis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3670

Type: VER   **GEMEENTE:** Oudsbergen

DEELGEMEENTE: Gruitrode

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zeer oude zonnwijzer. Enkele resten zijn nog zichtbaar. Nog enkele cijfers zichtbaar. De stijl ontbreekt. Is nu vervangen door zonnwijzer met katalogusnummer LIM043.

KATALOGUS Nr.: LIM043   **LOCATIE:** Kerk Sint-Gertrudis

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3670

Type: VER   **GEMEENTE:** Oudsbergen

DEELGEMEENTE: Gruitrode

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

In de zuidermuur van de kerk aangebracht. De zonnwijzer is uitgehouwen uit de mergelsteen. VI - XVIII.

KATALOGUS Nr.: VBR060 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Cantempréstraat

POSTNUMMER: 1674

Type: VER **GEMEENTE:** Pepingen

DEELGEMEENTE: Bellingen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In de buitenmuren van de abdijkerk van Bellingen zijn de stenen met de wapenschilden van abten zichtbaar en de restanten van een zonnewijzer. Een metalen staaf die de stijl was is alleen nog aanwezig.

KATALOGUS Nr.: VBR054 **LOCATIE:** Gevel aan hoeve

STRAAT EN NUMMER: Ring 1

POSTNUMMER: 1670

Type: VER **GEMEENTE:** Pepingen

DEELGEMEENTE: Bogaarden

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie geschilderde zonnwijzer tegen gevel aan binnenplaats van hoeve. Zichtbaar van op de straat. De hoeve is van 1901 en heet "De Kerkuil". De zonnwijzer is uitgevoerd als een zuidwestwijzer doch moet spijtig genoeg een noordwestwijzer zijn. Hierdoor zijn de uurlijnen en de stijl slecht geplaatst en de zonnwijzer heeft geen gnomonische waarde.

KATALOGUS Nr.: WES138 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Grote markt

POSTNUMMER: 8970

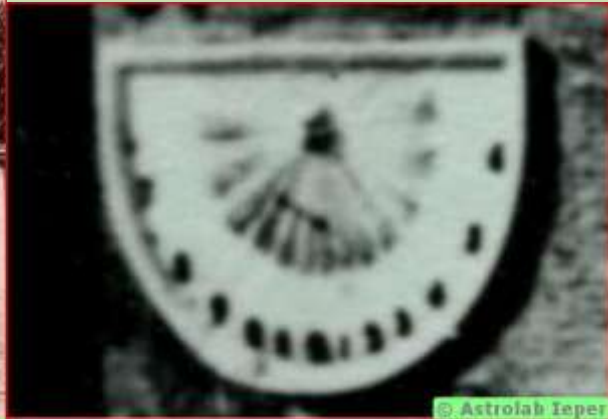
Type: VER **GEMEENTE:** Poperinge

DEELGEMEENTE: Poperinge

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

In Poperinge stond voor de Eerste Wereldoorlog op de hoek van de Grote Markt en de Guido Gezellestraat de pottenbakkerij Roy-Coevoet, met aan de zijgevel een grote zonnewijzer die generaties lang zowat het enige beschikbare tijdsbaken was. Foto's en tekst zijn verschenen in driemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Astronomische Contact Groep vzw. Verantwoordelijke uitgever: Carl Vandaele, Elverdingestraat 93, 8900 Ieper afgiftekantoor Ieper 1

KATALOGUS Nr.: ANT205   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Schaafstraat 107

POSTNUMMER: 2870

Type: VER   **GEMEENTE:** Puurs-Sint-Amands

DEELGEMEENTE: Breendonk

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Mooi mediteraans zonnewijzertje aan de voorgevel van villa "Mayte". Verkeerde oriëntatie.
De eigenaar Guy Cools is directeur van een kleine KMO in Breendonk, gehuwd met Mayte Vázquez en vader van David en Eva Maria. Als ingenieur in robotica en uitvinder ontwerpt hij op internationaal niveau prototypes voor de industrie.

KATALOGUS Nr.: ANT078   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Bistweg 70

POSTNUMMER: 2520

Type: VER   **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Broechem

BOUWJAAR 1991

AANTAL STERREN:

Tekst: "HORA NOSTER VITA" VI-VI Gekocht in de Provence (Frankrijk)

KATALOGUS Nr.: ANT033   **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Gescheurde heide 2

POSTNUMMER: 2520

Type: VER   **GEMEENTE:** Ranst

DEELGEMEENTE: Oelegem

BOUWJAAR 1950

AANTAL STERREN: *

Vroegere eigenaar de Heer Vonck heeft zonnewijzer geplaatst. ORAS NISI SERENAS (Ik merk alleen de zonnige uren)

KATALOGUS Nr.: LIM058   **LOCATIE:** Woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Steenweg

POSTNUMMER: 3770

Type: VER   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Herderen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen. Het huis is nu afgebroken.

KATALOGUS Nr.: LIM009   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Brugstraat 23

POSTNUMMER: 3770

Type: VER   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Kanne

BOUWJAAR 1784

AANTAL STERREN: ***

Zeer mooie grote zonnewijzer. Gekraste uurlijnen in mergelsteen. Ieder kwartier een lijn. VII - VI.
Op Google Streetview van 2021 is te zien dat de zonnewijzer nog steeds intact is.

KATALOGUS Nr.: LIM141   **LOCATIE:** Zijgevel

STRAAT EN NUMMER: Grote Straat 60

POSTNUMMER: 3770

Type: VER   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Val-Meer

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Resten van een gesloten hoeve met kern uit 17 de eeuw. Mergelstenen gebouwen onder aangepaste zadeldaken, gegroepeerd rondom een rechthoekig erf.

Volgens de inventaris van het onroerend erfgoed is er aan de mergelstenen zijgevel met aandak een zonnwijzer te zien. Eén der schouderstukken van het aandak zou als zonnwijzer fungeren.

KATALOGUS Nr.: LIM037   **LOCATIE:** Tuin vooraan woning.

STRAAT EN NUMMER: Visésteenweg 189

POSTNUMMER: 3770

Type: VER   **GEMEENTE:** Riemst

DEELGEMEENTE: Zichen-Zussen-Bolder

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer gemaakt uit hardsteen door Harry Jongen, laatste mergelbewerker in West-Limburg. Zie ook beschrijving in het boek "Zonnewijzers in Limburg" van M. Driessen. Romeinse becijfering VI - VI.

KATALOGUS Nr.: WES091 **LOCATIE:** Gevel aan woning

STRAAT EN NUMMER: Beekstraat 31

POSTNUMMER: 8800

Type: VER **GEMEENTE:** Roeselare

DEELGEMEENTE: Roeselare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Half ronde zonnwijzer uit steen gekapt. Romeinse cijfers. VI - VI. Slechte plaatsing van de cijfers en substijlhoogte te klein. De uurlijnen voor 6 h staan niet in elkaars verlengde. Op het tafereel is een ploegende boer met paard uitgebeeld.

KATALOGUS Nr.: WES024 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Oosstraat 107

POSTNUMMER: 8800

Type: VER **GEMEENTE:** Roeselare

DEELGEMEENTE: Roeselare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Voormalige juwelierszaak Vandeputte-Duyvewaardt van 1903 n.o.v. A. Callebert (Roeselare). Zonnewijzer is uit steen gekapt. IX - II. Het instrument duidt waarschijnlijk niet het juiste uur aan. De stijlhoogte is namelijk onjuist. De zonnewijzer bevindt zich boven een raam van de 1ste verdieping. Links van de zonnewijzer het medaillon van een zon en rechts het medaillon van de maan. Beide figuren zijn uit een grote steen gehouwen en gemetst in de muur.

KATALOGUS Nr.: WES071 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Westlaan 344

POSTNUMMER: 8800

Type: VER **GEMEENTE:** Roeselare

DEELGEMEENTE: Roeselare

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale muurzonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: OOS113   **LOCATIE:** Kerk Sint-Hermes

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9600

Type: VER   **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer bevindt zich op de kerktoren.

KATALOGUS Nr.: OOS124 **LOCATIE:** Kerk Sint-Hermes

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9600

Type: VER **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Oostwijzer aangebracht tegen de sacristie van de kerk. Deze oorspronkelijk verdwenen zonnwijzer is vervangen door een nieuwe. Het tafereel is in eik en de stijl in roestvrij staal. Deze nieuwe zonnwijzer is identiek aan de oude. Hij werd ingehuldigd op 21/09/2002. Arabische cijfers 4 - 11. Afmetingen: 1090 lang x 280 hoog x 30 dik. Zie ook OOS125. Leiding van het project voor replica: E. Daled en P. Oyen

KATALOGUS Nr.: OOS125 **LOCATIE:** Kerk Sint-Hermes

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9600

Type: VER **GEMEENTE:** Ronse

DEELGEMEENTE: Ronse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Westwijzer aangebracht tegen de linker steunbeer van de kerk. De oorspronkelijke zonnwijzer is bewaard in een museum in de crypte en is vervangen door een nieuwe. Het tafereel is in eik en de stijl in roestvrij staal. Deze nieuwe zonnwijzer is identiek aan de oude. Hij werd ingehuldigd op 21/09/2002. Arabische cijfers 1 - 8. Afmetingen: 1090 lang x 280 hoog x 30 dik. Zie ook OOS124. Leiding van het project voor replica: E. Daled en P. Oyen

KATALOGUS Nr.: VBR003 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis.

STRAAT EN NUMMER: Grotstraat 5

POSTNUMMER: 1760

Type: VER **GEMEENTE:** Roosdaal

DEELGEMEENTE: Roosdaal

BOUWJAAR 1979

AANTAL STERREN:

Meegebracht uit Spanje. Lachend zonnetje met haantje. VI - VI. Uiltje en haantje respectievelijk voor dag en nacht.

KATALOGUS Nr.: VBR034   **LOCATIE:** Kerk Sint-Hubertus

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3118

Type: VER   **GEMEENTE:** Rotselaar

DEELGEMEENTE: Werchter

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Alleen stijl is nog aanwezig.

KATALOGUS Nr.: VBR032   **LOCATIE:** Kerk Sint-Jan de Doper

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3118

Type: VER   **GEMEENTE:** Rotselaar

DEELGEMEENTE: Werchter

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Stijl nog aanwezig, doch cijfers bijna niet meer merkbaar.

KATALOGUS Nr.: VBR012 **LOCATIE:** Gevel aan Pastorie

STRAAT EN NUMMER: Holsbeeksebaan

POSTNUMMER: 3111

Type: VER **GEMEENTE:** Rotselaar

DEELGEMEENTE: Wezemaal

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Zeer mooie verticale zonnwijzer aan zuidelijke voorgevel, in gele kleur geschilderd. De halve uurlijnen zijn aanwezig. Zonnetijd van 8 h tot 6 h. In het midden van de zonnwijzer is een groot ovaal venster zichtbaar. Bezoek waard. Pastorie is van 1642. De pastoorswoning is opgetrokken in baksteen, ijzerzandsteen en kalkzandsteen. In 2014 werden de 2 foto's beneden genomen. De zonnwijzer is nu blauw geschilderd.

KATALOGUS Nr.: BRU024 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Korporaal Claesstraat 38

POSTNUMMER: 1030

Type: VER **GEMEENTE:** Schaarbeek

DEELGEMEENTE: Schaarbeek

BOUWJAAR 1981

AANTAL STERREN: **

Klein zonnwijzertje waarschijnlijk in leisteen. Gemaakt door José Bosard. Westelijke declinatie.

KATALOGUS Nr.: VBR028 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde abdijkerk.

STRAAT EN NUMMER: Abdijstraat 1

POSTNUMMER: 3271

Type: VER **GEMEENTE:** Scherpenheuvel-Zichem

DEELGEMEENTE: Averbode

BOUWJAAR 1670

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer aan de abdijkerk van de abdij van Averbode. Ca. 1125 gesticht door Arnold II, graaf van Loon. Er kwamen hier Norbertijnen vestigen uit de Antwerpse moederabdij van St.-Michiels. De zonnewijzer is west afwijkend. In arduin en goed gerestaureerd. Volgens inventaris kultuurbezit is jaartal 1670. 12 - 8. De zonnewijzer is zeer hoog aangebracht.

KATALOGUS Nr.: ANT046   **LOCATIE:** Gevel poort aan ingang binnenkoer kasteel van 's-Gravenwezel

STRAAT EN NUMMER: Sint-Jobse steenweg 64

POSTNUMMER: 2970

Type: VER   **GEMEENTE:** Schilde

DEELGEMEENTE: 's Gravenwezel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Ten zuiden neerhofgevel met een rond venster in beschilderde, vlakke omlijsting van hardsteen; bevat in merkwaardige geschilderde zonnwijzer, onder duiventil met ronde openingen.

Oude zonnwijzer, vrij groot. In zeer slechte staat. Moet dringend gerestaureerd worden. Nog enkele Romeinse cijfers zichtbaar. Beperkt toegankelijk.

KATALOGUS Nr.: ANT127   **LOCATIE:** Voorgevel van huis

STRAAT EN NUMMER: Zandstappenstraat 113

POSTNUMMER: 2900

Type: VER   **GEMEENTE:** Schoten

DEELGEMEENTE: Schoten

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zuidwijzer uit witte steen. Stijl is bevestigd in het midden van een gekapte zonnefiguur. Romeinse cijfers VI - VI. Zonnewijzer is verdwenen.

KATALOGUS Nr.: ANT224 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Quinten Matsijs straat 73

POSTNUMMER: 2900

Type: VER **GEMEENTE:** Schoten

DEELGEMEENTE: Schoten

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Stenen zonnwijzer aan gevel.
Tekst: "CELLES QUE JE COMPTE SONT LES PLUS BELLES DE LA VIE"
Gestyleerde maan- en zonnefiguur.
Aangekochte zuidwijzer. Slechte oriëntatie.

KATALOGUS Nr.: ANT248   **LOCATIE:** Kasteel Dijkstein

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 2860

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Katelijne-Waver

DEELGEMEENTE: Sint-Katelijne-Waver

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Het Kasteel Dijkstein is een voormalig kasteel in de tot de Antwerpse gemeente Sint-Katelijne-Waver behorende wijk Pasbrug-Nieuwendijk. Het kasteeltje lag aan de Vrouwvliet en de Mechelsesteenweg en werd in 1837 vermeld als: Château de Dyksteyn. In 1893 kwam het kasteeltje aan de familie Degraux-Van Kiel en deze liet het kasteeltje in 1913 nog vergroten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog fungeerde het kasteeltje als onderduikadres voor werkweigeraars en militairen die terug naar Engeland wilden reizen. Ook werden Joodse kinderen via dit kasteeltje aan onderduikadressen geholpen. Op 11 mei 1944 werd het kasteel door oorlogsgeweld beschadigd.

Van 1945-1970 was het kasteel in gebruik bij de scouting en daarna stond het leeg en viel ten prooi aan verwaarlozing. Na 1970 stond het ongebruikt en verwaarloosd tot 1983, wanneer de familie Deridder het kasteel kocht en heeft verbouwd met behoud van de gelijkvloerse verdieping. De eerste verdieping werd verwijderd maar de gevel met de zonnewijzer werd gespaard. Stijlelementen van het vroegere kasteel werden herbruikt.

KATALOGUS Nr.: OOS187 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Eerstestraat 10

POSTNUMMER: 9980

Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Laureins

DEELGEMEENTE: Sint-Laureins

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zuidwijzer aan voorgevel. Aangekocht model. Het is geluk dat de gevel ongeveer zuid gericht is. De zonnwijzer geeft dus min of meer de zonnetijd weer. Deze kleine zonnwijzer is uit een steen gemaakt. De uurlijnen en andere beschilderingen zijn door de zon verschenen. De spreuk "Carpe Diem" is op vele zonnwijzers terug te vinden.

KATALOGUS Nr.: OOS168 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde huis

STRAAT EN NUMMER: Maagd van Gent 41

POSTNUMMER: 9988

Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Laureins

DEELGEMEENTE: Watervliet

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Stenen zonnwijzer aangekocht in het zuiden van Frankrijk. Slechte plaatsing van de stijl. Romeinse becijfering vna VI tot VI uur. De figuur in relief is het Occitaans kruis dat ook was aangebracht op de schilden van de graven van Toulouse die vaak streken aan de zijde van de vredelievende katharen.

KATALOGUS Nr.: OOS126 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Broedersstraat 58

POSTNUMMER: 9100

Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN: *

De verticale zonnewijzer is gemaakt uit wit gelaagd glas. Stijl in roestvrij staal 304. Afmetingen tafereel: 290 mm x 290 mm. Cijfers en letters zijn aangebracht met contourpoeder. Tekst: "Tijd om gelukkig te zijn". Uitlezing: Arabische cijfers 6 - 17.

KATALOGUS Nr.: OOS017 **LOCATIE:** Kerk Sint-Nikolaas

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt 48

POSTNUMMER: 9100

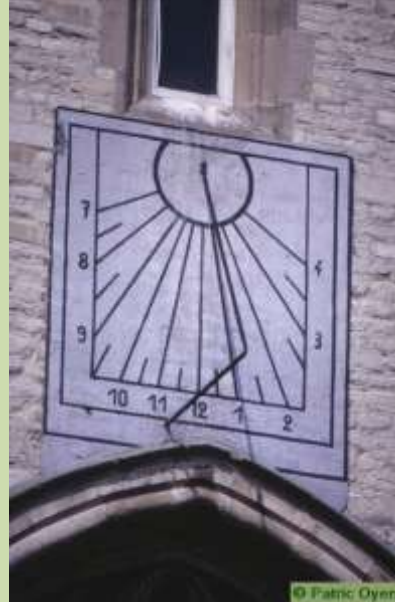
Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Niklaas

DEELGEMEENTE: Sint-Niklaas

BOUWJAAR 1733

AANTAL STERREN: ***

7 - 4. Zwarte lijnen op grijze achtergrond. Mooie zonnwijzer, is een omweg waard. In het kerkarchief vinden we gegevens terug over de aankoop en het plaatsen van een zonnwijzer in 1733. De huidige zonnwijzer is bij de laatste restauratiewerken aan de kerk terug op de gevel geschilderd. Spijtig dat de cijfers zo slordig aangebracht zijn. In de bibliotheek van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas bevindt er zich een manuscript: "beschrijving van enen horizontale zonnwijzer voor 51°" van de hand van Pierre Joseph Hendrickx (25/12/1736 -23/03/1793).

KATALOGUS Nr.: VBR038   **LOCATIE:** Kasteel van Rukkelingen.

STRAAT EN NUMMER: Maloustraat 69

POSTNUMMER: 1600

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Pieters-Leeuw

DEELGEMEENTE: Sint-Pieters-Leeuw

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zonnwijzer is hoog aan een toren bevestigd.

KATALOGUS Nr.: BRU017 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Schermlaan 64

POSTNUMMER: 1150

Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Pieters-Woluwe

DEELGEMEENTE: Sint-Pieters-Woluwe

BOUWJAAR 1927

AANTAL STERREN: **

In steen gekapt. Uurlijnen van 7 h tot 6 h. Kleine westelijke declinatie. Tekst: "SURGE ET AMBULA"

KATALOGUS Nr.: LIM129   **LOCATIE:** Achtergevel van woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Brustemdorp 120

POSTNUMMER: 3800

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Brustem

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Ontwerp Jos Geussens

Ontwerp en realisatie: Jos Geusens

Berekening: Willy Ory

Spreek: 'GEEF TIJD ZIJN ZIN'

De zonnwijzer is gekapt in Vinalmont steen. Merk de variatie op in de vorm van de letter N.

KATALOGUS Nr.: LIM055   **LOCATIE:** Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Engelmanshoven

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM056   **LOCATIE:** Woonhuis "Engelbos"

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Engelmanshoven

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM120 **LOCATIE:** Gevel vooraan woning

STRAAT EN NUMMER: Luikerstraat 62

POSTNUMMER: 3800

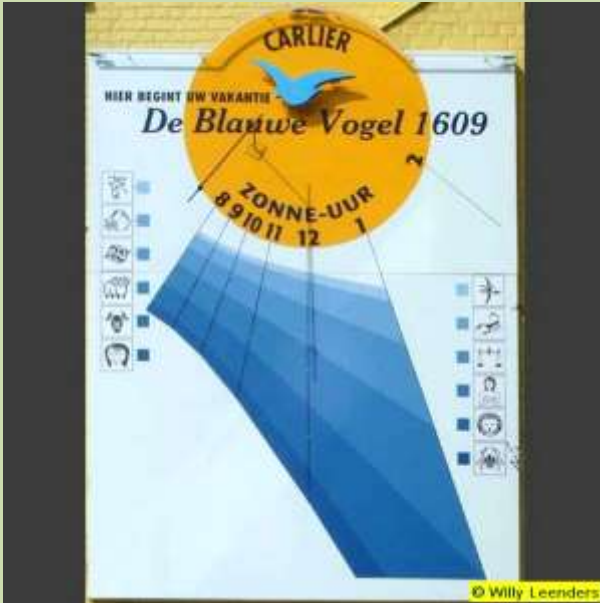
Type: VER **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN: **

Gevel van reisbureau De Blauwe Vogel. (Uitvoering: Eric Deneuker, D&G Projects, Sint-Truiden)
Een instructiepaneeltje onder de zonnwijzer geeft enige uitleg over de uuraanduiding (en het verschil met de officiële tijd) en de datumaanduiding die de zonnwijzer geeft.
Tekst: "Hier begint uw vakantie. De Blauwe Vogel 1609. Zonneur." Arabische becijfering: 8h - 2h. Oostelijk gerichte zonnwijzer met datumlijnen. Een bolletje op de stijl duidt de datum aan.

KATALOGUS Nr.: LIM098   **LOCATIE:** Festraetsstudio in begijnhof

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3800

Type: VER   **GEMEENTE:** Sint-Truiden

DEELGEMEENTE: Sint-Truiden

BOUWJAAR 1942

AANTAL STERREN: **

Julien Louis Camille Festraets, geboren te Sint-Truiden op 17/02/1904 spendeerde 25 jaar aan de bouw van zijn astronomisch uurwerk. Rond het uurwerk is de geschiedenis van de tijd uitgebeeld met een zonnewijzer, een zandloper en een wateruurwerk. Aangezien deze zonnewijzer binnen staat, kan hij zijn taak niet vervullen. Toch is hij goed ontworpen en zou in een gepaste omgeving zijn taak kunnen vervullen. Hier zorgt elektrisch licht voor de uitlezing. Er is ook nog een boot van 8m aanwezig die de vaart van Antwerpen naar New-York simuleert. Achter 12 patrijspoorten is de waterstand in verschillende wereldhavens weergegeven. De Festraetsstudio is een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: VBR077 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Bruyneelstraat 6

POSTNUMMER: 1820

Type: VER **GEMEENTE:** Steenokkerzeel

DEELGEMEENTE: Steenokkerzeel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer hangt aan de voorgevel.

De eigenaar Willy Vranckx heeft een maquette van Steenokkerzeel in 1845 in zijn voortuin staan. Toen zijn vriend overleed, kreeg Willy van hem de kadasterkaarten uit die tijd. Tijdens zijn brugpensioen maakte hij de maquette die eindelijk klaar was in 2007. Die heeft een oppervlakte van 4 bij 6 meter.

Praktisch drie jaar heeft hij er aan gewerkt. Willy kan uren vertellen over alle moeilijkheden en problemen die hij diende op te lossen. Bij een oude drogisterij in Brussel vond hij de pigmenten waarmee hij de verschillende kadasterpercelen kon inleggen in gekleurde cement. De kleine huisjes op de maquette zijn gemaakt van oude witte steen. Daarvoor kreeg hij de hulp van een steenkapper uit Berg. Voor andere huisjes, die gemaakt zijn uit tropisch hout, kreeg hij de hulp van twee vrienden. De bomen en bossen maakte hij in piepschuim.

KATALOGUS Nr.: OOS177 **LOCATIE:** Zijgevel aan alleenstaand huis

STRAAT EN NUMMER: Stroperstraat 21

POSTNUMMER: 9190

Type: VER **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Kemzeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnwijzer uit tegels. Waarschijnlijk afkomstig van een zuiders land aan de Middellandse zee. Meestal zijn deze zonnwijzers klein, doch dit is een groter exemplaar.

KATALOGUS Nr.: OOS018 **LOCATIE:** Kerk Heilig Kruis

STRAAT EN NUMMER: Marktplein

POSTNUMMER: 9190

Type: VER **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR 1773

AANTAL STERREN: ***

Oostafwijkende met Romeinse cijfers. Vernieuwd in 1962 Gemaakt door landmeter Johannes F. De Bruyn in 1773. Mooie zonnwijzer, is een omweg waard.

KATALOGUS Nr.: OOS184 **LOCATIE:** Ongekend

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 9190

Type: VER **GEMEENTE:** Stekene

DEELGEMEENTE: Stekene

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie zonnwijzer gemaakt volgens de regels. Hij is gericht naar het westen en duidt de namiddaguren aan.
Achtergrond is een Bonzaï boompje. Gemaakt door de firma "L' Atelier Acacia"
Tekst: "Prends ton temps" Neem uw tijd.
Materiaal: Geglazuurde tegels
Zie URL: <http://www.atelieracacia.com/>

ATELIER ACACIA - Joseph AUVRAY
Place Marquis de Larray
05600 MONT-DAUPHIN FRANCE

KATALOGUS Nr.: OOS127 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Schuttershofstraat 5

POSTNUMMER: 9140

Type: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Elversele

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN: **

Ontwerp van René Vinck. Gekapt in Carreramarmor. Afmetingen 600 mm x 600 mm x 90 mm dik. Romeinse cijfers. Tekst: MMIII NULLA SINE SOLE UMBRA

KATALOGUS Nr.: OOS096 **LOCATIE:** Voorgevel kultureel centrum

STRAAT EN NUMMER: Dorpstraat 56

POSTNUMMER: 9140

Type: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Elversele

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN:

Blauwe hardsteen. Gekapt door Gustaaf Van Hoof. Ontw. René Vinck. IX-III. Winter en zomeruur. Datumlijnen.
Puntzonnewijzer. "Ik tel alleen de heldere uren"

KATALOGUS Nr.: OOS083 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 99

POSTNUMMER: 9140

Type: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale zonnwijzer gemaakt uit namaak witte steen. Aangekocht in Frankrijk. 6 - 6

KATALOGUS Nr.: OOS099 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 25

POSTNUMMER: 9140

Type: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR 1996

AANTAL STERREN: **

5 - 16, gemaakt uit staal en keramiek. Keramiek: Bonduelle van "Stichting Vivat", oostelijk afwijkend. Ontwerp: J. Lyssens, gemaakt door P. Van Wouwe

KATALOGUS Nr.: OOS084 **LOCATIE:** Tuin achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Hollebeek 99

POSTNUMMER: 9140

Type: VER **GEMEENTE:** Temse

DEELGEMEENTE: Temse

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Tegel in keramiek. Aangekocht in Spanje. 6 - 6

KATALOGUS Nr.: VBR058 **LOCATIE:** Kerk Sint-Gertrudiskerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein

POSTNUMMER: 1740

Type: VER **GEMEENTE:** Ternat

DEELGEMEENTE: Ternat

BOUWJAAR 1657

AANTAL STERREN: ***

Zonnewijzer is aangebracht onder akkoladeboog met in de hoeken het jaartal 1657.

KATALOGUS Nr.: VBR015 **LOCATIE:** Gevel geklasseerde hoeve. "Oude Voorde"

STRAAT EN NUMMER: Stationstraat 49

POSTNUMMER: 3080

Type: VER **GEMEENTE:** Tervuren

DEELGEMEENTE: Vossem

BOUWJAAR 1755

AANTAL STERREN: **

Hoeve (is/was) van President van het Luxemburgs College. X - VII. Westwijzer. Waardevol, doch moet gerestaureerd worden.

KATALOGUS Nr.: LIM124   **LOCATIE:** Oprit villa aan gevel

STRAAT EN NUMMER: Torenlaan 8

POSTNUMMER: 3945

Type: VER   **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Ham

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Zonnewijzer is gemaakt uit smeedijzer. Becijfering van VIII tot IV. De Romeinse cijfers zijn in ronde velden aangebracht. Er zijn geen uurlijnen, doch halve uurlijnen tussen de cijfers aangebracht. Mooie artistieke en verzorgde zonnewijzer.

KATALOGUS Nr.: LIM064   **LOCATIE:** Leerlooierij

STRAAT EN NUMMER: Wassevenstraat

POSTNUMMER: 3945

Type: VER   **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Oostham

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Onbekend

KATALOGUS Nr.: LIM001   **LOCATIE:** Pastorie

STRAAT EN NUMMER: Pastoriestraat 5

POSTNUMMER: 3945

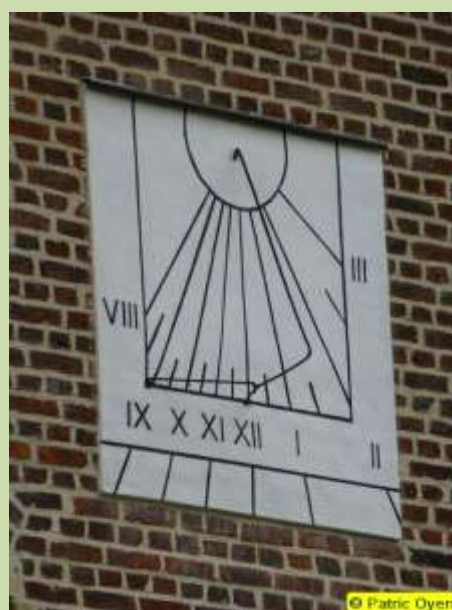
Type: VER   **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Oostham

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Alleenstaand dubbelhuis, gebouwd 1671-1680, met aanpassingen in 1734, en gerestaureerd in 1947 en in 1969-1970. Zuidergevel. Cementwerk op bakstenen muur. Beschermd gebouw van 1680. Bezoek waard. Zeer mooi waardevol gebouw. Romeinse cijfers VIII tot II. De uursijfers staan spijtig genoeg bij de halve uurlijnen. In 2011 begon de restauratie van de pastorie. Willy Ory een bestuurslid van Zonnewijzerkring Vlaanderen gaf advies met technische tekeningen en berekeningen om de resaturatie van de zonnwijzer uit te voeren. De derde foto hieronder is de toestand tijdens de restauratie in 2011.

KATALOGUS Nr.: LIM094   **LOCATIE:** Tuin aan woning

STRAAT EN NUMMER: Bremstraat 11

POSTNUMMER: 3945

Type: VER   **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Oostham

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN:

Tafereel en stijl van messing. Uurlijnen en Arabische cijfers gegraveerd. Afmetingen: 260 mm diameter. Tijdsvereffeningstabel is in het messing gegraveerd. 51° 07' NB 5°12' OL. Gemaakt door André Bleys.

KATALOGUS Nr.: LIM070   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: Sparrenweg 78

POSTNUMMER: 3980

Type: VER   **GEMEENTE:** Tessenderlo-Ham

DEELGEMEENTE: Tessenderlo

BOUWJAAR 1998

AANTAL STERREN: **

Zeer mooie marmereen zonnwijzer met uur- en datumlijnen. IX - XVIII. CUI DOMUS HUIC HORA (Van wie het huis is, is de tijd) 1998 TEMPUS FUGIT. (De tijd vliedt) Gem. Door E. Beckx. Berekening door Willy Ory

KATALOGUS Nr.: WES103 **LOCATIE:** Verplaatsbare

STRAAT EN NUMMER: Grote Hulststraat 28

POSTNUMMER: 8700

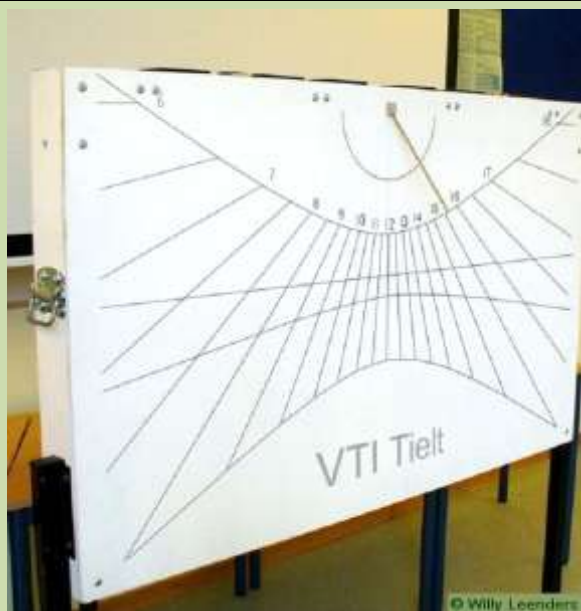
Type: VER **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Didactische zonnewijzer met optische vezels. De zon schijnt in de optische vezels aan de voorzijde. Aan de achterzijde treedt het zonlicht uit de vezels die opgesteld zijn volgens een sinusoïde. Beschreven in Zonnetijdingen 2007 - 2 pagina 4 - 5.

KATALOGUS Nr.: WES101 **LOCATIE:** Gevel schoolgebouw op speelplaats

STRAAT EN NUMMER: Grote Hulststraat 28

POSTNUMMER: 8700

Type: VER **GEMEENTE:** Tielt

DEELGEMEENTE: Tielt

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Ellipsvormig tafereel met blauw logo van de school. Muurdeclinatie is zuidoostelijk. Tekst: "Alles heeft zijn tijd". Beschreven in Zonnetijdingen 2007 - 2 pagina 4 - 5.

KATALOGUS Nr.: VBR080 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Romeinse steenweg 157

POSTNUMMER: 3300

Type: VER **GEMEENTE:** Tienen

DEELGEMEENTE: Tienen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Verticale zonnewijzer aan voorzijde woning. Slechte oriëntatie en uurlijnenverdeling.

KATALOGUS Nr.: LIM139   **LOCATIE:** Hospitaal- en begijnhofkapel

STRAAT EN NUMMER: Graethempoort zonder nummer

POSTNUMMER: 3840

Type: VER   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Borgloon

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De Inventaris Bouwkundig Erfgoed geeft volgende beschrijving:

"De zuidergevel geeft een duidelijk beeld van de oorspronkelijke toestand: de drie Romaanse trav., lager dan de huidige hoogte, zijn elk voorzien van een rondboogliseen, waarbinnen een klein rondboogvenster met afgeschuinde neg; hierboven een muurvlak van baksteen. De drie gotische trav. Zijn van baksteen, op een plint cf. W.-gevel. Dit gedeelte was tot ca.1606 voorzien van een zijbeuk: hierop wijzen de twee gedichte spitsbogen van baksteen, op pijlers met mergelstenen banden; hierboven, bakstenen, spitsboogvormige bovenlichten met gerestaureerd, mergelstenen maaswerk. Zonnwijzer tussen het tweede en derde venster."

KATALOGUS Nr.: LIM006   **LOCATIE:** Kasteel Opleeuw

STRAAT EN NUMMER: Mettekoovenstraat

POSTNUMMER: 3840

Type: VER   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Gors-Opleeuw

BOUWJAAR 1874

AANTAL STERREN: *

Volledig uit hout gemaakte zonnwijzer tegen de zijgevel van de oostvleugel. Wit geschilderd met zwarte kader. Romeinse cijfers IIII - VIII. De stijl is pijlvormig. Cijfers zijn te groot en staan dicht bij elkaar. De uurlijnen zijn niet meer zichtbaar. Spijtig genoeg ontbreken verschillende cijfers.

IN 2017 bracht Willy Ory een bestuurslid van Zonnwijzerkring Vlaanderen een bezoek aan het kasteel. De toestand van de zonnwijzer was er niet op verbeterd. De foto links-boven is van de jaren 1990 en de foto recht-boven is van 2017.

KATALOGUS Nr.: LIM005   **LOCATIE:** Kerk Sint-Niklaas en Sint-Dionysius

STRAAT EN NUMMER: Gotemstraat 54

POSTNUMMER: 3840

Type: VER   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Gotem

BOUWJAAR 1889

AANTAL STERREN: ***

IIII - III. Geschilderd tegen zuid-oost muur. De kerk en zonnewijzer zijn uit mergelsteen.

KATALOGUS Nr.: LIM060   **LOCATIE:** Toren van kasteel

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 3840

Type: VER   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Hoepertingen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Deze locatie is vermeld in de inventaris van M. Driessen en de ZW is nu onvindbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM033   **LOCATIE:** Begijnhof

STRAAT EN NUMMER: Sint-Catharinastraat 7

POSTNUMMER: 3700

Type: VER   **GEMEENTE:** Tongeren-Borgloon

DEELGEMEENTE: Tongeren

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Huis is van 1652. Zuidwijzer. Oostafwijkend. 6 - 3. Mooi klein zonnewijzertje boven het bovenlicht der deur. Begijnhof is een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: ANT147 **LOCATIE:** Gevel van postkantoor

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt 39

POSTNUMMER: 2300

Type: VER **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Postkantoor, in eclectische stijl met neo-Vlaamse renaissance-inslag van 1899 n.o.v. architect F. Tondeur. Volgens Inventaris Onroerend erfgoed in de gevel een tegeltableau met zonnewijzer in de top.

Zie <http://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/12027>

De 2 eerste foto's zijn gekregen van Patrick Meir van het "Taxandria Museum" in Turnhout.

KATALOGUS Nr.: ANT022 **LOCATIE:** Gevel aan Sint-Pieterskerk

STRAAT EN NUMMER: Grote Markt

POSTNUMMER: 2300

Type: VER **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Spreuk: "SOL NON OCCIDAT SUPER IRACUNDIAM VESTRAM EPHES IV 20 DE SONNE DIE MAGH NIET ONDERGAEN OVER UWEN THUREN" Volgens de Gids voor Vlaanderen is zonnewijzer uit de 16de eeuw. Zeer mooie zonnewijzer. Een bezoek waard.

KATALOGUS Nr.: ANT128 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Steenweg op Diest 7

POSTNUMMER: 2300

Type: VER **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR 1968

AANTAL STERREN:

KATALOGUS Nr.: BRU023 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Gendarmendreef 51

POSTNUMMER: 1180

Type: VER **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer hoog aangebracht in mooi torengebouw.

KATALOGUS Nr.: BRU031 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Coghenlaan 122

POSTNUMMER: 1180

Type: VER **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De foto is van 2007. Geschilderde zonnwijzer. De zonnwijzer zou moeten gerestaureerd worden. Het instrument heeft een westelijke afwijking. Zie ook de website van Gnomonica. De zonnwijzer is niet terug te vinden op Google streetview.

KATALOGUS Nr.: BRU022 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Guillaume Herinckxlaan 23

POSTNUMMER: 1180

Type: VER **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Klein eenvoudig zonnwijzertje in natuursteen. Ingemets in de gevel. Alleen cijfer XII aanwezig. Stermotief in linker bovenhoek. Korte uurlijnen van 10 tot 18 h zonder becijfering. Stijl te hoog geplaatst in tafereel.

KATALOGUS Nr.: BRU021 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Zonnebloemlaan 34

POSTNUMMER: 1180

Type: VER **GEMEENTE:** Ukkel

DEELGEMEENTE: Ukkel

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zeer eenvoudige mooie zonnewijzer met goudkleurig zonnemotief. De stijl is vastgehecht in het midden van dit motief. Oostelijke declinatie. Becijfering: VI - XIV. Geen uurlijnen.

KATALOGUS Nr.: WES066   **LOCATIE:** Gevel aan Pastorie

STRAAT EN NUMMER:

POSTNUMMER: 8630

Type: VER   **GEMEENTE:** Veurne

DEELGEMEENTE: Houtem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Zuidelijk georiënteerd gebouw in regionale Vlaamse-renaïssancestijl ten zuiden van de kerk.
Cementen plaat, VII - ? Zeer mooie zonnwijzer in slechte staat. Hij werd in 2008 gerestaureerd. De pastorie is van 1617 en was het hoofdkwartier van het Belgisch leger in de 1ste wereldoorlog. Koning Albert I vertoefde hier meermaals tijdens de gevechten.

KATALOGUS Nr.: WES141 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: Molenbergstraat

POSTNUMMER:

Type: VER **GEMEENTE:** Veurne

DEELGEMEENTE: Veurne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer in zandsteen. Stijl staat verticaal op het zonnewijzervlak. Daardoor kan er nooit een exacte uitlezing zijn.

KATALOGUS Nr.: WES008 **LOCATIE:** Kerk Sint-Niklaas

STRAAT EN NUMMER: Appelmarkt

POSTNUMMER: 8630

Type: VER **GEMEENTE:** Veurne

DEELGEMEENTE: Veurne

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Parochiekerk Sint-Niklaas tussen Appelmarkt, St.-Niklaasplein en Kaatsspelplaats.
Ten oosten van zuidelijk portaal, kleine zonnwijzer boven eerste versnijding van steunbeer.
Zonnwijzer heeft Gothische letters en cijfers. Het jaartal in Gothische romeinse cijfers is 1494. Waarschijnlijk is dit onjuist.
De bronzen stijl staat verticaal op het tafereel (gnomon). Is dit steeds zo geweest of is dit foutief gerestaureerd? Becijfering van VI - VI met halve uurlijnen. Tafereel in witte steen. De zonnwijzer is een replica van een vroegere zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: WES095 **LOCATIE:** Onbekend

STRAAT EN NUMMER: Ollevierslaan 35

POSTNUMMER: 8630

Type: VER **GEMEENTE:** Veurne

DEELGEMEENTE: Veurne

BOUWJAAR 1999

AANTAL STERREN: *

Verticale houten zonnwijzer. Cijfers moeilijk zichtbaar.

KATALOGUS Nr.: LIM121   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde bezoekerscentrum

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein 212

POSTNUMMER: 3798

Type: VER   **GEMEENTE:** Voeren

DEELGEMEENTE: 's Gravenvoeren

BOUWJAAR 2003

AANTAL STERREN: **

Zonnewijzer in glasgestraald roestvrij staal. Op 11 juli (Vlaamse Nationale Feestdag) volgt een schaduw van een bolletje een datumlijn die aan de onderzijde van de uurlijnen is aangebracht. Arabische cijfers van 9 h tot 6 h. Ontwerp Willy Leenders van Zonnewijzerkring Vlaanderen.

KATALOGUS Nr.: OOS080 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde villa

STRAAT EN NUMMER: K. Astridstraat 9

POSTNUMMER: 9250

Type: VER **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR 1993

AANTAL STERREN:

Tekst: "SINE SOLE SILEO". 1 - 6. "A.D. 1993". Datumlijnen. West wijzer. Tafereel gemaakt uit multiplex.

KATALOGUS Nr.: OOS014 **LOCATIE:** Kerk Onze-Lieve-Vrouw

STRAAT EN NUMMER: Kerkstraat

POSTNUMMER: 9250

Type: VER **GEMEENTE:** Waasmunster

DEELGEMEENTE: Waasmunster

BOUWJAAR 2000

AANTAL STERREN: ***

Zwarte Romeinse cijfers op witte achtergrond. De oude zonnwijzer zonder uurlijnen werd gerestaureerd. De uurlijnen werden opnieuw aangebracht en de locatie is vermeld. 51° 06' N 04° 05' O Berekening P. Oyen en leiding restauratie J. Lyssens. Op foto's van de kerk die dateren van het einde van de 19de eeuw hangt er al een zonnwijzer aan de zuidgevel van de kerk. Bij de restauratie van de kerk in de jaren '90 werd het originele exemplaar vervangen door een waardeloze kopie. In 2000 werd , naar aanleiding van de Open Monumentendag, dit exemplaar volledig gerestaureerd.

KATALOGUS Nr.: WES094 **LOCATIE:** Achtergevel

STRAAT EN NUMMER: Keukeldam 30

POSTNUMMER: 8790

Type: VER **GEMEENTE:** Waregem

DEELGEMEENTE: Waregem

BOUWJAAR 2001

AANTAL STERREN:

Opmetingen door P. Oyen. Zonnewijzer is in keramische tegels uitgevoerd. 4h - 15h.

KATALOGUS Nr.: BRU020 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Gemeentelijke godshuisstraat 102

POSTNUMMER: 1170

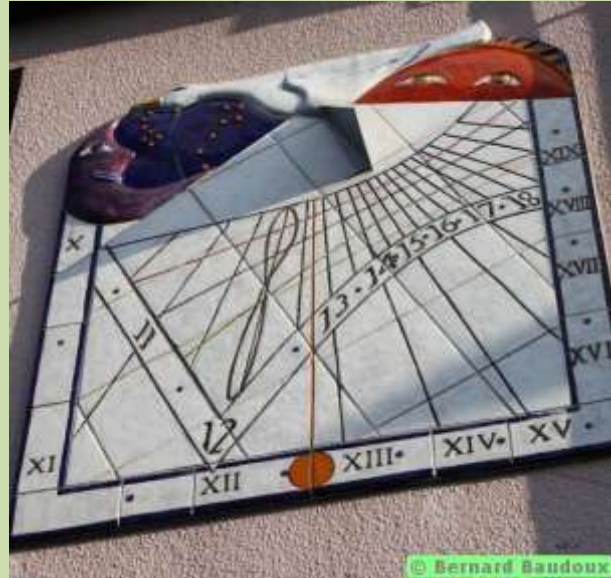
Type: VER **GEMEENTE:** Watermaal-Bosvoorde

DEELGEMEENTE: Watermaal-Bosvoorde

BOUWJAAR 1997

AANTAL STERREN: ***

Ontwerper: Catherine Podolski. Oostelijke declinatie. Bcijfering: X - XIX. Zonnevereffeningslus. Motieven van zon, maan en duif. Datumlijnen. Mooie zonnwijzer. Arabische cijfers en Romeinse cijfers.

KATALOGUS Nr.: ANT149   **LOCATIE:** Gevel van woonstalhuis

STRAAT EN NUMMER: Molenwijk 72 - 74

POSTNUMMER: 2260

Type: VER   **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Westerlo

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Woonstalhuis van Beddermolen met lagere en smallere aansluitende stalling met jaartal 1682.
Volgens de inventaris van het roerend erfgoed is er een zonnwijzer aan de zuidgevel.

KATALOGUS Nr.: WES109 **LOCATIE:** Tuinafsluiting

STRAAT EN NUMMER: Wijnbergstraat 190

POSTNUMMER: 8560

Type: VER **GEMEENTE:** Wevelgem

DEELGEMEENTE: Wevelgem

BOUWJAAR 2009

AANTAL STERREN: **

De verticale punt-zonnewijzer is bevestigd aan een houten tuinafsluiting.

De declinatie van het tafereel is 65° west. Afmetingen:540x400x5mm. Materiaal tafereel: PVC. De stijlhoogte is 10cm.

Tijdzone:GMT+1. Tijdaanduiding: Zomer kloktijd. Ligging: +50° 49' 0" NB -3° 9' 49" OL.

Om de zonnewijzer geschikt te maken voor uurwerkijd zijn er i.p.v. uurlijnen achtvormige lussen aangebracht op het tafereel.

Ontwerp: de Heer Reekmans André lid van Zonnewijzerkring Vlaanderen.

De zonnewijzer werd uitvoerig beschreven in Zonnetijdingen nr. 49.

KATALOGUS Nr.: VBR025 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Bergenblokstraat 73

POSTNUMMER: 1970

Type: VER **GEMEENTE:** Wezembeek-Oppem

DEELGEMEENTE: Wezembeek-Oppem

BOUWJAAR 1976

AANTAL STERREN: *

Aangekocht in Ploemenach Bretagne VI - VI. In graniet met 6 beeldhouwde figuurtjes.

KATALOGUS Nr.: VBR072 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Pleinlaan 30

POSTNUMMER: 1970

Type: VER **GEMEENTE:** Wezembeek-Oppem

DEELGEMEENTE: Wezembeek-Oppem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Een mooie verticale zonnewijzer die wegens de oostelijke declinatie van de muur slechts het uur aanduidt van 3 h 's namiddags tot 8 h 's avonds. Spijtig genoeg is er iets met de uurlijnen. Ze komen niet overeen met de uurscijfers. Misschien komt dit door een verkeerde restauratie ? Op de zonnewijzer komen de figuren van een zonnescijf en een parachute voor. Ook zijn de 12 tekens van de dierenriem aangebracht als versiersel. Aan de boven- en onderzijde van het tafereel de tekst: "Le Soleil Marque en Silence Sur Le Cadran Rempli Les Pas Muets du Temps"

KATALOGUS Nr.: OOS207 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Aard 15b

POSTNUMMER: 9260

Type: VER **GEMEENTE:** Wichelen

DEELGEMEENTE: Schellebelle

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale zonnewijzer uit grijze steen. Verkeerde oriëntatie en stijl ontbreekt. De becijfering is ook niet in orde. Dit is te zien aan de 2 zes uurlijnen die niet in elkaars verlengde staan. Romeinse cijfers.

KATALOGUS Nr.: ANT037   **LOCATIE:** Gevel Heemhuisje van heemkring Jan Vleming

STRAAT EN NUMMER: 's Gravenwezelse steenweg 15

POSTNUMMER: 2110

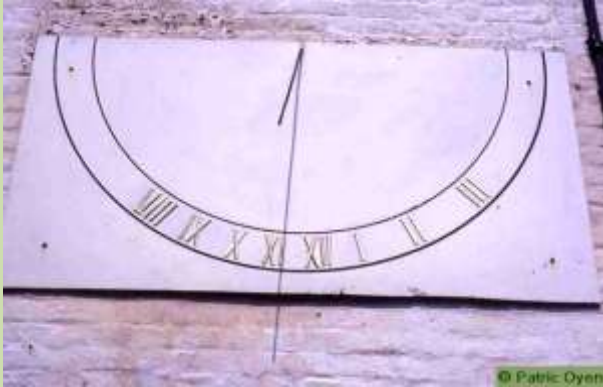
Type: VER   **GEMEENTE:** Wijnegem

DEELGEMEENTE: Wijnegem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Romeinse cijfers op witte houten plaat. Half cirkelvormig. Bij bezoek in 2010 bleek slechts de stijl nog aanwezig te zijn. Joris Willems, bestuurslid van de Zonnewijzerkring Vlaanderen bracht een bezoek in april 2022. Toen bleek het gebouw gerestaureerd te zijn en de zonnewijzer niet meer aanwezig. Zie foto rechts onderaan.

KATALOGUS Nr.: ANT059   **LOCATIE:** Gevel aan villa.

STRAAT EN NUMMER: Herentalsebaan 673

POSTNUMMER: 2160

Type: VER   **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Aangebracht op zuidmuur. Berekend door Prof. Goris. zonnwijzer is niet zichtbaar van op de straat.

KATALOGUS Nr.: ANT143 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Welkomststraat 39

POSTNUMMER: 2160

Type: VER **GEMEENTE:** Wommelgem

DEELGEMEENTE: Wommelgem

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

De zuidwijzer is uitgevoerd in faience tegels en aangekocht in Spanje. Hij is alleen geschikt voor een strikt zuidelijke muur. Er zijn 6 vierkante tegels afgeboord met 14 randtegels die in de muur verwerkt zijn. Er is een haan uitgebeeld met een tekst "Salut ..... Amor". Romeinse cijfers van VI h tot VI h. De muur heeft een declinatie van 36° oost. Spijtig genoeg kan daardoor op deze zuidwijzer het uur niet juist worden afgelezen. De zonnwijzer is achter het huis zichtbaar vanuit de aanpalende Molenbeekstraat.

KATALOGUS Nr.: ANT209 **LOCATIE:** Gevel huis

STRAAT EN NUMMER: Dorpsstraat 38 a

POSTNUMMER: 2243

Type: VER **GEMEENTE:** Zandhoven

DEELGEMEENTE: Pulle

BOUWJAAR 2014

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer is niet zichtbaar van op de straat.

Muurdeclinatie 37° Oost.

Tekst: Semper Amicis Hora. In de linker onderhoek het wapenschild van Pulle. In de linker bovenhoek een zonnefiguur.

Becijfering: VII tot XV. Stijl is staaf in roestvrij staal. Uiteinde van de staaf duidt de datum aan. Zonnewijzer geeft de zonnetijd weer. Ontworpen met computer en afgedrukt op polyesteren plaat.

KATALOGUS Nr.: ANT066   **LOCATIE:** Gevel aan brouwershuis (Bezinningsoord)

STRAAT EN NUMMER: Herentalse baan 197

POSTNUMMER: 2240

Type: VER   **GEMEENTE:** Zandhoven

DEELGEMEENTE: Viersel

BOUWJAAR 1972

AANTAL STERREN: *

Ten zuiden van het kasteel Hovorst en ten westen van de watermolen: voormalige brouwerij z.g. "De Valk", thans v.z.w. "Leven in de Brouwerij", een opvang- en bezinningscentrum.
Ijzeren stang in muur, lijnen op muur geschilderd. Zonnewijzer is niet correct aangebracht.

KATALOGUS Nr.: VBR075 **LOCATIE:** Gevel

STRAAT EN NUMMER: Perkstraat

POSTNUMMER: 1933

Type: VER **GEMEENTE:** Zaventem

DEELGEMEENTE: Sterrebeek

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Zonnewijzer in marmer. Foutieve nummering I - VIII. Tekst "Carpe Diem"

KATALOGUS Nr.: WES124 **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woning

STRAAT EN NUMMER: Groenestraat 67

POSTNUMMER: 8210

Type: VER **GEMEENTE:** Zedelgem

DEELGEMEENTE: Zedelgem

BOUWJAAR 2012

AANTAL STERREN: *

Mooie zonnewijzer als versiersel. Waarschijnlijk aangekocht als pakket. Slechte opstelling uurlijnen. Geen uurscijfers.

KATALOGUS Nr.: VBR005   **LOCATIE:** Gevel van Ambrooskasteel

STRAAT EN NUMMER: Joseph Wauterslaan 9

POSTNUMMER: 1981

Type: VER   **GEMEENTE:** Zemst

DEELGEMEENTE: Hofstade

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ***

Gerestaureerd in 1970. Bevindt zich nu onder de nok van vooruitspringende gedeelte van de kasteelmuur. De dubbele zonnwijzer is links en rechts van een venster aangebracht. Elk deel heeft zijn stijl. Linkerzijde: 6 - 12. Rechterzijde: 12 - 16. Vóór het graven van de Leuvense vaart behoorde dit kasteel tot het domein Plankendael. Het deed dienst als buitenverblijf van de Jezuïetenorde. Huidige bouw uit de 18e eeuw.

KATALOGUS Nr.: VBR048 **LOCATIE:** Zijgevel

STRAAT EN NUMMER: Vaartdijk 57 of 58

POSTNUMMER: 1981

Type: VER **GEMEENTE:** Zemst

DEELGEMEENTE: Hofstade

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Verticale Westwijzer in staal, gemaakt door bewoner.

KATALOGUS Nr.: LIM173   **LOCATIE:** Gevel aan voorzijde woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Slangbeekweg 5b

POSTNUMMER: 3520

Type: VER   **GEMEENTE:** Zonhoven

DEELGEMEENTE: Zonhoven

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Groot kunstwerk met Zuid - Amerikaanse invloed. De uurlijnen zijn homogeen verdeeld en de stijl heeft niet de gewenste hoek. Dit kunstwerk kan niet gebruikt worden als zonnwijzer.

KATALOGUS Nr.: VBR063 **LOCATIE:** Achtergevel woonhuis

STRAAT EN NUMMER: Koepoort 1

POSTNUMMER: 3440

Type: VER **GEMEENTE:** Zoutleeuw

DEELGEMEENTE: Zoutleeuw

BOUWJAAR

AANTAL STERREN:

Gegevens nog niet beschikbaar.

KATALOGUS Nr.: WES022 **LOCATIE:** St-Bartolomeuskerk

STRAAT EN NUMMER: Kerkplein

POSTNUMMER: 8377

Type: VER **GEMEENTE:** Zuienkerke

DEELGEMEENTE: Nieuwmunster

BOUWJAAR 1648

AANTAL STERREN: ***

Op de foto links bovenaan is de vernieuwde zonnewijzer aangebracht. Er staat het jaartal 1648 op. Dit is het jaartal van de oude oorspronkelijke zonnewijzer. Witte zandsteen, zonder cijfers, volle en halve uurlijnen van 8 - 16 h. Stijl is gemaakt uit koper.

Later is een nieuwe aangebracht. (zie foto linksonderaan).

De Romeinse uurnummers zijn de volgende: VI, VII, VIII, IX, X, XII, II, III, IV, V en VI. Merk op dat 4 h wordt weergegeven met IV wat niet gebruikelijk is. In de meeste gevallen wordt IIII gebruikt.

Tekst: "Horas non numero nisi serenas", "ik tel slechts de zonnige uren"

Zuienkerke met de deelgemeenten Houtave, Meetkerke en Nieuwmunster telt slechts 2800 inwoners.

KATALOGUS Nr.: OOS020 **LOCATIE:** Gemeentehuis

STRAAT EN NUMMER: Zuidlaan 36

POSTNUMMER: 9630

Type: VER **GEMEENTE:** Zwalm

DEELGEMEENTE: Munkzwalm

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

Moderne zonnwijzer in witte zandsteen met bronzen cijferplaat. Gnomon staat verticaal op tafereel en is te lang om een puntzonnwijzer te zijn. Foutieve constructie.

KATALOGUS Nr.: OOS122 **LOCATIE:** Gevel achteraan woning

STRAAT EN NUMMER: Krekelstraat 34

POSTNUMMER: 9630

Type: VER **GEMEENTE:** Zwalm

DEELGEMEENTE: Munkzwalm

BOUWJAAR 2002

AANTAL STERREN: *

Tafereel vermoedelijk uit arduin. Stijl in roestvrij staal. Uurlijnen van VI tot IV. Tekst: LE TEMPS EST UN GRAND MAITRE.
Muurdeclinatie: 26° oost. Opmetingen en berekeningen: P. Oyen. Uitvoering: Eigenaar Dufromont Sylvère.

KATALOGUS Nr.: WES028 **LOCATIE:** Gevel kasteeltje van firma Beckaert

STRAAT EN NUMMER: Ottegemstraat 83

POSTNUMMER: 8550

Type: VER **GEMEENTE:** Zwevegem

DEELGEMEENTE: Zwevegem

BOUWJAAR 1903

AANTAL STERREN: *

VIII - IV "De tyt vliegt"

KATALOGUS Nr.: ANT242 **LOCATIE:** Museum aan de stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Etnografische collectie - Asia

Japanse zonnewijzer

Materiaal: zink en koord

Afmetingen:

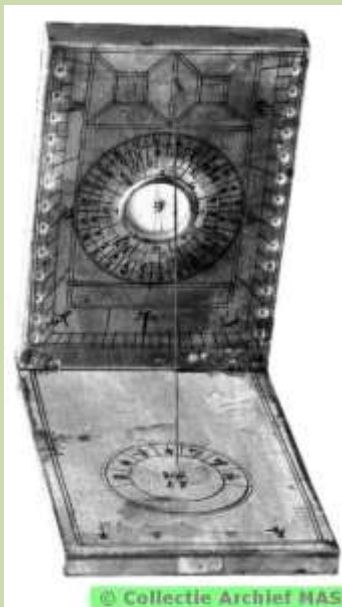
Lengte: 11.8 cm

Height: 2.3 cm

Breedte: 7.8 cm

Ontvangdatum: 1966-11-04

Ontvangen van Anna Van De Velde

KATALOGUS Nr.: ANT241 **LOCATIE:** Museum aan de stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Object number AS.1943.009.119.1-2

Deksel voor zonnewijzer (zakformaat)

Buitenkant: aanduidingen met betrekking tot de kalender, de sterrenbeelden. Centraal: beweegbare naald Aan de binnenkant draaibare schijf met uitsnijding waaronder kalendernummering. Op de schijf aanduiding der dagen.

Productiedatum: 1672

Materiaal : Messing

Afmetingen: Breedte: 5.5 cm

Hoogte: 1.5 cm

Ontvangen: 1943-11-11

Oorspronkelijk eigendom van Mariteem Museum Steen

Buitenkant: aanduidingen met betrekking tot de kalender, de sterrenbeelden. Centraal: beweegbare naald Aan de binnenkant draaibare schijf met uitsnijding waaronder kalendernummering. Op de schijf aanduiding der dagen.

Tekst: vertaalde tekst van MAS

KATALOGUS Nr.: ANT239 **LOCATIE:** Museum aan de stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1775

AANTAL STERREN: **

Zakmodel zonnwijzer

Zakzonnwijzer van Duitse oorsprong in houten doosje. Cilindervormige doos met deksel in gedraaid hout (notelaar?). Kroon in gekleurd papier met: Nord-Ost-Sud-West, Wijzerplaat in papier, verdeeld van 3 tot 12 en van 1 tot 8 en sterrenkundig geplakt op de wijzer van het kompas.

Production date 1775 - 1799

Object name zakzonnwijzer

Material wood [plant material], paper (fiber product), metal

Afmetingen: Height 3.5 cm (geheel)

diameter: 4.8 cm (geheel)

Ontvangst datum 1958

Schenker: - Smekens, F.

Tekst Mas

KATALOGUS Nr.: ANT237 **LOCATIE:** Felix pakhuis

STRAAT EN NUMMER: Godefriduskaai 30

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: ✱✱

In het Felixatelier te Antwerpen liep de tentoonstelling "Onder de Leien, een gracht vol schatten" in 2020. De tentoonstelling sloot de deuren wegens Covid-19.

Tijdens de heraanleg van de Noorderleien in 2016-2019 werd het wijzerplaatje van een zakzonnwijzer gevonden. Het wijzerplaatje was te zien in bovenvermelde tentoonstelling.

Afmetingen: diameter buitenrand 32 mm, diameter binnenrand 21 mm. Dikte 0,8 mm.

Uuraanduiding in Arabische cijfers.

Het zonnwijzerplaatje behoort tot de archeologische collectie van de stad Antwerpen.

Willy Leenders berekende de hoeken van de uurlijnen met de 12-uurlijn (met een nauwkeurigheidstolerantie van 0,5 graden) en kon daaruit afleiden dat dit een horizontale zonnwijzer moet geweest zijn geschikt voor 50° N.B. Maar voor een plaats op 51° N.B. zal hij binnen de grenzen van de afleesnauwkeurigheid ook wel geschikt geweest zijn. Daartoe zette Willy Leenders de foto eerst in een zodanige vorm dat de cirkels op de zonnwijzer perfecte cirkels zijn in de weergave.

Binnen de nauwkeurigheidstolerantie van 0,5 graden gaf dit (zie derde foto) :

11,5° à 12,0° 24,0° 37,5° à 38,0° 53,0° 70,5°

De hoeken van de uurlijnen met de 12-uurlijn voor een zonnwijzer op 50° N.B moeten zijn:

11,6° 23,9° 37,5° 53,0° 70,7°

Voor 51° N.B. Zijn ze:

11,8° 24,2° 37,9° 53,4° 71,0°

De breedtegraad voor Brussel is: 50° 51' N.B.

De breedtegraad voor Antwerpen is: 51° 13' N.B.

KATALOGUS Nr.: ANT177 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1666

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Gecombineerde tweeluikige zakzonnewijzer uit ivoor.

WIJZERPLAAT - KANT A: Equinoxale wijzerplaat (universeel) met tweemaal de verdeling '1 - 12'. Polaire wijzerplaat, met de verdelingen: '8 - 12' en '1 - 4'.

WIJZERPLAAT - KANT B: Maankalender. Schijf met kalender: 'januari, februari, . . . , november, december' met de dagverdelingen en wijzerplaat met tweemaal de verdeling '1 - 12'. Draaischijf met register en verdeling van '1 - 30', 2e draaischijf met register en opening voor de verschillende standen van de maan.

WIJZERPLAAT - KANT C: Horizontale wijzerplaat met de verdeling '4 - 12' en '1 - 8'. Kompas met veelkleurige windroos, en ster met 8 vertakkingen, verdeeld in viermaal 90°. Stedenlijst met breedtegraden: 'Paris 48° - Rouen 49° - Lyon 45° - Bruxelles 51° - Rome 42° - Rochelle 46° - Venise 45° - Milan 44° - Dôle 46° - Marseille 42° - Londres 51° - Amsterdam 52° - Rheims 48° - Dieppe 50°'.

WIJZERPLAAT - KANT D: Eeuwigdurende kalender. Draaischijf met maand- en dagverdelingen.

De handtekening: "Uitgevonden en gemaakt door Charles Bloud - Dieppe". Op de zijkant een kleine uitsnijding, met sluiting.

Afmetingen: 77 mm lang, 73 breed en 15 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT171 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Horizontale zakzonnewijzer met volgende teksten:

Uurwijzerplaten voor de breedtegraden: '40 - 45 en 50', en de handtekening: 'Delure - Paris'. Stijlvolle spil in de vorm van een vogel (regelbaar), voor de breedtegraden 40 en 60, (terugslaan). Op de andere zijde, een veer voor de spil, en een stedenlijst met breedtegraad. Op de bodem van de kom: 'Touloze 49 - Segevie 41 - Pampelume 43 - Cap Finistère 43 - Taragon 41 - Salamanque 41 - Barcelone 41'. Op de plaat: Paris 49 - Rozes 42 - Naples 41 - Saragose 42 - Madrid 41 - Lisbonne 39 - Valence 39 - Toleda 40 - Milan 45 - Lyon 46 - Rome 42 - Girone 42 - Bayonne ? - Valadolid 42 - La Corogne 43 - Bragance 42 - Badajos 39 - Turin 44'.

Datering: 1700 - 1799

Afmetingen: 70 mm lang, 61 mm breed en 10 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT180 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Zakzonnwijzer en kompas in gegraveerd koper en zilver & verpakt in lederen foedraal.

Vierkante plaat, rustend op drie vijzen, uitgesneden en gegraveerd, met kompas 'Se - Or - Mr - Oc', alsook een pijl voor de verbuiging. Een ladder voor de breedtegraad '10 - 90'. Een beugel met loodlijn. Een uurring die verdeeld is in 1/2 uren, van '3 - 12' en van '1 - 9'. De bodem van de kom is versierd met een bloem.

Aan de binnenzijde van het deksel van de foedraal bevindt zich een ronde plaat in geel koper met een stedenlijst, breedtegraad en handtekening. 'Elevat Poli Jezus 32 - Lisabon 39 - Madrid 40 - Rom 42 - Belgr 44 - Vened, Florenz 45 - Woemm. Augsp 48 - Numb, Regensp 49 - Prag 50 - Dresden.; eofz 51 - Warsch, Amsterdam 52 - Danzig 55 - Copenhag 56 - Mosc 57 - Stockh 60 --- L.T. Muller'

Verwerving: Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (Antwerpen)schenking 22 januari 1954.

Afmetingen: 67 mm breed, 70 lang en 20 mm hoog.

Vervaardigers: Muller, L.T.

Datering: 1700 - 1799

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT185   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.
Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.
Vlottende zonnwijzer in zakformaat. Cilindervormige doos in messing.
Afmetingen: 37 mm diameter en 16 mm hoog.

KATALOGUS Nr.: ANT174 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Koperen zonnwijzer met kompas (rococo)

Achthoekige koperen plaat bewerkt met Rococo ornament. In het midden kompasdoos. Latijnse aanduidingen der windstreken. Op de plaat op één der zijden een scharnier waaraan een opengewerkte platte ring. Op de ring cijferaanwijzingen in Romeinse letters. In de diameter van de ring een koperen stang lopende op de diameter in het midden voorzien van een haaks op de stang staande scherpe stift. De stang is draaibaar op zijn assen. Op de zijkant van de ring een gleuf. In de gleuf glijdt een cirkelsegment met graadverdeling van 10 tot 90. Het segment zit met een scharnier op de plaat vast. Onderkant van de plaat verguld (?). In het midden de kompasdoos waarop gegraveerd Elev. Pon. Lisbon 39 Rome 42 Vened 45 Wien Munche Augsp 48 Nürnberg Regensp 49 Prag 50 Riga 56 Moscau 57 Petersb. Stocho 60 L.T.M.

Datering: 1775 - 1799

15 mm hoog, 51 mm breed en 51 mm lang

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT176   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR 1666

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

De verwerving werd verkregen op 22 januari 1954 door de Vrienden van het Nationaal scheepvaartmuseum.

AS.1954.011.041

De houten zakzonnewijzer bestaat uit een kompas, een verticale en een horizontale zonnewijzer.

Beschrijving:

Kant A: Lijst met de breedtegraden van 46 Europese steden.

Kant B: Vertikale kader voor de breedtegraden van 36° tot 54°, signatuur: "Verfertigt von David Beringer".

Kant C: Horizontale kader voor de breedtegraden: 40° - 50° - 55°. Kompas met: Noord - Oost - Zuid - West, en pijl voor verbuiging.

Datering: 1700 - 1799

Afmetingen: 70 mm lang, 46 mm breed en 17 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT173 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnewijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Zilveren zakzonnewijzer met kompas gemaakt door Chapotot.

Achthoekige wijzerplaat met uurverdeling op de rand in Romeinse cijfers. In het midden burijsgravure voorstellende een bloemenmotief met zonnebloem. Rond het motief uurverdeling in arabische cijfers. Op de onderkant der plaat een kompas. Dwars over de plaat de zonnewijzer neerklapbaar. Driehoek (stijl) met graadverdeling en ornament. Tegen de plaat geklonken een gegraveerde plaat een vogel voorstellende. Wijzerplaat gemerkt: "Chapotot", Paris pour 50 degrez".

Onderkant der plaat. Kompasdoos waarin bladermotief gegraveerd. In de plaat gegraveerd: "Berne 40. Paris 49. Reims 49.

Londres 51. Vienne 49. Rennes 47. Marseille 43. Strasbourg 49. Toulouse 43. Calais 52. Lisle 50. Geneve 45. Rome 42.

Tours 47. Madrid 41. Nancy 49. Anvers 51. La Rochelle 46. Bordeaux 49. Turin 44. Dijon 47. Lion 45".

Afmetingen: 5 mm hoog, 60 mm lang en 46 mm breed

Oorsprong tekst: MAS

© MAS

© Collectie Archief MAS

© Collectie Archief MAS

KATALOGUS Nr.: ANT178 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Gecombineerde tweeluikige zakzonnwijzer uit ivoor, gegraveerd in rood en zwart.

WIJZERPLAAT - KANT A: windroos verdeeld in 32 kompasstreken. Rond venster voor het controleren van het kompas. Aan de onderkant staat een afbeelding van een lelie (lysbloem?).

WIJZERPLAAT - KANT B : opschrift 'mpone filum foxamini quodici noci tui polum indicat et hora habitur in circulo qui bodem numero' --- ladder voor de breedtegraden --- wijzerplaats met dierenriem --- opschriften 'Quantitas dieei' - 'Polari inscribitur' - 'Polus compassus in calle landt'

WIJZERPLAAT - KANT C:- kompas (windroos en naald zijn niet origineel) --- horizontale wijzerplaat voor de breedtegraden --- wijzerplaat voor groot en klein uur.

WIJZERPLAAT - KANT D:- 'Compassus prope ferum non recte assignare potest' --- wijzerplaat met maanstand 'Plenilunium - Prima Quarta Novillunium - Ultra Quarta' + verdelingen van '1 - 29' + verdelingen 2x '1 - 12' --- beweegbare schijf met register tweemaal verdeeld '1-12' met inscriptie "Nacht Uhr".

Afbeelding van een gekroonde slang (merk van Hans Ducher).

Afmetingen: 105 mm lang, 85 mm breed en 18 mm hoog.

Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (Antwerpen)schenking 22 januari 1954.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT179   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Gecombineerde tweeluikige zakzonnwijzer uit ivoor. Kompas is niet meer aanwezig.

Verwerving: Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (Antwerpen)schenking 22 januari 1954.

Afmetingen: 84 mm breed, 100 lang en 25 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT181   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Zakzonnwijzer en kompas (zilver), achthoekig, kompasnaald ontbreekt.

Verwerving: Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (Antwerpen)schenking 22 januari 1954.

Afmetingen: 47 mm breed, 55 lang en 9 mm hoog.

Datering: 1700 - 1799

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT182 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Zakzonnwijzer en kompas in zilver en koper, achthoekig.

Achthoekige wijzerplaat, gedragen door 3 pilonen verbonden met een loodrechte beugel, op zijn beurt gedragen door zijdekoord.

Een rond kader voor de uren, verdeeld in 1/2 uren. a) van 4 tot 12 b) van 1 tot 8, met de aanwijzing "Horizontale Solis & Lunae".

Een kader die de ouderdom van de maan aangeeft van 1 tot 28 en de aanduiding "Ae Lunae".

Een verplaatsbare maankader van 2x 1 tot 12 met een kleine index en kompas: SE - OR - ME - OE, alsook een pijl die de magnetische afwijking aanduidt.

Aan de andere zijde een verende plaat voor de beugel, en in het front van de schaal een stedenlijst met de aanduiding van : Nurnberg - Regespurg - Heydlberg 39 - Frankfurt a Main - Prag - Wurzburg - Mainz 50 - Dresden - Leipzig - Breslau - Cassel - Collen 51 - Conde - Berlin - Haag - Munster 52 - Braunschweig - Zell 53, alsook de signatuur: Johan Martin in Augspurg.

Verwerving: Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum (Antwerpen)schenking 22 januari 1954.

Afmetingen: 65 mm diameter en 5 mm hoog.

Vervaardiger: Martin, Johan

Datering: 1700 - 1799

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT183 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

Zakzonnwijzer in koper met kompas en kompasnaald.

Ronde doos, met op de bodem een windroos verdeeld in 32 kompasstreken. Deze aanduidingen gebeuren door een magnetische naald die aan ene zijde eindigt op een kruis (naald losgekomen). De zonnwijzer heeft de vorm van een kroon, met onderverdelingen van 1/4 en 1/2 uur. a) van 4 tot 12 b) van 1 tot 8.

Deksel voor zakzonnwijzer (koper).

In het midden van het deksel bevindt zich een windroos, verdeeld in 4 maal 90° en 32 windstreken. In het midden bevindt zich een signatuur: 'T. Nemes fecit'

Schenking van 23 juli 1956.

Afmetingen: 54 mm diameter en 10 mm hoog.

Vervaardiger: Nemes, F.

Datering: 1700 - 1740

Oorsprong tekst: MAS

© Collectie Archief MAS

KATALOGUS Nr.: ANT184 **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.
Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.
Tweeluidige zakzonnwijzer uit hout.

Schenking van 1965.

Afmetingen: 102 mm lang, 64 mm breed en 19 mm hoog.

Datering: 1700 - 1799

AS.1965.051.001

DepartmentMaritime collection

Production placeDuitsland [staat]

Production date1700 - 1799

Materialwood [plant material], metal, metal, glass [material], cord (fiber product), paper (fiber product), paper (fiber product)

Dimensions

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: ANT175   **LOCATIE:** Museum aan de Stroom

STRAAT EN NUMMER: Hanzestedenplaats 1

POSTNUMMER: 2000

Type: ZAK   **GEMEENTE:** Antwerpen

DEELGEMEENTE: Antwerpen

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer is aanwezig in het depot van het museum.

Oorspronkelijke locatie: Nationaal scheepvaartmuseum in het steen.

De verwerving werd verkregen op 22 januari 1954 door de Vrienden van het Nationaal scheepvaartmuseum. De

zakzonnwijzer is een onderdeel van een koffer met cartografieinstrumenten.

Achthoekige plaat, gedragen door 3 pilonen. Loodrechte beugel met ladder der breedtegraden: 46° - 47° - 48° - 49°, koord en vasthechting. Een ronde uurwijzerplaat verdeeld in 1/2 uren, van 4 tot 12 en van 1 tot 8, met de beschrijving: "Horizontale Solis & Lunae".

Een wijzerplaat duidt de ouderdom van de maan aan. Van 1 tot 28 en de beschrijving: "Ae T Luna". Een mobiele maanwijzerplaat (2x van 1 tot 12). Kompas : SE - OR - MR - OC. Alsook een pijl voor de verbuiging (glas ontbreekt). Op de andere zijde: Verende schaal voor de beugel, en op de bodem van de kom, een stedenlijst met de breedtegraad : Laubach 46° - Zurich - Inssprug - Lion 47° - Wien - Munchen - Paris 48° - Heydelberg - Regenspurg - Nurnberg 49° - Frankfurt am Main - Prag - Mainz 50°.

Gemaakt door Martin, Johan

Afmetingen: 64 mm breed, 66 mm lang en 15 mm hoog.

Oorsprong tekst: MAS

KATALOGUS Nr.: WES152 **LOCATIE:** Gruuthusemuseum

STRAAT EN NUMMER: Dijver 17C

POSTNUMMER: 8000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Brugge

DEELGEMEENTE: Brugge

BOUWJAAR 1775

AANTAL STERREN: **

Het Gruuthusemuseum neemt je mee naar drie cruciale periodes in de rijke Brugse geschiedenis. De Bourgondische bloeiperiode van de stad, de iets minder bekende 17e en 18e eeuw en de historistische 'heruitvinding' van Brugge in de 19e eeuw. Deze drie periodes komen tot leven in meer dan 600 collectiestukken die elk een eigen verhaal vertellen.

Zakzonnewijzer van messing en glas met een opbergdoos van leer, papier en fluweel

Objectnummer: XXVI.O.0005

Begin 18de eeuw vindt Michel Butterfield, een Engelsman die vanaf 1677 in Frankrijk woont, dit type zakzonnewijzer uit. Deze zonnwijzer is gemaakt door Meurand à Paris, een gekende horlogemaker. Het is een functioneel en nauwkeurig meetinstrument. De zonnwijzer uit een koperlegering heeft een langwerpige 8-hoekige vorm en bevat ook een kompas. De stijl, de wijzer waarvan de schaduw het uur aangeeft, is hier een inklapbare stift die wat op een vogel lijkt. De zonnwijzer past perfect in de hoes van leer met fluweel aan de binnenkant. De breedtegraden van verschillende Europese steden staan op de onderkant vermeld, zodat de eigenaar overal de tijd kon lezen.

Materiaal: papier, fluweel, metaal en glas.

KATALOGUS Nr.: OOS093 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

De zakzonnwijzer is gemaakt door Andreas Vogler.

Regelmatig achthoekige basisplaat waarin een kompas is ingewerkt (om zich te kunnen oriënteren). Op één zijde van de basis, die bovenaan versierd is met een gegraveerd gestyleerd bloemornament, scharniert een ring waarop de daguren zijn aangebracht Deze ring kan gewenteld worden over zijn verticale diameter, en volgens een bepaalde hoek geplaatst a.d.h.v. Een gegraduateerde sector die op de breedtegraad van een bepaalde geografische plaats wordt ingesteld, parallel met de evenaar. De schaduw van de naald van de ring duidt het uur aan als de naald zich loodrecht t.o.v. Het vlak van de urcirkel bevindt. In de lente-en de zomermaanden gebeurt dit met de punt van de naald; in de herfst-en wintermaanden met de basis van de naald. De zonnwijzer heeft op de keerzijde breedtegraad aanduidingen en een signatuur. Bij de zonnwijzer hoort een gedrukte gebruiksaanwijzing, opgesteld door Vogler in het Duits en het Frans, met op de keerzijde de breedtegraden van een reeks West-Europese steden.

Hoogte 1,5 cm,(geheel) breedte 5.6 cm,(geheel) diepte 5.9 cm

Tekst: STAM

KATALOGUS Nr.: OOS091 **LOCATIE:** Universiteit Gent

STRAAT EN NUMMER: Krijgslaan 281

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR 1700 circa

AANTAL STERREN: **

In dit interessante museum dat slechts geopend is in de week bevinden zich 2 kleine zonnewijzers. Dit reizigerskompas heeft een ingebouwde zonnewijzer. De zonnewijzer is vermoedelijk uit de 18de eeuw. De maker is Joann Schretteger. Hij werd aan het museum geschonken door em. Prof. M. Thiery in 1995. Coördinaten van het museum zijn:

"Museum voor de geschiedenis van de wetenschappen"

Gebouw S30 op campus "De Sterre"

Krijgslaan 281

9000 Gent

Tel.: 09 2644930

KATALOGUS Nr.: OOS169 **LOCATIE:** Universiteit Gent

STRAAT EN NUMMER: Krijgslaan 281

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

In dit interessante museum dat slechts geopend is in de week bevinden zich 2 kleine zonnewijzers. Dit reizigerskompas met zonnewijzer is uit de eerste helft van de 19de eeuw. De maker is David Beringer een mechanicus. De maker heeft verschillende andere zakzonnewijzers gemaakt die op veilingen werden aangeboden. Meerdere zonnewijzers zijn hiervan kubusvormig. De zonnewijzer werd aan het museum geschonken door em. Prof. M. Thiery in 1995. Coördinaten van het museum zijn:

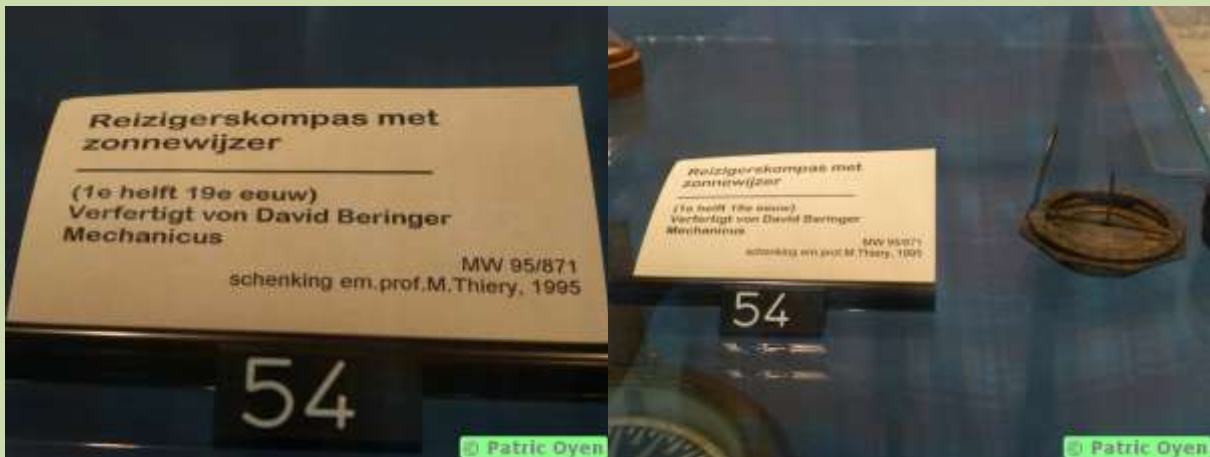
"Museum voor de geschiedenis van de wetenschappen"

Gebouw S30 op campus "De Sterre"

Krijgslaan 281

9000 Gent

Tel.: 09 2644930

KATALOGUS Nr.: OOS194 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Frans zonnwijzertje gemaakt door Lange de Bourbon.

Objectnummer: 14269

Afmetingen: 22 mm hoogte, 30 mm breedte en 54 mm diepte.

Objectnummer: 14269

KATALOGUS Nr.: OOS156 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

KIK objectnummer: 131818

Zakzonnenuijzer met kompas. Gemaakt door Le Maire et fils (zonnenuijzermaker). Paris[FR]

Afmetingen: hoogte 6.7 cm breedte 6 cm

Nr. Cliché: M216686

Objectnummer: A65.02.083

Basisplaat in de vorm van een regelmatige achthoek, waarin een kompas is ingewerkt. Op de voorzijde staan de uren van de dag aangeduid. Er is een driehoekige, scharnierende gnomon aangebracht die kan uitgeschoven worden, waarop de hoekgraden van 40 tot 60° zijn aangeduid. Het kompas is gesigneerd. Op de keerzijde zijn de breedtegraden gegraveerd van een aantal West-Europese steden.

STAM

Bijlokesite

Godshuizenlaan 2

B-9000 Gent

KATALOGUS Nr.: OOS199 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Magnetische zonnwijzer in de vorm van een diptiek. In het tijdschrift Zonnetijdingen van de Zonnwijzerkring Vlaanderen beschreef Aimé Pauwels de twee magnetische zonnwijzers uit onze collectie uitvoerig. De zakzonnwijzers in diptiekvorm geven het uur aan door de naald van het kompas. Ze zijn samengesteld uit een vertikaal en een horizontaal gedeelte die via een scharnier aan elkaar bevestigd zijn. Meestal zijn ze voorzien van meerdere functies en bevatten ze tal van gegevens.

Aime Pauwels onderscheidde hier volgende functies: een horizontale zonnwijzer, een equatoriale zonnwijzer, zonnwijzer bij maanlicht, een altijddurende kalender, een windroos, breedteligging van een aantal steden, een kompas. De zakzonnwijzer is gesigineerd.

Vervaardiger: Carolus Bloud.

De zonnwijzer is uit de 17 de eeuw.

Objectnummer: 03074

KATALOGUS Nr.: OOS202 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

Maker: Paulus Reinman

De zonnwijzer dateert tussen 1575 en 1600

Objectnummer: 03076

De zonnwijzer is bijna identiek aan deze in record OOS199

KATALOGUS Nr.: OOS201 **LOCATIE:** STAM Gent Bijlokesite

STRAAT EN NUMMER: Godshuizenlaan 2

POSTNUMMER: 9000

Type: ZAK **GEMEENTE:** Gent

DEELGEMEENTE: Gent

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

De zonnwijzer maakt deel uit van de collectie van het STAM.

Het STAM ligt op de Bijlokesite, een groene cultuurhaven vlakbij het centrum van Gent, en vertelt 'Het verhaal van Gent' in de historische Bijlokeabdij. De middeleeuwse abdijrefter alleen al is een bezoek waard.

wind rose of 32 numbered directions; rotating alidade; hole for viewing compass A pin gnomon dial: day lines for the days with integer length of the day and the declination of the sun with the symbols of the zodiacal signs [8- 16] (the pin gnomon is missing); German clock with full, half and quarter hours [7 - XII - 5] Signature: pavlv reinman faciebat German hours, scale for [4 - 12 - 8]; compass; symbolic faces for sun and moon; pin gnomon dials (the pin is missing) for Italian hours [9 - 22] (from sunset) and Babylonian hours [2 - 15] (from sunrise), year of production 1599 lunar volvelle which converts lunar to solar time, but the movable brass disk is missing (see the picture of the attached example); surrounded by Julian and Gregorian epacts; maker's mark: crown; place of production mark: n (Nuremberg) een gelijkaardig exemplaar bevindt zich in het Museum für Hamburgische Geschichte, inv. Nr. 1913.135

Tekst: STAM

KATALOGUS Nr.: OOS209 **LOCATIE:**

STRAAT EN NUMMER: DR. Jules Persynplein

POSTNUMMER:

Type: ZAK **GEMEENTE:** Lochristi

DEELGEMEENTE: Wachtebeke

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Toen Aquafin rioleringswerken aankondigde op het Dr. Jules Persynplein in Wachtebeke, was de verwachting om archeologische resten aan te treffen bijzonder groot. Tot een veertigtal jaar geleden was het namelijk de plek waar het kasteelken Maelstede stond. Tijdens het vooronderzoek in 2011 en de daaropvolgende archeologische opgraving in 2012 kwamen niet alleen de resten van dat kasteelken, maar ook van voorgangers aan het licht.

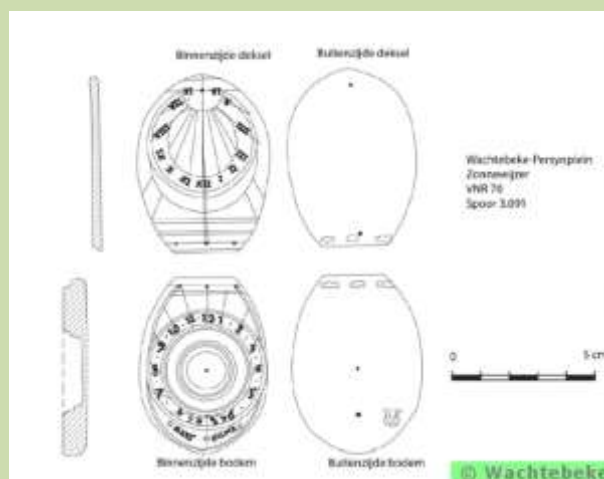
Archeologen vonden in de vulling van één van de afvoerkanalen een opmerkelijk object: een ivoren zonnewijzer. Door jarenlang van lucht en licht te zijn afgesloten, is de wijzer uitzonderlijk goed bewaard. De ouderdom van dit object loopt samen met de oprichting van het uiteindelijke kasteelken in de 17e eeuw.

Aan de binnenzijde is de naam van de maker aangebracht: een zekere Hans Milner. Hij behoorde tot een familie uit Nürnberg Duitsland, die faam maakte in de loop van de 17e eeuw in het maken van zonnewijzers. Op de achterzijde is een merkteken aangebracht in de vorm van een hoefijzer.

Tekening van de zonnewijzer (BAAC Vlaanderen).

tekst: Lien Lombaert, erfgoedconsulent provincie Oost-Vlaanderen

De tekst is gebaseerd op: Demoen D., Vanden Borre J., Van Remoorter O. & De Cleer S., 2014. Archeologische opgraving Wachtebeke – Persynplein, BAAC Vlaanderen Rapport.

KATALOGUS Nr.: LIM180 **LOCATIE:** Apotheekmuseum

STRAAT EN NUMMER: Markt 45

POSTNUMMER: 3680

Type: ZAK **GEMEENTE:** Maaseik

DEELGEMEENTE: Maaseik

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: *

De zakzonnwijzer is uitgestald in een kleine vitrine van het apotheekmuseum. De zonnwijzer is in hout gemaakt. Op het hout is papier gekleefd. Het instrument bestaat uit drie delen. Een verticale zonnwijzer, een horizontale zonnwijzer en een kompas. Het koordje dat diende als stijl voor beide zonnwijzers is afgebroken en hangt los aan de verticale zonnwijzers. Aan de cijfers te zien is het waarschijnlijk een zeer oud instrument dat gemaakt is door een kenner, doch niemand professioneel.

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

© Patric Oyen

KATALOGUS Nr.: ANT243 **LOCATIE:** Taxandriamuseum

STRAAT EN NUMMER: Begijnenstraat 28

POSTNUMMER: 2300

Type: ZAK **GEMEENTE:** Turnhout

DEELGEMEENTE: Turnhout

BOUWJAAR

AANTAL STERREN: **

Oud messing equatoriaal zonnwijzertje.

KATALOGUS Nr.: ANT215 **LOCATIE:** Abdij van Tongerlo

STRAAT EN NUMMER: Abdij van Tongerlo

POSTNUMMER: 2260

Type: ZAK **GEMEENTE:** Westerlo

DEELGEMEENTE: Tongerlo

BOUWJAAR 1772

AANTAL STERREN: **

Abdij van O.L.Vrouw te Tongerlo
Kompaszonnwijzer met wegklapbare stijl.
Opschrift: "Albertus Meulemans Tongerlo 1772"
Materiaal: Messing
51 mm hoog en 75 mm breed

De foto is afkomstig van de website <http://balat.kikirpa.be/> van HET KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM.

De Belgische kunstgeschiedenis in een muisklik, met bijna 650 000 gratis downloadbare foto's

